...HANDELSSCHADE...
...ongelukje...

111E JAARGANG — NO.: 71 ZATERDAG 26 MAART 1994

AMIGOE

Prèkè

Meditatie:

zwevend de muur over

In Nederland:

Elf procent jongeren kiest voor CD

HILVERSUM - Ruim één op de tien jongeren tussen achttien en 24 jaar heeft een voorkeur voor de Centrumdemocraten (CD). Dat is bijna een verdubbeling sinds de verkiezingen voor de gemeenteraad begin deze maand. Dat blijkt uit een peiling van bureau Inter/View in opdracht van Veronica.

De CD heeft onder de jongeren een bijna net zo grote aanhang (van elf procent) als de PvdA (twaalf procent). Het kiezersvolk als geheel is minder ingenomen met de CD. In de peiling spreekt 4,4 procent zijn voorkeur uit voor deze partij. Dat is overigens vijf keer zoveel als bij de Kamerverkiezingen in 1989. D66 is het populairst onder de jongeren met 22 procent. Dan volgt de VVD met achttien en het CDA met zeventien procent. Als de jongste kiezers de Tweede Kamer zouden mogen samenstellen, zou D66 33 zetels krijgen, de VVD 27, het CDA 26, de PvdA 18, de CD 17 en Groenlinks 16 zetels. De kleine christelijke partijen mogen van de jongeren op 12 zetels gaan zitten en de Socialistische partij op slechts 1.

Productievermindering stuit op Saudische bezwaren:

OPEC vreest voor olieprijs onder tien dollar

GENEVE - De Organisatie van olie exporterende landen (OPEC) vreest een forse daling van de olieprijs als de produktie van de aangesloten landen op het huidige niveau blijft staan. De prijs kan dan wel eens lager dan tien dollar per vat (van 159 liter) komen te liggen, zo heeft een studie van de OPEC uitgewezen. De produktievermindering die tot een hogere prijs moet leiden, staat centraal in het overleg van de twaalf lidstaten dat vrijdag van start is gegaan.

Vermindering van de produktie is immer een heikel punt binnen de organisatie, omdat geen van de leden graag zijn inkomsten uit het belangrijke exportprodukt ziet teruglopen. Dat bleek ook op de eerste dag van het overleg in het luxueuze hotel aan het meer van Geneve. Tijdens de verhitte openingsbijeenkomst bleek geen overeenstemming mogelijk over de verdeling van de productiequota, waarna de zitting naar zaterdag werd verschoven. Inmiddels is het overleg wel op bilateraal niveau voortgezet.

Verantwoordelijk voor de verhoogde spanning op de eerste dag was met name de Saudische minister Hisham Nazer, aldus bronnen die bij het overleg zijn betrokken. Een produktievermindering van de Opec-lidstaten kan alleen worden bereikt als Saudi-Arabie, de grootste producent ter wereld, bereid is de produktie terug te schroeven, zo luidt de verwachting in Geneve. Tijdens de vorige Opec-vergadering nam Saudi-Arabie genoegen met een gelijkblijvende produktiehoeveelheid, maar het land reageerde woedend toen bleek dat een aantal andere lidstaten zich niet aan de gemaakte afspraken hield.

Waarom zouden wij nu toegeven minder olie op te pompen als we daarmee andere Opec-lidstaten de gelegenheid geven zich ten koste van ons hun marktaandeel te vergroten, zo vroeg Nazer zich hardop af. Andere landen moeten maar over de brug komen, zo stelde hij.

NAUWELIJKS BETER

Doordat de afspraken binnen de Opec niet zijn nagekomen, is de olieprijs vorig jaar met ongeveer twintig procent gedaald, aldus Saudi-Arabie. Momenteel schommelt de prijs rond veertien dollar per vat en dat is in reële termen nauwelijks beter dan voor 1973 toen de Opec krachtig optrad om de prijs omhoog te jagen.

Volgens de Opec moet de produktie die volgens de laatste verdeling van quota op 24,52 miljoen vaten per dag ligt, maar in werkelijkheid 24,7 tot 24,8 miljoen vaten bedraagt, met minstens een miljoen vaten omlaag. Hoe de Opec dat wil bereiken was vrijdagavond nog een volstrekt raadsel. Geen van de twaalf landen heeft daarover een concreet voorstel gedaan.

Beurs in mineur in Mexico

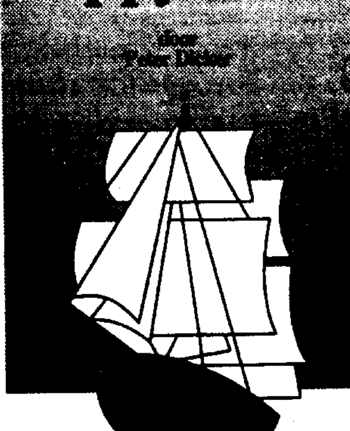

■ *MEXICOSTAD - De effectenbeurs van Mexico opende vrijdag weer zijn poorten na wegens rouw een dag gesloten te zijn geweest. Gerouwd werd om presidentskandidaat Luis Donaldo Colosio. De beurs begon in mineur waarbij de algemene index ruim vier procent lager was dan woensdag het geval was.*

NAPA

DEZE WEEK in Ñapa:

* PIET CAMPMAN helpt de armen in zijn naaste omgeving. Voor Afrika kan hij weinig doen, vertelt hij in een interview aan Hans Vaders. Als iedereen zijn steentje bijdraagt, komt de andere mens in Afrika uiteindelijk ook weer aan zijn trekken. Zie pag. 1

* MAKAMBA Peter Dicker gaat er vandoor met een literaire prijs, schrijft Aart G. Broek op p.3. In een recensie van *Otzens happy hour* filosofeert hij over de literaire productie op Curaçao. Eveneens op pag. 3 een interview van Nel Casimiri met de tachtigjarige zuster Berchmans.

* ZUID-AFRIKA blijft in het nieuws. VAn de hand van Rob Soetenhorst verschijnt een verhaal over de onstuitbare revolutie in dat land op p. 9

* VERDER IN ÑAPA de rubrieken Buitenland, Boeken, Natuur & Milieu, Geen sneeuw van betekenis, Onder de Loupe en het wekelijkse kruiswoordpuzzel.

ÑAPA wordt wekelijks gratis bezorgd aan Amigoe-abonnees en is in de losse verkoop verkrijgbaar met de zaterdagkrant voor het totaalbedrag van een gulden.

Laatste loodjes in Somalië

■ *MOGADISHU - De laatste loodjes wegen het zwaarst. De laatste Amerikaanse soldaten die in het kader van de VN-actie Restore Hope in Somalië dienst deden verlieten vrijdag zwaar bepakt het land. Mocht er al hoop hersteld zijn in Somalië, dan staat deze nog zeer te wankelen omdat niemand weet of de krijgsheren hun oude hobbie hervatten door elkaar weer naar het leven te gaan staan in plaats van de beloofde vrede na te streven.*

Steeds meer een oorlogsklimaat op Koreaans schiereiland:

Seoul en Tokyo willen samen met Peking nucleaire crisis oplossen

TOKYO - Japan en Zuid-Korea willen China vragen om samenwerking teneinde het nucleaire conflict met Noord-Korea op te lossen en in de VN-Veiligheidsraad een regeling te vinden. Dit hebben de Japanse premier Morihiro Hosokawa en de Zuidkoreaanse president Kim Young-Sam zaterdag verklaard in Tokyo. De spanning op het Koreaanse schiereiland loopt steeds hoger op en veroorzaakt een crisissfeer welke vooruit lijkt te lopen op een oorlog.

Kim zei nadrukkelijk dat Japan, de Verenigde Staten en China een "uiterste inspanning" moeten doen om Noord-Korea te bewegen in te stemmen met internationale inspectie van zijn nucleaire installaties door het Internationaal atoomenergie agentschap IAEA. Maar Kim en zijn Japanse gastheer riepen de internationale gemeenschap ook op "vastbesloten" te handelen jegens Pyongyang. "Tegelijkertijd is het belangrijk de deur open te houden voor een dialoog", verklaarde Hosokawa.

Kim, die vandaag nog doorreist naar Peking voor besprekingen met de Chinese leiding, zei niet aan welke soort samenwerking Zuid-Korea denkt. Maar hij zei zeker te zijn dat China er ook tegen is dat Noord-Korea beschikt over kernwapens China geldt als de enige bondgenoot van het communistisch geregeerde Noord-Korea.

China liet zaterdag weten het Russische voorstel voor een internationale conferentie over het nucleaire probleem in Noord-Korea te zullen "bestuderen". "Wij hebben nota genomen van het Russische voorstel en gaan het bestuderen", verklaarde een woordvoerder van het ministerie van Buitenlandse zaken. China, één van de vijf leden van de Veiligheidsraad, is nog steeds tegen internationale sancties jegens Noord-Korea. Maar Westerse diplomaten bij de VN zeiden vrijdag dat Peking mogelijk zou instemmen met een "verklaring" over Noord-Korea. Daarin zou dan van sancties geen sprake zijn.

Bijna twee miljoen militairen in Noord- en Zuid-Korea zijn in staat van paraatheid gebracht. De spanning tussen het Stalinistische noorden en het door de VS gesteunde zuiden is hoog opgelopen. Dat is het gevolg van de druk die de Verenigde Naties (VN) met in hun kielzog de VS en Zuid-Korea op Pyongyang uitoefenen. Zij willen dat Noord-Korea opening van zaken geeft over zijn nucleaire programma.

Amerikaanse minister van Defensie, Perry, zei vrijdag dat de VS, behalve de eerder deze week toegezegde Patriotluchtdoelraketten, meer geavanceerde wapens naar Zuid-Korea zullen sturen. De wapens, zoals anti-artilleriegeschut en apache-helikopters, dienen naar zijn zeggen als voorzorgsmaatregel. Ook houdt Washington gevechtsvliegtuigen paraat die binnen enkele dagen naar Zuid-Korea kunnen vliegen.

Guerrilla Colombia:

Dertien soldaten omgekomen

BOGOTA - Acties van twee Colombiaanse guerrillabewegingen hebben in de nacht van vrijdag op zaterdag dertien Colombiaanse soldaten het leven gekost. Twaalf soldaten raakten gewond, zo deelde een militaire woordvoerder mee.

In het oostelijke departement Casanare, waar regeringssoldaten olieputten bewaken, lokten eenheden van de Gewapende revolutionaire strijdkrachten van Colombia (FARC), de oudste guerrillabeweging van Latijns-Amerika, militairen in een hinderlaag. Hierbij kwamen acht soldaten om het leven. Bij gevechten in het noorden van Colombia stierven vijf soldaten na een confrontatie met het op Cuba georiënteerde Nationaal bevrijdingsleger (ELN). Ook kwamen twee guerrillastrijders om. De guerrillabewegingen in Colombia zijn al wekenlang met een offensief bezig, dat tot doel heeft chaos te scheppen in het land en de verkiezingen in de war te sturen. In maart werden in het land parlementsverkiezingen gehouden, in mei volgen presidentsverkiezingen.

Activist Rensch: Medestander bij Afobakadam-bezetters:

Bij 'man in straat' in Paramaribo geen bezwaar executie van rebellen

PARAMARIBO - Suriname heeft voor het beëindigen van de bezetting van de Afobaka-dam geen beroep gedaan op Nederlandse hulp. "Op geen enkele wijze is van Surinaamse zijde een verzoek om bijstand gedaan", maakte het ministerie van Buitenlandse zaken vrijdag bekend. 'De man in de straat' in Paramaribo heeft er kennelijk geen probleem mee als mocht blijken dat bij de bevrijding van de gijzelaars mensen van de verzetsorganisatie zouden zijn geëxecuteerd.

De uitspraak van de Surinaamse opperbevelhebber over de verdrinkingsdood van enige opstandelingen heeft geen opschudding veroorzaakt in Paramaribo. Gorre zei donderdag dat de vluchtboot een duikboot was geworden en dat even moest worden afgewacht hoelang de mensen onder water konden blijven. "De man in de straat" vindt de uitspraak van Gorre normaal. Kennelijk omdat men weet dat de bevelhebber tot kikvorsman is opgeleid en zo voor zijn aantreden als bevelhebber zelf een duikbedrijf leidde. Velen zeiden trouwens dat de terroristen moesten worden doodgeschoten of opgehangen.

De actie van het leger werd vermoedelijk geleid door Melvin Linscheer, de commandant van de zuidelijke troepen. "Dat is de kat sturen om de melk te bewaken," zo meende mensenrechtenvoorvechter Stanley Rensch. Linscheer had volgens Rensch in augustus nog contact met de toen voortvluchtige Cornelis Maisi, een van de leiders van de bezetters.

Eerder werd gesuggereerd dat de commandant samen met oud-legerleider Bouterse de hand had in de bezetting om het land te destabiliseren. De bezetters eisten het aftreden van de regering-Venetiaan. Bekend is dat Linscheer grote economische belangen heeft in het geïsoleerde zuiden van het land. Rensch: "Ik wil niet zeggen dat Linscheer of Bouterse opdracht heeft gegeven voor de bezettingsactie, maar er bestonden lijnen. Dan kun je zenuwachtigheid verwachten." Over het lot van Maisi is niets bekend. Voor zijn leven wordt gevreesd, aldus Rensch. Er zijn tot op heden toe ook geen stoffelijke overschotten gevonden van de volgens de legerleiding verdronken opstandelingen.

Rensch is zelf ook in opspraak gekomen. Het dagblad De West in Paramaribo meldde donderdagavond dat hij niet heeft gemeld dat een van de voormannen van de bezetters tevens een belangrijke informant is geweest van de mensenrechtenorganisatie Moiwana '86. Rensch zou ook op de hoogte zijn geweest van het plan de dam te bezetten.

In een reactie noemde Rensch het een "beroerde ontwikkeling" dat zijn medewerker Andre Bappa zich aansloot bij het SLF. "Dat had hij nooit moeten doen." Hij zei geen bekendheid te hebben gegeven aan de betrokkenheid van Bappa of anderen omdat hij daarmee levens in gevaar zou hebben gebracht.

Nederland is dus niet om technische bijstand bij de Afobaka-affaire gevraagd. De Nederlandse minister van Buitenlandse zaken Peter Kooijmans verklaarde eerder deze week een dergelijk verzoek in overweging te zullen nemen. "We hebben ervaring met het beëindigen van gijzelingsacties en die expertise kunnen we eventueel aan de Surinaamse regering ter beschikking stellen," zei hij toen.

Doden bij watersnood in Java

JAKARTA - Ten minste negen mensen zijn omgekomen bij dagenlange zware regenval op het Indonesische eiland Java. Twee mensen werden levensgevaarlijk gewond, meldden de media in Jakarta zaterdag. Door de dagen aanhoudende moesson-regens traden in het midden en oosten van het eiland verscheidene rivieren buiten hun oevers. Bij de overstromingen werden in talloze dorpen duizenden huizen verwoest. Ongeveer drieduizend inwoners zijn voor de watermassa's hun woongebieden ontvlucht.

Pasar Malam

■ Zangeres Sandra Reemer was een van de artiesten die naast Tom Hagenaar and friends, de vermakelijke Tante Lien en de volgens waarnemers tegenvallende Blue Diamonds het publiek onderhielden dat op het galadiner waren afgekomen. Met de show werd de driedaagse Pasar Malan ingeluid. Vandaag en zondag is de Indonesische markt in het ITC nog te bezoeken. Op verschillende tijdstippen zullen er dezer dagen shows zijn waarin de artiesten nogmaals zullen optreden.

4,3 miljoen tegen instortingsgevaar

Insulinde 'opent' verstevigde wallekant van Handelskade

WILLEMSTAD — Aan de Insulinde viel vrijdag de eer te beurt om als eerste de kwaliteit van de gerenoveerde Handelskade te bewijzen. Met een belangstellingwekkende dreun drukte de voorsteven van het zeilschip zich in de houten buffer van de net tien minuten daarvoor officeel heropende wallekant. De boegspriet scheurde 'en passant' het doek van de feesttent en enkele genodigden voorkwamen dat in de vaart een geluidsbox in het water viel.

Geen kwade opzet maar een manoeuvreerfout van een schip dat met net iets te veel vaart probeert aan te meren. De 4,3 miljoen gulden kostende met metalen platen en ankers verstevigde kade kon het hebben.

Een jaar had de aannemer nodig voor het verstevigen van de ernstig aangetaste Handelskade. Onderwaterinspecties toonden aan dat door jaren lang verval er enorme gaten in de wand waren gekomen die tot onder het wegdek liepen. Scheuren in het asfalt voorspelden niet veel goeds en bij het heien van platen op de hoek van de kade zakte het materiaal weg in een 'niets' onder het douanegebouw. Veiligheidshalve werd de Handelskade afgesloten voor verkeer. Nu is niet alleen beton en metaal aangebracht, maar de nieuwe wand is met de ankers onder het wegdek ook 'vastgepind' aan Punda. Instortingsgevaar is er niet meer. Het KabNa, het eilandgebied en de havendienst kunnen daarover in ieder geval gerust zijn.

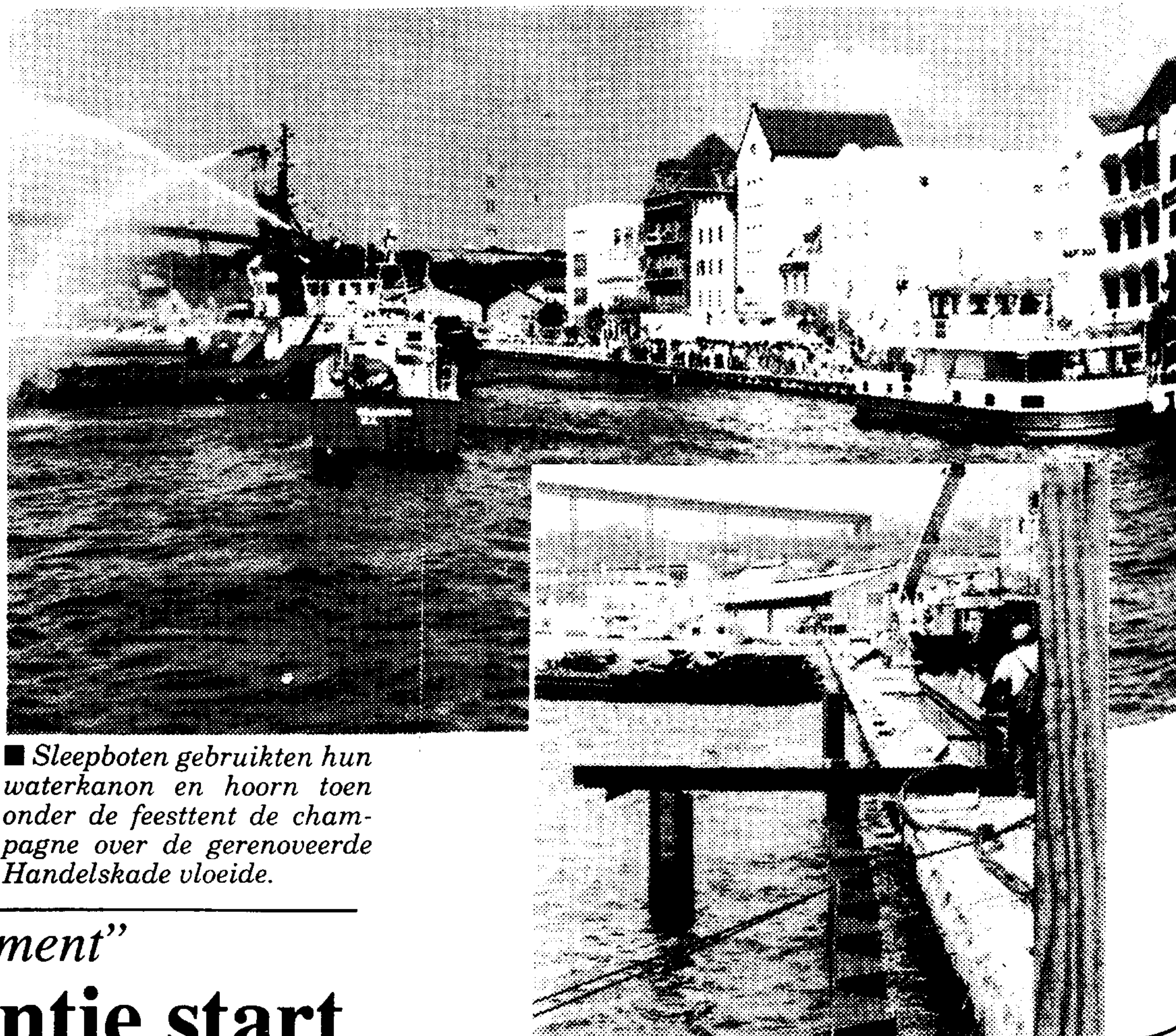
Ter herinnering aan de historische waarde van de Handelskade werden KabNa-directeur Lammert de Jong, gedeputeerde Dito Mendes de Gouveia en Jacky Voges gistermiddag per antieke schuit naar de openingsplechtigheid overgevaren, vanaf de overtoom zoals dat vroeger heette. Aan boord ook de 88-jarige Shon Ben die volgens uitleg van ceremoniemeester Japa Beaujon in zijn jonge jaren veerman is geweest.

Mendes de Gouveia memoreerde dat de orkaan Joan feitelijk de redder is geweest van de kade. De schade die de tropische storm aanrichtte was het argument waarmee het KabNa bereid na veel vijven en zessen werd overgehaald om ontwikkelingsgelden te steken in de Handelskade.

Er gaat nog meer geld nodig zijn voor de haveningang. Binnen afzienbare tijd wordt de Sha Caprileskade gerenoveerd en zal dus ook daar het wegverkeer gestremd worden. Daarna komt het herstel van de Mathey-werf. Dat is de kade aan Otrobandazijde waar de cruiseschepen aanleggen. Een deel daarvan, ter hoogte van Porto Paseo is al lange tijd afgesloten gevarenzone.

Het Centraal Historisch Archief heeft in een boekje de geschiedenis van de Handelskade in woord en beeld belicht. Dat wordt aangevuld met informatie over het verloop van de renovatie en de technische aspecten.

De kade wordt nu verder 'aangekleed' met onder meer bankjes en de mogelijkheid van een terraszone is weer een stukje dichterbij gekomen. Reeds gisteren werd het alweer duidelijk dat het op de kade toch even opletten is. Niet iedereen had in de gaten dat de kade nu bij de rand een brede verhoging heeft, waarover het makkelijk struikelen is.

■ *Sleepboten gebruikten hun waterkanon en hoorn toen onder de feesttent de champagne over de gerenoveerde Handelskade vloeide.*

"Persoonlijk contact voorkomt isolement"

Werkgroep aidspreventie start met buddyprojekt op Curaçao

WILLEMSTAD — De eilandelijke werkgroep aidspreventie (EWAP) gaat binnenkort starten met een buddy-projekt voor aidspatiënten. Dat initiatief vloeit onder meer voort uit de positieve ervaringen met de gespreksgroep voor aidspatiënten, die een jaar geleden werd opgestart door het Klachten- en Hulpverleningsbureau van de GGD.

Het idee om op Curaçao te starten met het *buddy*-systeem is overgewaaid uit Nederland en de VS waar al jarenlang naar tevredenheid wordt gewerkt met de intensieve kameraadschappelijke begeleiding van aidspatiënten. Aidscounselor Monica Kapel haalde enkele maanden geleden nog een Nederlandse expert naar Curaçao die onder meer vertelde over haar ervaringen met het *buddy*-systeem.

Uit genoemde gespreksgroep kwam naar voren dat er vanuit de patiënt een grote behoefte bestaat aan persoonlijk contact. "Het naast de persoon met aids staan, met hem kunnen praten, lachen, huilen of vechten, verlost de patiënt uit zijn isolement", zegt de EWAP in een persbericht. De angst en onzekerheid die de gevreesde ziekte oproept, kan ertoe leiden dat mensen met aids zowel door familie en vrienden als door beroepshulpverleners in de steek worden gelaten. "Erover praten met anderen, het verkrijgen van de nodige informatie en het horen van lotgenoten hoe met de ziekte kan worden omgegaan, helpt vaak om zelf een oplossing te vinden en niet te vereenzamen", aldus EWAP.

Hoewel het niet wetenschappelijk bewezen kan worden, is wel uit een onderzoek van Mc Kean (New York) gebleken dat de meeste *long-term-survivors* HIV-geïnfecteerden zijn die goede persoonlijke relaties en veel vrienden hebben.

Aids wordt tot voor kort direct geassocieerd met de dood. De incubatietijd, de periode tussen moment van geïnfecteerd zijn en manifestatie van ziekteverschijnselen, duurde aanvankelijk een half jaar tot hooguit tien jaren. Momenteel zijn er al gevallen bekend van seropositieven die na 15 à 20 jaar nog steeds geen aids hebben ontwikkeld. Dat is overigens voor een groot deel te danken aan vroegmedische behandeling met aidsremmende middelen als AZT, die het verzwakte immuunsysteem helpen bij het tegengaan van infecties. Een verheugende ontwikkeling die echter wel de HIV-geïnfecteerde jarenlang op de proef stelt, vanwege de onzekerheid over zijn ziekte-inaanleg en overlevingskansen. Reden temeer voor de EWAP om werk te maken van de aanvulling op de reguliere eerstelijnshulpverlening middels het *buddy*-project. Daarvoor wil de werkgroep vrijwilligers aantrekken. In principe kan iedereen zich als 'aids-kameraad' aanmelden.

Emotionele ondersteuning staat centraal. Een *buddy* moet graag luisteren, maar ook kunnen praten over verwerking van de ziekte en de naderende dood. Tevens wordt praktische hulp gevraagd bij dokterbezoek en uitstapjes. Ook huishoudelijke en lichamelijke verzorging maken deel uit van zijn of haar taak. Van de *buddy* wordt dus veel gevraagd. De EWAP stelt duidelijk dat mensen die zelf met taboes kampen omtrent aids en dood waarschijnlijk niet opgewassen zullen zijn tegen de begeleiding van de aidspatiënt.

Op vrijdag 8 april zal de werkgroep in samenwerking met het Klachten- en Hulpverleningbureau een informatie-avond in de UNA verzorgen over het *buddy*-project, die aanvangt om 20.00 uur. Bij het project zijn betrokken: Magda Martina, Oswald Dalnoot, Ana Celia Middelhof, Luisette Thielman, Corrie van Vliet en Arthur Nivillac.

Adviescommissie constateert:

'Warm hart' voor Antillen van Vijf op Bovenwinden

WILLEMSTAD — De Adviescommissie die door het BC was ingesteld om de zienswijze van alle eilandgebieden te inventariseren inzake de toekomstige staatkundige ontwikkeling, heeft afgelopen week op Sint Maarten gesproken met politieke, sociale en kerkelijke organisaties. De Adviescommissie komt tot de conclusie dat alle drie organisaties een geherstructureerde Antillen van Vijf 'een warm hart toe dragen'.

Wel vindt iedereen dat, net zoals dat op Curaçao gebeurde, er geen definitieve standpunten moeten worden ingenomen voordat de bevolking zich via een referendum heeft kunnen uitspreken. Dat zal waarschijnlijk tegelijk op alle eilanden in september plaatsvinden.

Een delegatie van de commissie, bestaande uit de heren drs Marco de Castro, mr Norwin Carolus, Errol Cova, Charles Gomes Casseres en drs Raymond Begina, sprak ook al met een aantal vertegenwoordigers op Sint Eustatius en Saba.

Volgende week wordt één factfinding missie naar Bonaire gehouden en de week daarop is Curaçao aan de beurt. Daarna zal een rapport met voorlopige bevindingen worden opgesteld. Het rapport wordt weer met alle organisaties doorgenomen voordat het eindrapport aan het BC zal worden aangeboden. Het rapport moet de bouwstenen aandragen voor herstructurering die, na de referenda op alle eilanden, door de centrale regering ter bestudering zal worden genomen.

Tegen betaling

SSNA kan ook niet-beursalen in Nederland opvang bieden

WILLEMSTAD — De in Nederland opererende Stichting Studiecommissie Nederlandse Antillen (SSNA) gaat - tegen betaling - met ingang van het studiejaar '94/'95 ook haar diensten aanbieden aan Antilliaanse studenten in Nederland, die niet studeren met een beurs of lening van een van de Antilliaanse instanties.

Sommige studenten vallen automatisch onder de zorg van de SSNA: studenten aan een MBO-, HBO- of WO-instelling in Nederland die met een volledige of aanvullende studielening van een overheids- of semi-overheidsinstanties op de Antillen studeren. De SSNA zorgt in de 17 SSNA-regio's over heel Nederland ervoor dat de studenten deelnemen aan het speciale voorbereidings- en opvangstprogramma (In juni/juli op de Antillen en in augustus in Nederland).

Ook zorgt de SSNA voor eerste huisvesting, opvang in de studiestad, houdt zij de studieresultaten van betrokkene in het oog en heeft contact met de onderwijsinstelling, regelt de overboeking van de Nederlandse basisbeurs naar de bank van de student en sluit tegen aantrekkelijke voorwaarden ziekte/brand/WA/inbraakverzekeringen af.

Dit jaar biedt de SSNA een dergelijke bemiddeling ook aan voor studenten zonder een Antilliaanse studielening. Nadere inlichtingen daarover geeft de folder *Geen studielening en toch professionele SSNA-ondersteuning? Dat kan!*, die op de volgende adressen verkrijgbaar is: Curaçao: decanen van de middelbare scholen, de openbare bibliotheek en de SSC; Bonaire: SGB en het departement van Onderwijs; Sint Maarten: Milton Peters College, dienst Onderwijszaken en Departement van Onderwijs. De kosten van bemiddeling staan op de folder niet vermeld; daarvoor moet de antwoordkaart worden opgestuurd naar Zoetermeer.

WILLEMSTAD — De centrale kerkeraad van de Protestantse Kerk houdt morgenochtend om half tien een feestelijke dienst in de Fortkerk. De dienst vindt plaats onder leiding van ds. Haasnoot. Het koor wordt begeleid door Bita van Buuren. Op het orgel speelt J. Koolhaas. Iedereen is van harte welkom.

Meer geld voor promotie en verbetering infrastructuur

DMO pleit voor baatbelasting voor goed management binnenstad

WILLEMSTAD — Zou bedrijven in het stadsdistrict Punda door de overheid een baatbelasting opgelegd moeten worden waarvan de opbrengsten weer ten goede komen van de binnenstad? Over die vraag laat gedeputeerde Betrian zich voor volgende week vrijdag adviseren door zijn overheidsdiensten.

Het plan is afkomstig van de winkeliersorganisatie Downtown Management Organization (DMO) die zich in de vijf jaar van haar bestaan heeft ontwikkeld van organisator van activiteiten voor en door de winkeliers naar een binnenstadsmanagement.

De subsidie die het Bestuurscollege (BC) en de Kamer van Koophandel verstrekten vervalt vanaf augustus, daar er bij de aanvang van werd uitgegaan dat DMO zich zelf zou kunnen onderhouden. Dat zal echter niet lukken. Ongeveer vijftig procent van de winkeliers en kantoren is lid van DMO de andere helft profiteert mee van de marketing en publiciteit voor de binnenstad, maar kan nu eenmaal niet tot lidmaatschap gedwongen worden.

In een nota heeft DMO begin dit jaar voorgesteld dat het BC een baatbelasting heft op alle bedrijven in het stadshart. Met de fondsen die daaruit vrijkomen zou DMO meer marketing kunnen doen. Maar tevens bevat het voorstel het idee DMO te laten uitgroeien tot een stadssurveillance. DMO zou bepaalde taken waar het zieltogende Bureau van de City-inspector niet aan toe komt, kunnen overnemen.

Een derde voorstel tot financiering van de zorg voor de binnenstad is dat het BC beslist dat de meeropbrengsten van de parkeergelden die de Curaçao Hospitality Services (CHS) steeds afdragen voor de drie betaaldparkeren-terreinen, toegewezen worden aan DMO. Dezelfde beslissing zou genomen kunnen worden over de 400 nieuwe parkeerplaatsen die in Punda en Otrobanda gecreëerd worden.

Het gaat de DMO nadrukkelijk ook om stadsverbetering en onderhoud. Het aantrekkelijker maken van steegjes, het plaatsen van meer vuilnisbakken, het zorgen voor goede feestverlichting, het letten op onderhoud van de infrastructuur, het beheren van openbare toiletten zijn daar praktische voorbeelden van.

DMO-directeur Peter van der Veen, die het bestaan van de nota bevestigt, zegt: "Een binnenstadorganisatie kan er wel voor zorgen dat er evenementen en shows zijn, maar als de straatjes vies zijn, als er geen parkeerplaatsen zijn en het zwart ziet van de chollers, dan komt er niemand naar de stad."

Als de DMO niet voor augustus andere middelen van financiering krijgt toegewezen kan de organisatie alleen nog de operationele kosten betalen, en komen activiteiten en promotiecampagnes op een laag pitje te staan, hetgeen niet de bedoeling zou moeten zijn, zo komt uit de hoofdlijnen van de nota naar voren.

Wout voorzitter parlement

WILLEMSTAD — De Staten van de Nederlandse Antillen hebben vanmorgen, tijdens hun eerste vergadering in de regeerperiode 1994-1998, PAR-lid Lucille George-Wout als kandidaat voor het voorzitterschap van de Staten voorgedragen. Als vice-voorzitter werd voorgedragen DP-Bonairelid Jopi Abraham.

Twintig van de tweeëntwintig Statenleden waren vanmorgen aanwezig; Vance James (SPA) en Don Martina (MAN) waren verhinderd. Voor zowel het voorzitterschap als het vice-voorzitterschap moeten de Staten twee voordrachten aan de gouverneur doen, die de uiteindelijk voorzitter en vice-voorzitter aanwijst.

De eerste stemming was die voor de eerste kandidaat van het voorzitterschap. Lucille Wout behaalde daarbij de meerderheid met 14 stemmen voor, vijf blanco en 1 stem voor Will Johnson. Aangenomen mag worden dat de gouverneur die voordracht goedkeurt, zodat Lucille Wout de komende vier jaar de Statenvergaderingen zal gaan leiden. Zij is daarmee de eerste vrouwelijke Statenvoorzitter in de geschiedenis van de Antillen. De tweede kandidaat voor het voorzitterschap, Will Johnson, behaalde 15 stemmen voor en vijf blanco.

Vice-voorzitter wordt Jopi Abraham met 16 stemmen voor en vier blanco. De tweede kandidaat, Kenneth van Putten (DP Statia) haalde hetzelfde resultaat.

Rojer nipt herkozen als voorzitter ABVO

WILLEMSTAD — Hubert 'Bebe' Rojer is herkozen als voorzitter van de ambtenarenbond ABVO, die 4000 leden telt. Het is een nipte overwinning, want Rojer behaalde 955 stemmen, terwijl Wim van Lamoen, de enige mededinger van Rojer, 921 stemmen in de wacht sleepte.

Vice-voorzitter Van Lamoen had zich zelf verkiesbaar gesteld als voorzitter en voerde een campagne voor modernisering van de bond. Van Lamoen weet zich met name vanuit de douane gesteund, waar hij sedert jaren werkzaam is.

Rojer maakte enkele weken geleden bekend dat hij zich voor het laatst verkiesbaar heeft gesteld als voorzitter. Hij gaat nu zijn tweede periode van drie jaar in als eerste man van de bond.

Van Lamoen heeft zich eveneens beschikbaar gesteld als bestuurslid en werd gekozen met het hoogste aantal stemmen (1106). Herkozen zijn Raymond Jessurun (971), Frits Brito (783), Stanley Heerenveen (767), Stella Victoria (760), Roland Ignacio (684), Rudy Saez (664) en Alvin Chakuto (660). Bij de nieuwkomers scoorden Vivian van Langeveld (614) en Mario Chirinos (535) het best.

De bestuursfuncties zullen worden verdeeld tijdens de volgende bestuursvergadering. Het bestuur van de ABVO telt elf leden die worden gekozen voor een periode van drie jaar.

.... CARL CAMELIA ...

Reeds gestart UNA-onderzoek ontbeert goedkeuring

Meditatie in Koraal Specht moet criminaliteit tegengaan

WILLEMSTAD — Transcendente meditatie (TM) door gevangenen en gevangenispersoneel moet de criminaliteit op Curaçao 'binnen korte tijd' doen dalen. Een project, ingediend door de Curaçaose Stichting ter Bevordering van het Onderwijs in de Wetenschap der Creatieve Intelligentie (WCI), is door minister van Justitie Suzie Römer goedgekeurd en onlangs van start gegaan. Op de UNA verricht de voorzitter van de stichting, Carl Camelia, wetenschappelijk onderzoek naar de effecten van het project.

Het project gaat 237.500 gulden kosten. Twee ton gaat naar de stichting, die daarvoor een jaar lang vijf docenten levert. Die geven na de basiscursus van vier dagen à drie kwartier wekelijks een training van anderhalf uur aan de diverse groepen.

Verder zou de UNA à raison van 30.000 gulden een part-time medewerkster moeten leveren, die samen met Camelia het onderzoek doet. De 7.500 gulden zijn bestemd voor de publikatie.

Harold Hollander en Herman George (resp. secretaris van het College van Curatoren en president-curator van de UNA), verklaarden niet te weten dat Camelia tevens voorzitter van de stichting WCI is. Zij zijn van het project op de hoogte, maar wachten nog op nadere documentatie, alvorens zij hun fiat geven. Hetzelfde geldt voor de rector magnificus, Elmer Joubert. "Als hij al begonnen is, doet hij dat voor eigen risico. Het College van Curatoren vond het voorstel niet voldoende onderbouwd. Over tien dagen is de volgende vergadering en we nemen aan dat we dan meer informatie hebben en kunnen beslissen".

Camelia vindt het geen probleem dat hij zowel voorzitter van de stichting WCI is als leider van het onderzoek naar de effecten van het project. Hij meent dat TM een wetenschappelijke basis heeft en op grond daarvan kan hij het onderzoek leiden.

Camelia's relatie met minister Römer heeft geen invloed gehad op de goedkeuring voor het TM-project. Die relatie is pas eind 1993 ontstaan, zo verklaart Camelia, toen de minister en hij al bijna een jaar bezig waren met de voorbereiding van het gevangenisproject.

Voorlopig is de stichting begonnen met cursussen aan groepen bewakers. Zij worden met z'n dertigen tegelijk opgeroepen en volgens projectleider Camelia tekenen er telkens zo'n 22 bewakers in. Daarvan worden er vijf willekeurig geselecteerd; zij mogen niet meedoen aan de TM-cursus en dienen als controlegroep voor het onderzoek.

Het ligt in de bedoeling om binnenkort met de cursussen voor de gevangenen te beginnen. Ook voor hen is deelname aan de TM niet verplicht. In het projectvoorstel staat echter dat het wel verplicht is. Camelia is daarvan niet op de hoogte. Hij verontschuldigt zich met de mededeling dat de hele appendix met richtlijnen (onderdeel van het voorstel) niet geldt voor Curaçao. De stichting heeft het geheel overgenomen van eenzelfde project in een Californische gevangenis. "Het voorstel bevat dus het 'ideale verhaal'. Wij hebben het aan de Curaçaose situatie aangepast", zegt Camelia.

Het woord 'compulsory' ("betekent dat echt 'verplicht'?") in de zin: 'Deelname aan het rehabilitatieprogramma is verplicht' kan hij niet anders interpreteren dan dat elke gevangene die besloten heeft deel te nemen, dan ook elke keer bij de trainingen aanwezig moet zijn en mee moet doen.

TM zou volgens het ingediende voorstel van de stichting WCI de stress verdrijven en het evenwicht in de mens herstellen. Elke fout, van een kleine vergissing tot een misdadige handeling, zou namelijk te herleiden zijn tot spanning, stress en een zwakke geest. Twee keer per dag mediteren kan de geest vrijwaren van stress en de mens in een zogenoemde staat van 'zuiver bewustzijn' brengen. Na verloop van tijd zal de mediterende niet langer fouten maken.

Een en ander wordt door de stichting gestaafd met wetenschappelijk onderzoek. Daaruit zou blijken dat TM de intelligentie doet toenemen, het zelfs ziektes doet afnemen, het proces van ouderworden omkeert, minder zieken in ziekenhuizen doet belanden, drug- en alcoholmisbruik tegengaat, de gezondheid verbetert, recidivisme en criminaliteit terugdringt en zelfs invloed op de wereldvrede heeft.

Het projectvoorstel gaat uit van experimenten in gevangenissen in Bengalen en de Verenigde Staten. In Californië zou 56,4 procent van de TM-deelnemers twee jaar na invrijheidstelling nog steeds op vrije voeten zijn. Van de niet mediterende exgevangenen was dat 45,4 procent. 8,2 procent TM-ers zat na twee jaar weer in het gevang, tegenover 16,6 procent van de niet deelnemers aan de TM-cursussen.

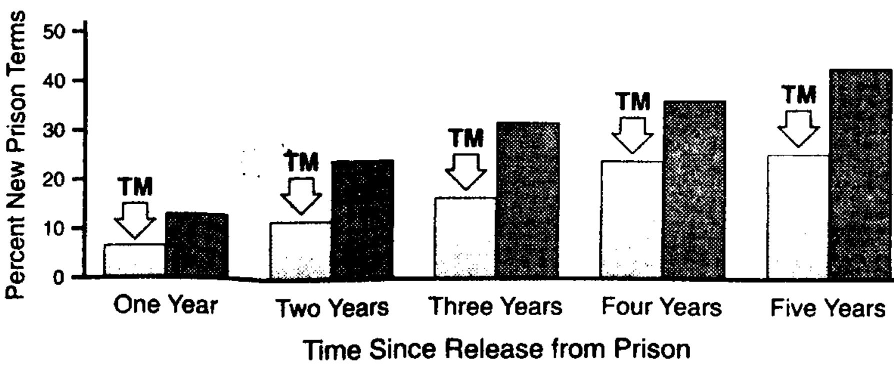
Op Curaçao krijgen de bewakers bij aanvang van de TM en na drie maanden een vragenlijst in te vullen. Op basis van de verkregen antwoorden kan gekeken worden of de stress inderdaad is afgenomen.

Bij de gevangenen wil Camelia uitgebreider onderzoek doen, zodat ook het effect op het recidivisme kan worden bekeken. Hij denkt daarvoor vijf jaar nodig te hebben. Of hij die krijgt, zal mede afhangen van de evaluatie die na een jaar mediteren wordt gedaan.

De Harvard universiteit heeft Camelia in elk geval alvast uitgenodigd voor een presentatie later dit jaar.

Reduced Recidivism

THROUGH TRANSCENDENTAL MEDITATION

Benny Demei (MAN)

'Uitbesteding Selikor schoonmaakwerk faalt'

WILLEMSTAD — De eilandsraad ging gisteren akkoord met het toekennen van 4,5 miljoen gulden voor het schoonhouden van de openbare ruimte op Curaçao. Met dit geld huurt Selikor aannemers, die in opdracht een bepaald deel een keer per jaar schoonmaken. Jaarlijks wordt 22.000 m³ straatvuil ingezameld.

De uitbesteding van schoonmaakwerkzaamheden door Selikor kwam aan de orde tijdens de eilandsraadsvergadering over de verzelfstandiging van dit bedrijf. Volgens raadslid Chin Behilia (Nos Patria) is deze uitbesteding niet geslaagd. Sinds drie jaar geleden Selikor overging tot het laten verrichten van schoonmaakwerk door derden, is er zichtbaar niets verbeterd. "Het eiland is nog altijd even vuil", zo merkte Behilia op. "Een keer per jaar is te weinig. De overheid kan nu geen garantie geven op minimaal onderhoud van woonwijken, met alle hygiënische gevolgen van dien".

Anthony Godett (FOL) staat in beginsel positief tegenover de werkgelegenheid die nu aan kleine ondernemers wordt verschaft, maar is bezorgd over het aantal illegale werknemers dat daarvoor ingezet wordt. Daarnaast vroeg hij zich af wat er met de aanstelling van de milieupolitie is gebeurd.

Volgens Benny Demei (MAN) bevordert de uitbesteding evenmin de werkgelegenheid van kansarmen, zoals door Selikor als doelstelling naar voren is geschoven. "De klussen die aannemers krijgen toegewezen zijn van korte duur. Er is geen zekerheid op continuïteit, zodat deze mensen geen werknemers in vaste dienst kunnen nemen. Om hun winst te vergroten zoeken ze illegale arbeiders, aan wie ze niets verplicht zijn". Demei meent dat de controle ook ontbreekt bij de selectie van aannemers. "Het komt voor dat ambtenaren bedrijfjes laten inschrijven bij de Kamer van Koophandel, die vervolgens bij Selikor opdrachten komen verrichten", aldus Demei.

Gedeputeerde Abrahams meende dat er op zich niets mis is met de participatie van ambtenaren in bedrijven. "Ik heb zelf ook vijf aandelen in botika Wilhelmina". Wel zegde hij toe dat er meer controle komt door SKS en de immigratiepolitie op het in dienst nemen van illegale werknemers.

De aanstelling van twaalf milieu-agenten heeft vertraging opgelopen, omdat er geen mensen gevonden konden worden met de juiste papieren, zo verklaarde Abrahams. Inmiddels heeft de SKS tien mensen aangenomen, die nog moeten worden opgeleid tot buitengewoon agent van politie. Dit is nodig omdat de agenten proces-verbaal moeten kunnen opmaken. Deze opleiding, die een jaar duurt, is nog steeds niet van start gegaan.

Statenleden leggen eed af bij gouverneur

■ *WILLEMSTAD — Van de 22 nieuwe Statenleden die vanaf vandaag het Antilliaanse parlement vormen, zijn er gisteren 21 beëdigd door gouverneur Jaime Saleh. De Statenleden zworen daarbij dat zij geen giften of beloftes hebben aangenomen of gedaan om hun zetel in de Staten te verwerven en zullen ook geen giften of beloftes aannemen dan wel doen tijdens hun werk als parlementariër. Daarna werd de eed van trouw afgenomen, waarin trouw werd beloofd aan de Koningin, het Koninkrijksstatuut, de Antilliaanse Staatsregeling en overige wetten. Het laatste deel van de beëdiging behelst het doen van de belofte om het algemeen belang van het Land te laten prevaleren boven het partijbelang. Foto: de gouverneur, 21 Statenleden (Don Martina is uitlandig) en de griffier.*

Voor meer lokaal nieuws: zie pagina 9

TM in Nederlandse gevangenissen afgewezen

Inderson heeft gemengde gevoelens over meditatie

WILLEMSTAD — Criminoloog Stanley Inderson zegt 'heel, heel, heel sceptisch' te staan tegenover het project om gevangenen en gevangenispersoneel aan transcendente meditatie (TM) te laten doen. Desondanks volgt hij het project met belangstelling. "Ik weet als criminoloog dat de traditionele methodes vrijwel niets hebben opgeleverd. Dus laten we het maar proberen".

Dat het geheel bijna tweeëneenhalve ton kost, vindt hij geen probleem. "Wat kost het niet als we niets doen? Ik heb de gouden oplossing ook niet".

Aan de andere kant erkent hij ruiterlijk dat hij zelf een cursus TM heeft gedaan en nog steeds op de resultaten wacht. "Maar daar staan weer een paar honderdduizend mensen tegenover die wel resultaat hebben".

"Ik vind het allemaal een beetje pretentieus", zegt Inderson. "Ook over het uitgangspunt, dat de oorzaak van crimineel gedrag ligt in de afwezigheid van een *unified field*, heb ik mijn twijfels. Maar aan de andere kant moet ik zeggen dat het materiaal dat men aandraagt wel imponerend is".

Zijn vraag blijft echter hoe lang het duurt tot er op Curaçao geen gevangenis meer nodig is. En hoe het komt dat men ondanks de experimenten in Californië daar nog steeds gevangenissen nodig heeft. "Maar dat mag de pret niet drukken. Ik geef het project het voordeel van de twijfel. In de gevangenis is ledigheid troef. Het is al goed dat er een cursus komt voor de motivatie".

De bewaarders die al begonnen zijn met de cursus denken dat het zeker zal kunnen helpen om hen van de stress af te brengen. Door het chronische tekort aan bewaking en door het hoge ziekteverzuim, is bewaken een zwaar beroep geworden.

Een vrouwelijke gevangene van Koraal Specht verklaart vroeger, voor haar detentie, een TM-cursus te hebben gevolgd. "Zonder meditatie zou ik het die vier jaar niet hebben kunnen volhouden", is haar stellige overtuiging. Een cursus voor alle gevangenen lijkt haar dan ook wel wat.

In Nederland is Justitie met eenzelfde projectvoorstel benaderd. Rob Suvaal van het Gevangeniswezen Nederland zegt dat men in Amerika is gaan kijken maar dat het geheel onvoldoende aanspraak voor invoering in Nederlandse gevangenissen. "We vonden het wat propagandistisch, ook in de voorlichting. Het klonk, mede door de getuigenissen van mensen die een totaal ander mens waren geworden, wat toverachtig in de oren".

De Nederlanders vonden de TM ook wat sekte-achtig, 'overal wel goed voor'. Suvaal erkent echter dat er in de VS kennelijk goede resultaten mee zijn geboekt.

Minister Römer is erg blij dat het project door de gevangenisdirectie zo goed is opgepakt. Met een dergelijk plan moet je op Curaçao toch wel lef hebben, denkt ze.

Van de drie directieleden Miedema, Fortin en Candelaria, is alleen de laatste fel tegen.

WILLEMSTAD — Morgenavond houdt de Stichting E Lora een fundraising buffet en dinershow in de Universiteit van de Nederlandse Antillen.

De Stichting is opgericht met het doel het contact met de Antillianen in Nederland te vergemakkelijken door middel van een audiovisueel 'tijdschrift'. De bedoeling is dat er een serie programma's wordt gemaakt over actuele gebeurtenissen op de Antillen en Aruba, dat zal worden overgeseind naar Nederland middels de satelliet Intelsat VI. Het programma krijgt de titel 'De band met thuis' mee.

Dos Mundos ook naar Nederland

WILLEMSTAD — Dos Mundos n.v. opent 1 april een vestiging in Nederland. Enkele activiteiten van het 'relocationbureau' in Nederland zijn het geven van lezingen en presentaties over wonen en werken op Curaçao, en het begeleiden van de aanvraag van werk- en verblijfsvergunningen.

TE KOOP GEVRAAGD
DAMESFIETS NEDERLANDSE MERK
TEL.: 38657

BASKETBAL/NEW YORK - Basketbalvedette Shaquille O'Neal mag bij het WK in Toronto in augustus deel uitmaken van het nieuwe 'dreamteam'. De Amerikaanse bond bereikte overeenstemming met Pepsicola, de privésponsor van "Shaq Attack".

Claudius Phillips

ORANJESTAD —Zanger, musicus, componist en arrangeur Claudius Phillips reikt op zondag 27 maart een cheque uit aan Casa Cuna. Deze cheque is een deel uit de opbrengst van zijn dubbel CD "Ten Years Of Glory". Hiermee voldoet de zanger aan zijn belofte de opbrengst te delen met de minderbedeelden.
De uitreiking geschiedt in de Bonaire Club in San Nicolas tijdens een happy hour van muziekband OREO van 18 uur tot middernacht.

hubo

Rococo plaza
Antiek en vlooienmarkt festival
zondag 27 maart 1994
van 8.00 a.m.
tot 3.00 p.m.
Tanki Leendert 158 G
Reserveer Uw stand
tel.: 34478

EASTER SPECIALS

GROCERIES

...on 410 gr.	Afl. 4,67
...men 213 gr.	Afl. 2,42
...6 oz.	Afl. 1,57
...6 oz.	Afl. 0,95
	Afl. 4,99
	Afl. 1,82
...16 oz.	Afl. 5,59
...filling 14 oz.	Afl. 3,63
...ice 64 oz.	Afl. 3,99
...uce 6 oz.	Afl. 0,50
...s 4 oz.	Afl. 1,69
...1lt. pk.	Afl. 2,42
...ce 1 lt. pk.	Afl. 2,42
...4 cans.	Afl. 3,24
...n .75 lt. fl.	Afl. 1,85
...Cooking oil 6 oz.	Afl. 2,99
...en	Afl. 1,95
...1 lbs. can	Afl. 5,69
...Drink Mix 6 qts.	Afl. 4,39

...Green Beans 12 oz.	Afl.2,09
...Peas & Carrots 12 oz.	Afl.1,89
...Mix Vegetables 12 oz.	Afl.1,69
...Sweet Peas 12 oz.	Afl.1,75
...Legs 5 lbs. pk.	Afl.5,75
...Chicken 12... gr.	Afl.3,90
... can	Afl.4,85
...gr.	Afl.1,59
...	Afl.1,25
...12 oz. can. o.j./ g.j./p.j.	Afl.1,85

DELI DEPT.

	per ons
...	Afl. 1,55
... Leverw...	Afl. 0,75
... Achterham	Afl. 1,75
...en Gehakt	Afl. 1,09

NON-FOOD

Brandspiritus 1 lt. fl.	Afl. 2,30
Scratch Guard Bath&kitch. cl. 16 oz.	Afl. 2,99
Cascade Dishwasher powder 65 oz. pk	Afl. 6,25
Stallo Starch 32 oz.	Afl. 1,99
Shurfine Glass Cleaner 22 oz.	Afl. 2,96
Bathroom tissues white/8 rl. /pk.	Afl. 4,20
A & P Facial Tissues 175 sh.	Afl. 1,95
White Cloud Toilet Tissues 4 rl / pk.	Afl. 3,99
Charcoal Brickets 10 lbs. pk. glo-mor	Afl. 6,95
Downy Softener 20 oz. bot.	Afl. 4,95
Bounty Towels white/designer single rl.	Afl. 2,50

LIQUORSHOP

Red Lbl. Whiskey 2 lt. bt	Afl. 79,50
Red Lbl. Whiskey .75 lt. bt.	Afl. 33,75
La Villa Wines .75 lt. any flavor	Afl. 7,70
Polar beer 24 cans	Afl. 34,00

MEAT MARKET

	per 500 gr.
Lean Ground Beef	Afl.3,88
Reg. Steak	Afl.3,88
Stewmeat (stoba)	Afl.3,88
Kogel	Afl.4,96
Halskarbonade	Afl.3,48

PRODUCE

Florida Oranges 5 lbs. pk.	Afl. 4,95
Red Apples 3 lbs. pk.	Afl. 3,75
Cauliflower p/hd	Afl. 3,50
Dutch Potatoes 10 lbs. pk.	Afl. 4,99
Radish 6 oz. bag	Afl. 0,70
Yoplait Yoghurt all flavors	Afl. 1,40
Jello Pudding 6 cup	Afl. 5,60

...ices are effective from the 25th of March until the 2nd of April 1994 or while supply lasts !

40% - 40% - 40% - 40% - 40% - 40% - 40%

IEDEREEN KIEST VOOR SUZUKI

De ideale gezinswagen

SUZUKI		CODE	PRICE	MINIMUM DOWNPAYMEN	WE WILL PAY	CLEINT WILL PAY REST	SALDO TO BE FIN.
1	1994 "S W I F T" GL 5Dr. 1000cc Hachback WITH: 1000cc Eng. : 5 Spd. M/Trans. Aircon ; AM Radio.	SF310GLEZ	Fls. 24800.00	6200.00	2480.00	3720.00	18600.00
			48 x Fls. 522.25 Per Month				
2	1994 "S W I F T" GL 4Dr. 1300cc Sedan WITH: 1300cc Eng. : 5 Spd. M/Trans. Aircon ; AM Radio.	SN413GLZ	Fls. 26950.00	6750.00	2700.00	4050.00	20200.00
			48 x Fls. 566.92 Per Month				
3	1994 "S W I F T" GS 3Dr. 1300cc Hachback WITH: 1300cc Eng. ; 5 Spd. M/Trans. Aircon ; AM/FM Radio CASS. Side Stipes	SN413GLZ	Fls. 26500.00	6650.00	2660.00	3990.00	19850.00
			48 x Fls. 557.15 Per Month				

Speciale Paasaanbieding

Gratis 40% Aanbetalingsbedrag

geldig tot eind maart 1994

CARIB MOTORS N.V. L.G. Smithboulevard 112 - Oranjestad Tel. 21840 - 23475

Aruba's autohandelaar met de grootste keuze

SETAR introduceert cellulair

Audiovox Minivox Lite MVX-750
Prijs Afl. 1.799,–
Gewicht van ongeveer 9oz.

Beide SETAR modellen komen met een standaard batterij, een "extended life" batterij, "leather case" en batterij charger. Met het Novatel model ontvangt u tevens een auto charger.

Novatel Avante 7000
Prijs Afl. 1.199,–
Gewicht van ongeveer 10oz.

SETAR kan u helpen met het verkrijgen van een lening via de bank.

COASTAL ARUBA

is now accepting applications for a

ACCOUNTING SUPERVISOR

Applicants must meet the following requirements:

- Accounting degree from an accredited university
- Certified public accountant, chartered accountant or equivalent professional certification
- Minimum 2 years experience in an accounting firm
- Supervisory experience
- Aruban citizen
- Fluent in English.

COASTAL OFFERS:

- Attractive salaries
- Excellent benefits
- Good working atmosphere.

Please send your applications to:

COASTAL ARUBA
P.O.B. 2150
San Nicolas.

Att.: Employee Relations

In verband met uitbreiding van de werkzaamheden zoeken wij ter versterking van onze vestiging op Aruba op korte termijn

Leidinggevend Assistent - Accountants (m/v)

Wij verwachten van hen:

- NIVRA-opleiding, minimaal gevorderd tot het vak Administratieve Organisatie;
- een positieve instelling en eigen initiatief;
- leidinggevende kwaliteiten;
- goede contactuele eigenschappen;
- minimaal vier jaar relevante ervaring in de controlepraktijk.

Gevorderd Assistent - Accountants (m/v)

Wij verwachten van hen:

- Minimaal MBA of vergelijkbare opleiding, bij voorkeur studerend voor RA of AA;
- een positieve instelling en eigen initiatief;
- goede contactuele eigenschappen;
- minimaal drie jaar ervaring in de controlepraktijk.

Wij bieden:

- een interessante en gevarieerde werkkring;
- ruime carrièremogelijkheden;
- goede studiefaciliteiten;
- een uitstekende honorering.

Kandidaten worden verzocht hun schriftelijke sollicitaties voorzien van Curriculum Vitae te richten aan:

Moret Ernst & Young Accountants
T.a.v. Dhr. R.H. Botteller RA
Postbus 197
Oranjestad, Aruba.

Moret Ernst & Young is een samenwerkingsverband van accountants, belastingadviseurs en management consultants, en maakt deel uit van het internationale samenwerkingsverband Ernst & Young.
De accountantsdiensten zijn primair gericht op de samenstelling en controle van jaarrekeningen. Daarnaast verrichten onze accountants uiteenlopende advieswerkzaamheden op financieel-economisch terrein. Tot de cliënten van Moret Ernst & Young Accountants behoren zowel kleine, middelgrote als grote ondernemers in alle branches. Ook de overheid en vrije beroepsbeoefenaars behoren tot onze cliëntenkring.

MORET ERNST & YOUNG
Accountants

ARUBA
AGENDA

KANTOORUREN AMIGOE
open van 08.30-12.00/14.30-17.30 uur; zaterdag gesloten.

TELEFOON
24333.
Voor spoedgevallen na kantoortijd: 21639, 22316 en 24508. **Pageboy 127-0379.**

TELEFAX: 22368.

BANKREKENINGNUMMER
10.815.445 Banco di Caribe.

POLITIE
11100 (centrale) en 11141 (informatie).

ALARMCENTRALE
115.

ZOEKERTJES verschijnen op dinsdag en vrijdag en kunnen iedere dag tussen 08.00-12.00/14.00-17.00 uur worden opgegeven; behalve op zaterdag. Alleen zoekertjes, die op maandag en donderdag vóór 10.00 uur binnen zijn, kunnen de dag daarop (dus dinsdag en vrijdag) verschijnen.

WACHTREGELING DOKTOREN
(zaterdag+zondag van 09.00-10.00/17.00-18.00 uur)
Oranjestad, Madiki, Tanki Flip, Noord, Tanki Leendert, Paradera en Sta. Cruz: dokter J. de Cuba via Dr. Horacio Oduber Hospitaal (tel.: 74300) of via Alarmcentrum (115).
Pos Chiquito, Savaneta en San Nicolas: dokter D. Bislip via Centro Medico San Nicolas (tel.: 48833) of via Alarmcentrum (115).

BOTICA'S
(nachtdienst)
Beneden de brug:
Kibrahacha, Havenstraat 30 (Oranjestad). Tel.: 34908.
Boven de brug:
San Nicolas, B. v/d Veen Zeppenveldtstraat z/n. Tel.: 45712.

VOOR BRANDGEVALLEN, ongelukken of een of ander ongeluk gelieve Alarmcentrale (tel.: 115) op te bellen.

CENTRO MEDICO CARABOBO
(Engelandstraat 7, tel.: 21777)
De wacht heeft dr. Lili G. Beke-Martínez, tel.: 24696.

WIT GELE KRUIS ARUBA ZUIGELINGENBUREAU
(Koningstraat 22, tel.: 24444)
Dagelijks geopend van 07.30-12.00/13.50-17.00 uur; maandag te Paradera (tel.: 25543) van 08.00-11.00 uur; dinsdag: San Nicolas (45906)/Noord (23425) van 08.00-11.00 uur; woensdag: Santa Cruz 28288) van 08.00-11.00 uur; donderdag: Dakota (29008), Oranjestad (23168), Savaneta (47020) en Brazil (48301) van 08.00-11.00 uur.

ZWANGER? STICHTING CIZKA geeft informatie en brengt u in contact met leden die zwangerschapsbegeleiding, verloskundige hulp en kraamzorg bieden. Bel 37687.

INFORMATIECENTRUM KONINGIN WILHELMINA FONDS (voor de kankerbestrijding op Aruba)
Geopend van maandag t/m vrijdag van 08.30-11.30 uur - J.E. Irausquinplein 3 (vlak achter de pastorie van Oranjestad).

NARCOTICS ANONYMOUS HELPLINE
Tel.: 38989 (24 uur per dag).

AIDS-HOTLINE
Vragen? Bel dan 23040/27352 tussen 07.30-12.00/13.00-16.30 uur.

FADA/PRIDE
(Van Walbeeckstraat 25, tel.: 32999)
Open van maandag tot en met vrijdag van 08.00-16.00 uur voor inlichtingen omtrent preventie alcohol/drugsmisbruik.

FUNDACION RESPETA MI
(Stichting tegen seksuele misbruik van minderjarigen)
Tel.: 24433.

AMNESTY INTERNATIONAL ARUBA
P.O. Box 1029, tel.: 27808/48124.

DIERENARTSEN
P. Barendsen en T.J.M. Wools, tel.: 21720. Voor spoedgevallen buiten kantooruren tel.: 115.

BRIDGECLUB ARUBA ARIBA
(Tivoliclub, Wilhelminastraat 16)
Dinsdagavond om 19.30 uur speelavond. Voor opgave/informatie tel.: 24953.

PARKE TIRAKOCHI
(Kinderpark te Savaneta, achter kleuterschool Promé Paso)
geopend van maandag t/m zaterdag van 16.00-18.30 uur en op zondag van 11.00-18.00 uur voor kinderen van 1-13 jaar.

NIEUW-APOSTOLISCHE KERK
(Goletstraat 5-A, Oranjestad)
Aanvangstijden van de diensten: **woensdag en zaterdag** om 19.00 uur.

FUNDACION DIABETICO ARUBANO
(J. Irausquinplein z/n, Oranjestad)
Voor informatie: tel. 21215.

TELEARUBA
ZATERDAG: 17.00 Movie: **Sound of Music**; 20.00 Nos cu Nos; 21.00 CNN News; 21.20 In Seach Of... 21.45 Movie: **Bat 21**; 23.30 Sports Tonight; 24.00 Sluiting.

ZONDAG: 12.00 Cartoons; 13.00 Ripiti y Gana; 13.30 Religious Program: **Together For the Gospel**; 14.20 Movie: **Jaws 3**; 16.00 Studio Sport; 17.20 Dragraces; 18.20 Anno Domini; 20.00 Salud pa Un y Tur; 21.00 CNN News; 21.20 Health Week; 21.35 Musical; 22.00 Showtime; 23.00 Week in Review; 23.40 Sports Tonight; 24.00 Sluiting.

MAANDAG: 15.00 Cartoons; 16.00 Flintstones; 16.23 Inspector Gadget; 16.45 Woodywood Pecker; 17.09 Loodsen; 17.37 Science & Society; 18.03 Sesame Street; 19.03 A New Country; 19.30 Caribscope; 20.00 Telenoticias; 20.30 The Jeffersons; 21.00 CNN International Hour; 21.45 Religious Program: **Your Call to Service**; 22.03 Showbiz Today; 22.23 CNN World Report; 23.26 Sports Tonight; 24.00 Sluiting.

ZONDAG
DIVERSEN
SPORT
BASEBALL
(ABBA)
AA-klasse
14.15 uur Heineken vs Video - San Nicolas Sportspark.
(Aruba Center Little League)
10.00 uur aanvang nieuwe competitie - Rocketsveld (Santa Cruz).

VOETBAL: 15.00 uur Arubaanse U-17 selectie vs Vesta (Cur); 17.00 uur Arubaanse U-20 selectie vs Curaçaose U-20 selectie - Wilhelminastadion.

MAANDAG
DIVERSEN
BIJBELMUSEUM: geopend op elke werkdag van 10.00-12.00 uur en zondag van 11.00-12.00 uur in de protestantse kerk.

MUSEO HISTORIKO ARUBANO: openingstijden maandag t/m vrijdag van 09.00-12.00/16.00-19.00 uur; zaterdag van 09.00-12.00 uur.

BUREAU LEVENS-, GEZINS- EN HUWELIJKSMOEILIJKHEDEN (Layex Building, Wilhelminastraat 19): iedere werkdag van 07.30-12.00/13.00-16.30 uur (ook mogelijk afspraak te maken via tel.: 23145 0f 25111).

BEGELEIDINGSCENTRUM GEESTELIJK GEHANDICAPTEN 'MAN NA OBRA': elke maandag en donderdag van 09.00-12.30 uur gelegenheid om produkten te kopen in het oude gebouw van Bibito Pin, t/o protestantse kerk, Piedra Plat.

KERKDIENSTEN
(Heilige Misviering)
08.45 uur Oranjestad; 19.00 uur Paradera en Santa Cruz.
(biechten en penitentie)
18.00 uur Oranjestad, Paradera en Santa Cruz; 19.00 uur Noord, Brasil en Savaneta; 19.15 uur Dakota (schaduwspel o.l.v. Dora Koolman-Croes).

KERKDIENSTEN PALMZONDAG
BRASIL: 09.00 en 19.00 uur.
DAKOTA: 08.00 en 18.00 uur.
NOORD: 07.30 en 18.00 uur.
ORANJESTAD: 06.30, 08.00, 10.00 en 19.00 uur.
PARADERA: 10.00 en 17.30 uur.
POS CHIQUITO: 08.00 uur.
SAN NICOLAS: 08.30 en 18.30 uur.
SANTA CRUZ: 06.30, 09.00 en 18.30 uur.
SAVANETA: 10.00 en 17.30 uur.
TANKI LEENDERT: 09.00 uur.

PROTESTANTSE KERKDIENSTEN
ORANJESTAD: 10.00 uur doop en belijdenis. Ds A. van den Doel; 11.30 uur paasconcert van Arubaans gemengd koor m.m.v. Orkesta Harmoniko Arubano.
SEROE COLORADO: 08.30 uur ds A. van den Doel.
SAN NICOLAS: 09.00 uur ds. G.J. Dekker.
PIEDRA PLAT: 17.30 uur ds. G.J. Dekker.

Drie weken afkoeling
Rechter blust brandweerstaking

ORANJESTAD — Gistermiddag om vier uur maakte de overheidsvakbond SEPA aan betrokkeninstanties, waaronder de luchtvaartmaatschappijen bekend, dat twee uur later de brandweer op de luchthaven het werk neer zou leggen. SEPA had meer dan genoeg van het wachten om met de regering tot overeenstemming te komen over reeds lang durende onderhandelingen. Om zes uur ging dan ook alles plat. Enige uren later bepaalde de rechter in een door de overheid aangespannen kort geding, dat het werk direct hervat diende te worden en een drie weken durende afkoelingsperiode in acht wordt genomen. Partijen verklaarden zich hiertoe bereid en gisteravond elf uur werd het werk hervat. SEPA secratris Gregorio Wolff maakte tijdens een in de haast bijeen geroepen persconferentie bekend, dat reeds vanaf 1990 onderhandelingen worden gevoerd over de positie van het brandweerpersoneel. In 1992 werd in de Commissie Georganiseerd Overleg Ambtenaren (GOA) een positieve beslissing genomen. Na goedkeuring door de regering kwam de Directie Personeel en Organisatie (DPO) met bezwaren aangezien een en ander grote gevolgen zou hebben. Ondermeer zou een persoon met LTS of MAVO opleiding in schaal drie komen. Nieuwe onderhandelingen begonnen waarbij de regering niet accoord ging dat de brandweerlieden tot schaal zeven konden opklimmen, het middenkader tot schaal tien en het hoger kader tot schaal dertien.
Maandag 21 maart diende SEPA bij de regering haar laatste voorstel in. Tijdens de besprekingen van gistermiddag verzocht de regering SEPA met bewijzen te komen om haar nieuwe voorstel te staven, hetgeen geschiedde.
Hierop reageerde minister Rudy Croes dat hij zijn standpunt niet kan veranderen omdat hij dit met de Ministerraad moet bespreken.
Aangezien tot op heden geen overeenstemming werd bereikt, vanwege de traagheid alsmede unilaterale behandeling van deze aangelegenheid, besloten de SEPA-leden tot actie over te gaan. Vooral het DPO kreeg de schuld dat geen rekening werd gehouden met de SEPA wensen. Behalve het nieuwe rangenstelsel wordt er ook strijd gevoerd over hoe de nieuwe functiewaardering gaat worden.
Na het uitbreken van de staking, waardoor de luchthaven werd gesloten, spande de regering met haar advocaat mr. A. Bikker een kort geding aan tegen de SEPA. Hierin zette mr. Bikker de gang van zaken uiteen voornamelijk welke weg bewandeld moet worden om de problemen op te lossen. Hij verklaarde dat de regering bereid is met SEPA weer aan tafel te gaan zitten om te trachten overeenstemming te bereiken over de nieuwe inschaling van het brandweerpersoneel.
SEPA had reeds eerder gesteld bereid te zijn om weer te gaan onderhandelen mits respect voor elkaars standpunt wordt getoond. Hierop besloot de rechter de brandweerlieden te verzoeken het werk te hervatten en te trachten in de komende drie weken overeenstemming te bereiken. Beide partijen verklaarden zich hiertoe bereid en het werk werd hervat.

Burt Wolf vol lof over Aruba

ORANJESTAD — De bekende presentator van kookprogramma's op de Amerikaanse televisie, Burt Wolf, die de afgelopen weken voor opname's voor zijn tv-serie in Aruba verbleef, liet voor Aruba Tourism Authority (ATA) een brief achter waarin hij Aruba een verbazingwekkend eiland noemt.

Burt Wolf schrijft dat hij de afgelopen dertig jaar over de hele wereld gereisd heeft en verslag heeft uitgebracht over voedsel geschiedenis en cultuur. Hierdoor heeft hij vele gemeenschappen leren kennen op een manier die dikwijls niet mogelijk is voor de gemiddelde toerist of handelsreiziger. Nergens heeft Burt Wolf mensen ontmoet met echte warmte, charme en vriendelijkheid als op Aruba. In een wereld waar eerlijkheid, integriteit, vertrouwen en hulpvaardigheid in bliksemtempo aan het verdwijnen zijn, behoudt Aruba niet alleen deze waarden maar schijnt ook het vermogen te hebben om ze van de ene op de volgende generatie over te dragen.
Gedurende de 3 weken dat hij op Aruba zijn televisieverslagen heeft gefilmd, heeft Burt Wolf twee half-uur shows geproduceerd die te zien zullen zijn op 300 publieke tv-stations in de Verenigde Staten en Canada, en twee half-uur shows voor zijn tv-programma 'The Travel Channel' die uitgezonden zal worden in de Verenigde Staten, Ierland, Engeland, Scandinavië en de Benelux.
Voorts heeft hij twaalf rapportages op de band opgenomen voor CNN. Wolff schrijft dat hij dit alles niet had kunnen doen zonder de hulp van Lou Hammond & Associates in New York die een uiteenzetting gaf over Aruba en op het eiland zelf van Myrna Jansen en Adri de Palm van ATA en van de restaurants en andere plaatsen waar hij gefilmd heeft.
Burt Wolf schrijft tot slot dat hij Aruba opnieuw zal bezoeken om tv-opnames te maken omdat er nog veel leuke verhalen over het eiland te vertellen valt en ook omdat Aruba een perfekte bestemming is voor een heerlijke vakantie.

■ ORANJESTAD — *De Palm Tours is evenals andere toeristische bedrijven op Aruba een contract aangegaan met het golfbaan/tennisbaan/woningproject 'Tierra del Sol' van Sun Development, te Arashi. Door dit contract worden de genodigden van De Palm Tours in de gelegenheid gesteld om tijdens hun verblijf op Aruba gebruik te maken van de golfbaan en andere faciliteiten van Tierra del Sol. Op de foto, tijdens de ondertekening van het contract, Lisette Malmberg, vice-president sales & marketing van De Palm Tours; Luigi Fedele, vice-president operations van Sun Development; Harold Malmberg, president en CEO van De Palm Tours.*

■ ORANJESTAD — Premier Nelson Oduber heeft gisteren de week van 24-30 april geproclameerd tot Secretaressenweek. Hij deed dit door het ondertekenen van een proclamatie in het bijzijn van de bestuursleden van Aruba Secretaries Association, Miriam Croes, Carla Paris, Norma Bennett en de Secretaresse van het Jaar Esther Thiel.

Basket happening op Aruba jrs banen

ORANJESTAD — De basketbal wedstrijden gisteravond op de Aruba jrs banen werden een hele happening. Een groot publiek, waaronder zelfs spelers die vrije ingang hebben, betaalden een entree-kaartje om een kans te maken op de worpen voor de diverse prijzen.
De eerste wedstrijd Kadetten jongens eindigde na de reglementaire speeltijd in een gelijkspel, waarna in de verlenging Master Cargo Rooster met slechts 1 punt verschil won. Hierna behaalden de meisjes van Dynamalt Lions een makkelijke overwinning, terwijl in de laatste wedstrijd de twee ploegen van Aruba jrs een felle strijd leverden, met een overwinning voor Marathon Electronics.
De worpen van het publiek rondom de 'keyhole' werden gemist en er was ook geen winnaar van de 1000 florin Duracell prijs. De werpers uit het publiek moesten zich tevreden stellen met een troostprijs van Duracell.
De eerste wedstrijd tussen Master Cargo Rooster (YMCA Dakota) en Radio 1270 (CPB) eindigde na de eerste helft in een 24 - 14 voordeel voor Master Cargo. In de tweede helft haalde Radio 1270 zijn achterstand in en de reglementaire speeltijd eindigde in een gelijkspel 30 - 30. In de verlenging trokken beide teams gelijk op en het werd uiteindelijk een overwinning van 38 - 37 voor Master Cargo Rooster. Beste scorer voor Master Cargo Rooster werd Carlo Vito met 9 punten en voor Radio 1270 Eugene Lake en Glenn Duinkerk met 11 punten elk.
Bij de Junioren meisjes won Dynamalt Lions (Aruba jrs) met 30 - 8 van de nog vrij jonge ploeg Video One (Estrella), nadat ze na de eerste helft al 24 - 3 voorstonden. In de tweede helft scoorden beide ploegen amper enige punten; de eerste 10 minuten verstreken zonder dat er door één van de ploegen gescoord werd. Beste scorers werden Rishinella Richardson (Dynamalt Lions) 11 punten en Nathalie Delany (Video One) 5 punten.
De laatste wedstrijd van de avond bij de Junioren jongens werd een felle strijd tussen de twee ploegen van Aruba jrs. Marathon Electronics en Tropicana Warriors. Vooral in de tweede helft zorgden beide teams voor spannende momenten aan gemoedigd door het publiek.

Marathon benutte meer zijn kansen en werd winnaar met een eindstand van 41 - 34, terwijl Tropicana Warrios na de eerste helft met 22 - 17 voorstond. In de laatste 11 minuten van het spel stonden de ploegen 27 gelijk en trokken ze gelijk op. Pas in de allerlaatste minuten nam Marathon de voorsprong, die hen naar de overwinning leidde. Beste scorers werden Carmichael Richardson (Marathon) met 17 punten en Frank Benita (Tropicana) met 18 punten.

Vanavond worden de wedstrijden op de banen van Caribe voortgezet met om 19 uur Kadetten meisjes Dowco (Estrella) en Radio Shack (Aruba jrs), om 20 uur Kadetten jongens Shell Wayaca (Estrella) en Pizza Hut (Aruba jrs) en om 21 uur Junioren jongens Lee Tai Take Away (Noord) en Gerry Refr. Center (CPB San Nicolas).

Aanhouding in moord op Juan Paesch

ORANJESTAD — Met de aanhouding van de groep jongens, die vorige week de overval pleegde op het Twinkle Bones restaurant te Noord, blijkt niet alleen de overval op het Essoville station maar mogelijk ook de moordzaak Juan Paesch tot een oplossing te kunnen komen.
Op 7 april 1993 werd door een jongen die ter hoogte van Watapana Gezaag een vlieger aan het oplaten was in een onbewoonde woning het stoffelijk overschot gevonden van de bejaarde Juan Paesch. Hij bleek vermoord, waarna een onderzoek op gang kwam, waarbij vele personen verhoord werden, echter zonder resultaat. Nu blijkt dat vermoedelijk enige jongens die bij de restaurant-overval betrokken zijn, meer van deze zaak afweten. Een verdachte J., die destijds als getuige in deze moordzaak werd gehoord, werd gisteren op Saba gearresteerd en via Sint Maarten naar Aruba gebracht.

Vrijspraak in drugszaak

ORANJESTAD — De uit New York afkomstige vrouw E.G. (37) die voor een vriend op Curaçao de vuile was had meegenomen, waarin zich 2.7 kilo cocaïne bevond, hoorde vrijdagmorgen vrijspraak. Volgens de rechter wist de vrouw niet dat de cocaïne in het pakje zat. Twee weken geleden eiste het Openbare Ministerie in deze zaak drie jaar gevangenisstraf.
J.F. (21) tegen wie de officier twee weken geleden eveneens drie jaar gevangenisstraf eiste omdat hij voor een Colombiaanse vriend drugs in bewaring had genomen, werd veroordeeld tot twaalf maanden gevangenis straf, waarvan zes voorwaardelijk. Hem werd alleen bezit van drugs ten laste gelegd.

Condoleance-telegram

ORANJESTAD — Glenbert Croes, voorzitter van de politieke partij OLA zond gisteren een condoleancetelegram aan de Mexicaanse president Jaime Salinas de Gortari in verband met de moord op de presidents kandidaat Luis Donaldo Colosio. De vermoorde Colosio behoort tot dezelfde partij als president de Gortari. Croes stelt in het telegram, dat de tragische dood van Colosio niet alleen een verlies is zijn familie en zijn partij maar ook voor Mexico, dat in Colosio een grote verdediger van de democratie en de menselijke waarden verloor.

Acties op komst
SIMAR wacht op algeheel plan

ORANJESTAD — De vakbond van onderwijskrachten SIMAR is niet van plan zonder meer gevolg te geven aan de uitnodiging van Minister van Welzijnszaken Fredys Refunjol om aanstaande dinsdagmiddag drie uur de onderhandelingen over het wetsvoorstel ten aanzien van een Lumpsumregeling te hervatten. Indien niet vóór maandagmiddag 17 uur het reeds bij Nederland ingediende algehele plan bij SIMAR is ontvangen zal tot verscherpte acties worden overgegaan.
Naar aanleiding van de uitnodiging van de bewindsman wijst SIMAR voorzitter J.A. Mata erop, dat SIMAR, evenals de andere vakbonden, de regering erop heeft gewezen niet van plan te zijn om slecht regeren zonder meer met een 'afvloeiingsregeling' te belonen, zonder dat een algeheel plan van herstructurering van het gehele overheidsapparaat wordt overlegd. Volgens de regering bestaat er een dergelijk plan, doch dit werd tot op heden niet aan SIMAR overhandigd. Het werd wél aan Nederland overhandigd, waarbij de regering vergat dat zo'n plan ook door de andere groeperingen op Aruba moet worden goedgekeurd. De regering wil echter niet aan het verzoek van de SIMAR tegemoetkomen en laat blijken dat zij, het kost wat het wil, naar eigen wensen dit plan wil doorzetten.
SIMAR voorspelt dat de regering met dergelijke handelswijze hard het hoofd zal stoten. Aangekondigd wordt dat wanneer de regering de SIMAR niet met respect behandelt, namelijk als gelijke partner en op basis van gelijke deelname, de regering hiervoor de konsekwenties zal moeten aanvaarden.
Indien de SIMAR vóór maandagmiddag 17 uur geen antwoord van de regering heeft ontvangen, dan zullen de acties, die destijds bevroren werden toen de regering voor de druk van vakbonden week, met kracht hervat worden. In een fax aan minister Refunjol werd dit standpunt kenbaar gemaakt in reactie op zijn uitnodiging voor dinsdagmiddag.

■ ORANJESTAD — Deze week is tussen AHATA en de nationale ordonnateur van het Europees Ontwikkelingsfonds, drs. Humphrey van Trikt, een contract gesloten over de AHATA-contributie van 80.000,-- ECU voor de financiering van de ATEX 1994. De ATEX (Aruba Travel Exposition & Conference) wordt ieder jaar op Aruba gehouden en gefinancierd door AHATA, de Arubaanse regering en het Europees Ontwikkelingsfonds. Op de foto tekenen dr. Rory Arends namens AHATA en ordonnateur van Trikt, respectievelijk derde en tweede van rechts, het contract in het bijzijn van minister van Toerisme, ing. Eddie Briesen, en de vertegenwoordiger van de Europese Commissie, R.Vesque.

Schijnexecutie VN-chauffeurs door Serviërs

SARAJEVO - De Deense chauffeurs va VN-konvooi woensdag in het noo van Bosnië is leegge derd, zijn het slacht geweest van een sch xecutie door Servische niërs.

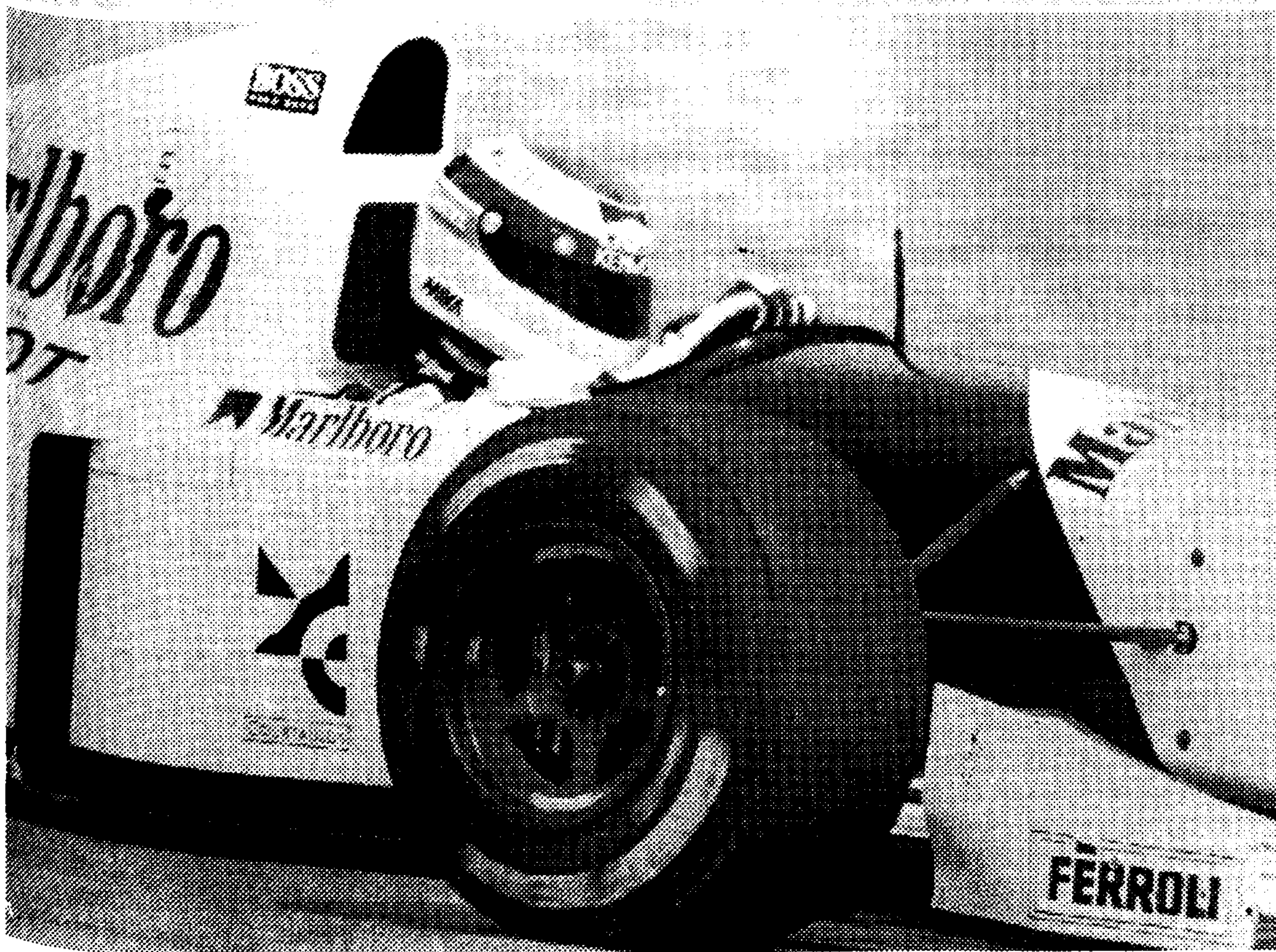
Een woordvoerder va VN-organisatie voor de telingen, UNHCR, ze met een vrachtwage vervoerd naar het Se Kroatische front bij "Zij werden in een ri een muur gezet en bel verschrikkel momenten." De chau moesten hun zakken en hun bezittingen Serviërs afgeven vreesden het ergste. bleef het echter niet bi overvallers gaven opdracht met een witt een pad te volgen doo mijnenveld in het niem land tussen Servisch nisch gebied. Pas n kilometer bereikten de een Kroatische militaire waarna zij werden o bracht naar een post VN-vredesmacht UNpr

Turkije mag soldaten voor Bosnie leveren

NEW YORK - Tu mag militairen le voor de VN-vredesm in Bosnië-Herzegowi

Secretaris-generaal Bo Boutros-Ghali van de enigde Naties heeft da sdag officieel toestem voor gegeven. Turkije duizend militairen boden voor de VN-vr macht UNprofor. Turkije tot nu toe uitgesloten v VN-operatie op de Balk verband met de eeuwen bezetting van het gebie het Ottomaanse rijk. D nische Serviërs besch de moslims in hun lan altijd als "Turken". D sluiting van de Turke een gevoelig punt ge een bondgenoot van d viërs, een prominente gaan spelen in Bosnië.

Hakkinen draait zesde tijd

■SAO PAULO - *De Finse Formule 1-coureur Mika Hakkinen draait in zijn McLaren-Peugeot bolide de zesde tijd tijdens de training op het circuit van Interlagos, waar morgen de Grand Prix van Brazilië wordt verreden. De Nederlander Jos Verstappen bleef hem zeventiende van een seconde achter en zette daarmee de elfde tijd.*

Marathonpartijen bij tafeltennisen

BIRMINGHAM - Op de openingsdag van het Europees kampioenschap tafeltennis in Birmingham heeft de Nederlandse vrouwenploeg in de ochtenduren met 4-3 van Frankrijk verloren. Ruzie bleef echter achterwege. "Zonder Vriesekoop en Hooman mogen we alleen maar hopen, dat we niet degraderen", sprak interim-bondscoach Theo Rieken.

Zijn collega Li Ji Shu leidde de mannenploeg gisteren in een marathonzitting met 4-3 langs Tsjechië. De Chinees dwong met zijn ploeg twee jaar geleden in Stuttgart een vijfde plaats af. Nederland promoveerde daardoor naar het hoogste Europese niveau. Voor Li is dat nog niet genoeg. "Rond het mannenteam is alles rustig", mompelde hij met een vette knipoog naar het gekrakeel bij de vrouwen. "Misschien is het wel te rustig."

De Nederlandse Tafel Tennis Bond leverde, door Vriesekoop en Hooman uit de ploeg te weren, bewust de zilveren medaille van Stuttgart in. Li vreest dat ook hij zal moeten inleveren, als er niet snel iets gebeurt. "Paul Haldan moet zo snel mogelijk de kans krijgen professioneel verder te gaan. De combinatie sport-werk lukt niet bij hem, het vreet teveel energie. Toch hebben we hem nog drie, vier jaar hard nodig. In die tijd kunnen we een opvolger voor hem klaarstomen. Maar als er aan Pauls situatie niet snel iets verandert, hoeven we niemand voor de top op te leiden. Dan zijn we geen top meer. Een prof in Nederland, dat is toch niet te veel gevraagd? In China zijn er 3000." Li woont al bijna vijf jaar in Nederland maar hij heeft de cultuurschok nog niet verwerkt.

Haldan was vrijdag in de openingswedstrijd tegen Tsjechië de zwakke schakel in het Nederlandse team. De 28-jarige voormalige Roemeen, zeventiende op de Europese ranglijst, speelde slapjes tegen Javurek. Het tweede optreden, tegen Korbel (13e), werd eveneens verloren, maar bood tenminste nog een sprankje hoop.

Danny Heister sleepte in de zevende partij, na drie en een half uur strijd, het winnende vierde punt binnen. De beste man was echter Trinko Keen, die ongeslagen bleef. "Dit is een mooie overwinning. Danny en ik zijn in vorm, ik hoop dat Paul zich aan ons kan optrekken. Wij hebben geen topper in onze ploeg, maar als iedereen in de ploeg goed speelt, kan elk land van ons verliezen."

Trinko's zus Gerdie Keen keek met gemengde gevoelens terug op haar eerste optreden vrijdag. De nieuwe '*kopvrouwe van Oranje*' verzamelde bonuspunten tegen de voormalige Chinees Wang, nummer zes van Europa en tegenwoordig voor Frankrijk uitkomend. Van Coubat had ze, besefte ze ook zelf, moeten winnen waardoor een Nederlandse overwinning toch nog mogelijk zou zijn geweest.

"We hebben als team verloren", sprak Emily Noor, die twee enkelspelen won. "De sfeer is nu goed, hoewel de voorbereiding moeilijk is verlopen", bekende Keen. "Normaal gesproken richt je je gewoon helemaal op zo'n EK, maar door al die negatieve toestanden was dat dit keer heel moeilijk." De twee benadrukten dat ze liever op volle oorlogsterkte naar Birmingham waren gekomen.

Ilie Nastase misdraagt zich

JOHANNESBURG - Ilie Nastase leert het nooit. De controversiële oudtennisser werd vandaag in de Davis Cup-wedstrijd Zuid-Afrika - Roemenië naar de tribunes verwezen.

Jos Verstappen niet tevreden over debuut

SAO PAULO - De euforie is een beetje getemperd. Het optimisme staat echter nog loodrecht overeind. Ook bij Jos Verstappen zelf. Desondanks was de Limburger vrijdag na zijn echte debuut in het Formule 1-circus niet echt tevreden. De 22-jarige kasteleinszoon uit Montfort had meer verwacht van zijn eerste optreden als Formule 1-coureur.

Overstuur, gebrek aan ervaring en het voor hem onbekende circuit van Interlagos, waar zondag de Grand Prix van Brazilië de strijd om de wereldtitel opent, waren volgens Verstappen de oorzaak, dat hij slechts een elfde tijd van 1.18,787 kon laten registreren. In een veld van 27 coureurs niet slecht voor een beginneling.

Het racetalent spiegelde zich niet aan de beste tijd (1.16,386) die Ayrton Senna had laten noteren, evenmin woog hij zijn trainingsresultaat af tegen dat van zijn ploeggenoot bij Benetton-Ford, Michael Schumacher (1.16,575).

Wel constateerde hij enigszins teleurgesteld dat het verschil met McLaren-coureur Mika Hakkinen, als vijfde geklasseerd, slechts iets meer dan zeventiende seconde bedroeg. "Dat verschil is een schijntje, maar de auto liet niet toe het te overbruggen. Overstuur is vreselijk hinderlijk. Je rijdt niet stabiel over de weg. In de bochten doet de achterkant niet wat ik wil. Schumacher had er ook last van, maar minder dan ik", zei Verstappen. "De vijfde plaats is haalbaar. Ik ben er zelfs van overtuigd dat indien de bolide honderd procent in orde is ik anderhalve seconde sneller kan."

Na een aarzelende start in de ochtenduren, waarbij Verstappen een uitstapje in het gras maakte, kwam hij in de kwalificatieritten beter op gang. Hij reed de toegestane twaalf rondjes in twee helften. De eerste tien minuten zes en de laatste tien de andere helft. De beste tijd jakkerde hij in de eerste sessie af.

"Mijn belangrijkste taak was vandaag het circuit leren kennen", zei Verstappen. "Het was fonkelnieuw voor me. Ik heb deze week weliswaar op de mountainbike de racebaan verkend, maar dat is toch anders dan in een Formule 1-auto. Ik ben teleurgesteld, maar anderzijds hebben Senna en Schumacher ook tijd nodig gehad om te komen waar ze nu staan. Ik ben ook maar een mens, kan ook maar een ding tegelijk leren. Ik mag eigenlijk niet klagen, want zo slecht was het ook weer niet. Ik ga er een nachtje rustig over slapen. En zaterdag zien we wel weer."

De start vrijdagmorgen van Verstappen in de hoogste afdeling van de autosport verliep hortend en stotend. Hij raakte door een te lage bandenspanning van de baan. Via het grasveld landde hij weer veilig op het asfalt. Na de eerste ritjes zag de Limburger zijn naam achter de 25e positie staan. Met een tijd van 1.31,479, ruim veertien tellen langzamer dan de Braziliaan Senna.

"Alle begin is moeilijk, zullen we maar zeggen", meende Verstappen. "Die schuiver was te wijten aan een verkeerde bandenspanning. Ik reed erg rustig, maar in die bocht ligt een bult en dat wist ik niet. Ik hoop dat de technische stat het oversturen van de wagen kan verhelpen. Als dat lukt, verwacht ik vandaag in de training mijn tijd te verbeteren en enkele plaatsen te kunnen stijgen. Tevreden ben ik echter pas als ik binnen een seconde van Senna rijd."

Roda JC verslaat aangeslagen PSV

KERKRADE - Roda JC heeft PSV vrijdagavond achterhaald als nummer drie van de eredivisie. De subtopper uit Kerkrade versloeg de kampioen uit vervlogen tijden op eigen veld met overtuiging, 4-0. Voor PSV breken zware tijden aan.

Met zeven spelers die na dit seizoen moeten vertrekken, vochten de Eindhovenaren op Kaalheide vrijwel de hele wedstrijd voor een verloren zaak. Roda, op eigen veld (door NAC) pas één keer verslagen, was agressiever, gemotiveerder en vooral beter. Hooguit in het openingskwartier deed de ploeg van De Mos redelijk mee. Daarna heerste Roda.

Het gaat er zo langzamerhand waarachtig naar uitzien dat kwalificatie voor Europees voetbal voor PSV een probleem wordt. Roda kwam vrijdag op gelijke hoogte met de Eindhovenaren. De vraag is: Wie volgt. NAC heeft zaterdag aan winst op Willem II genoeg om de Eindhovenaren eveneens te eventaren. Willem II, FC Twente en Vitesse staan in de buurt.

PSV zal voluit moeten gaan om zich in de Top-vijf te handhaven. De vraag is of de in feite al afgedankte selectie dat in het restant van het seizoen kan opbrengen. Cynisch werd op de tribune in Kerkrade al gezegd, dat de meeste PSV'ers niet alleen moeten stoppen, maar dat sommigen al gestopt lijken te zijn. Met name de manier waarop de gegriefde Koeman en Kieft vrijdag over het veld liepen, sprak boekdelen. Het tweetal, beiden in het huidige seizoen nog *international* geweest, werd na rust ook door trainer De Mos gewisseld.

Ingesson en Van Ankeren kwamen als invallers binnen de lijnen. Het tekende de wanhoop van De Mos. Beide nieuwelingen hebben dit seizoen nog niets gepresteerd. Vrijdag konden ze PSV in al bijna verloren positie ook niet meer redden. Voor rust zaten de Eindhovenaren nog enigszins in de wedstrijd, na de rust werden ze overlopen, in de slotfase soms zelfs weggespeeld.

PSV, zonder de geblesseerde regisseur Wouters, incasseerde de vijfde nederlaag gelaten. Alles went blijkbaar. Het totaal aan verliespunten staat alweer op twintig. Roda JC daarentegen is na een mindere periode kort na de winterstop aan een goede serie bezig. Vier overwinningen op rij - Groningen, Sparta en Vitesse gingen PSV vooraf -hebben plaatsing voor Europees voetbal weer dichtbij gebracht.

PSV kreeg gisteren slechts in de openingsfase enkele kansjes. Die waren niet besteed aan Kieft en Ellerman. In de 22e minuut gaf Van der Luer het sein tot een offensief voor Roda. De middenvelder schoot een vrije bal prachtig in, maar raakte de lat in plaats van het net. Twee minuten later was het wel raak. Van der Luer nam een hoekschop, PSV'er Van Tiggelen kopte door, waarschijnlijk uit vergissing, Trost kopte bij de tweede paal raak.

PSV kwam daar niet meer overheen. In de tweede helft liep de Brabantse formatie als verdoofd over het veld. Een prachtig balletje van de door PSV begeerde Babangida over Van Breukelen beslist de wedstrijd. Uit de vele kansen die Roda daarna kreeg, scoorde Huiberts nog twee keer, 4-0. Voor PSV had het echter nog erger kunnen aflopen.

Apotheose Champions Trophy

Goud voor Jorritsma, brons voor Oltmans

LAHORE - Hans Jorritsma heeft een droomstart in Pakistan. Hij coachte het hockey-elftal in zes weken naar winst in de strijd om de Champions Trophy, de eerste na Karachi 1980. Pakistan versloeg vrijdag, de Pakistaanse zondag, Duitsland in de finale na strafballen. Het duel eindigde in 2-2, de serie strafballen in 7-6.

Na de zege veranderde Lahore in een carnavalsstad. De ploeg moest onder politie-escorte naar het hotel. Het ritje, dat normaal een kwartiertje duurt, nam bijna twee uur in beslag. Op alle kruispunten stond een levende muur mensen die de bus tegenhield. De spelers werden uitzinnig toegejuicht. In het National Hockey Stadium, dat met 60.000 man propvol was, luidden donderbussen het nationale feest in.

Jorritsma, die donderdag zijn contract bij de Pakistaanse hockeybond verlengde tot en met het WK eind november in Sydney, pakte zijn eerste goud in de Champions Trophy. Met Oranje werd hij drie keer tweede. Roelant Oltmans, zijn opvolger, prolongeerde in Lahore het brons van Kuala Lumpur 1993. De strijd tegen Australië eindigde na zeventig minuten onbeslist (2-2) waarna strafballen de beslissing brachten: 9-8.

"Knap", bromde Oltmans, "dat de ploeg na drie slechte dagen nog tot deze prestatie in staat was. Het tekende de veerkracht." De coach uit Oegstgeest had een beroerde week achter de rug in Punjab. Zijn elftal bleek nog geen schim van wat hij in gedachten had. "We schoten tekort op alle linies", blikte hij terug. "We hebben nog veel huiswerk voor het WK."

"Deze derde plaats mag onze slechte verrichtingen niet versluieren", oordeelde Brinkman. "Er bestaat in het elftal te weinig evenwicht. Ik ga niet op de stoel van de coach zitten, maar voor het elftal is het belangrijk, dat Bovelander opschuift naar het middenveld. Voor de positie van *libero* is Drenth weer beschikbaar."

Brinkman vond het brons in Lahore een troostprijs. "Sinds het WK 1990 wonnen wij geen groot toernooi meer. Dat is geen kwestie van geluk of pech, maar iets structureels. Daaraan moeten we iets doen voor het WK. Anders worden we in Sydney weer afhankelijk van een paar lullige momenten. Als spelers moeten we harder worden tegenover elkaar. We dienen elkaar vaker de waarheid te zeggen. Recht voor zijn raap. Met een *softe* aanpak worden we geen wereldkampioen."

Oltmans kondigde in bedekte termen veranderingen aan. "We moeten de selectie doorlichten. Er waren in Lahore teveel spelers uit vorm. Dat mag ons in Sydney niet overkomen." Bovendien wil hij de marsroute naar het WK nog een paar keer uitvoerig onder het vergrootglas leggen. "De verschillen in de top zijn gering, het gaat om details. Dat bewees dit toernooi andermaal. Het gaat om de hele voorbereiding naar Sydney, de totale planning."

De strafcorner vormde de achillesheil in Lahore. De ploeg schoot er negen raak uit 38 pogingen. "Dat is erg weinig", gaf Oltmans toe. "Maar er was hier niet één ploeg die het veel beter deed. De corner is veel minder doorslaggevend dan vroeger. Daarom moeten we ons in de voorbereiding niet blind staren op de corner. Het benutten van veldkansen is minstens zo belangrijk."

Die mogelijkheden schiepen de Pakistaanse hockeyers bij de vleet. Scoren deden ze minder, maar de nieuwe ploeg van Jorritsma won vier van de zes wedstrijden en speelden de andere twee, beide tegen Duitsland, gelijk. In de finale hadden de Pakistani onder de ogen van president Farooq Leghari andermaal de beste kansen, maar de efficiënt spelende Duitsers doorstonden de furie zonder met de ogen te knipperen.

In de reeks strafballen scoorden beide ploegen vier keer in de serie van vijf. In de *sudden-death* schoot Blunck de achtste strafbal voor Duitsland over het doel van Mansoor. De toeschouwers huilden van vreugde. De ploeg liep ereronde na ereronde. Het was tien jaar geleden dat de Pakistaanse hockeyers een grote prijs wonnen. Dat was het Olympisch goud in Los Angeles. De spelers verdienden met hun overwinning 11.000 gulden de man, ongeveer vier jaarsalarissen. Hans Jorritsma kreeg een knuffel, een hand en een plaim.

En wie weet een ingang. Het National Hockey Stadium in Lahore heeft de ingangen vernoemd naar beroemde spelers uit het verleden, zoals Manzoor jr., Hassan Sardar en Khalid Mahmood. Volgend jaar komt er misschien een Jorritsma-Hans-ingang. Voor het vakbond de kleedkamer waar hij een vaste plaats had tijdens deze Champions Trophy. Een klein vak met twaalf gele kuipjes per rij. Achter het westelijke doel, richting Amsterdam.

Della Santa wint Catalaanse Week

BARCELONA - De Italiaan Stefano della Santa heeft gisteren de Catalaanse Week op zijn naam geschreven. Zijn eerste plaats in het algemeen klassement kwam in de korte ochtendetappe (59 km) en de afsluitende tijdrit (12,5 km) niet in gevaar. In het eindklassement had della Santa een voorsprong van anderhalve minuut op de Zwitser Laurent Dufaux.

De Italiaan Adriano Baffi won 's ochtends het eerste gedeelte van de vijfde etappe. Hij tekende daarmee voor zijn twaalfde seizoenszege. Gert-Jan Theunisse en Steven Rooks eindigden respectievelijk als zevende en achtste.

De klimtijdrit werd een prooi voor de Spanjaard Jesus Montoya, die klassementsleider della Santa vijftien tellen voorbleef. Erik Breukink eindigde in de chronorit als negende op 49 seconden van de winnaar.

Oranje Europees bridge-kampioen

BARCELONA - De gemengde Nederlandse bridgeploeg, bestaande uit de paren Marijke Van der Pas-Kees Tammens en Bep Vriend-Anton Maas, is gisteren in Barcelona Europees kampioen geworden. In de finale won het Oranje-kwartet overtuigend van Denemarken.

Tot halverwege bleven de Scandinavische bridgers aardig bij, daarna werd het team-Norris weggevaagd: 51-2. De eindstand na 20 spelen was 78-24 in het voordeel van Nederland. Het brons ging naar Frankrijk.

Titelkandidaat vergroot voorsprong

■PARIJS - *Voor de Franse competitie speelde Paris Saint Germain thuis tegen Metz. Op de foto passeert verdediger Patrick Colleter van de Parijse topclub David Terrier van Metz. Lijstaanvoerder Paris Saint Germain won het duel met 1-0 en heeft nu zeven punten voorsprong op naaste concurrent Olympique Marseille.*

SPORT AGENDA

SENTRO DEPORTIVO KORSOU
Zwembad:
open van 09.00-12.00/14.00-17.00 uur; dinsdag- en donderdagmorgen gesloten.

PISINA BENNIE LEITO
(Gouverneur Van Slobbeweg z/n, Rif)
open voor publiek-zwemmen (toegang kinderen t/m 14 jaar één gulden en volwassenen twee gulden): vrijdag van 20.00-22.30 uur; zaterdag van 14.00-17.00 uur en zondag van 12.00-17.00 uur.

SENTRO DI BARRIO JANWE
Dammen:
elke donderdag van 15.00-18.00 uur damles en -training voor de jeugd vanaf acht tot achttien jaar.
Schaakvereniging Janwé:
elke zaterdag van 09.00-12.00 uur schaakles en -training voor de jeugd vanaf zeven tot 23 jaar.

SKOL DI DAM STRATEGIA
elke donderdag van 19.30-23.00 uur in Sentro di Bario Janwé.
elke zaterdag van 09.00-12.00 uur in IPK-gebouw (naast Martinus mavo, Plasa Brion.

RUST & BURGH
(Schaakvereniging Curaçao)
iedere maandagavond om 20.00 uur gelegenheid tot schaken.

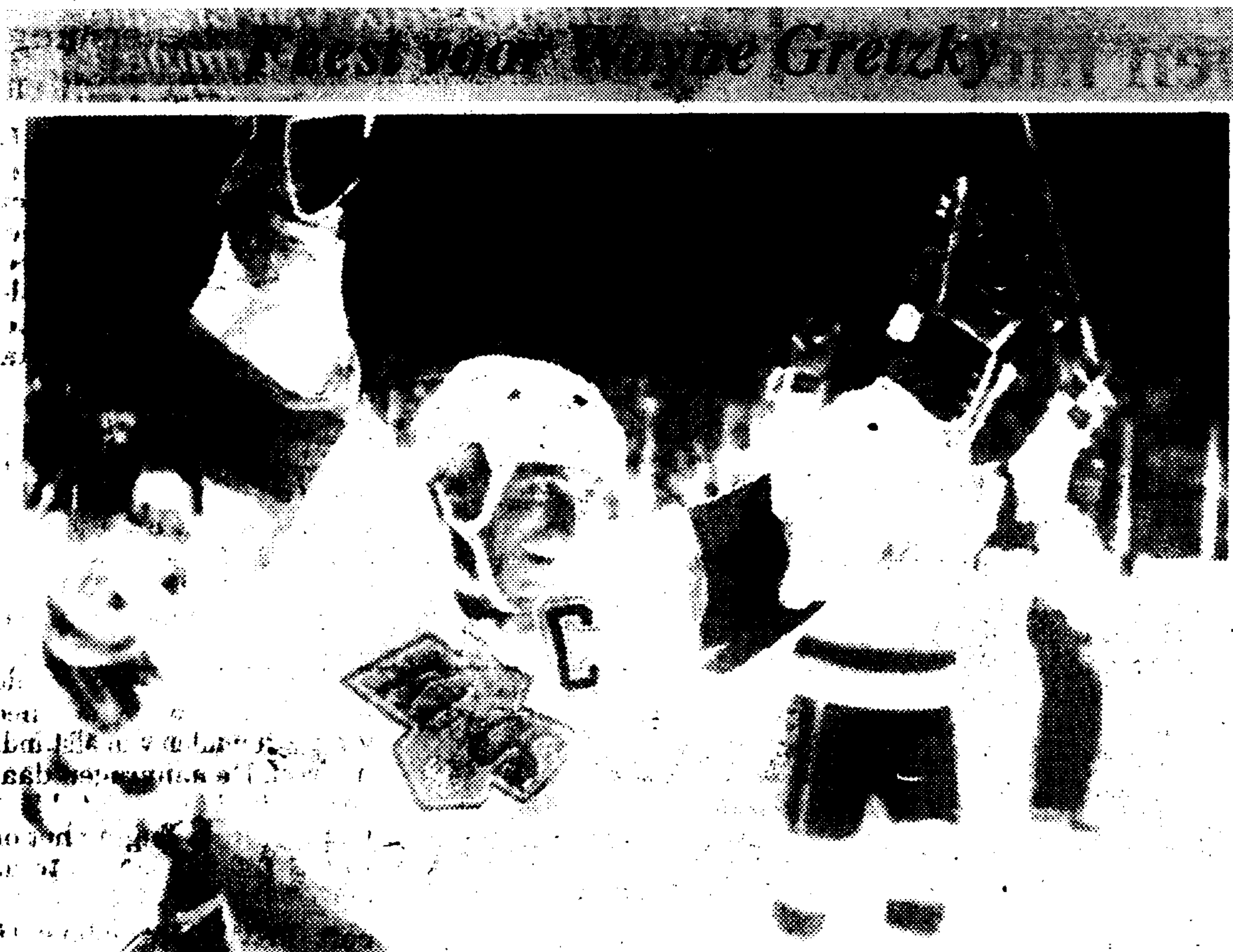
ZATERDAG

BASEBALL
(Federashon di Beisbòl di Kòrsow)
AA-klasse
19.30 uur Royal Scorpions vs Wild Cats - Sentro Deportibo Kòrsou.

ZONDAG

BASEBALL
(Federashon di Beisbòl di Kòrsow)
AA-klasse
10.30 uur Amstel Brewers vs Blue Hawks; 14.30 uur Sta. Rosa Indians vs Lagun Stars - Tio Daou Ballpark (Zapateer).

Feest voor Wayne Gretzky

■LOS ANGELES - *Wayne Gretzky van de Los Angeles Kings heeft recht op een feestje. Tegen de Vancouver Canucks scoorde hij zijn 802e goal in de National Hockey League en haalde daarmee de legendarische topscorer Gordie Howe in.*

Veel politie bij Feyenoord-Ajax

ROTTERDAM - De Rotterdamse politie zet morgen bij de voetbaltopper Feyenoord-Ajax driehonderd man in om een openbare orde te handhaven.

Ruim vijftienhonderd Ajax-supporters komen met de zogenoemde combikaart (trein-[illegible] toegangsbewijs stadion) naar Rotterdam. Enkele duizenden fans [illegible] vervoer naar de Kuip. De Rotterdamse politie rekent erop, dat enkele honderden Ajax-supporters zonder kaartje op de wedstrijd afkomen.

Binnen het Feyenoordstadion is een officier van justitie aanwezig om snelrecht toe te passen op supporters die zich misdragen. Bij eventuele ongeregeldheden is, net zoals vorig jaar bij de interland Nederland-Engeland, de Van Gendtkazerne beschikbaar om supporters tijdelijk op te sluiten.

Hoop voor Ajax Litmanen tekent

AMSTERDAM - Jari Litmanen heeft gisteren tussentijds zijn contract met Ajax met twee jaar verlengd. Dat loopt nu tot 1 juli 1997. De Finse international, de huidige topscorer in de eredivisie, had nog een verbintenis tot eind volgend seizoen.

Volgens algemeen directeur Arie van Eijden is het openbreken van het contract met Litmanen niet het gevolg van buitenlandse interesse, maar van gebruikelijk Ajax-beleid. "Van enige buitenlandse belangstelling is ons nooit iets gebleken. We hebben er alleen via de media over gehoord."

Karpov wil niet tegen Short spelen

UTRECHT - Wereldkampioen Anatoli Karpov heeft zich afgemeld voor het VSB-schaaktoernooi, dat van 12 tot en met 19 mei wordt gehouden. Hij wordt vervangen door landgenoot Ivantsjoek.

Jan Timman speelt in Utrecht tegen de russen Kasparov en Ivantsjoek en de Engelsman Short. Dat gebeurt in een dubbelrondige vierkamp, waarin de schakers elkaar tweemaal ontmoeten, eenmaal met de witte stukken, eenmaal met de zwarte.

Karpov wil onder geen beding tegen Short schaken. Hij is fel tegenstander van de Professional Chess Association, die de Engelsman samen met Kasparov oprichtte. Karpov, wereldkampioen van de officiële schaakbond, de FIDE, vroeg de organisatie Short niet uit te nodigen. Toernooi-directeur Lies Muller weigerde. Short werd vorig jaar co-winnaar in Utrecht. Daarop trok Karpov zijn aanmelding in.

Zege in Davis Cup nog niet binnen

Nederland moest zwoegen voor 2-0

EINDHOVEN - De Nederlandse tennisploeg heeft de tevoren verwachte voorsprong van 2-0 tegen België in de openingsronde van de strijd om de Davis Cup vrijdag in Eindhoven niet zonder slag of stoot behaald.

Paul Haarhuis zweefde tegen de nietige Filip Dewulf lange tijd op de rand van een nederlaag. Pas na drie uur en drie kwartier ploeteren verzilverde hij voor 'slechts' 3500 toeschouwers het vierde matchpoint: 6-3 6-7 3-6 6-4 6-4. Jan Siemerink deed het in de tweede partij een stuk beter. De Rijnsburger gunde Xavier Daufresne, de nummer 1 van de zuiderburen, slechts één set: 6-4 6-7 6-4 6-4.

Met het *'werelddubbel'* Haarhuis/Eltingh vandaag in het verschiet is Nederland zo goed als zeker van de winst. Daarmee beginnen de contouren van een spectaculair treffen tegen de Verenigde Staten (2-0 tegen India) bijna vaste vormen aan te nemen.

Wie gedacht had dat Paul Haarhuis, dit jaar tot nu toe in grootse vorm, de nummer 150 van de wereld 'Flupke' Dewulf wel even van het gloednieuwe *supreme* zou spelen, kwam bedrogen uit. Het werd een ware martelgang voor de man, die in Eindhoven is geboren en getogen.

Al in de eerste game kreeg Haarhuis een waarschuwing, dat het allemaal niet zo gladjes zou verlopen als de voorspellingen wilden doen voorkomen. Dewulf brak meteen brutaalweg door de service van de Nederlander, was over zijn eerste nervositeit heen en kon verder frank en vrij spelen. "Ik had toch niets te verliezen", zou de man uit Mol later verklaren.

Nog leek er niets voor Haarhuis aan de hand toen hij de eerste set met 6-3 in beslag nam. Maar dat dankte hij allerminst aan sterk spel. De eerste service kreeg hij maar niet in, veel *forehands* werden afzwaaiers en het voetenwerk op de stroeve, gravelkleurige baan liet veel te wensen over. Die niet geringe mankementen braken Haarhuis op in de tweede en derde set.

De Belgische coach Eduardo Masso prentte Dewulf bij de rustpauzes voortdurend in zijn kalmte te bewaren en dat had succes. Gesteund door een wel vloeiend lopende opslag en een volgens Haarhuis 'wapperende' forehand greep de bescheiden Belg zowaar de tweede en derde set: 6-7 3-6. Bij de stand 3-4 in de vierde set begon het er heel somber voor Nederland uit te zien.

Haarhuis werd daarna geholpen door de Spaanse scheidsrechter Moreno, die zo goed was een duidelijk uit geslagen bal over te laten spelen. Haarhuis kwam op 4-4, brak door naar 5-4 en greep met 6-4 de kans op een vijfde set.

"Je kunt je wel voorgenomen hebben zo'n onbekende tegenstander eventjes te verslaan", zei Haarhuis, "Maar dat lukt alleen als je goed speelt. En dat deed ik duidelijk niet. Waar het aan lag? Daar ben ik nog niet helemaal uit. In elk geval kreeg ik mijn normale bewegingspatroon bij het serveren niet te pakken. Het werd een kwestie van proberen te overleven. In de wedstrijd blijven en hopen dat er nog kansen zouden komen. Bang te verliezen was ik geen moment. Dat zou ik pas geweest zijn als hij de wedstrijd uit had mogen serveren."

Tot twee keer toe smeet Haarhuis tijdens de partij tegen zijn gewoonte in woedend met zijn racket tegen de baan. "Zoiets gebeurt gewoon vanzelf als je gefrustreerd raakt. Het is een teken dat de wedstrijd extra beladen is. Dan probeer je jezelf op zo'n manier weer op te peppen."

Ook in de vijfde set moest Haarhuis lang geduld oefenen. Pas in de zevende game forceerde hij een doorbraak, die op de weer overwegend oranje gekleurde tribunes een enorme vreugde-uitbarsting tot gevolg had (4-3). Dewulf, die pas de derde vijfsetter van zijn loopbaan beleefde en volgens de nieuwe regels niet eens meer tien minuutjes rust mocht nemen, spartelde ondanks zijn vermoeidheid heftig tegen. Op het vierde *matchpoint* was zijn tegenstand echter toch gebroken en kon een opgeluchte coach Stanley Franker de van een enorme last bevrijde Haarhuis aan de borst drukken.

"Het eerste moment na afloop was ik natuurlijk ontgoocheld omdat ik het niet heb kunnen afmaken", zei Dewulf. "Maar nu ben ik alleen maar blij dat ik de nummer 21 van de wereld zo goed tegenstand heb kunnen bieden. Tennis is mijn leven, mijn beroep. Dit geeft me moed voor de toekomst. Hier kan ik me een tijdje aan vastklampen."

Even leek Siemerink, pas aan zijn tweede single voor de Davis Cup bezig, dezelfde kant op te gaan als Haarhuis. Hij moest in de eerste game op *love* een *break* toestaan. Maar de snelle R[illegible]burger herstelde zich u[illegible] kend en won de eerste [illegible] 35 minuten met 6-4.

In de tweede set li[illegible] zich niet ontmoedigen [illegible] verlies in de *tiebreak* [illegible] Siemerink, die in janua[illegible] een kwalificatietoer[illegible] (Sydney) met Daufresne [illegible] kende, waardoor Fr[illegible] hem mede verkoos [illegible] Eltingh, volhardde in [illegible] serve en volley-spelletj[illegible] succes. Daufresne mo[illegible] de derde en vierde set [illegible] malen in de negende [illegible] een doorbraak toes[illegible] waarmee tevens de ka[illegible] van de Belgen op overle[illegible] tot een minimum [illegible] gedaald.

Renovatie de Kuip kost 115 miljoen

ROTTERDAM - De gemeenteraad van Rotterdam is akkoord gegaan met het verlenen van 35 miljoen gulden steun aan de renovatie van de Kuip. Het bedrag is onderverdeeld in een subsidie van 10 miljoen gulden, een achtergestelde lening van 17,5 miljoen en een grondtransactie van 7,5 miljoen. De totale kosten van de verbouwing van het stadion van landskampioen Feyenoord zijn begroot op 115 miljoen gulden.

Extra plaats voor Concacaf

TUNIS - Azië en de [illegible] cacaf-zone (Centraal[illegible] Noord-Amerika, Ca[illegible] bisch gebied) moge[illegible] 2002 drie landen af[illegible] digen naar de eindr[illegible] van het WK voetbal. F[illegible] voorzitter Joao H[illegible] lange heeft dit gister[illegible] Tunis gezegd. Toela[illegible] van een vierde Afrik[illegible] land is echter niet [illegible] 2006 te verwachten.

De belofte van Havel[illegible] aan de federaties van [illegible] en Concacaf gaat ten [illegible] van Europa, dat mom[illegible] dertien ploegen mag af[illegible] digen. Voor de eindstrij[illegible] 1994 in de Verenigde S[illegible] verloor Europa al één p[illegible] aan Afrika.

Onlangs maakte de [illegible] plannen bekend voor he[illegible] 1998 een *playoff* (uit en t[illegible] te laten spelen tuss[illegible] nummer drie van het A[illegible] sche kwalificatietoern[illegible] een Europese vertegen[illegible] diger. Azië krijgt das[illegible] de kans al in Frankrijk [illegible] drie landen aan de st[illegible] komen.

Volkskrant meldt:

Gezin Pourier ziet komende taak als missie

AMSTERDAM/WILLEMSTAD — De nieuwe Antilliaanse premier Miguel Pourier en zijn gezin ervaren de komende taak als een soort missie. "Het is duidelijk dat mijn persoon een belangrijke rol speelt, daarom kon ik er niet meer onderuit. Ik wilde het eigenlijk na 31 jaar frontlinie rustiger aan doen. Ik werkte nog maar vijf tot zes uur per dag en verdiende drie tot vier ton per jaar. Nu ga ik veertien uur per dag werken, een heel druk leven leiden voor een relatief mager inkomen", zegt Pourier in *de Volkskrant*.

Pourier vertelt dat na het referendum voor hem de grote omslag kwam. "Ik heb er dagen lang aan moeten wennen, maar ik besefte na de uitslag dat ik er niet onderuit kon om terug te gaan naar de politiek.' Inmiddels is hem duidelijk dat hem een zware taak wacht. Hij onderkent dat zijn persoonlijkheid de grote succesfactor is achter eerst de beweging en nu de politieke partij PAR. De hoop van het merendeel van de Antilliaanse bevolking is op Pourier persoonlijk gericht.

Over zichzelf zegt hij in *de Volkskrant*: "Ik ben altijd functioneel en sterk doelgericht bezig, dat heb ik van mijn moeders kant. In de jaren, dat ik bankdirecteur was, is dat nog versterkt, maar het is een natuurlijke aanleg. Men zegt dat een van mijn grote verdiensten is dat ik altijd iedereen met respect behandel. Maar aan de andere kant verwacht ik ook dat ik met respect word benaderd."

Hij benadrukt dat het Antilliaanse streven is de autonomie van de eilanden volwaardig te doen zijn. "We zullen dan ook al onze energie eraan wijden om de zaken op orde te brengen. Dat geldt voor ieder eiland en voor elke organisatie in de overheidssfeer. We zullen keihard daaraan gaan werken en dan willen we op een gegeven moment niet de belerende vinger vanuit Nederland in onze richting zien komen. Ik geloof dat we als echte volwaardige partners met elkaar moeten omgaan binnen het Koninkrijk."

Het is volgens hem in de onderlinge relaties Antillen-Nederland aan beide kanten fout gegaan. "Wij hebben vaak afspraken gemaakt, alleen maar om onder de pressie van Nederland uit te komen, maar als we dan weer thuiskomen, vergeten we ze gewoon. We hebben ook vaak problemen niet zelf opgelost. Nederland gaat dan denken: dan doen we het zelf wel, maar dat brengt weer andere problemen met zich mee. Er werden Nederlandse maatstaven en oplossingen aangedragen voor Antilliaanse problemen."

Pourier denkt in een jaar een nieuwe staatkundige structuur rond te hebben. "Politici van de verschillende eilanden waren gewend alleen het eigen tuintje te wieden. Iederen ging op zijn eigen eiland zijn gang en voelde zich daar oppermachtig." Die mentaliteit zou moeten veranderen.

Pourier ziet het als een gezamenlijke taak het beste voor de eilanden en de Antillen als geheel te bereikewn. "Met respect voor elkaars visie. Als een eiland ondanks de mogelijkheid tot samenwerking toch liever zelfstandig verder gaat, dan zullen we dat respecteren", aldus Pourier in *de Volkskrant*.

Beleefde marine-officieren

■ *WILLEMSTAD — Een groep Venezolaanse marine-officieren die een hogere militaire krijgsschool volgt, heeft maandag 14 maart jongstleden een beleefdheidsbezoek gebracht aan gouverneur Jaime Saleh. Zij werden vergezeld door het hoofd van het militaire opleidingsinstituut, vice-admiraal Jose Gilberto Quintero Torres en de Venezolaanse consul hier te lande Chaparro Osio. De officieren kwamen vorige week maandag aan, aan boord van het Venezolaanse oorlogsschip AVR Los Llanos.*

Dierenbescherming vangt wilde honden

WILLEMSTAD — De Dierenbescherming gaat weer op wilde hondenjacht. Na klachten heeft zij bij Blauwbaai al een aantal dieren weggehaald. Binnenkort is het gebied rond de Verffabriek aan de beurt.

Het gaat meestal om groepen verwilderde honden. Dank zij de twee trucks die het asiel onlangs heeft aangeschaft kan men deze verwaarloosde dieren vangen en naar het asiel brengen.

De trucks rijden verder bijna de hele dag op en neer voor het ophalen van afstandshonden. De aanvragen daarvoor zijn bijna niet bij te houden. In 1993 ging het om ruim 3100 honden. In totaal deed Curaçao in 1993 afstand van 5008 honden en 515 poezen. Slechts een fractie daarvan kon in adoptie worden gegeven: 433 honden en 95 poezen. De rest moest men laten inslapen.

Bij de klachtenbehandeling loopt het momenteel storm. Veel mensen reageerden op de advertenties die de Dierenbescherming plaatst. Daarin wordt men gevraagd het asiel te bellen bij klachten over verwaarloosde dieren.

Door nieuwe regering

Introductie hoorzittingen over het regeringsbeleid

WILLEMSTAD — Sociale partners en belangengroeperingen krijgen inspraak in het beleid van de regering. De regering zal op korte termijn verslag uitbrengen over de wijze waarop zij inhoud zal geven aan dit beleid. Hierbij wordt onder meer gedacht aan het introduceren van openbare hoorzittingen.

Zo staat te lezen in het regeerakkoord dat deze week werd getekend. Het is een van de onderwerpen die aan de orde komen in de paragraaf "De kwaliteit van het bestuur en het bestuursapparaat".

Een aantal wetten zullen met voorrang worden behandeld, zo belooft de nieuwe regering. Met name genoemd worden een wet op de openbaarheid van bestuur; administratieve rechtspraak; het instellen van een Ombudsman (ofwel een Citizens' Affair Office); sancties op onder meer corruptie, fraude en illegale verrijking binnen het overheidsapparaat; financiële verantwoording bestuurders; wijziging van het kiesstelsel en wettelijke regeling van het referendum.

Ook zullen criteria worden vastgesteld voor het nemen van besluiten waarvoor bestuurders een vrije bevoegdheid hebben. En ten aanzien van aanname en bevordering van personeel zullen regels worden opgesteld.

De regeringsvoorlichtingsdienst is momenteel alleen gezeteld in het Fort. Het ligt in de bedoeling om ook op Bonaire en de Bovenwindse eilanden dependances op te richten. Ook zegt de regering toe dat de eilandgebieden zoveel mogelijk deel uit zullen maken van landelijke commissies en dat bij de ratificatie van internationale verdragen mede rekening zal worden gehouden met het draagvlak van de eilandgebieden. Een centraal bureau dat zich bezighoudt met de belangenbehartiging van de minder draagkrachtige eilanden zal aan een van de bestaande portefeuilles toegevoegd worden. Een evaluatie van de organisatiestructuur en de modernisering van de inventaris van departementen en landsdiensten zal met voorrang worden uitgevoerd.

Volgende cycloon heet Alberto

WILLEMSTAD — De volgende tropische cycloon, die zich nog moet aandienen, heeft al een naam. Alberto zal hij heten. Daarna heten ze Beryl, Chris, Debby en Ernesto. Het Regionale Orkaancentrum, gezeteld in Miami, heeft tot het jaar 2000 reeds alle namen vastgesteld.

Pas sinds 1950 krijgen de tropische cyclonen een mensennaam. Voor die tijd werden ze bijvoorbeeld genoemd naar het land waar de meeste schade werd toegebracht. Het idee om de stormen een menselijke naam te geven, ontstond tijdens de Tweede Wereldoorlog, toen Amerikaanse weerlieden de stormen officieus de naam van hun liefje gaven. In 1979 besloot het Orkaancentrum om voor zes jaar alle namen vooraf vast te stellen. De namen van de stormen van dit jaar beginnen steeds met een opeenvolgende letter uit het alfabet en zijn afwisselend mannelijk en vrouwelijk.

■ *WILLEMSTAD — De puinhoop aan de Caracasbaaiweg ter hoogte van de afslag Brakkeput is getransformeerd tot een brandschone vlakte. Omwonenden hadden met leedwezen aangezien hoe het braakliggend terrein allengs uitgroeide tot een volwassen puinstortplaats. Kennelijk waart de geest van de PAR rond op het eiland getuige de waarschuwing op het bord dat de boel wel opgeruimd moet blijven.*

De geest van de PAR waart rond

Curinta-directeur Biemond:

Parkeren Hato duurder: was niet kostendekkend

WILLEMSTAD — "De onderhouds- en personele kosten van de parkeerplaatsen zijn de afgelopen jaren gestegen, terwijl de parkeertarieven zelf de laatste twaalf jaar hetzelfde zijn gebleven." Zo verklaart luchthavendirecteur Jaap Biemond de aangekondigde stijging van de tarieven met 75 cent per uur per 1 april. Hij wil geen getal noemen, 'maar de verliezen waren dermate groot, dat er genoeg aanleiding was daar iets aan te doen."

Het laagste parkeertarief, dat van 1 gulden per uur, is opgetrokken naar 1,75. Alle daaropvolgende tarieven werden elk ook 75 cent duurder. Periodiek zal, aan de hand van loon- en prijsontwikkelingen, bekeken worden of de exploitatie van de parkeerplaats nog wel kostendekkend is. Probleem voor een oude luchthaven als die van Hato is, dat de onderhoudskosten relatief hoger zijn dan bij nieuwe luchthavens. Ook het toezichthouden is in kosten gestegen. "En voor kosten kun je niet meer bij de overheid aankloppen, met het Nieuw Beleid moet worden uitgegaan van het profijtbeginsel."

Daarnaast moet het luchthavenbedrijf, aldus de van de luchthaven Schiphol aangetrokken Biemond, 'permanent aan vernieuwing en aanpassingen werken en het liefst de ontwikkelingen wereldwijd een stap voorblijven'. Over vier maanden zullen er een aantal concrete voorstellen op tafel liggen over de toekomst van het luchthavenbedrijf. Onderdeel daarvan zal de vernieuwing van de luchthaven zijn. Het enige jaren geleden gemaakte voorontwerp van architektenbureau Plan D'2 wordt daarbij als uitgangspunt genomen. "President-directeur Smits van Schiphol is toevallig deze week nog over een vergadering over de toekomstplannen naar Curaçao overgekomen."

Landsverordening aangeboden

Overheid wil soepele fusie van accountantsdiensten

WILLEMSTAD — Bij de fusie van de Eilandsaccountant en de Landsaccountant zullen geen gedwongen ontslagen vallen. Ook komt er geen nieuwe selectieprocedure. Voor het personeel blijven dezelfde arbeidsvoorwaarden van kracht. Werknemers, die nu geen recht op pensioen hebben, krijgen dit alsnog.

Dit blijkt uit Ontwerp-landsverordening over de nieuw te vormen Stichting Overheidsaccountantsbureau. Het ontwerp werd eerder deze maand aan de Staten aangeboden. Het nieuwe overheidsaccountantsbureau zal, door haar juridische status als stichting, meer dan nu in staat zijn om onafhankelijk controles uit te voeren op de besteding van overheidsgelden, dan het nu als overheidsdienst kan doen.

Vooruitlopend op de samenvoeging tot één accountantsbureau van de Curaçaose en Antilliaanse overheid, heeft minister Farou Metry van Financiën, middels een ontwerp-landsverordening te kennen gegeven dat reorganisatie vooral om 'praktische' redenen moet plaatsvinden. Samenvoeging van de twee diensten betekent in dit geval geen banenverlies.

Met de pensioenregeling komt de overheid tegemoet aan de toezegging die het het personeel reeds in 1981 deed. Het is de belangrijkste wijziging die de overheid aanbrengt in de juridische positie van het personeel van de beide accountantsdiensten.

Volgens de minister is een soepele overgang van het personeel naar de nieuw te vormen Stichting Overheidsaccountantbureau een belangrijke prioriteit voor het slagen van de reorganisatie. Nog niet bekend is wanneer de Stichting wordt opgericht.

Gemengde werkgroep kustwacht ingesteld

WILLEMSTAD/DEN HAAG — Een werkgroep van Nederlandse, Antilliaanse en Arubaanse ambtenaren gaat onderzoeken of een speciale kustwacht kan worden ingezet in de strijd tegen de drugshandel op de Antillen en Aruba. Dat heeft het Nederlandse kabinet gisteren besloten.

Zo'n kustwacht, die uit zowel Antillianen als Nederlanders zou moeten bestaan, kan dan ook andere controletaken uitoefenen. Deze speciale dienst kan bijvoorbeeld ook kijken naar milieuvervuiling en de veiligheid van de scheepvaart, of de visserij controleren en de politie te water bijstaan.

De werkgroep die zo'n kustwacht moet voorbereiden, zal van Nederlandse kant onder andere bestaan uit vertegenwoordigers van de marine, de Rijkspolitie en van de ministeries van Justitie en Buitenlandse Zaken. Van Antilliaanse kant zullen de douane, de politie en het openbaar ministerie leden voor de werkgroep leveren.

Twaalfde wedstrijd voordrachtskunst

WILLEMSTAD — Dr. Albert Schweitzerschool houdt voor de twaalfde keer een voordrachtswedstrijd. Op dinsdag 29 maart in Centro Pro Arte bindt de school de strijd aan met de Johan van Wallbeeckschool.

Na enkele tussenverkiezingen gaan van beide scholen negen kinderen door naar de finale. Vanaf 18.00 uur brengen zij hun gedichtjes ten gehore. De jury bestaat uit Lucille Berry, Roy Colastika, Diana Lebacs en Rina Penso. Ook is er een publieksprijs. Er zijn korte optredens van zangkoor de Angelito's samen met Boy Thodé en de dansgroep van Musical Dance Center onder leiding van Aldrico Felida en Roxanne Willems. Kaarten zijn verkrijgbaar bij de deelnemende scholen.

WILLEMSTAD — Zes pakken luiers zaten er in de zak die de 33-jarige M. om vier uur in de nacht bij zich had op de Seroe Loraweg. Hij had een container bij een opslagplaats aan de Dr Evertszweg geforceerd. M. is door de politie meegenomen.

Amsterdamned

WILLEMSTAD — Verwacht binnenkort broodjes kouseband, garnalen en zoutvlees in de binnenstad. Nu is er reeds bier. In Amsterdamned, het kleine lichtbruine café in de Waterfortbogen pal achter Setels Telemuseum.

Waar ooit Luigi's en recentelijk Boemerang zat is nu doctorandus Herman Mau-Asam neergestreken (niet de reisbureau-man, maar een Surinaams Nederlandse neef). Niet dat zijn titel in de organisatiepsychologie ook maar iets met de Andre Hazes-muziek te maken heeft die uit de speakers kermt.

Amsterdamned (vernoemd naar een in Amsterdam opgenomen actiefilm) is pas een paar weken open en derhalve nog niet gerijpt tot donkerbruin.

Acht jaar geleden kwam hij voor het eerst op Curaçao op verzoek van de UNA voor het opzetten van een subfaculteit, waarvoor de subsidie echter niet loskwam. Na die frustratie kwam hij zomaar drie jaar geleden nog eens op vakantie. Dit keer was het zijn vrouw Meiling die 'smoor' was, zegt Herman.

In Nederland hadden ze al eens een catering en een café gehad. En dat wordt het nu weer. Te beginnen met 'multi-cultureel' borrelen, maar spoedig heeft Amsterdamned ook een lunchruimte en een broodjesbezorgservice. Zes soorten beleg zullen de smaak bepalen: aan de al genoemde drie voege men saté, bakkeljouw en pom toe. Weer later komen er kleine maaltijden voor stadswerkers, in Chinese, Thaise, Vietnamese, Indische of Surinaamse stijl.

Openingstijden van 17.00 tot 02.00 uur. Als de lunchbar start gaat Amsterdamned al om 11.00 uur open.

Trekkingslijst van de Landsloterij N.A.

7de Trekking **Donderdag 24 maart 1994**

Nummer	Prijs
TIEN TALLEN	
12	100
17	100
21	100
23	100
34	100
35	100
79	100
88	100
90	100
HONDERD TALLEN	
113	100
116	100
122	100
123	100
135	100
163	100
169	100
180	100
182	100
183	100
209	100
226	100
235	100
237	100
238	100
249	100
250	100
251	100
255	100
272	100
290	100
291	100
297	100
300	100
301	100
307	100
317	100
318	100
320	100
327	100
331	100
337	100
357	100
386	100
387	100
410	100
414	100
426	100
443	100
452	100
453	100
457	100
463	100
470	100
481	100
491	100
509	100
512	100
524	100
541	100
542	100
547	100
552	100
594	100
613	100
626	100
628	100
633	100
638	100
653	100
657	100
660	100
701	100
704	100
706	100
707	100
715	100
722	100
729	100
740	100
763	100
766	100
783	100
788	100
794	100
807	100
811	100
813	100
816	100
821	100
829	100
833	100
835	100
844	100
851	100
858	100
862	100
866	100
870	100
901	100
903	100
904	100
906	100
910	100
911	100
932	100
934	100
948	100
950	100
986	100
EEN DUIZEND	
1002	100
1006	100
1008	100
1011	100
1013	100
1020	100
1028	100
1037	100
1056	100
1058	100
1062	100
1068	100
1073	100
1079	100
1080	100
1085	100
1086	100
1092	100
1105	100
1122	100
1136	100
1155	100
1159	100
1170	100
1174	100
1190	100
1196	100
1201	100
1206	100
1229	100
1230	100
1237	100
1242	100
1255	100
1258	100
1261	100
1263	100
1277	100
1284	100
1289	100
1292	100
1293	100
1305	100
1329	100
1358	100
1359	100
1362	100
1377	100
1386	100
1389	100
1396	100
1399	100
1400	100
1402	100
1409	100
1411	100
1416	100
1417	100
1424	100
1427	100
1428	100
1433	100
1436	100
1452	100
1454	100
1459	100
1462	100
1467	100
1484	100
1493	100
1527	100
1529	100
1530	100
1539	100
1545	100
1547	100
1559	100
1583	100
1588	100
1591	100
1594	100
1599	100
1606	100
1608	100
1618	100
1622	100
1626	100
1629	100
1635	100
1648	100
1663	100
1672	100
1677	100
1683	100
1687	100
1697	100
1699	100
1718	100
1726	100
1735	100
1769	100
1777	100
1787	100
1797	100
1803	100
1811	100
1825	100
1835	100
1841	100
1843	100
**********	
3DE PRIJS	
**********	
1846	1000
1847	10000
1848	1000
**********	
1849	100
1852	100
1853	100
1856	100
1861	100
1865	100
1875	100
1880	100
1886	100
1887	100
1892	100
1912	100
1916	100
1922	100
1930	100
1939	100
1950	100
1954	100
1957	100
1960	100
1969	100
1981	100
1991	100
TWEE DUIZEND	
2006	100
2011	100
2015	100
2023	100
2037	100
2043	100
2055	100
2064	100
2067	100
2073	100
2080	100
2082	100
2102	100
2112	100
2115	100
2116	100
2128	100
2132	100
2140	1000
2158	100
2167	100
2177	100
2184	100
2192	100
2195	100
2216	100
2221	100
2237	100
2239	100
2241	100
2242	100
2246	100
2258	100
2260	100
2271	100
2282	100
2312	100
2314	100
2316	100
2320	100
2329	100
2336	100
2339	100
2357	100
2368	100
2379	100
2386	100
2390	100
2430	100
2434	100
2443	100
2451	100
2468	100
2480	100
2491	100
2498	100
2529	100
2556	100
2567	100
2590	100
2594	100
2602	100
2603	100
2605	100
2611	100
2619	100
2628	100
2640	100
2648	100
2653	100
2660	100
2661	100
2668	100
2682	100
2686	100
2689	100
2691	100
2706	100
2712	100
2719	100
2747	100
2763	100
2790	100
2796	100
2800	100
2808	100
2812	100
2815	100
2822	100
2848	500
2855	100
2856	100
2860	100
2861	100
2864	100
2867	100
2874	100
2885	100
2918	100
2920	100
2922	100
2931	100
2933	100
2936	100
2940	100
2942	100
2965	500
2970	100
2979	100
2983	100
2989	100
2992	100
2994	100
2998	100
DRIE DUIZEND	
3004	100
3008	100
3044	100
3066	100
3076	100
3078	100
3079	100
3086	100
3088	100
3099	100
3101	100
3104	100
3117	100
3123	100
3142	100
3144	100
3147	100
3149	100
3152	100
3157	100
3160	100
3163	100
3166	100
3168	100
3182	100
3218	100
3221	100
3226	100
3229	100
3231	100
3239	100
3257	100
3259	100
3274	100
3289	100
3325	100
3340	100
3342	100
3352	100
3356	100
3358	100
3360	100
3398	100
3405	100
3427	100
3429	100
3432	100
3445	100
3449	100
3455	100
3456	100
3461	100
3469	100
3490	100
3501	100
3539	100
3564	100
3574	100
3577	100
3597	100
3598	100
3629	100
3635	100
3648	100
3655	100
3668	100
3672	500
3683	100
3696	100
3706	100
3709	100
3722	100
3732	100
3755	100
3756	100
3766	100
3767	100
3772	100
3784	100
3792	100
3793	100
3797	100
3804	100
3805	100
3812	100
3816	100
3848	100
3856	100
3862	100
3865	100
3867	100
3868	100
3899	100
3900	100
3917	100
3923	100
3935	100
3948	100
3952	100
3962	100
3964	100
3966	100
3968	100
3970	100
3972	100
3974	100
3976	100
3983	100
3990	100
3993	100
VIER DUIZEND	
4002	100
4024	100
4034	100
4041	100
4047	100
4053	100
4062	100
4068	100
4076	100
4099	100
4115	100
4149	100
4160	100
4171	100
4177	1000
4206	100
4215	100
4222	100
4228	100
4232	100
4244	100
4256	100
4266	100
4270	100
4293	100
4304	100
4311	100
4316	100
4318	100
4332	100
4345	100
4397	100
4401	100
4409	100
4422	100
4434	100
4435	100
4448	100
4468	100
4473	100
4474	100
4477	100
4479	100
4486	100
4497	100
4505	100
4515	100
4522	100
4539	100
4544	100
4546	100
4550	100
4572	100
4598	100
4603	100
4610	100
4611	100
4614	100
4621	100
4637	100
4667	100
4672	100
4689	100
4692	100
4738	100
4740	100
4751	100
4753	100
4755	100
4787	100
4801	100
4804	100
4814	100
4821	1000
4822	100
4826	100
4832	100
4858	100
4860	100
4861	100
4863	100
4868	100
4872	100
4874	100
4949	100
4950	100
4961	100
4971	100
4975	100
4980	100
4981	100
4985	100
VIJF DUIZEND	
5016	100
5017	100
5018	100
5032	100
5034	100
5041	100
5067	100
5074	100
5083	100
5085	100
5117	100
5119	100
5126	100
5131	100
5139	100
5148	100
5161	100
5163	100
5168	100
5172	100
5176	100
5182	100
5204	100
5211	100
5212	100
5214	100
5216	100
5222	100
5229	100
5241	100
5244	100
5253	100
5260	100
5293	100
5294	100
5295	100
5307	100
5312	100
5317	100
5332	100
5336	100
5339	100
5342	100
5350	100
5353	100
5358	100
5361	100
5376	100
5380	100
5393	100
5396	100
5403	100
5417	100
5425	100
5439	100
5447	100
5454	100
5461	100
5468	100
5478	100
5492	100
5522	100
5547	100
5548	100
5557	100
5559	100
5561	100
5562	100
5568	100
5575	100
5577	100
5585	100
5592	100
5595	100
5599	100
5606	100
5609	100
5611	100
5616	100
5633	100
5644	100
5645	100
5648	100
5659	100
5676	100
5682	100
5691	100
5720	100
5723	100
5726	100
5750	100
5755	100
5781	100
5789	100
5792	100
5799	100
5806	100
5810	100
5818	100
5822	100
5827	100
5853	100
5881	100
5884	100
5889	100
5926	100
5937	100
5944	100
5946	100
5947	100
5965	100
5969	100
5971	100
5993	100
5997	100
ZES DUIZEND	
6006	100
6007	100
6021	100
6026	100
6055	100
6083	100
6092	100
6093	100
6109	100
6114	100
6116	100
6120	100
6121	100
6124	100
6125	100
6131	100
6153	100
6162	100
6179	100
6184	100
6187	100
6197	100
6198	100
6218	100
6226	100
6227	100
6246	100
6257	100
6264	100
6277	100
6285	100
6297	100
6305	100
6307	100
6311	100
6313	100
6318	100
6320	100
6344	100
6360	100
6367	100
6370	100
6373	100
6377	100
6400	100
6402	1000
6409	100
6410	100
6441	100
6442	100
6474	100
6487	100
6489	100
6491	100
6500	100
6503	100
6511	100
6515	100
6522	100
6547	100
6551	100
6554	100
6567	100
6569	100
6574	100
6592	100
6598	100
6611	100
6615	100
6622	100
6631	100
6636	100
6644	100
6645	100
6650	100
6652	100
6655	100
6656	100
6667	100
6671	100
6675	100
6679	100
6683	100
6691	100
6714	100
6722	100
6724	100
6749	100
6780	100
6791	100
6808	100
6810	100
6812	100
6826	100
6828	100
6836	100
6850	100
6863	100
6875	100
6890	100
6891	100
6904	100
6905	100
6920	100
6930	100
6944	100
6949	100
6953	100
6954	100
6967	100
6969	100
6972	100
6978	100
6980	100
ZEVEN DUIZEND	
7004	100
7005	100
7012	100
7014	100
7021	100
7023	100
7028	100
7042	100
7045	100
7046	100
7049	100
7052	100
7054	100
7057	100
7059	100
7061	100
7068	100
7073	100
7085	100
7087	100
7119	100
7120	100
7124	100
7126	100
7130	100
7144	100
7155	100
7163	100
7174	100
7178	100
7181	100
7184	100
7199	100
7203	100
7231	100
7246	100
7248	100
7253	100
7255	100
7256	100
7262	100
7263	100
7298	100
7301	100
7327	100
7335	100
7378	100
7401	100
7408	100
7415	100
7416	100
7422	100
7424	100
7426	100
7439	100
7441	100
7444	100
7445	100
7447	100
7459	100
7464	100
7467	100
7480	100
7481	100
7496	100
7499	100
7513	100
7519	100
7530	100
7539	100
7546	100
7554	100
7566	500
7578	100
7582	100
7598	100
7601	100
7602	100
7605	100
7606	100
7629	100
7637	100
7638	500
7662	100
7666	100
7673	100
7689	100
7693	100
7697	100
7709	100
7710	100
7711	100
7713	100
7714	100
7744	100
7746	100
7755	100
7761	100
7764	100
7777	100
7783	100
7784	100
7786	100
7787	100
7788	100
7798	100
7809	100
7821	100
7828	100
7830	100
7833	100
7834	100
7851	100
7858	100
7861	100
7883	100
7885	100
7891	100
7895	100
7909	100
7910	100
7911	100
7919	100
7953	100
7966	100
7972	100
7974	100
7982	100
7983	100
7984	100
7986	100
7990	100
7995	100
ACHT DUIZEND	
8002	100
8003	100
8045	100
8062	100
8076	100
8077	100
8083	100
8084	100
8085	100
8122	100
8128	100
8138	100
8139	100
8140	100
8149	100
8179	100
8181	100
8206	100
8215	100
8230	100
8248	100
8249	100
8280	100
8301	100
8311	100
8332	100
8336	100
8339	100
8344	100
8356	100
8360	100
8363	100
8364	100
8379	100
8388	100
8389	100
8400	100
8402	100
8419	100
8421	100
8446	100
8454	100
8462	100
8475	100
8485	100
8487	100
8489	100
8492	100
8495	100
8520	100
8554	100
8567	100
8572	100
8581	100
8582	100
8591	100
8592	100
8597	100
8600	100
8611	100
8629	100
8641	100
8674	100
8676	100
8686	100
8695	500
8699	100
8713	100
8743	100
8752	100
8754	100
8764	100
8781	100
8790	100
8811	100
8817	100
8818	100
8823	100
8830	100
8840	100
8844	100
8856	100
8862	100
8872	100
8874	100
8876	100
8888	100
8893	100
8900	100
8915	100
8926	100
8927	100
8942	100
8947	100
8968	100
8970	100
8971	100
8987	100
8989	100
8993	100
8997	100
8999	100
NEGEN DUIZEND	
9001	100
9011	100
9013	100
9056	100
9075	100
9086	100
9092	100
9108	100
9154	100
9156	100
9157	100
9195	100
9234	100
9246	100
9247	100
9249	100
9265	100
9276	100
9301	100
9314	100
9315	100
9321	100
9322	100
9323	100
9339	100
9345	100
9354	100
9357	100
9359	500
9362	100
9363	100
9371	100
9383	100
9386	100
9391	100
9421	100
9431	100
9434	100
9456	100
9485	100
9500	100
9505	100
9513	100
9515	100
9525	100
9539	100
9541	100
9591	100
9599	100
9600	100
9602	100
9624	100
9627	100
9629	100
9632	100
9643	100
9644	100
9650	100
9651	100
9652	100
9653	100
9663	100
9665	100
9667	100
9671	100
9677	100
9686	100
9690	100
9699	100
9711	100
9726	100
9742	100
9752	100
9760	100
9762	100
9779	100
9786	100
9804	100
9806	100
9815	100
9816	100
9820	100
9826	100
9832	100
9834	100
9842	100
9847	100
9863	100
9897	100
9909	100
9919	100
9943	100
9980	100
9982	100
9997	100
TIEN DUIZEND	
10004	100
10005	100
10012	100
10015	100
10036	100
10041	100
10044	100
10067	100
10076	100
10082	100
10101	100
10112	100
10114	100
10115	500
10116	100
10120	100
10121	100
10123	100
10127	100
10133	100
10137	100
10152	100
10154	100
10189	100
10219	100
10229	100
10258	100
10279	100
10306	100
10317	100
10360	100
10361	100
10370	100
10382	100
10392	100
10411	100
10422	100
10426	100
10431	100
10436	100
10438	100
10439	100
10440	100
10473	100
10479	100
10480	100
10482	100
10484	100
10498	100
10505	100
10510	100
10513	100
10518	100
10520	100
10528	100
10549	100
10550	100
10568	100
10580	100
10601	100
10606	100
10620	100
10629	100
10631	100
10634	100
10650	100
10651	100
10653	100
10689	100
10690	100
10708	100
10710	100
10719	100
10730	100
10760	100
10799	100
10811	100
10813	100
10818	100
10821	100
10823	100
10828	100
10834	100
10837	100
10845	100
10847	100
10851	100
10856	100
10873	100
10879	100
10885	100
10889	100
10896	100
10899	100
10900	100
10906	100
10908	100
10921	100
10931	100
10935	100
10955	100
10959	100
10970	100
10971	100
10999	100
ELF DUIZEND	
11012	100
11015	100
11021	100
11027	100
11029	100
11036	100
11050	100
11054	100
11092	100
11113	100
11118	100
11137	100
11143	100
11156	100
11163	100
11174	100
11197	100
11201	100
11234	100
11245	100
11247	100
11252	100
11268	100
11276	100
11286	100
11287	100
11289	100
11306	100
11318	100
11321	100
11333	100
11341	100
11342	100
11371	100
11400	100
11406	100
11408	100
11410	100
11422	100
11440	100
11449	100
11461	100
11475	100
11480	100
11521	100
11523	100
11526	100
11527	100
11544	100
11545	100
11567	100
11575	100
11577	100
11585	100
11590	100
11599	100
11616	100
11625	500
11630	100
11631	100
11633	100
11640	100
11666	100
11670	100
11681	100
11689	100
11690	100
11701	100
11703	100
11734	100
11743	100
11752	100
11753	100
11764	100
11767	100
11781	100
11787	100
11793	100
11795	100
11798	100
11804	100
11807	100
11810	100
11821	100
11828	100
11831	100
11840	100
11846	100
11859	100
11861	100
11881	100
11884	100
11891	100
11904	100
11910	100
11911	100
11913	100
11916	100
11926	100
11930	100
11933	100
11954	100
11959	100
11981	100
11984	100
11996	100
11999	100
TWAALF DUIZEND	
12009	100
12012	100
12013	100
12020	100
12021	100
12030	100
12037	100
12050	100
12061	100
12067	100
12069	100
12077	100
12081	100
12094	100
12098	100
12107	100
12112	100
12113	100
12114	100
12119	100
12120	100
12130	100
12156	100
12176	100
12191	100
12204	100
12230	100
12236	100
12239	100
12254	100
12273	100
12275	100
12298	100
12320	100
12352	100
12354	100
12355	100
12358	100
12369	100
12380	100
12396	100
12397	100
12411	100
12413	100
12415	100
12431	100
12433	100
12450	100
12455	100
12466	100
12474	100
12475	100
12477	100
12487	100
12489	100
12490	100
12492	100
12493	100
12504	100
12506	100
12531	100
12534	100
12544	100
12557	100
12559	100
12562	100
12563	100
12572	100
12587	100
12594	100
12606	100
12609	100
12616	100
12623	100
12628	100
12637	100
12643	100
12652	100
12658	100
12675	100
12683	100
12703	100
12711	100
12714	100
12719	100
12725	100
12738	100
12740	100
12751	100
12768	100
12773	100
12781	100
12800	100
12830	100
12854	100
12869	100
12886	100
12893	100
12896	100
12898	100
12900	100
12919	100
12935	100
12952	100
12955	100
12985	100
12991	100
DERTIEN DUIZEND	
13023	100
13038	100
13041	100
13051	100
13065	100
13069	100
13079	100
13097	100
13110	100
13132	100
13138	100
13146	100
13148	100
13171	100
13173	100
13180	100
13203	100
13212	100
13227	100
13232	100
13245	100
13257	100
13284	100
13291	100
13295	100
13298	100
13300	100
13304	100
13317	100
13320	100
13327	100
13330	100
13334	100
13351	100
13367	100
13378	100
13380	100
13383	100
13386	100
13388	100
13389	100
13393	100
13418	100
13427	100
13428	100
13444	100
13457	100
13461	100
13475	100
13513	100
13541	100
13547	100
13559	100
13572	100
13574	100
13576	100
13580	100
13596	100
13622	100
13624	100
13628	100
13629	100
13632	100
13636	500
13645	100
13647	100
13652	100
13657	100
13663	100
13677	100
13696	100
13700	100
13702	100
13709	100
13714	100
13728	100
13730	100
13737	100
13740	100
13750	100
13753	100
13761	100
13770	100
13772	100
13782	100
13783	100
13790	100
13794	100
13804	100
13822	100
13858	100
13867	100
13877	100
13882	100
13893	100
13901	100
13917	100
13921	100
13927	100
13946	100
13952	100
13963	100
13978	100
13979	100
13989	100
13991	100
13999	100
VEERTIEN DUIZEND	
14002	100
14022	100
14023	100
14028	100
14049	100
14055	100
14068	100
14072	100
14073	100
14091	100
14105	100
14111	100
14112	100
14136	100
14138	100
14139	100
14143	100
14146	100
14148	100
14150	100
14152	100
14153	100
14154	100
14167	100
14169	100
14177	100
14183	100
14186	100
14187	100
14198	100
14209	100
14217	100
14232	100
14243	100
14252	100
14259	100
14265	100
14278	100
14289	100
14310	100
14324	100
14328	100
14356	100
14357	100
14358	100
14363	100
14368	100
14375	100
14376	100
14378	100
14397	100
14401	100
14407	100
14409	100
14416	100
14425	100
14443	100
14456	100
14490	100
14508	100
14521	100
14522	100
14532	100
14540	100
14545	100
14550	100
14554	100
14562	100
14572	100
14591	100
14593	100
14603	100
14630	100
14651	100
14658	100
14664	100
14665	100
14669	100
14670	100
14679	100
14688	100
14691	100
14694	100
14703	100
14710	100
14726	100
14734	100
14739	100
14749	100
14755	100
14759	100
14761	100
14770	100
14780	100
14781	100
14788	100
14792	100
14810	100
14822	100
14824	100
14825	100
14836	100
14855	100
14877	100
14893	100
14895	100
14905	100
14929	100
14937	100
14943	100
14949	100
14952	100
14956	100
14961	100
14991	100
VIJFTIEN DUIZEND	
15010	100
15014	100
15020	100
15042	100
15043	100
15050	100
15051	100
15054	100
15064	100
15074	100
15098	100
15100	100
15106	100
15114	100
15125	100
15151	100
15160	100
15162	100
15187	100
15203	100
15208	100
15213	100
15217	100
15227	100
15228	100
15234	100
15237	100
15249	100
15255	100
15257	100
15261	100
15266	100
15268	100
15284	100
15286	100
15305	100
15315	100
15327	100
15333	100
15334	100
15337	100
15345	100
15350	100
15352	100
15355	100
15363	100
15364	100
15375	100
15376	100
15396	100
15398	100
15401	100
15420	100
15436	100
15440	100
15442	100
15444	100
15463	100
15469	100
15476	100
15492	100
15498	100
15504	100
15509	100
15514	100
15528	100
15541	100
15544	100
15549	100
15553	100
15568	100
15583	100
15587	100
15596	100
15620	100
15621	100
15623	100
15632	100
15633	100
15647	100
15666	100
15669	100
15679	100
15719	100
15731	100
15736	100
15741	100
15753	100
15760	100
15773	100
15782	100
15783	100
15786	100
15789	100
15790	100
15792	100
15797	100
15798	100
15804	100
15811	100
15817	100
15841	100
15895	100
15913	100
15939	100
15957	100
15963	100
15996	100
15998	100
ZESTIEN DUIZEND	
16005	100
16006	100
16018	100
16024	100
16029	100
16044	100
16054	100
16056	100
16073	100
16075	100
16083	100
16098	100
16112	100
16137	100
16143	100
16144	100
16162	100
16168	100
16184	100
16185	100
16189	100
16192	100
16194	100
16197	100
16200	100
16224	100
16228	100
16245	100
16258	100
16274	100
16278	100
16285	100
16303	100
16307	100
16308	100
16309	100
16321	100
16322	100
16341	100
16346	100
16355	100
16359	100
16370	100
16379	100
16397	100
16413	100
16432	100
16437	100
16449	100
16459	100
16483	100
16488	100
16507	100
16524	100
16567	100
16570	100
16571	100
16601	100
16608	100
16611	100
16620	100
16643	100
16646	100
16648	100
16658	100
16670	100
16677	100
16682	100
16687	100
16714	100
16730	100
16736	100
16743	100
16746	100
16752	100
16754	100
16759	100
16764	100
16785	100
16799	100
16802	100
16829	100
16837	100
16843	100
16845	100
16846	100
16852	100
16861	100
16863	100
16870	100
16875	100
16888	100
16895	100
16897	100
16899	100
16917	100
16921	100
16928	100
16954	100
16972	100
16987	100
16995	100
ZEVENTIEN DUIZEND	
17003	100
17022	100
17045	100
17055	100
17057	100
17059	100
17074	100
17079	100
17083	100
17106	100
17123	100
17127	100
17129	100
17137	100
17146	100
17158	100
17162	100
17173	100
17175	100
17177	100
17193	100
17197	100
17198	100
17210	1000
17212	100
17220	100
17227	100
17230	100
17232	100
17233	100
17240	100
17251	100
17259	100
17260	100
17267	100
17269	100
17271	100
17276	100
17280	100
17289	100
17299	100
17307	100
17319	100
17336	100
17340	100
17348	100
17357	100
17366	100
17373	100
17374	100
17379	100
17385	100
17386	100
17388	100
17391	100
17397	100
17402	100
17412	100
17413	100
17414	100
17419	100
17423	100
17431	100
17434	100
17447	100
17462	100
17471	100
17498	100
17517	100
17519	100
17532	100
17534	100
17535	100
17537	100
17540	100
17543	100
17545	100
17551	100
17554	100
17558	100
17583	100
17590	100
17620	100
17647	100
17656	100
17661	100
17676	100
17678	500
17711	100
17716	100
17720	100
17722	100
17738	100
17744	100
17747	100
17754	100
17764	100
17765	100
17769	100
17777	100
17789	100
17798	100
17804	100
17806	100
17837	100
17845	100
17854	100
17878	100
17889	100
17891	100
17896	100
17921	100
17931	100
17942	100
17944	100
17950	100
17956	100
17957	100
17960	100
17974	100
17980	100
17985	100
17986	100
17991	100
ACHTTIEN DUIZEND	
18003	100
18006	100
18023	100
18025	100
18032	100
18034	100
18042	100
18062	100
18065	100
18067	100
18099	100
18116	100
18118	100
18122	100
18127	100
18136	100
18147	100
18148	100
18149	100
18155	100
18182	100
18189	100
18224	100
18241	100
18251	100
18261	100
18265	100
18276	100
18277	100
18298	100
18299	100
18308	100
18314	100
18317	100
18322	100
18329	100
18338	100
18340	100
18341	100
18357	100
18378	100
18415	100
18439	100
18451	100
18454	100
**********	
1STE PRIJS	
**********	
18458	2000
18459	100000
18460	2000
**********	
18461	100
18484	100
18485	100
18489	100
18490	100
18501	100
18520	100
18534	100
18535	100
18540	100
18543	100
18563	100
18566	100
18584	100
18596	100
18598	100
18600	100
18605	100
18606	100
18613	100
18629	100
18634	100
18639	100
18663	100
18666	100
18680	100
18681	100
18683	100
18688	100
18689	100
18710	100
18711	100
18719	100
18723	100
18724	100
18738	100
18755	100
18759	100
18778	100
18780	100
18783	100
18793	100
18808	100
18813	100
18816	100
18828	100
18829	100
18831	100
18843	100
18853	100
18865	100
18868	100
18880	100
18884	100
18899	100
18905	100
18909	100
18916	100
18922	100
18929	100
18948	100
18950	100
18961	100
18974	100
18991	100
18992	100
18995	100
NEGENTIEN DUIZEND	
19020	100
19024	100
19034	100
19046	100
19049	100
19051	100
19055	100
19086	100
19093	100
19099	100
19108	100
19117	100
19126	100
19129	100
19134	100
19135	100
19141	100
19145	100
19156	100
19163	100
19174	100
19179	100
19184	100
19201	100
19207	100
19209	100
19214	100
19224	100
19232	100
19244	100
19245	100
19248	100
19252	100
19256	100
19276	100
19277	100
19280	100
19294	100
19325	100
19336	100
19337	100
19344	100
19347	100
19348	100
19351	100
19355	100
19386	100
19390	100
19396	100
19399	100
19401	100
19416	100
19417	100
19429	100
19431	100
19432	100
19434	100
19438	100
19445	100
19458	100
19463	100
19468	100
19476	100
19491	100
19493	100
19500	100
19507	100
19517	100
19532	100
19537	100
19540	100
19550	100
19577	100
19581	100
19584	100
19622	100
19643	100
19644	100
19649	100
19660	100
19662	100
19664	100
19685	100
19692	100
19701	1000
19703	100
19705	100
19710	100
19720	100
19729	100
19733	100
19744	100
19749	100
19772	100
19775	100
19777	100
19795	1000
19796	100
19803	100
19807	100
19815	100
19819	100
19823	100
19836	100
19838	100
19851	100
19853	100
19862	100
19883	100
19890	100
19897	100
19914	100
19928	100
19931	100
19953	100
19982	100
19995	100
19999	100
TWINTIG DUIZEND	
20005	100
20018	100
20031	100
20041	100
20042	100
20043	100
20055	100
20056	100
20083	100
20094	100
20096	100
20112	100
20127	100
20130	100
20133	100
20157	100
20158	100
20169	100
20170	100
20177	100
20186	100
20188	100
20218	100
20220	100
20228	500
20239	100
20246	100
20252	100
20259	100
20267	100
20283	100
20285	100
20299	100
20301	100
20307	100
20314	100
20330	100
20339	100
20343	1000
20384	100
20392	100
20404	100
20411	100
20415	100
20423	100
20424	100
20425	100
20428	100
20439	100
20458	100
20466	100
20476	100
20478	100
20484	100
20486	100
20489	100
20499	100
20503	100
20519	100
20525	100
20526	100
20538	100
20547	100
20552	100
20577	100
20594	100
20602	100
20612	100
20618	100
20627	100
20644	100
20649	100
20650	100
20673	100
20701	100
20708	100
20726	100
20728	100
20740	100
20755	100
20756	100
20759	100
20764	100
20796	100
20800	100
20812	100
20842	100
20843	100
20849	100
20854	100
20871	100
20875	100
20900	100
20901	100
20912	100
20916	100
20922	100
20926	100
20931	100
20933	100
20944	100
20960	100
20979	100
EEN EN TWINTIG DUIZEND	
21002	100
21005	100
21014	100
21015	100
21032	100
21033	100
21035	100
21044	100
21047	100
21056	100
21058	100
21062	100
21063	100
21074	100
21079	100
21084	100
21087	100
21093	100
21094	100
21101	100
21107	100
21109	100
21117	100
21129	100
21178	100
21182	100
21188	100
21189	100
21190	100
21205	100
21208	100
21236	100
21237	100
21239	100
21244	100
21245	100
21253	100
21272	100
21273	100
21284	100
21299	100
21317	100
21324	100
21330	100
21338	100
21353	100
21355	100
21364	100
21377	100
21379	100
21380	100
21398	100
21408	100
21411	100
21414	100
21420	100
21422	100
21453	100
21472	100
21484	100
21489	100
21497	100
21498	100
21509	100
21513	100
21519	100
21523	100
21524	100
21527	100
21535	100
21540	100
21544	100
21555	100
21564	100
21581	100
21583	100
21597	100
21608	100
21625	100
21637	500
21638	100
21640	100
21642	100
21645	100
21651	100
21654	100
21655	100
21657	100
21678	100
21682	100
21698	100
21703	100
21711	100
21712	100
21739	100
21742	100
21760	100
21774	100
21790	100
21805	100
21809	100
21815	100
21820	100
21830	100
21833	100
21845	100
21846	100
21849	100
21855	100
21863	100
21866	100
21875	100
21901	100
21904	100
21909	100
21917	100
21919	100
21942	100
21943	100
21951	100
21957	100
21961	100
21964	100
21971	100
21972	100
21980	100
21985	100
21989	100
21990	100
21995	100
TWEE EN TWINTIG DUIZEND	
22005	100
22042	100
22045	100
22047	100
22065	100
22085	100
22105	100
22108	100
22135	100
22138	100
22168	100
22180	100
22192	100
22198	100
22202	100
22205	100
22206	100
22207	100
22213	100
22231	100
22233	100
22244	100
22257	100
22259	100
22286	100
22328	100
22331	100
22334	100
22354	100
22394	100
22399	100
22405	100
22407	100
22409	100
22415	100
22417	100
22428	100
22430	100
22440	100
22449	100
22450	100
22458	100
22476	100
22479	100
22483	1000
22484	100
22486	100
22492	100
22499	100
22508	100
22512	100
22564	100
22591	100
22592	100
22597	100
22635	100
22644	100
22654	100
22657	500
22660	100
22688	100
22697	100
22700	100
22702	100
22708	100
22735	100
22739	100
22772	100
22773	100
22783	100
22807	100
22809	100
22822	100
22823	100
22825	100
22829	100
22831	100
22832	100
22835	100
22837	100
22855	100
22858	100
22869	100
22874	100
22876	100
22894	100
22903	100
22911	100
22912	100
22913	100
22919	100
22933	100
22963	100
22978	100
22988	100
22998	100
DRIE EN TWINTIG DUIZEND	
23007	100
23013	100
23015	100
23027	100
23032	100
23072	100
23075	100
23076	100
23079	100
23092	100
23104	100
23115	100
23117	100
23120	100
23123	100
23132	100
23159	100
23165	100
23172	100
23177	100
23179	100
23180	100
23189	100
23203	100
23208	100
23213	100
23223	100
23235	100
23244	100
23246	100
23275	100
23284	100
23288	100
23291	100
23294	100
23299	100
23306	100
23319	100
23321	100
23328	100
23344	100
23346	100
23356	100
23362	100
23365	100
23373	100
23381	100
23382	100
23391	100
23394	100
23400	100
23417	100
23421	100
23427	100
23431	100
23433	100
23440	100
23442	100
23445	100
23449	100
23453	100
23461	100
23463	100
23487	100
23511	100
23521	100
23522	100
23529	100
23537	100
23542	100
23562	100
23565	100
23566	100
23569	100
23578	100
23600	100
23603	100
23608	100
23609	100
23628	100
23647	100
23658	100
23659	100
23660	100
23662	100
23665	100
23672	100
23684	100
23693	100
23697	100
23732	100
23735	100
23736	100
23749	100
23767	100
23775	100
23776	100
23781	100
23786	100
23804	100
23816	100
23825	100
23832	100
23837	100
23843	100
23864	100
23871	100
23878	100
23883	100
23897	100
23918	100
23924	100
23930	100
23939	100
23957	100
23971	100
23984	100
23994	100
23998	100
23999	100
VIER EN TWINTIG DUIZEND	
24006	100
24018	100
24023	100
24030	100
24047	100
24050	100
24057	100
24067	100
24080	100
24091	100
24093	100
24102	100
24108	100
24130	100
24135	100
24155	100
24177	100
24186	100
24204	100
24214	100
24222	100
24225	100
24250	100
24251	100
24256	100
24263	100
24275	100
24287	100
24296	100
24297	100
24301	100
24304	100
24314	100
24318	100
24322	100
24330	100
24332	100
24370	100
24372	100
24375	100
24381	100
24397	100
24405	100
24417	100
24420	100
24439	100
24446	100
24448	100
24466	100
24476	100
24483	100
24485	100
24489	100
24497	100
24515	100
24524	100
24529	100
24559	100
24562	100
24571	100
24595	100
24599	500
24608	1000
24625	100
24626	100
24634	100
24653	100
24656	100
24659	100
24661	100
24662	100
24673	100
24675	100
24677	100
24681	100
24701	100
24719	100
24720	100
24722	1000
24739	100
24741	100
[illegible]	100
[illegible]	100
24758	100
24761	100
24766	100
24768	100
24792	100
24794	100
24798	100
24799	100
24802	100
24816	100
24818	100
24820	100
24826	100
24827	100
24833	100
24835	100
24845	100
24853	100
24855	100
24874	100
24888	100
24909	100
24913	100
24922	100
24927	100
24930	100
24942	100
24948	100
24956	100
24992	100
24993	100
VIJF EN TWINTIG DUIZEND	
25002	100
25013	100
25014	100
25021	100
25032	100
25041	100
25047	100
25048	100
25078	100
25082	100
25094	100
25097	100
25106	100
25107	100
25113	100
25131	100
25134	100
25140	100
25142	100
25152	100
25184	100
25206	100
25211	100
25220	100
25233	100
25246	100
25258	100
25266	100
25269	100
25270	100
25275	100
25276	100
25285	100
25292	100
25294	100
25295	100
25296	100
25306	100
25309	100
25311	100
25313	100
25325	100
25338	100
25341	100
25344	100
25345	100
25354	100
25363	100
25373	100
25374	100
25386	100
25391	100
25394	100
25396	100
25460	100
25482	100
25488	100
25506	100
25508	100
25515	100
25522	100
25536	100
25539	100
25542	100
25569	100
25575	100
25576	100
25583	100
25593	100
25611	100
25616	100
25619	100
25638	100
25644	100
25657	100
25659	100
25664	100
25668	100
25688	100
25696	100
25711	100
25712	100
25717	100
25718	100
25729	100
25749	100
25754	100
25762	100
25780	100
25782	100
25809	100
25819	100
25824	100
25838	100
25843	100
25846	100
25851	100
25866	100
25873	100
25891	100
25896	100
25899	100
25906	100
25911	100
25917	1000
25921	100
25924	100
25928	100
25929	100
25930	100
25960	100
25964	100
25976	100
25981	100
25986	100
25999	100
ZES EN TWINTIG DUIZEND	
26006	100
26007	100
26009	100
26017	100
26022	100
26024	100
26056	100
26060	100
26063	100
26064	100
26065	100
26066	100
26077	100
26079	100
26082	100
26083	100
26089	100
26099	100
26109	100
26131	100
26138	100
26150	100
26160	100
26165	100
26172	100
26187	100
26193	100
26194	100
26197	100
26198	100
26199	100
26211	100
26229	100
26235	100
26236	100
26245	100
26255	100
26264	100
26284	100
26299	100
26306	100
26315	100
26321	100
26328	100
26332	100
26343	100
26344	100
26346	100
26352	100
26353	100
26357	100
26386	100
26387	100
26389	100
26391	100
26403	100
26413	100
26414	100
26422	100
26425	100
26430	100
26436	100
26438	100
26439	100
26445	100
26452	100
26460	100
26463	100
26464	100
26472	100
26485	100
26493	100
26516	100
26517	100
26533	100
26555	100
26557	100
26558	100
26561	100
26567	100
26580	100
26583	500
26585	100
26589	100
26599	100
26600	100
26603	100
26605	100
26623	100
26634	100
26638	100
26645	100
26653	100
26672	100
26682	100
26684	100
26692	100
26694	100
26705	100
26712	100
26720	100
26722	100
26727	100
26729	100
26731	100
26746	100
26748	100
26749	100
26762	100
26770	100
26772	100
26803	100
26808	1000
26831	100
26836	100
26852	100
26859	100
26860	100
26869	100
26886	100
26892	100
26905	100
26908	100
26910	100
26911	100
26920	100
26933	100
26937	100
26955	100
26963	100
26969	100
26972	100
26980	100
26984	100
26993	100
ZEVEN EN TWINTIG DUIZEND	
27008	100
27017	100
27025	100
27030	100
27057	100
27068	100
27069	100
27072	100
27081	100
27089	100
27093	100
27103	100
27117	100
27118	100
27119	100
27156	100
27164	100
27168	100
27179	100
27187	100
27196	100
27197	100
27209	100
27211	100
27228	100
27234	100
27247	100
27248	100
27255	100
27269	100
27275	100
27286	100
27292	100
27303	100
27314	100
27318	100
27323	100
27325	100
27330	100
27331	100
27343	100
27351	100
27371	100
27381	100
27393	100
27413	100
27421	100
27425	100
27433	100
27437	100
27438	100
27449	100
27450	100
27466	100
27484	100
27498	100
27517	100
27520	100
27524	100
27536	100
27537	100
27541	100
27550	100
27554	100
27564	100
27588	100
27592	100
27593	100
27601	100
27605	100
27612	100
27618	100
27621	100
27624	100
27636	100
27639	100
27641	100
27659	100
27660	100
27674	100
27681	100
27688	100
27726	100
27730	100
27739	100
27757	100
27767	100
27782	100
27787	100
27789	100
27798	100
27809	100
27810	100
27823	100
27833	100
27836	100
27841	100
27856	100
27873	100
27886	100
27895	100
27896	100
27898	100
27900	100
27911	100
27935	100
27951	100
27967	100
27972	100
27978	100
27989	100
27997	100
ACHT EN TWINTIG DUIZEND	
28025	100
28039	100
28043	100
28050	100
28052	100
28055	100
28058	100
28071	100
28092	100
28099	100
28102	100
28119	100
28121	100
28135	100
28137	100
28140	100
28155	100
28163	100
28171	100
28177	100
28178	100
28187	100
28194	100
28199	100
28205	100
28210	100
28214	100
28215	100
28242	100
28256	100
28259	100
28272	100
28285	100
28292	100
28297	100
28304	100
28308	100
28309	100
28316	100
28318	100
28352	100
28359	100
28362	100
28364	100
28365	100
28398	100
28427	100
28436	100
28442	100
28444	100
28457	100
28460	100
28461	100
28471	100
28490	100
28497	100
28520	100
28527	100
28534	100
28538	100
28554	100
28570	100
28584	100
28590	100
28607	100
28608	100
28613	100
28616	100
28617	100
28626	100
28636	100
28647	100
28657	100
28663	100
28665	100
28668	100
28683	100
28691	100
28692	100
28705	100
28707	100
28711	100
28731	100
28745	100
28747	100
28748	100
28751	100
28753	100
28795	100
28798	100
28800	1000
28801	100
28813	100
28816	100
28820	100
28825	100
28836	100
28848	100
28869	100
28874	100
28875	100
28880	100
28893	100
28898	100
28901	100
28909	100
28912	100
28913	100
28917	100
28918	100
28920	100
28932	100
28936	100
28955	100
28965	100
28968	100
NEGEN EN TWINTIG DUIZEND	
29001	100
29021	100
29026	100
29030	100
29060	100
29061	100
29062	100
29080	100
29087	100
29090	100
29097	100
29101	100
29122	100
29124	100
29131	100
29136	100
29140	100
29141	100
29147	100
29149	100
29155	100
29165	100
29166	100
29184	100
29190	100
29208	100
29222	100
29226	100
29232	100
29236	100
29237	100
29244	500
29245	100
29250	100
29256	100
29263	100
29282	100
29285	100
29298	100
29306	100
29311	100
29320	100
29322	100
29323	100
29342	100
29354	100
29377	100
29390	100
29400	100
29402	100
29419	100
29426	100
29436	100
29438	100
29449	100
29461	100
29462	100
29468	100
29475	100
29496	100
29499	100
29525	100
29534	100
29601	100
29603	100
29610	100
29615	100
29617	100
29620	100
29626	100
29628	100
29633	100
29638	100
29642	100
29647	100
29652	100
29659	100
29661	100
29664	100
29672	100
29677	100
29681	100
29698	100
29699	100
29707	100
29712	100
29727	100
29734	100
29757	100
29791	100
29804	100
29809	100
29811	100
29821	100
29832	100
29834	100
29843	100
29844	100
29845	100
29849	100
29868	100
29881	100
29889	100
29899	100
29904	100
29915	100
29918	100
29923	100
29932	100
29938	100
29976	100
29980	100
29982	100
29990	100
DERTIG DUIZEND	
30017	100
30020	100
30030	100
30041	100
30045	100
30049	100
30052	100
30064	100
30074	100
30075	100
30084	100
30091	100
30093	100
30096	100
30102	100
30103	100
30114	100
30139	100
30150	100
30161	100
30194	100
30204	100
30206	100
30215	100
30218	100
30229	100
30232	100
30236	100
30255	100
30261	100
30268	100
30269	100
30284	100
30287	100
30288	100
30297	100
30311	100
30312	100
30314	100
30319	100
30326	100
30330	100
30333	100
30352	100
30357	100
30359	100
30360	100
30372	100
30377	100
30399	100
30404	100
30410	100
30412	100
30414	100
30424	100
30449	100
30459	100
30483	100
30484	100
30493	100
30501	100
30506	100
30512	100
30545	100
30546	100
30549	100
30550	100
30551	100
30574	100
30580	100
30606	100
30612	100
30645	100
30651	100
30657	100
30661	100
30676	100
30678	100
30679	100
30686	100
30689	100
30705	100
30706	100
30707	100
30712	100
30716	100
30721	100
30742	100
30745	100
30751	100
30758	100
30788	100
30823	100
30826	100
30827	100
30837	100
30851	100
30858	100
30861	100
30868	100
30870	100
30889	100
30890	100
30893	100
30899	100
30920	100
30937	100
30949	100
30953	100
30962	100
30963	100
30976	100
30984	100
30985	100
30988	100
30990	100
30994	100
30996	100
EEN EN DERTIG DUIZEND	
31010	100
31011	100
31023	100
31040	100
31052	100
31058	100
31060	100
31072	100
31078	100
31084	100
31091	100
31092	100
31097	100
31117	100
31120	100
31122	100
31130	100
31131	100
31136	100
31148	100
31156	100
31164	100
31166	100
31167	100
31170	100
31174	100
31179	100
31181	100
31190	100
31198	100
31209	100
31216	100
31222	100
31225	100
31226	100
31229	100
31246	100
31248	100
31249	100
31258	100
31260	100
31263	100
31264	100
31275	100
31282	100
31290	100
31301	100
31317	100
31329	100
31330	100
31341	100
31353	100
31360	100
31367	100
31372	100
31375	100
31381	100
31399	100
31421	100
31422	100
31426	100
31431	100
31451	100
31480	100
31512	100
31524	100
31536	100
31540	100
31552	100
31557	100
31559	100
31563	100
31564	100
31566	100
31570	100
31575	100
31582	100
31584	100
31589	100
31601	100
31615	100
31619	100
31621	100
31625	100
31654	100
31657	100
31658	100
31674	100
31682	100
31683	100
31689	100
31709	100
31710	100
31719	100
31720	100
31721	100
31724	100
31726	100
31735	100
31781	100
31786	100
31806	100
31824	100
31836	100
31848	100
31860	100
31919	100
31920	100
31922	100
31925	100
31926	100
31931	100
31934	100
31936	100
31937	100
31944	100
31955	100
31977	100
31989	100
31993	100
31997	100
TWEE EN DERTIG DUIZEND	
32002	100
32034	100
32049	100
32055	100
32057	100
32086	100
32097	100
32103	100
32107	100
32112	100
32132	100
32139	100
32159	100
32161	100
32179	100
32184	100
32188	100
32190	100
32197	100
32218	100
32244	100
32247	100
32251	100
32265	100
32283	100
32285	100
32289	100
32293	100
32295	100
32298	100
32307	100
32315	100
32319	100
32324	100
32326	100
32329	100
32331	100
32335	100
32338	100
32384	100
32388	100
32393	100
32413	100
32422	100
32424	100
32429	100
32430	100
32433	100
32436	100
32450	100
32466	100
32503	100
32511	500
32514	100
32516	100
32527	100
32530	100
32565	100
32567	100
32575	100
32583	100
32598	100
32604	100
32605	100
32606	100
32660	100
32665	100
32670	100
32689	100
32694	100
32707	100
32720	100
32724	100
32732	100
32734	100
32736	100
32744	100
32747	100
32774	100
32787	100
32789	100
32803	100
32813	100
32816	100
32819	100
32836	100
32845	100
32866	100
32869	100
32884	100
32890	100
32902	100
32918	100
32940	100
32963	100
32977	100
32993	100
DRIE EN DERTIG DUIZEND	
33000	100
33019	100
33025	100
33036	100
33047	100
33053	100
33062	500
33068	100
33072	100
33092	100
33124	100
33131	100
33135	100
33144	100
33176	100
33177	100
33192	100
33201	100
33213	100
33221	100
33258	100
33262	100
33263	100
33265	100
33282	100
33296	100
33297	100
33301	100
33304	100
33306	100
33312	100
33314	100
33315	100
33327	100
33328	100
33331	100
33338	100
33353	100
33357	100
33362	100
33374	100
33380	100
33403	100
33410	100
33413	100
33425	100
33436	100
33440	100
33462	100
33473	100
33478	100
33488	100
33493	100
33495	100
33499	100
33508	100
33515	100
33516	100
33525	100
33532	100
33533	100
33537	100
33540	100
33544	100
33546	100
33559	100
33562	100
33563	100
33565	100
33571	100
33572	100
33577	100
33582	100
33583	100
33586	100
33593	100
33595	100
33605	1000
33617	100
33618	100
33627	100
33634	100
33636	100
33637	100
33645	100
33666	100
33670	100
33680	100
33696	100
33697	100
33715	100
33720	100
33742	100
33757	100
33760	100
33775	100
33777	100
33781	100
33783	100
33785	100
33830	100
**********	
2DE PRIJS	
**********	
33837	1500
33838	30000
33839	1500
**********	
33855	100
33869	100
33873	100
33877	100
33886	100
33894	100
33901	100
33920	100
33923	100
33938	100
33964	100
33965	100
33966	100
33972	100
33984	100
33994	100
VIER EN DERTIG DUIZEND	
34010	100
34014	100
34025	100
34028	100
34037	100
34068	100
34081	100
34109	100
34114	100
34123	100
34124	100
34128	100
34138	100
34160	100
34186	100
34210	100
34233	100
34238	100
34244	100
34250	100
34252	100
34265	100
34292	100
34299	100
34321	100
34324	100
34330	100
34347	100
34384	100
34416	100
34420	100
34425	100
34426	100
34437	100
34441	100
34443	100
34478	100
34492	100
34506	100
34517	100
34541	100
34549	100
34560	100
34564	100
34565	100
34587	100
34589	100
34599	100
34607	500
34612	100
34615	100
34628	100
34630	100
34633	100
34636	100
34637	100
34641	100
34658	100
34669	100
34683	100
34690	100
34693	100
34703	100
34707	100
34713	100
34720	100
34743	100
34744	100
34747	100
34756	100
34769	100
34770	100
34780	100
34792	100
34801	100
34810	100
34812	100
34813	100
34817	100
34827	100
34836	100
34844	100
34854	100
34863	100
34875	100
34877	100
34879	100
34903	100
34908	100
34909	100
34916	100
34918	100
34922	100
34929	100
34930	100
34932	100
34949	100
34961	100
34970	100
34973	100
34974	100
34981	100
34990	100
34995	100

Dure verbranding in Lima

■ *LIMA - Politiepersoneel bewaakte de zakken met cocapasta voordat het spul verbrand zou worden door de politie in de Peruaanse hoofdstad. Dit gebeurt in een speciaal voor verbranding van dit soort en andere zaken aangelegde 'verbrandingsoven'. De Amerikaanse marktwaarde van de cocaine kwam uit op 150 miljoen dollar. Het was de op een na duurste fik in de Peruaanse justitiële geschiedenis.*
(AFP-satellietfoto)

AMSTERDAM - De officier van Justitie bij de rechtbank in Amsterdam, mr. W. van Nierop, heeft donderdag tegen Joep van den Nieuwenhuyzen, hoofdverdachte in de HCS-affaire, een half jaar gevangenisstraf en een boete van twee ton geëist.
Tegen de twee andere grootaandeelhouders van het voormalige automatiseringsconcern, paardenfokker Melchior en Unigro-directeur Albada Jelgersma, eiste Van Nierop drie maanden voorwaardelijk plus een geldboete van honderdduizend gulden. Van den Nieuwhuyzen wordt door het Openbaar Ministerie beschuldigd van de handel met voorwetenschap in aandelen HCS en valsheid in geschrifte. Melchior en Albada Jelgersma zouden medeplichtig zijn geweest aan de handel met voorwetenschap.

BONAIRE AGENDA

POLITIE:	8000/
BRANDWEER:	8222/
TAXICENTRALE:	8845
HOSPITAAL:	8900/
fax	7446/
alarmnr.	14
BEJAARDENTEHUIS:	8350

OPENBARE BIBLIOTHEEK
openingstijden voor het publiek:
Kralendijk:
maandag van 14.00-18.00 uur; dinsdag, woensdag en donderdag van 08.00-12.00/ 14.00-18.00 uur; vrijdag van 08.00-12.00/ 14.00-17.30 uur.
Rincon:
woensdag van 14.00-18.00 uur en vrijdag van 14.00-17.30 uur.

POSTKANTOOR
(openingstijden)
Zegelverkoop
Kralendijk (tel.: 8508): maandag t/m donderdag van 07.30/12.00.13.30-17.00 uur; vrijdag van 07.30-12.00/13.30-16.00; zaterdag gesloten.
Rincon (tel.: 6214): maandag t/m vrijdag van 07.30-12.00/13.00-16.00 uur; zaterdag gesloten.
Geldloket
(Postwissels, Postspaarbank, Sigucheque en Giro Betaalkaart)
Kralendijk en Rincon: maandag t/m vrijdag van 07.30-12.00/13.00-16.00 uur; zaterdag gesloten.

SERVICE CLUBS
Lions: informatie H. van Bommel, tel.: 8896.
Rotary: woensdag 12.00 uur - Restaurant Beefeater.

SLACHTHUIS LVV
(tel.: 4393)
open van maandag t/m vrijdag van 06.00-14.30 uur. In verband met planning van te voren aantal slachtdieren bij keurmeester melden.

DIERENARTS
(Kaya Lagoen 24-A, Antriol)
spreekuren maandag, woensdag en vrijdag van 13.30-14.30 uur; spreekuur te Rincon elke donderdag van 17.00-17.30 uur bij Hulpbestuurskantoor.
Voor **spoedgevallen** gelieve tel.: 4255 te bellen of fax 7655.

STICHTING DIERENASIEL BONAIRE
Bonaire Animal Shelter Foundation
(Lagunweg 26. Tel.: 4989)
openingstijden maandag t/m zaterdag van 08.00-12.00/15.00-17.00 uur.

NIEUW0-APOSTOLISCHE KERK
(Caya Meimei 36(
Aanvangstijd van de dienst: **zondag** om 11.30 uur.

KLACHTEN(BEZORGING)
Shon Ma Carolina, Blvd. J. Abraham 15, tel.: 8204 (na 18.00 uur tel.: 8342).

ZONDAG
DIVERSEN
STEERING COMMITTEE BONAIRE
11.15 uur lezing (ond.: De vrouw, het gezin en de gemeenschap in ontwikkeling) - Buurtcentrum Antriol.

Terreinverlichting wordt in twee fasen gerealiseerd

KRALENDIJK — Met het project dat is geëntameerd voor de verlichting van sportterreinen is weer een stap in de goede richting gezet. Voor het eind van het jaar zal een drietal terreinen van de benodigde verlichting worden voorzien. Tijdens zijn verblijf in Nederland bracht gedeputeerde Ramoncito Booi deze plannen ter discussie bij het KabNa.

In de maand april zal het bedrijf, dat de lichtmasten en de verlichting zal installeren, de laatste besprekingen hebben met de SEF, DOW en Indebon. Het Bestuurscollege zal offerte vragen bij drie lokale aannemers om een bijdrage te leveren voor de fundatie van de masten. De overheid zal voor het materiaal zorgen en zal het WEB vragen om voor de infrastructuur rond de terreinen te zorgen.

Met de clubs, die gebruik gaan maken van de verlichte terreinen, zullen bepaalde regels afgesproken worden. Onder andere hoe gedacht wordt over het onderhoud van de installaties. Een van de eerste terreinen, die van verlichting wordt voorzien, is het veld van La Sonrisa te Tera Cora. Daarna volgen Nikiboko en Rincon. In de tweede fase krijgt ATC verlichting, samen met Less Indian. Dat terrein is bestemd voor baseball wedstrijden van junioren en senioren.

In deze fase zal verder worden nagegaan welk terrein te Antriol in aanmerking komt. Gezien de aanzienlijke groei van de litte league zou het een goed idee zijn om ook dit terrein van een lichtinstallatie te voorzien. Als laatste komen Kralendijk en Antriol Pabao aan de beurt.

Pieters Kwiers met lezing voor SCB

KRALENDIJK — *De vrouw, het gezin en de gemeenschap in ontwikkling*. Dat is de lezing die dr. Stella Pieters Kwiers zal houden voor het Steering Committee Bonaire (SCB). Dat vindt plaats op zondag 27 maart in het buurtcentrum Antroil om 11.15uur.

Pieters Kwiers is geen onbekende voor het Steering Committee. Beiden werkten al eerder samen. Dr. Stella Pieters Kwiers is afgestudeerd aan de Universiteit van Lausanne (Zwitserland) en is sociaal antropoloog. Een Curaçaose met een voortreffelijke staat van dienst. Onder ander bij de Verenigde Naties van 1983 tot 1986, bij de International Labour Organization (ILO) in Genève en de Unesco in Tunesië. Zij werkte ook in Niger, Mali, Congo, Zaïre, Colombia en Bolivia. Zij is vooral gespecialiseerd in de ontwikkeling van de vrouw en het gezin in landelijke omgeving.

Stella Pieters Kwiers werkt voor het Sentro di Damas (SEDA) op Curaçao. Zij draagt daarmee bij aan de voorbereiding van Curaçao en de andere eilanden voor de deelname aan de wereldconferentie, die in 1975 in Bejing (China) gehouden zal worden. Deze conferentie wordt éénmaal in de tien jaar georganiseerd.

■ *KRALENDIJK — Antillian Rice Mill (ARM) en Bonaire Port Services (BPS) zullen Constantino 'Patun' Saragosa sponsoren. Saragosa zal in 1996 opnieuw deelnemen aan de Olympische Spelen. Dit maal in Savahnna (Georgia). Eerder verdedigde hij de Antilliaanse vlag in Barcelona (Spanje).*

Een belangrijke donatie van beide organisaties was het surfboard 'One Design', dat zij Patun Saragosa aanboden. Hij gebruikte dat ook tijdens de Centraalamerikaanse wedstrijden.

Op de foto het moment dat Peter Deshotels van de BPS (links) en George Winkel van de ARM (rechts) Saragosa hun donatie overhandigen.

Kinderrechter voor eerst op Bonaire

KRALENDIJK — Afgelopen dinsdag behandelde kinderrechter Carla Vinck-Bakhuis voor het eerst op Bonaire enkele zaken af die onder de Voogdijraad vielen. Alimentatiezaken bij voorbeeld, die in het verleden door de gewone rechter behandeld werden.

Maar juist zaken waarbij de Voogdijraad is betrokken, vragen om veel ervaring en vooral gedegen kennis van de materie. Op verzoek van de Voogdijraad is daarvoor nu een 'eigen rechter' aangetrokken.

TCB wil beperkt duiken in onderwaterpark

KRALENDIJK — Volgens de richtlijnen van de door de Tourism Corporation Bonaire (TCB) samengestelde nota over het te voeren beleid voor het toerisme zal het aantal duikers, dat jaarlijks onder water mag gaan in het onderwaterpark, beperkt moeten worden. Dit ter bescherming van koralen en riffen.

Zoals bekend, is duiken —ondanks de Dive Plus-promotie van de TCB — nog steeds de belangrijkste attractie van de Bonaireaanse toeristenindustrie. De TCB vindt nu, dat het onderwaterleven beschermd moet worden tegen een overdaad van belangstellende duikers. Daarom zal de stichting Bonaire Marine Park (BMP) een diepgaande studie moeten maken inzake het maximaal aantal duikers, dat jaarlijks gebruik wenst te maken van het park.

TCB-directeur Ronnie Pieters, in nauwe samenwerking met vertegenwoordigers van de CTO, gelooft dat een bijdrage van 25 dollar per jaar voor duikers een aanvaardbare donatie is voor de exploitatie en het onderhoud van het park. Daarnaast wenst Pieters alle zeilen bij te zetten voor het aantrekken van toeristen die andere belangstelling hebben dan duiken.

Ook voor de duikscholen en de overheid ziet de TCB controlerende taken weggelegd. De overheid kan bovendien de zaak in de hand houden door het aantal uit te geven vergunningen te beperken. De TCB acht het zelfs mogelijk, dat de overheid het (te grote) bezoek van duikers aan banden legt. Lokale duikers zullen hun bijdragen moeten betalen in guldens. Buitenlanders dezelfde bijdrage, maar dan in dollars.

Tien procent bedieningsgeld in verkeerde zak

KRALENDIJK — De voorzitter van de Fedebon Bonaire wijst er voor de tweede maal op dat het bedieningsgeld van tien procent, dat gewoonlijk in hotels en restaurants bij de rekening geschreven wordt, ten goede moet komen van het bediend personeel. In de praktijk verdwijnt dat volgens Fedebon-voorzitter Gerold Bernabela in de zak van de eigenaar.

"Manipulatie en oplichterij", zegt Bernabela, "dat geld komt de werknemers toe." Hij zegt verder, dat op 7 februari via een fax aan de minister van Arbeidszaken een vergadering is aangevraagd. Het Fedebonbestuur heeft evenwel nog geen antwoord ontvangen op het vakbondsverzoek.

Het is overigens niet alleen het bedieningsgeld, dat de Fedebon bezighoudt. Fedebon-voorzitter Gerold Bernabela wil ook een gedegen controle op de premie-afdracht bij de Sociale Verzekeringsbank (SVB), een tijdige betaling van ziektegeld en het stoppen van onterechte AOW/AWW-inhoudingen van werknemers boven de zestig jaar. Bernabela zegt dat hem ook bekend is, dat het uitgekeerde ziekte- en ongevallengeld vaak incorrect berekend is en dat betalingen en feestdagen en gedurende overwerk niet correct zijn berekend.

Fedebon-voorzitter Gerold Bernabela vindt dat Bonaire nog steeds deel uitmaakt van de Antillen en zegt derhalve niet te begrijpen waarom de minister niet met de Fedebon wil praten over zaken die in het belang zijn van de horecawerknemers.

Sporthal en leeszaal voor eigen rekening

KRALENDIJK — Gedeputeerde Ramoncito Booi en gezaghebber mr. Frits Goedgedrag hebben bij hun bezoek aan Nederland het KabNA meegedeeld dat zij de projecten van de openbare leeszaal en die van de sporthal intrekken. In 1993 werden beide projecten ter financiering voorgedragen.

Gedeputeerde Ramoncito Booi heeft het KabNA gezegd dat in plaats van beide genoemde projecten nu financiering gevraagd zal worden voor de bouw van een nieuwe basisschool en het project van de volkswoningen. De beide andere projecten zullen nu door het Bestuurscollege zelf gedragen worden.

De bouw van de sporthal zal mogelijk nog voor het eind van dit jaar beginnen. De openbare leeszaal zal ondergebracht worden in het vroegere zustershuis van de zusters van Roosendaal. Dat project wordt al binnen zes maanden uitgevoerd, deelde de gedeputeerde mee.

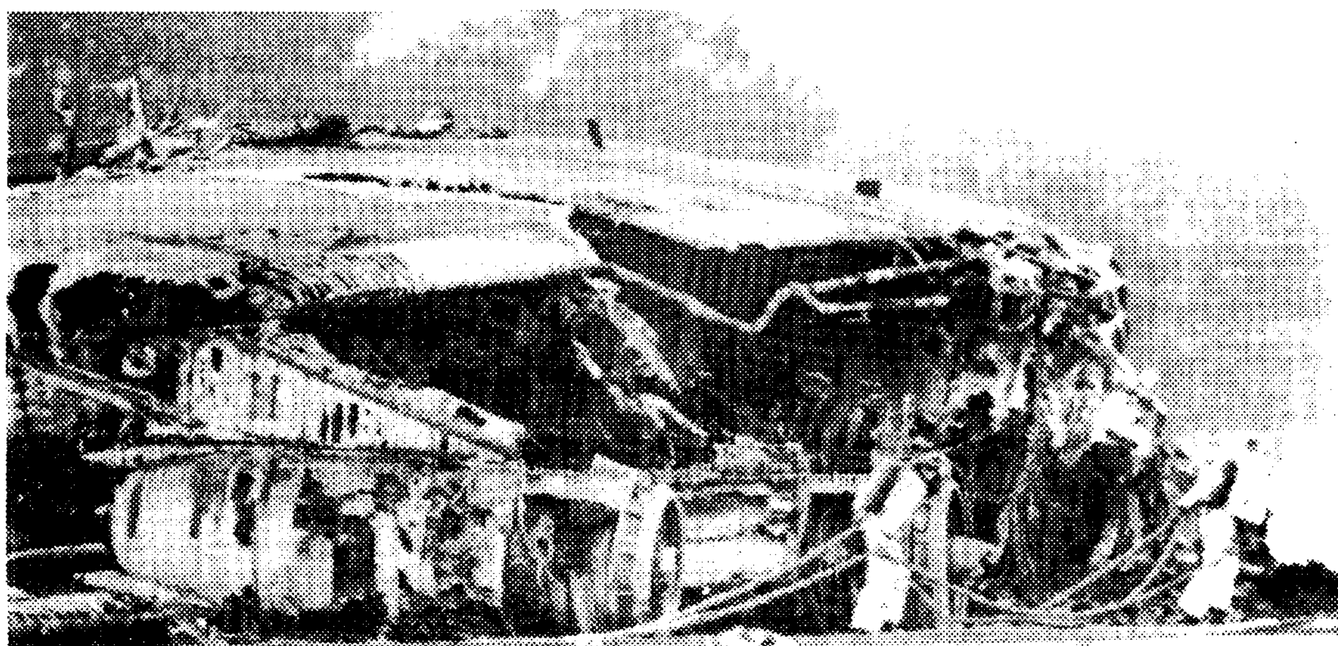
Veel belangstelling voor Bonaire op ITB

KRALENDIJK — Volgens gedeputeerde Ramoncito Booi is de Internationale Toeristenbeurs Berlijn (ITB) weer succesvol geweest voor het Caribisch gebied. Bonaire heeft waardevolle contacten gelegd.

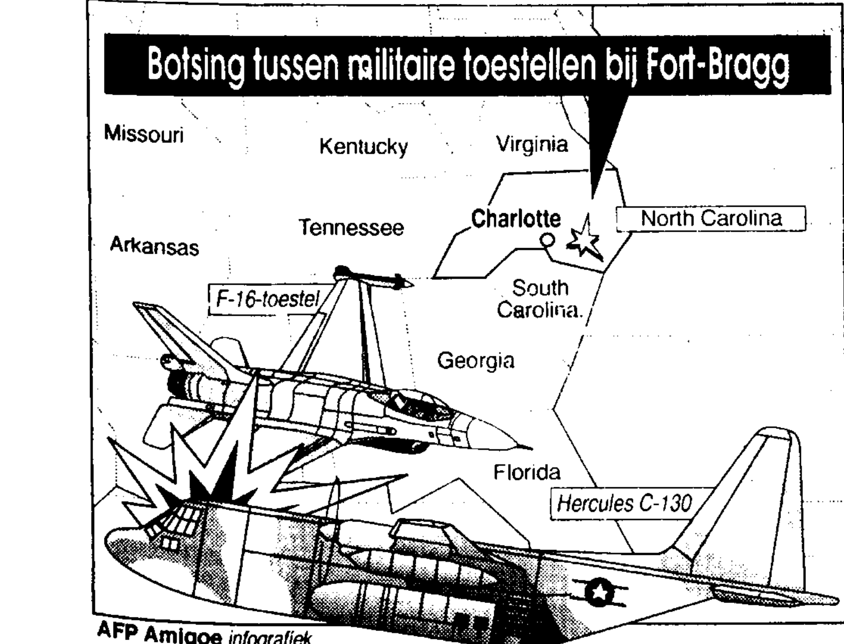
Booi zei dat de interesse steeds stijgende was. Niet alleen van de gemiddelde toerist, maar ook van de hotels in het Caribisch gebied. Verschillende groepen hebben met de Bonaireaanse vertegenwoordigers op de beurs gesproken. Sommige waren geïnteresseerd in de bouw van een hotel of zelfs om het Parker Hotel te exploiteren.

"Alles wijst erop dat het beleid van het Bestuurscollege voor een toeristische toekomst in de goede richting gaat", concludeerde Booi.

Doden bij vliegtuigbotsing in de VS

■ *POPE AIR FORCE BASE - Brandweerpersoneel van de Amerikaanse luchtmacht sleept slangen naar een vliegtuig dat explodeerde nadat het in het luchtruim boven Pope Air Force base tegen een C-130 vrachtvliegtuig was gebotst. Daarna vloog ook het vrachtvliegtuig in brand. Bij dit ongeluk kwamen vijftien mensen om en raakten er 82 gewond.*
(AFP-satellietfoto)

Wegens onthouden van stemrecht in Natal:

Tienduizenden ANC-Zulu's betogen tegen Buthelezi

DURBAN - Ongeveer honderdduizend ANC-aanhangers hebben vrijdag in de Zuidafrikaanse stad Durban, in de provincie Natal, een protestmars gehouden tegen Zululeider Buthelezi en zich uitgesproken voor vrije verkiezingen.

De overwegend uit Zulu's bestaande menigte ging met speren en schilden de straat op om haar ongenoegen te uiten over de weigering van Buthelezi deel te nemen aan de verkiezingen eind april. De Zulu's vormen met negen miljoen mensen de grootste etnische groepering in Zuid-Afrika. Zij zijn verdeeld in aanhangers van het Afrikaans Nationaal Congres (ANC) van Nelson Mandela en de Inkathabeweging van Buthelezi. Het ANC organiseerde de demonstratie om te laten zien dat de meeste Zulu's in de provincie Natal willen deelnemen aan de eerste vrije verkiezingen. De organisatie zei dat veel leden in Durban werden geïntimideerd door Inkathaleden om niet aan de demonstratie deel te nemen.

De politie stuurde versterkingen om onlusten te voorkomen. Met het oog op eventuele geweldsuitbarstingen sloten veel winkels en bedrijven hun deuren. Buthelezi zei dat hij niet verantwoordelijk kan worden gehouden voor acties van aanhangers van Zulu-koning Goodwill Zwelithini als het in de aanloop naar de verkiezingen tot geweld daadigheden komt.

Zuidafrikaanse soldaten zijn in de nacht van vrijdag op zaterdag een nederzetting van kolonisten ten zuiden van de stad Durban binnengetrokken, nadat vier mensen in gevechten tussen ANC-aanhangers en leden van de Inkathabeweging het leven hadden gelaten. Onder de slachtoffers waren twee kleuters, die volgens de politie tot Inkatha behoorden. Een van de twee andere slachtoffers was een ANC-aanhanger. Getuigen zeiden dat een aantal pantservoertuigen van het leger de nederzetting Bhambayi in de provincie Natal was binnengevallen om de orde te herstellen.

Weekly Mail: Onderzoek niet doortastend genoeg:

Goldstone-commissie vuilnisbak regering

JOHANNESBURG -Het Zuidafrikaanse weekblad The Weekly Mail heeft vrijdag een felle aanval gedaan op onderzoeksrechter Goldstone, die vorige week zei bewijzen te hebben voor het bestaan van een "Derde macht" in het land. Volgens het blad waren de belastende gegevens over de politie al jaren bekend. Goldstone zou verzuimd hebben een gedegen onderzoek te doen om de regering niet in verlegenheid te brengen.

The Weekly Mail schrijft tevens dat de commissie-Goldstone nog over bewijsmateriaal beschikt dat niet is gepubliceerd. De onderzoeksrechter zou onder meer een video in bezit hebben met voor hoge officieren belastende verklaringen van "spijtoptanten" uit politiekringen. Ook zouden er bewijzen zijn dat de "Derde macht" van politieofficieren in Zwitserland een bankrekening had van miljoenen guldens. Een ander niet eerder gepubliceerd detail is dat veel van de getuigen van de onderzoekscommissie uit veiligheidsoverwegingen naar het buitenland zijn overgebracht.

Het weekblad herinnert zijn lezers eraan dat een zwarte politieagent in 1989 al had bekend dat hij deel uitmaakte van een doodseskader voor het vermoorden van ANC-leiders. De blanke kapitein Dirk Coetzee bevestigde zijn verhaal later.

"In de tweeëneenhalf jaar sinds Coetzee deze beschuldigingen deed, zijn de schuldigen heel ver gekomen met de doelstellingen die hen voor ogen stonden. Door wapens te verdelen en mensen op te leiden hebben ze een burgeroorlog dichterbij gebracht dan ooit", aldus The Weekly Mail. "De Goldstone-commissie is weinig meer dan de vuilnisbak, die de regering gebruikt om te verhullen hoe verrot Zuid-Afrika in werkelijkheid is."

Bonden verbijsterd: kernfiguren omstreden IRT-zaak bevorderd:

Lubbers: Kabinet stelt falen OM en politie-top Amsterdam aan de orde

DEN HAAG - De vier door de IRT-affaire zwaar beschadigde topmensen van de Amsterdamse politie en het Openbaar Ministerie krijgen een functioneringsgesprek. Daarna volgt een beoordeling over de wijze waarop zij hun werk in het algemeen doen. Niet uit te sluiten valt dat dit gevolgen heeft voor hun verdere loopbaan. Te denken valt aan overplaatsing.

Dat heeft premier Lubbers vrijdag na afloop van de wekelijkse ministersvergadering gezegd. Het kabinet heeft zijn standpunt over het rapport-Wierenga, dat een vernietigend oordeel bevat over het optreden van de politietop in de IRT-zaak, vrijdagavond per brief aan de Tweede Kamer meegedeeld. Die debatteert er donderdag 31 maart over, als de zieke minister Hirsch Ballin van Justitie daartoe in staat is.

Het kabinet is het eens met de commissie, zo blijkt uit de brief, dat de Amsterdamse politieleiding weinig doortastend is. Signalen over lekken over het werk van het IRT heeft zij naast zich neergelegd. Aan de grote openheid binnen het hoofdstedelijke korps -ook een risico voor het weglekken van geheime informatie- moet een einde komen, meent het.

De ernstige kritiek van de commissie betreft hoofdofficier van Justitie Vrakking, hoofdcommissaris Nordholt en zijn rechterhand commissaris Van Riessen en Procureur-Generaal Van Randwijck. Zij hebben er volgens de commissie-Wierenga een potje van gemaakt. Het speciale rechercheteam met zijn undercoveractiviteiten had volgens haar nooit mogen worden ontbonden.

Lubbers herhaalde vrijdag wat minister Van Thijn van Binnenlandse zaken een dag eerder al had gezegd: Van het kabinet hoeven de vier niet op te stappen. De ministerraad heeft wel uitgebreid gediscussieerd over die mogelijkheid. De premier zei dat zij weliswaar onmiskenbaar fouten hebben gemaakt, maar dat het alleen over de IRT gaat en niet over hun gehele takenpakket. "Zij hebben een veel grotere verantwoordelijkheid dan alleen dit onderdeel. Onze houding is nu om met hen door te willen gaan", aldus Lubbers. Het kabinet vindt het in dit verband belangrijk dat de vier de bereidheid uitspreken van de gemaakte fouten te willen leren.

De minister-president ontkende dat de Amsterdamse topfunctionarissen mogen blijven zitten, omdat anders ook de positie van Hirsch Ballin en Van Thijn onhoudbaar wordt. "Ik zou er een donderse hekel aan hebben om uit politieke overwegingen elkaar te dekken. De politiek moet goede mensen niet een douw geven en zichzelf vervolgens op de borst kloppen. Een goed vakman die een fout maakt wordt ook niet altijd ontslagen."

De IRT-zaak krijgt nog een pikant staartje. Vrijdag maakte de Amsterdamse politie bekend dat twee hoge politiemensen die erbij zijn betrokken 1 april worden bevorderd. Hoofdinspecteur Van Kastel, die van 1 juli vorig jaar tot de opheffing de operationele leiding van het team had, wordt commissaris. Ook commissaris Van Riessen, lid van de korpsleiding, is bevorderend. De bevorderingen staan volgens politiewoordvoerder Wilting geheel los van de IRT-zaak.

"De promotie van beiden is een gevolg van de herwaardering van functies als gevolg van de reorganisatie van de politie. Veel functies zijn daardoor opnieuw gewaardeerd. De korpsleiding heeft het volle vertrouwen in de beide heren. Er is geen enkele reden de bevordering uit te stellen", aldus Wilting in NOVA.

Te koop:
LADA
b.j. '87 gekeurd
aug. '95
tel: 373261

Te huur aangeboden:
Kamer
in studentenhuis,
per 1 april,
tel: 373261

TE KOOP
SUZUKI
JEEP '86
i.z.g.st.
Vraagprijs: f. 9000,-
Tel. 611236/603050
of 678898

TE KOOP
FORD TAURUS
GL
Bouwjaar 1990
Gekeurd t/m 24-11-95
Zeer goede conditie
Nieuwe banden, etc.
Telf. 672446
369586

GITAARLES
voor beginners
e.a.
Individueel privé -
dus snel!
GRATIS
LESBOEKEN
Tel.: 376650

TE HUUR
voor vakantiegangers
Nieuw 2-persoons
APPARTEMENT
Volledig gemeubileerd met airco
Incl. water, elektra, gas, linnengoed
Omgeving Julianaplein
Fls. 75,- per dag, min. 4 dagen bij vooruitbetaling
Tel./Fax: 652904

HUIS
TE HUUR
Gemeubileerd
Op de Mahumeweg
3 Slaapkamers, huiskamer, open keuken, porch vóór en achter.
Airco's in slaapkamer, T.D.S.
Prijs: f. 2000,- per maand
Opleverbaar juni 1994
Bellen naar 685161
na 18 uur: 677981

SURINAAMS ETEN
Zaterdags en zondags
[illegible]
Haal uw
[illegible]
vanaf 12 tot 4 uur
maandag t/m vrijdag
van 11.30 - 14.30 aan de
[illegible] 13b
Bel voor uw bestelling
655679

- COMPOST -
het beste voedsel voor
uw planten.
Fl. 1,- per kilo
Oude
Caracasbaaiweg # 91

[illegible]
pom, pastei, [illegible]
[illegible] enz.
[illegible] bij ons krijgen
Vraag naar het gerecht
v/d week
Kaya Pastor kav. 87
Tel. 674189

RESCATA REAL ESTATE NV
staat altijd voor u klaar.
Tel. 693744
604760
Curaçao,
Netherlands Antilles

Te koop woonhuis
te Saliña zeer gunstig gelegen met 3 sl., 2 badk., zitk,., woonk., met bar, open keuken + eetkamer, grote garage, berg en wasruimte.
Aan de andere kant appartement met eigen ingang en geasfalteerd auto-oprit.
Alles op eigendomsgrond.
Vraagprijs fls. 398.000,=
Tel. 379923

Wonny's Kitchen
Verkrijgbaar: lekkere
roti's, bami, nassie, rijst met bruine bonen, pom, pastei, chinese kip, moksie-alesie, pinda soep, erwtensoep.
Op zaterdag en zondag na 12 uur.
Adres: Kaya Milon di Seru 15
Tel. 679291

Te huur:
Compleet gemeubileerde
Appartementen voor:
a. Vakantiegangers
b. Stagiaires
c. Kortverbanders
Inl.: tel. 376947 / 376670
(eventueel met auto)

7-7 Café-Terras OPGEDROOOOO?? 7-7 Café-Terras

BRUIN CAFE 7-7 TERRACE
Iedere zondag geopend v.a. 17.00 uur

Happy Hour van 17.00 tot 20.00
Alle drankjes voor fl. 2,50
Live music van Rosario op zijn Drankorgel
Snacks on the house

U vindt ons in het 7-7 Winkelcentrum aan de Jan Noorduynweg te Santa Maria.
Alle dagen geopend van 16.00 tot 01.00.
Zondags van 17.00 tot 01.00

Tot ziens in het bruinste cafe binnen het koninkrijk!!!!

QUOTA INTERNATIONAL

Curaçao Quota Club presents
Annual Fundraising Gala Ball
"Gala Easter Eve"

Date	: April 2, 1994
Place	: International Trade Center
Time	: 8:00 pm
Music	: Brotherhood of Man Spice & Pepper
Entertainment	: Dudley Rosaria Aldrico Felida & Roxanne Willems
Tickets	: NAf. 100,- per person.

Tickets available at Caribelle, Bloempot Shopping Center
Reservations by phone 618120.

OPENBARE VERKOOP

Op dinsdag 26 april 1994 des voormiddags om 10 uur zal ten kantore aan de Polarisweg 31 - 33 ten overstaan van één van de notarissen of diens plaatsvervanger van het kantoor Palm & Senior in het openbaar worden verkocht krachtens rechterlijk bevel:

een perceel grond gelegen op Curacao, ter grootte van 690m2, kadastraal bekend als Stadsdistrict Sectie A nummer 2521, met het daarop gebouwde plaatselijk bekend als Penstraat 49, 51, 51A en 53.

De veilingsvoorwaarden liggen ter inzage ter Griffie van het Gerecht in Eerste Aanleg, zittingsplaats Curacao vanaf heden en op voormeld notariskantoor vanaf 8 dagen vóór de veiling en houden onder meer in dat iedere bieder gehouden is terstond een bankgarantie of andere vorm van zekerheid te stellen tot nakoming van zijn bod en de bijkomende kosten.

NOTARISKANTOOR PALM & SENIOR
Polarisweg 31 - 33
Tel.: 613199 - 613655

OPENBARE VERKOOP

Op dinsdag 26 april 1994 des voormiddags om 10 uur zal ten kantore aan de Polarisweg 31 - 33 ten overstaan van één van de notarissen of diens plaatsvervanger van het kantoor Palm & Senior in het openbaar worden verkocht krachtens rechterlijk bevel:

het tot 10 januari 2036 lopend recht van erfpacht op een perceel grond gelegen in het tweede district van Curacao, bekend als kavel Y-106 van het verkavelingsplan "SANTA ROSA HERZIENING EN UITBREIDING", ter grootte van 580m2, nader omschreven in meetbrief nummer 682 van 7 november 1974, met het daarop gebouwde plaatselijk bekend als Asociastraat 281.

De veilingsvoorwaarden liggen ter inzage ter Griffie van het Gerecht in Eerste Aanleg, zittingsplaats Curacao vanaf heden en op voormeld notariskantoor vanaf 8 dagen vóór de veiling en houden onder meer in dat iedere bieder gehouden is terstond een bankgarantie of andere vorm van zekerheid te stellen tot nakoming van zijn bod en de bijkomende kosten.

NOTARISKANTOOR PALM & SENIOR
Polarisweg 31 - 33
Tel.: 613199 - 613655

WAARSCHUWING

De commandant van de marinebasis Parera maakt bekend dat er schietoefeningen worden gehouden.
Op de schietbaan HATO:
DINSDAG 29 MAART VAN 07.00 TOT DONDERDAG 31 MAART 15.00 UUR.
Onveilig zeegebied ± 4.000 mtr. uit de kust.
Op de schietbaan WACAO:
WOENSDAG 30 MAART: VAN 07.00 TOT 15.00 UUR.
Onveilig zeegebied ± 4.000 mtr. uit de kust.

HOE BELANGRIJK ZIJN UW VOETEN???
voor het behandelen van:
ingegroeide nagels
likdoorns
overtollig eelt
kalk/schimmelnagels etc.
etc.

PEDICURE/CHIROPEDISTE
N. GOOSSENS
Praktijk nr. 368704
Bel voor een afspraak tussen 8.00-18.00 uur

FOR SALE

Korg i5 Interactive Keyboard
fl. 4.500,=
Yamaha PSR 5700 Keyboard
(with nine style disks) fl. 3.300,=
Call 615973 or 604542

Landhuis Brievengat
Elke zondag geopend
vanaf 5.00 uur om het landhuis te bezichtigen.
Folkloristische dansshow van
Grupo Folkloriko Antiano van 17.00 - 18.000 uur.

Happy Hour van 18.00 - 19.30
Live Muziek van "Chips"
vanaf 19.30 - 23.30 uur.
Tevens verkoop van souvenirs en lekkere hapjes.
Iedereen is van harte welkom!!

[illegible]
[illegible] Cabin f 12.000,=
with Trailer
[illegible]
with Trailer

For more information: Please call
603900/658808

UNIVERSITEIT VAN DE NEDERLANDSE ANTILLEN

In het kader van de lezingencyclus van de Faculteit der Rechtsgeleerdheid zal

mr. C. Dekker

docent Europees Recht aan de Rijksuniversiteit Groningen op woensdag 30 maart 1994 een lezing houden over het onderwerp:

"Recente ontwikkelingen in de Europese Unie en de gevolgen voor de Nederlandse Antillen"

met speciale aandacht voor het LGO-associatiebesluit van 1991 en het vrije verkeer van personen en goederen.

Plaats	: Aula B UNA
Datum	: woensdag 30 maart 1994
Tijd	: 20.00 uur
Toegang	: vrij.

Prof.mr. F.B.M. Kunneman
Decaan van de Faculteit
der Rechtsgeleerdheid.

UNA

OPENBARE VERKOOP

Op dinsdag 26 april 1994 des voormiddags om 10 uur zal ten kantore aan de Polarisweg 31 - 33 ten overstaan van één van de notarissen of diens plaatsvervanger van het kantoor Palm & Senior in het openbaar worden verkocht krachtens rechterlijk bevel:

het tot 27 maart 2052 lopend recht van erfpacht op een perceel grond gelegen in het tweede district van Curacao te [illegible], ter grootte van 279m2, nader omschreven in meetbrief nummer 182 van 27 februari 1996 met het daarop gebouwde plaatselijk bekend als [illegible].

De veilingsvoorwaarden liggen ter inzage ter Griffie van het Gerecht in Eerste Aanleg, zittingsplaats Curacao vanaf heden en op voormeld notariskantoor vanaf 8 dagen vóór de veiling en houden onder meer in dat iedere bieder gehouden is terstond een bankgarantie of andere vorm van zekerheid te stellen tot nakoming van zijn bod en de bijkomende kosten.

NOTARISKANTOOR PALM & SENIOR
Polarisweg 31 - 33
Tel.: 613199 - 613655

FAXNUMMERS: AMIGOE
Redactie: 674744
Advertentie: 674524

OPENBARE VERKOOP

Op dinsdag 26 april 1994 des voormiddags om 10 uur zal ten kantore aan de Polarisweg 31 - 33 ten overstaan van één van de notarissen of diens plaatsvervanger van het kantoor Palm & Senior in het openbaar worden verkocht krachtens rechterlijk bevel:

een perceel grond gelegen op Curacao, ter grootte van 344m2, kadastraal bekend als Stadsdistrict Sectie B nummer 1203, met het daarop gebouwde plaatselijk bekend als Coloradoweg 34.

De veilingsvoorwaarden liggen ter inzage ter Griffie van het Gerecht in Eerste Aanleg, zittingsplaats Curacao vanaf heden en op voormeld notariskantoor vanaf 8 dagen voor de veiling en houden onder meer in dat iedere bieder gehouden is terstond een bankgarantie of andere vorm van zekerheid te stellen tot nakoming van zijn bod en de bijkomende kosten.

NOTARISKANTOOR PALM & SENIOR
Polarisweg 31 - 33
Tel.: 613199 - 613655

De Stichting Carteles lezingen-cyclus organiseert samen met Indel op maandag 28 maart a.s. haar vijfde lezing, met als onderwerp:

Radio trunking technology

door de heer J. Suzuki
(General Electric)

Plaats	: **Universiteit van de Nederlandse Antillen, Lokaal J 04**
Datum	: **Maandag 28 maart 1994**
Tijd	: **19.30 - 21.00 uur**
Voertaal	: **Engels**
Toegang	: **Gratis.**

Belangstellenden zijn van harte welkom.

STICHTING CARTELES

Indel

OPENBARE VERKOOP

Op dinsdag, 19 april 1994 des voormiddags om 10 uur zal ten overstaan van notaris mr. M.L. Alexander of diens waarnemer, te zijnen kantore aan de Galtoweg 2, Alhier, in het openbaar worden verkocht ex artikel 1203 van het Burgerlijk Wetboek van de Nederlandse Antillen:

het tot 20 juni 2049 lopend recht van erfpacht op een perceel grond, gelegen in het Derde district van Curaçao, bekend als kavel nummer P-14 van het verkavelingsplan "TERA CORRA I", ter grootte van 397m², nader omschreven in meetbrief nummer 72 van 27 maart 1986, met het daarop gebouwde, plaatselijk bekend als Kaya Monzonit 528.

De veilingsvoorwaarden liggen 8 dagen voor de dag van de veiling ter inzage op voormeld Notariskantoor en houden onder meer in dat iedere bieder gehouden is terstond een bankgarantie of andere vorm van zekerheid te stellen tot nakoming van zijn bod en de bijkomende kosten.

Notariskantoor Alexander & Partners
Galtoweg 2
Curaçao
Telefoon: 37 11 11.

procool inc.

airconditioning/refrigeration design & installation * energy management

Procool Inc. is een mechanical contractor werkzaam op het gebied van industriële, commerciële en luxe airconditioning, ventilatie- en koelsysteem.

Voor uitbreiding van ons service-team zoeken wij:
A. Twee koelmonteurs.
B. Een assistent-monteur.

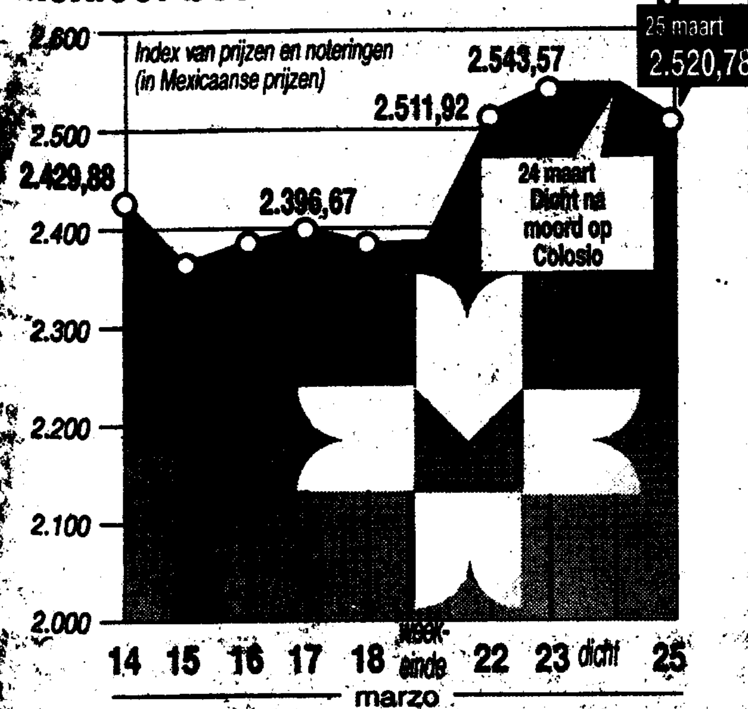
Om in aanmerking te komen voor functie A is minimaal vereist:
- Twee voltooide jaren van de opleiding tot koelmonteur.
- Twee jaar ervaring op huishoudelijke en commerciële koelapparatuur.
- Een sterke teamgerichtheid.
- Bezit van een geldig rijbewijs.
- Ervaring met chilled water systemen is een pre.

Om in aanmerking te komen voor functie B is vereist:
- Een voltooid jaar van de opleiding tot koelmonteur.
- Een sterke teamgerichtheid.
- Bezit van een geldig rijbewijs.

Wij bieden U:
- Een salaris in overeenstemming met leeftijd en ervaring.
- Een prettige werksfeer.
- Goede arbeidsvoorwaarden en voorzieningen.

Sollicitaties vóór 4 april te richten:
Procool Inc.
Industriepark Brievengat A.V.2
t.a.v. de Directie.

Industriepark Brievengat - Loods A.V.2 - Telephone (5999-) 3[illegible] - Fax (5999-) 369139 Carphone (5999-) 691676 * Bankers: ABN-[illegible] acc. 11.27.096

AFP Amigoe infografiek

De Mexicaansde effectenbeurs heeft zijn hoofd koel gehouden na de moordaanslag op Luis Donaldo Colosio, de presidentskandidaat van de Mexicaanse regeringspartij. Men had een duikeling verwacht van de effectenhandel. Na een dag sluiting wegens rouw heropende de beurs vrijdag zijn poorten en wist zich wonderwel op de been te houden.

FINANCIEEL NIEUWS

Clintons belastinghistorie openbaar gemaakt:

Volgens Witte Huis: weinig spectaculairs

WASHINGTON - De belastingaangiften van de Amerikaanse president Clinton die openbaar zijn gemaakt, geven volgens het Witte Huis weinig spectaculairs te zien. Clinton wil met de openbaarmaking verdenkingen ontkrachten als zou hij voordeel hebben gehad aan het faillissement van een spaarbank in Arkansas.

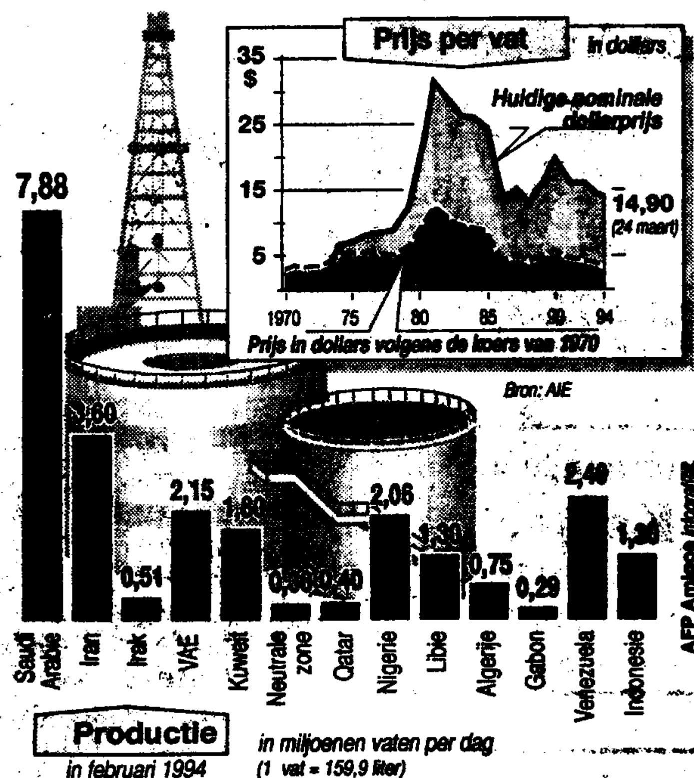
De geruchtenstroom over deze zogeheten "Whitewater"-affaire schaden Clintons populariteit. Woordvoerster Dee Dee Myers zei vrijdag dat Clintons fiscale geschiedenis tussen 1977 en 1979 geen onregelmatigheden te zien geeft. Donderdag had de president aangekondigd de formulieren openbaar te maken die betrekking hebben op de periode, waarin hij en zijn vrouw Hillary in een omstreden onroerend-goedproject investeerden. Dit project uit 1978, "Whitewater", is in een kwaad daglicht komen te staan door een vermeend verband met het faillissement van een spaarbank in Arkansas. Een federale officier van Justitie onderzoekt de zaak.

MINDER VERLIES

De Whitewater-affaire draait om een investering die het echtpaar Clinton met een vriend in 1978 deed in een onroerend goed project. Hierbij leden de Clintons naar eigen zeggen bijna zeventigduizend dollar verlies. De vriend, James McDougal, was tevens eigenaar van een spaarbank die in 1986 aan roekeloze investeringen ten onder ging. De toenmalige gouverneur van Arkansas en de huidige president, Clinton, benoemden toen de curatoren en bovendien zijn echtgenote, Hillary, als belangenbehartigster van de failliete bank. De affaire spitst zich toe op mogelijke onvereniigbare belangen bij de afwikkeling van het faillissement en een eventueel verband met het onroerend goed project.

Clinton gaf tijdens een persconferentie toe dat hij bij de onroerend goed transactie minder verlies had geleden dan aanvankelijk beweerd, maar dit was nooit (voor aftrek) bij de belastingen opgegeven. Fiscaal voordeel had hij derhalve hoe dan ook niet behaald uit de mislukte belegging.

De te publiceren belastingformulieren moeten volgens Clinton aantonen dat zijn vrouw en hij niets onrechtmatigs hebben gedaan. De ruchtbaarheid die aan de Whitewater-affaire wordt gegeven, is er volgens Clinton op gericht zijn belangstelling van "de werkelijke opdrachten" af te leiden. Tegenstanders van de president suggereren dat het echtpaar Clinton wel degelijk voordeel heeft behaald uit de omstreden beleggingen. Het federale onderzoek duurt voort.

De Organisatie van Olieproducerende landen (OPEC) vergadert in Geneve. Onderwerp van gesprek is een productiebeleid uit te stippelen dat zodanig is dat men voorkomt dat de prijs ineenstort op de wereldmarkt. De kleine grafiek bovenaan maakt duidelijk dat er eigenlijk in de olieprijs niet zoveel verschil is opgetreden in de voorbije 24 jaar, als men tenminste de dollar-waarde aanhoudt van 1970 en men dus de inflatie buiten beschouwing laat.

Samenwerkingsproject VS en Duitsland:

Grootste telescoop ter wereld komt in Texas

AUSTIN - Als Texas nog niet heeft geclaimd dat het van allerlei zaken het beste en het grootste heeft, dan zal dat niet lang meer duren. Vrijdag begon in het westen van deze Amerikaanse staat de bouw van wat de grootste telescoop ter wereld moet worden, een samenwerkingsverband tussen wetenschappelijke instellingen in de Verenigde Staten en Duitsland.

De kosten van het project bedragen zo'n 27 miljoen gulden. De nieuwste telescoop zal veel groter zijn dan de Keck-telescoop op de berg Mauna Kea in Hawaii, algemeen beschouwd als de grootste ter wereld. Maar de Amerikanen en Duitsers hebben voor het ontwerp van hun nieuwste uitvinding wel heel nadrukkelijk gekeken naar het Hawaiiaanse voorbeeld.

De Texaanse telescoop zal wetenschappers in staat stellen de sterren en zwarte gaten in het heelal beter te observeren. Planeten die zich in de buurt van verafgelegen sterren bevinden, kunnen sneller opgespoord worden. De nieuwe reflector-telescoop gebruikt 91 kleine glazen en keramische zeshoekige spiegels in vergelijking met de 34 spiegels van de Keck-telescoop op Hawaii.

Den Haag kiest voor Fokker Executive jet

AMSTERDAM - Fokker heeft de bestelling voor een nieuw regeringsvliegtuig ontvangen. Het betreft een Fokker Executive jet 70 die in maart 1996 wordt opgeleverd.

Minister Maij van Verkeer en Waterstaat en bestuurslid Dijkhuizen van het bedrijf ondertekenden vrijdag het contract voor levering van het toestel. De Fokker Executive jet 70 dient ter vervanging van de F28, de PH-PBX, die al sinds 1972 als regeringsvliegtuig in gebruik is. Dat toestel moet binnenkort aan de grond blijven omdat het niet meer aan de vereisten van de ... luchtvaart voldoet. De Executive jet biedt plaats aan 26 mensen. De cabine heeft drie afdelingen: Een VIP-ruimte, een stafruimte en een dienstenruimte. Het ... apparatuur voor communicatie met behulp van satellieten. Zodoende kunnen tijdens de vlucht telefoongesprekken worden gevoerd en fax-verbindingen werden onderhouden.

China: 31 procent meer belasting inkomsten

PEKING - De inkomsten van de Chinese staat zijn de eerste twee maanden van dit jaar met 32,1 procent gestegen als gevolg van het nieuwe belastingstelsel. Dit heeft de minister van Financiën ...

De afdracht door handel en industrie steeg vergeleken met de eerste twee maanden van ... procent, verklaarde minister Liu Zhongli volgens de Chinese media. Liu, die zich tevreden uitte over deze resultaten, zei dat de regering "deze hervormingen zal voortzetten, die vitaal zijn voor een modern inning-stelsel en voor de hervorming van het investeringssysteem". De op 1 januari van kracht geworden belastinghervorming verplicht de provincies belasting aan de staat te betalen naar gelang draagkracht. Door stroomlijning van de inning en verhoging van de staatsinkomsten. Het begrotingstekort is voor dit jaar becijferd op zeventig miljard yuan, acht miljard dollar.

Geen kranten in Algerije: Protest tegen aanslagen

PARIJS - In Algerije zijn zaterdag geen kranten uitgekomen. De perstop is een protest tegen een groot aantal recente moorden op journalisten door moslim-fundamentalisten, zo deelde het officiële Algerijnse persbureau APS mee.

De directies van door privé-ondernemingen uitgegeven kranten en van de staatsmedia zeiden dat zowel zaterdag als zondag geen kranten verschijnen. Moslim-extremisten vielen maandag de kantoren van het Algerijnse weekblad L'Hebdo Libéré binnen. Zij vermoordden twee journalisten en verwondden drie anderen. Sinds de uitbarsting van politiek geweld in Algerije, zo'n twee jaar geleden, zijn al twaalf journalisten om het leven gekomen. Ook rechters, officieren van justitie, schrijvers en kunstenaars zijn geregeld het doelwit van fundamentalistische moslims.

Tulip: in 1998 bij Euro top-5

DEN BOSCH - De grootste Nederlandse PC-fabrikant, Tulip, blaakt van zelfvertrouwen. Nu het bedrijf ... in de zwarte cijfers is gekomen, denkt Tulip aan zeer hoge groeicijfers voor de komende vier jaar.

Volgens directeur R.J. Remein zal zijn firma in 1998 bij de vijf grootste PC-bouwers in Europa behoren. De omzet wordt op termijn verviijfvoudigd (1998: Nf 374 miljoen), terwijl de produktie omhoog zal schieten naar ruim 600.000 personal computers (1993: 128.000 stuks), zo is donderdag bekend geworden na ... conferentie. Optimisme is overigens bij Tulip geen onbekend fenomeen. ... geleden verkondigde de directie in de Wall Street Journal dat het concern al in 1995 een plaats binnen de top-5 zou halen. De opmars liep echter door de moordende concurrentie vertraging op. Verig jaar zei bestuursvoorzitter F. Hetzenauer in 1996 of 1997 een goede positie in te kunnen nemen met een marktaandeel van vier tot zes procent.

Van Leer: Ondanks recessie nettowinst verhoogd

AMSTELVEEN - Het verpakkingsconcern Van Leer (producent van stalen vaten, maar ook eierdoosjes) kon zijn nettowinst in 1993 verhogen ondanks een zware recessie in Europa.

Mede door een inmiddels afgesloten herstructureringsoperatie, waarbij de jaarlijke kosten met Nf 180 miljoen werden verlaagd, steeg de nettowinst van Nf 32 miljoen naar Nf 63 miljoen. Voor het lopende boekjaar verwacht bestuursvoorzitter W. de Vlugt een gelijk of hoger resultaat, zo heeft hij vrijdag bekendgemaakt tijdens de toelichting van de jaarcijfers. Tevreden is hij niet met de behaalde nettowinst. Beter zou een resultaat van ... Nf 100 miljoen zijn ... een nettomarge ... procent. Die 2,5 procent nettowinst, uitgedrukt ... percentage van ... gebruikelijk ... kingsindustrie.

He lived a life of "going-to-do", And died with nothing done.
Albery

VW: Nog dit jaar geen verlies meer

WOLFSBURG - De Duitse autoproducent Volkswagen denkt dit jaar quitte te kunnen draaien na het recordverlies van 1,9 miljard mark in 1993. Dit heeft VW-topman Ferdinand Piech donderdag gezegd bij de toelichting op de resultaten over vorig jaar.

In 1992 was VW nog goed voor een winst van 147 miljoen mark, die overigens liefst 87 procent minder was dan in het jaar ervoor. De eerste maanden van dit jaar zijn beter verlopen dan was verwacht, aldus Piech. Hij voorziet een groei van de verkoop (van de merken VW, Skoda, Audi en Seat) in het eerste kwartaal van dit jaar met 4,7 procent ten opzichte van de eerste drie maanden van vorig jaar. Alleen voor Volkswagens kwam er vanuit Duitsland al 54 procent meer aan bestellingen binnen. Van de grote afzetmarkten in Europa werd 11,8 procent meer besteld. VW wijt het slechtste resultaat uit zijn bestaan aan de verliezen bij Seat, de Spaanse dochteronderneming.

Wegens spanningen in Korea en Mexico:

Dow Jones gaat opnieuw onderuit

NEW YORK - De aandelenkoersen op de effectenbeurs van New York zijn vrijdag over een breed front opnieuw flink gedaald. De Dow Jones-index van de dertig toonaangevende fondsen schoot 45,78 punten omlaag tot 3775,31. Donderdag was de belangrijkste beursmeter al 48,37 punten gedaald.

Handelaren gaven als oorzaak van de daling, evenals op donderdag, de opgelopen spanningen in Korea en Mexico aan. Vooral de moord op Colosio, de kandidaat van de regeringspartij voor de presidentsverkiezingen in Mexico, joeg beleggers op Wall Street angst aan. Zijn dood zou wel eens gevolgen kunnen hebben voor het vrijhandelsakkoord tussen Mexico, de Verenigde Staten en Canada, zo wordt gevreesd. Overigens hield de Mexicaanse effectenbeurs zich vrijdag goed staande ondanks de politieke crisis.

De handelaren in Wall Street wezen ook naar Europa. Daar hebben de aandelenmarkten de laatste tijd flinke koersdalingen geïncasseerd en dat werkt door in Amerika. Deze week verloor de FTSE-index in Londen 89,1 punten, wat neerkomt op 2,7 procent. De DAX-index in Frankfurt moest 25,55 punten (1,2 procent) achteruit terwijl de CAC-index in Parijs 84,72 punten (3,8 procent) omlaag moest.

DOLLAR

Op de valutamarkt van New York moest de dollar verder achteruit. De Amerikaanse munteenheid, die ook al op de Europese markten duidelijk in waarde was gedaald, stond tegen het einde van de handel in New York op Nf 1,8780. Donderdag was dat nog Nf 1,8765. Op de wisselmarkt van Amsterdam had het groene biljet vrijdag een slotkoers van Nf 1,8750.

Inflatie EU in geheel iets minder

BRUSSEL - De gemiddelde inflatie in de Europese Unie is in februari met 0,1 procent afgenomen.

Volgens de berekeningen van Eurostat, het Europese bureau voor de Statistiek, steeg het indexcijfer voor de consumentenprijzen van maart 1993 tot en met februari '94 met 3,3 procent tegen 3,4 procent in de periode van februari '93 tot eind januari dit jaar. De inflatie verminderde in acht van de twaalf lidstaten. In Nederland (respectievelijk 3 en 2,6 procent), het Verenigd Koninkrijk, Denemarken en Spanje was er sprake van groei. De laagste cijfers voor februari werden genoteerd in Ierland, Frankrijk (beide 1,7 procent) en Denemarken (1,8 procent). Griekenland (11 procent) en Portugal (6,1 procent) waren koplopers. Van de vier landen die volgend jaar tot de Unie willen toetreden, scoren Noorwegen (1,4 procent) en Finland (0,3 procent) laag. Oostenrijk zit in de middenmoot met 3,1 procent en Zweden doet ook het goed met 1,8 procent. In de Verenigde Staten en Japan lag de inflatie op respectievelijk 2,5 en 1,1 procent.

... politie ... van zeventig ... die leden zijn van een ... godsdienstige sekte. Zij hadden zich verschanst in een woning ... Tel Aviv.

Uitgiftekoers nieuwe KLM-aandelen Nf 44

AMSTELVEEN - De uitgiftekoers van de 18,5 miljoen nieuwe KLM-aandelen is vastgesteld op Nf 44 ... internationale ... 23,375 dollar voor Amerikaanse ...

... gebaseerd op de ... van de aandelen ... New York op 24 ... 23,375 dollar of Nf ... is rekening gehouden ... sterke vraag ... aandelen in Europa. ... KLM vrijdag ... Sinds de aankondiging van de emissie op ... de aandelen ... Nf 3 naar beneden ... konden tot ... inschrijven ... tendersysteem. ... aandelen men ... tegen welke ... omvang ... wordt op of ... vastgesteld.

...: President tegen stabiel Polen:

Walesa weigert linkse ... op Financiën

... in Polen ... president ... Financiën ... zeven ... munisten) en de Boerenpartij van Pawlak blijven evenwel achter Rosati staan, een in Geneve werkzame econoom en kandidaat van Democratisch links. "De president laat andermaal zien geen belang te stellen in een stabiel Polen", reageerde SLD-leider Kwasniewski.

Walesa's woordvoerder zei dat de president van mening was dat Rosati het contact met Polen verloren heeft, omdat hij jaren in het buitenland heeft gewerkt. Bovendien zou Walesa verontrust zijn over Rosati's betrokkenheid bij een fonds voor regulering van de buitenlandse schuld van Polen. De rechter onderzoekt momenteel of de SLD-politicus daarbij onrechtmatig heeft gehandeld. Het conflict om de nieuwe minister van Financiën geeft aan dat de spanning tussen de president en de regeringscoalitie oploopt.

MENSEN

■ *Dit is geen stukje beschimmeld brood, maar een foto van de astroïde 243 Ida die een lengte heeft van ruim 35 kilometer en de daarbij behorende maan (rechts). Deze foto van de NASA is het eerste visuele bewijs dat asteroïde natuurlijke satellieten hebben.*

Eredoctoraat M. v/d Stoel

De Nederlandse voorvechter van de mensenrechten en oud-minister van buitenlandse zaken **Max van der Stoel** heeft het eredoctoraat van de Rijksuniversiteit Utrecht gekregen vanwege zijn verdiensten voor maatschappij en wetenschap.

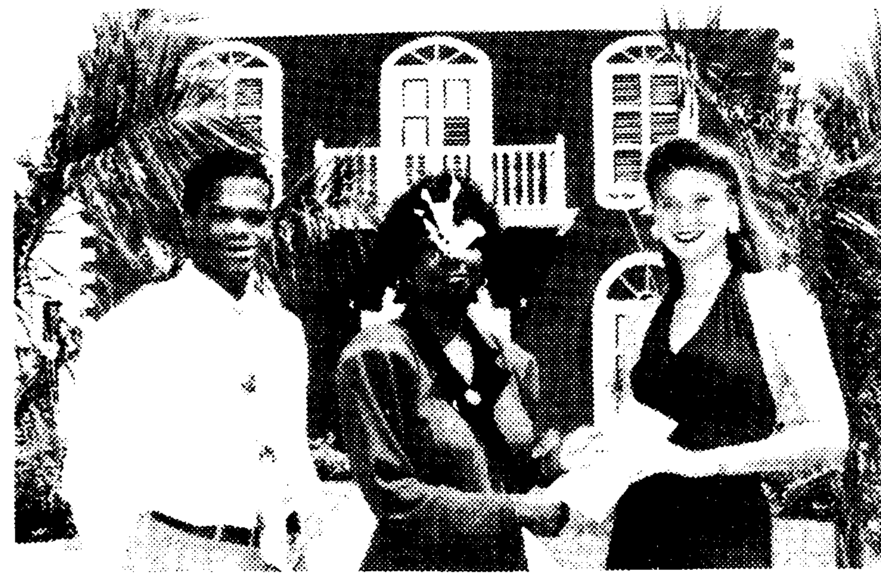
Van der Stoel is als rapporteur voor de Verenigde Naties actief geweest. Volgens erepromotor prof. dr. P.R. Baehr zijn de rapporten van Van der Stoel over mensenrechten "altijd objectief, zeer zorgvuldig en van een wetenschappelijk gehalte. Daardoor heeft hij zeer veel materiaal aangedragen voor de studie van mensenrechten en de criteria die moeten gelden bij het beoordelen van schendingen van die rechten."

■ *Rodney King wil via een rechtszaak 9,5 miljoen dollar van de stad Los Angeles. King is de man die door*

politieagenten in 1991 in elkaar geslagen werd bij zijn aanhouding en bekend werd doordat iemand de mishandeling van ver filmde. Het gemeentesbestuur heeft een schikking van 1,25 miljoen dollar afgewezen. De stad heeft zich aansprakelijk gesteld voor wat King is overkomen.

■ *Charity Witten (links), leerlinge van de International School of Curaçao heeft een verzorgd weekendreisje Aruba gewonnen met een prijsvraag van Coopers & Lybrand op de studie- en beroepenmarkt in het ITC van begin maart.*

PvdA-kamerlid Kalsbeek wil van Minister Van Thijn van binnenlandse zaken weten of het waar is dat de **politie wel eens inbreekt bij verdachten**. Een artikel in NRC-handelsblad meldt, dat de politie deze methode regelmatig gebruikt om te zien of officiële huiszoeking gerechtvaardigd is.

Volgens het artikel breekt de politie ook wel eens in om afluisterapparatuur te plaatsen in het huis van een verdachte. De krant meldt dat officieren van justitie en rechercheurs het gebruik van deze methode hebben bevestigd.

Het ministerie van justitie zegt van het gebruik van dit soort methodes niets te weten: "Het is ontoelaatbaar en illegaal".

Ook bij het ministerie van binnenlandse zaken is dit soort inbraken "volstrekt onbekend". Een woordvoerder van de Rotterdamse politie wijst er op dat het "dom" zou zijn als de politie op deze wijze te werk gaat. Bij een eventuele rechtszaak voert de advocaat van een verdachte zeker aan dat het om onrechtmatig verkregen bewijs gaat en de verdachte dus niet kan worden aangerekend.

Europese klikspanen

De Europese Commissie gaat een gratis telefoondienst in de strijd werpen tegen fraude met gemeenschapsgelden. Via de **'kliklijn'** kan iedere burger van de Europese Unie in zijn eigen taal en op basis van volledige vertrouwelijkheid informatie doorspelen over vermoedelijke fraudegevallen.

Het experiment past volgens Commissaris Schmidhuber in een nieuw 'strategisch programma' dat de strijd tegen fraude moet intensiveren. De Duitse commissaris zegt zich ervan bewust te zijn een onconventioneel middel te gebruiken en dat veel 'grappenmakers' misbruik van de lijn zullen maken. Toch vindt hij het idee interessant genoeg om uit te proberen.

Naast de 06-lijn voor klikspanen denkt de commissie erover waardevolle tips te belonen. Verder is zij van plan een zwarte lijst aan te leggen van bedrijven en personen die zich al eens aan gemeenschapsfraude hebben schuldig gemaakt. De lijst komt echter niet in de openbaarheid en is alleen bestemd voor 'intern gebruik'

In een toelichting op de besluiten zegt de commissaris dat de fraude in Europa 'complexer en geraffineerder' is geworden en overeenkomsten vertoont met internationale criminaliteit in het bankwezen. Omdat steeds vaker blijkt dat de georganiseerde misdaad is betrokken bij fraudezaken, zou ook Europol een rol moeten gaan spelen in het doordachte plan.

Twee driekwart rookstaafje per dag en duizend per jaar

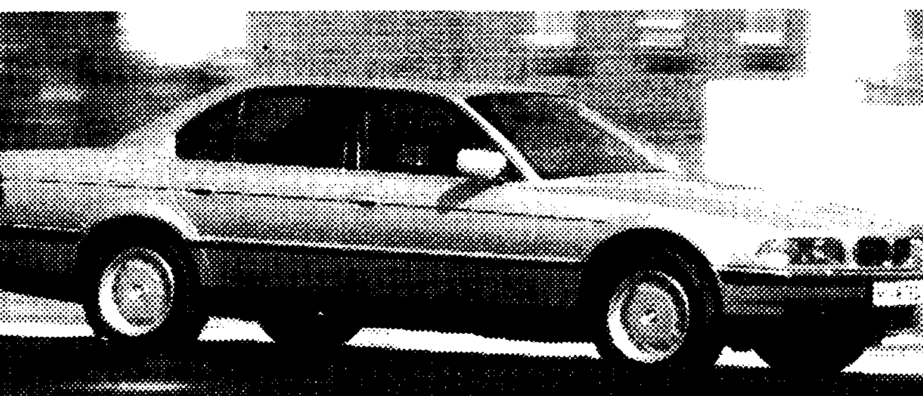
De Nederlander rookt gemiddeld duizend sigaretten per jaar. Dat is twee driekwart rookstaafje per dag. De verkoop bedroeg vorig jaar tussen de vijftien en 16,1 miljard stuks, ofwel **600 miljoen pakjes** van 25 sigaretten. Dat is wel 8,4 procent minder dan 1992.

De vijftien miljoen Nederlanders rookten met zijn allen ook **14,5 miljoen kilo shag**. Een afname van tien procent. Maar nog altijd een kilo per jaar per persoon.

De teruglopende binnenlandse verkopen zijn opmerkelijk, omdat uit een marktonderzoek is gebleken dat het aantal rokers nauwelijks is afgenomen, terwijl ook het verbruik per consument nagenoeg gelijk bleef. In 1992 rookte 41,9 procent van de bevolking tussen 15 en 65 jaar en in 1993 was dat 41,1 procent.

De daling van de verkopen wordt door de sigarettenindustrie vooral toegeschreven aan de toegenomen smokkel.

Ook de export van sigaretten is vorig jaar behoorlijk gedaald, waardoor de positie van Nederland als grootste sigarettenexporteur in de Europese unie een forse deuk heeft opgelopen.

■ *Nog iets meer dan dertig nachtjes slapen. Dan is-tie er. De nieuwe BMW-7 serie. Hij komt aan op Curacao met V-8 motoren van 3,0 en 4,0 liter. Later verschijnt ook de V-12 die nog meer vermogen heeft.*

Dit jaar is er ook de nieuwe 3 serie 'Compact'; inderdaad, een verkleinde versie van de aangeslagen 3 serie. De compact is er met 1,6 en met 1,8 liter motor.

Sluit niet uit dat er ook een 'limited' versie van de 6 cilinder 2,5 liter 192 pk motor BMW komt.

■ *MC Hammer en Vanilla Ice zijn er weer. De buitenbeentjes van de hip hop scène brengen respectievelijk de cd the Funky Headhunter en Mind Blowin' op de markt. Opvallend is dat ze beiden hun imago hebben veranderd. En dat is wellicht omdat de zaken niet goed gaan. Ooit viel Hammer (Please Hammer, don't hurt 'em) op vanwege zijn wijde broeken nu kleedt hij zich als zijn ergste critici: met tanktop, gouden ketting, muts en zwarte bril. Als een rapper from the neigbourhood. Dat vanwege het succes van de gangsta rap (de zwarte muziek uit de arme buurten van de grote steden), waarin de rappers een relatie leggen met de criminaliteit, drugs en een ruwe benadering van vrouwen.*

Vanilla Ice (van de superhit Ice Ice Baby) was volgens zijn critici fout omdat hij niet kon rappen en bovendien blank was. De gymbroekzanger met het kuifje kon zijn oude succes niet evenaren en zakte weg. Nu is hij terug, zonder glimmende trainingspakken maar met dreadlockachtig lang haar. Of het hem daarmee lukt om een 'homeboy' te worden zoals dat in rappers kringen heet is maar de vraag.

Vrouw van moordenaar eist schadevergoeding politie

De vrouw van de vermeende Britse moordenaar Frederick West heeft aangekondigd een schadevergoeding te eisen van de politie voor het afbreken van haar woning. Deze vond tot dusver negen lijken van vrouwen en meisjes in het **'house of horror'** aan de Cromwellstraat in Gloucester.

De lijken bleken te zijn ingemetseld in verschillende delen van de woning. Haar echtgenoot wordt beschuldigd van moord op alle gevonden slachtoffers.

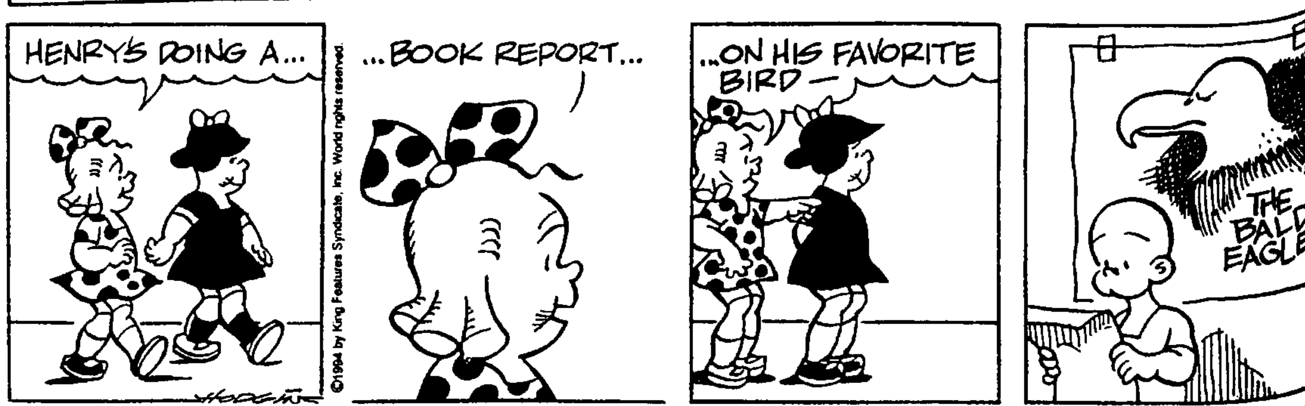
Rosemary West heeft een advocaat in de arm genomen die zei dat zijn cliënte niet van plan is terug te keren naar het huis, maar voor een vervangende woning compensatie zoekt. De schade is volgens advocaat Leo Goatley bijzonder groot: "Het huis is letterlijk gesloopt".

De verdachte (52) is twee keer getrouwd en heeft naar schatting tien kinderen. Hij wordt onder meer beschuldigd van de moord op zijn destijds zestienjarige dochter Heather, die in 1987 verdween.

De opgravingen van de politie hebben het fundament van het huis dusdanig aangetast dat tonnen beton gestort moesten worden om te verkomen dat het instortte. De politie van Gloucester meent rechtmatig gehandeld te hebben omdat het onderzoek de ontmanteling van het huis noodzakelijk maakte.

Rosemary West, die twintig jaar met haar man het huis bewoonde, ontkent iets van de moorden afgeweten te hebben. Ze werd op borgtocht vrijgelaten en is ondergedoken voor de pers.

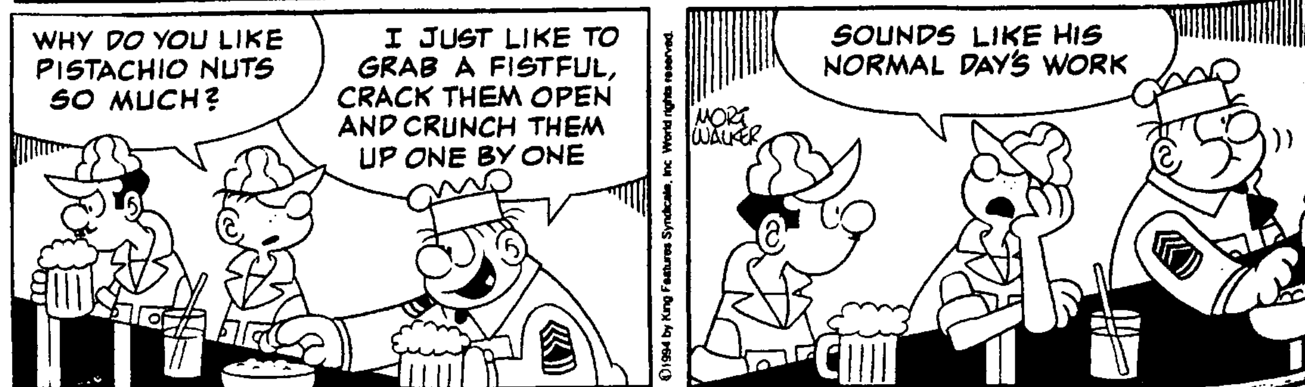
HENRY ® By Dick Hodgins

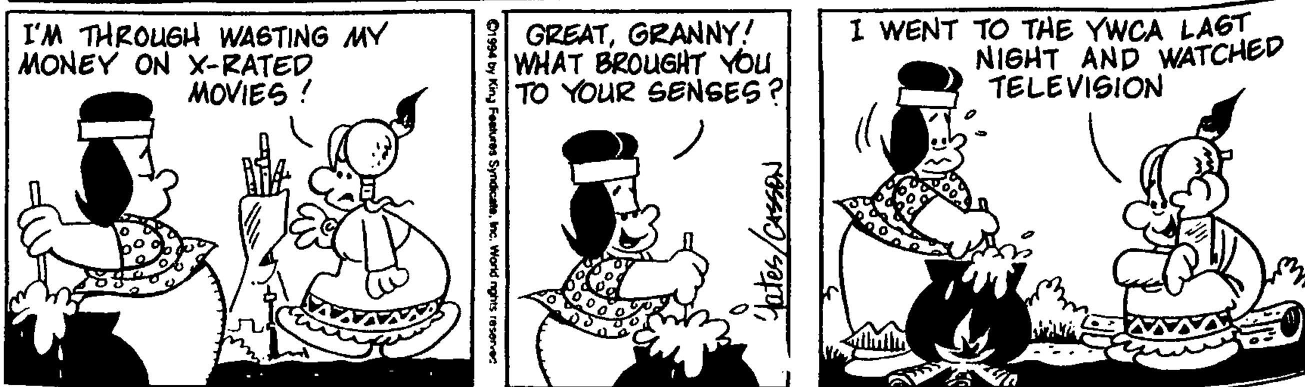
BONER'S ARK ® By Addison & Frank Johnson

BEETLE BAILEY ® By Mort Walker

REDEYE ® By Bill Yates & Mel Casson

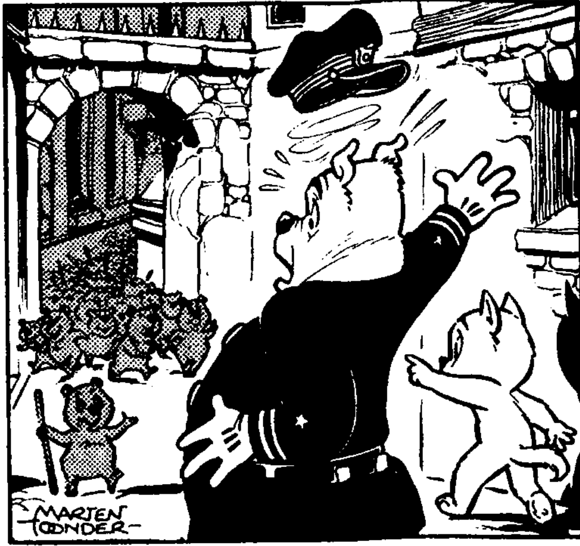

Tom Poes en het Lemland

door Marten Toonder

4208 — De heer Grootgrut wierp een enkele onthutste blik op de stroom Lemmings, die als een grijze massa zijn winkelpand naderde. Toen stiet hij een gesmoorde kreet uit en draafde zijn deur in om die te grendelen en te barricaderen.

Maar helaas, hij was te laat. De eerste golf had zijn onderneming reeds bereikt, zodat hij zich tot de knieën in de stroom bewoog bij het betreden van de winkel.

Hij verloor dan ook het evenwicht. Hij tuimelde bonkend tussen zijn kisten en balen in. Uit de massa rees een juichkreet op.

"Ochtendpap", hoorde hij roepen. "Kwam tat vuk!"

En voor de ontzette blikken van de brave handelaar begon men meelzakken te beklimmen, balen rijst open te scheuren, snoepflessen om te keren en zelfs verse grutsprits te proeven.

"Stop! Politie!" riep de kruidenier uit. "Diefstal! Help!"

De menigte schonk niet veel aandacht aan dit geroep, maar op een zak naast hem keerde een indringer zich om en knikte hem toe.

"Waarom jammert de grote Wam zo?" vroeg hij vriendelijk. "Hij kan toch ook nemen als hij honger heeft? Hier is alles - veel meer dan in Bommelstein. Hier, neem een koekje."

"Ik wil geen koekje!" riep Grootgrut. "Ik mijn zaak! Dit is allemaal van mij, ga weg!"

"Begrijpt dat niet", zei de vreemdeling hoofdschuddend. "Dit is Lemland en daar is alles van iedereen. Dat zegt Lodder Lem en die weet het."

De oplettende lezertjes zullen in de spreker Wobbe Lem hebben herkend. Maar Wobbe was niet de enige, die zich naar Rommeldam had begeven.

Zijn broeder Jam-Jum volgde met zijn familie een andere straat en kwam zodoende niet lang daarna het poortje van het politiebureau binnen........

AGENDA

MEDISCHE DIENSTEN

ARTSEN

NACHTDIENST ARTSEN
[illegible] van de artsen van Bandabou [illegible] district) kunnen in spoedgevallen [illegible] 641658 bellen en dan het [illegible]apparaat afluisteren. De [illegible] van de andere districten kunnen [illegible] spoedgevallen de artsenpraktijk van [illegible] eigen huisarts bellen en het [illegible] zal dan mededelen wie [illegible] dienstdoende arts is.

STICHTING VERANTWOORD OUDERSCHAP
(Fundashon Famia Plaman)
[illegible] geboorteregeling: [illegible] Bitterstraat 1-A (tel: 611323): [illegible] open van 08.00-12.00/14.00-[illegible] dokter aanwezig op maandag [illegible] van 14.00-16.00; dinsdag, [illegible] en donderdag van 08.00-11.00 [illegible].
[illegible] Chikitu (zuigelingenconsulta-[illegible]) open op woensdag van 13.00-[illegible] uur.

VERENIGING VAN TANDARTSEN
[illegible] dienstdoende arts. gedu-[illegible] weekeinde en op feestdagen [illegible] 682222 op te bellen.

[illegible]TER E.A. WINKLAAR
(particuliere patiënten)
[illegible]weg 130. Tel.: 371418
[illegible] op zaterdag en zondag [illegible] 12.00/17.00-18.00 uur.

[illegible]KUNDIGE DIENST

[illegible] EN 2DE DISTRICT
[illegible] 1994 vanaf 08.00 uur tot [illegible] 1994 om 07.00 uur: [illegible] Medico Sta. Rosa. [illegible] spreekuren: 11.00-12.00/ [illegible] uur; spoedgevallen tel.: [illegible] b.g.g. 689286/689337. [illegible] voor patiënten van de volgende [illegible], Da Costa Gomez, Nassy-[illegible], Tseng, Suiters, Braakman, Guerrero-Bakmeyer, Ayubi, De Vos [illegible].

[illegible] EN 2DE DISTRICT
[illegible] 1994 vanaf 17.00 uur tot [illegible] 1994 om 24.00 uur: [illegible] Dunkel, Dokterstuintje Muizen-[illegible]; spreekuren: 11.00-12.00/ [illegible] 18.00 uur; spoedgevallen tel.: [illegible] b.g.g. 689286/689337. [illegible] 1994 vanaf 00.00 uur tot [illegible] 1994 om 07.00 uur: [illegible] Opdorstamer [illegible] spreekuren: 11.00-12.00/ [illegible] uur; spoedgevallen [illegible] voor patiënten van de volgende [illegible] Swiet, Gollo, Rosee, Braakman-[illegible], De Rouw-Pieuw, Daniëlsen, [illegible], Nivillac, [illegible] Concession en De Vos.

[illegible] 1994 vanaf 17.00 uur tot [illegible] 1994 om 07.00 uur: [illegible] Lucasius, Gezondheidscentrum [illegible]; tel.: 641658/641659, spreekuren: [illegible]/17.00-18.00 uur; spoedge-[illegible] b.g.g. 689286/689337. [illegible] voor patiënten van de volgende [illegible], Sosmer, Lucasius, [illegible].

[illegible] van hier niet genoemde [illegible] aangeraden in spoedge-[illegible] arts te bellen die [illegible] ontvangt. [illegible] Het verdient te allen tijde [illegible] huisarts te bellen die [illegible] een weekend beschikbaar.

AMIGOE Colofon

[illegible] held geregeld heeft. Vraag er naar bij uw eerstvolgend bezoek!

WIJKVERPLEGING

WIT GELE KRUIS WIJKVERPLEGING 'PRINSES MARGRIET'
Santa Maria 17. Tel.: 682344/ 682947, 682412/682574. Fax: 681000. Kantooruren: 07.00-16.30 uur.
Voor de wachtzuster gelieve tel.: **603661** te bellen na 17.00 uur.
Tel. spreekuur in ieder wijkgebouw: dagelijks van **08.00-08.30/14.30-15.00 uur.**
- Huize Halman Otrobanda: tel.: 628288; spreekuur: woensdag van 09.00-11.00 uur.
- Sta. Maria 17: tel.: 682344; spreekuur: donderdag van 09.00-11.00 uur.
- Wijkgebouw Bonam: tel.: 371865. spreekuur: dinsdag van 09.00-11.00 uur. **Sokudi: tel.: 367824.**
- Sentro Mediko Montagne Abao: tel.: 673711; spreekuur: woensdag van 09.00-11.00 uur.
- Kaya Fensu 9 (Koraal Specht): tel.: 618577; spreekuur: donderdag van 09.00-11.00 uur.
- Wijkgebouw Suffisant: tel.: 687707; spreekuur: donderdag van 09.00-11.00 uur.
- Wijkgebouw Sta. Rosa: 671628; spreekuur: dinsdag van 09.00-11.00 uur.
- **Inloopspreekuur** voor zuigelingen- en kleuterzorg: vrijdag van 08.00-10.00 uur. Hoek Vondelstraat/ Nilda Pintostraat. Tel.: 373584.

STICHTING NEUTRALE WIJKVERPLEGING
kantoor Gosieweg 15: P.O. Box 3619. Tel.: 692231/692232, Fax: 682709; geopend van 07.00-17.00 uur. **Kantoor Bandabou:** Sibbelt [illegible] 16; open van 08.00-16.00 uur, tel.: 864422. Voor de wachtzuster vanaf 25 maart om 17.00 uur t/m 1 april om 07.00 uur gelieve tel.: 685381 of page 669-0365 te bellen.

KRAAMKLINIEK RIO CANARIO
Schottegatweg Noord 43. P.O. Box 3619. Tel.: 691838/ 692510. Fax: 691683; voor informatie over prenatale zorg en zorg gedurende en na de bevalling. Consultatiebureau zuigelingen: iedere donderdagmiddag van 13.30-16.00 uur. Consultatiebureau peuters: iedere dinsdagmiddag van 12.30-14.45 uur.

STICHTING WIJKVERPLEGING BANDABOU
Fontein 35, tel.: 648077/648387; open van maandag t/m vrijdag van 07.00-17.00 uur; na 17.00 uur bereikbaar: zuster Van Herwijnen. Tel.: 648796 b.g.g. 601760. Consultatiebureau: iedere dinsdag van 09.00-11.00/18.00-20.00 uur.

APOTHEKEN

WEEKEINDEDIENST
ZATERDAG
Otrobanda:
Groot Piscadera, Jan Noorduynweg z/n (naast Thorax Centrum). Tel.: 685022/ 685023.
Punda:
Popular, hoek Madurо-/Columbusstraat. Tel.: 611[illegible].

Botica Otrabanda
Winkelcentrum Colon
OPEN NON STOP
8.00 a.m. - 7.00 p.m.

ZONDAG
Otrobanda:
Wijkenberg, Muizenberg z/n. Tel.: 692390/ 692391.
Punda:
Sta. Rosa, Sta. Rosaweg 56. Tel.: 377679/ 377650.

DIVERSEN

BELANGRIJKE NUMMERS (voor noodgevallen)

Ambulance:	112
Politie:	114
Brandweer:	114
Hospitaal:	624900
Aldelijn:	186
Kodela:	135

VERLOF BEGRAFENIS
(afgifte van 10.00-14.00 uur)
zaterdag 26 maart:
S. Jennie Kleinhoogweg Kingoloweg 76.
zondag 27 maart:
A. Michel, Dr. Martin Luther King Boulevard 42.

HEEFT U HULP NODIG?
Bel SOS-lijn 1971

NOODGEVALLEN/ VERMISSING OP ZEE
Telefoon: 637911 (RCC)
24 uur per dag bereikbaar!

STICHTING PROTESTANTS KOOPVAARDIJWERK
(Curaçao Seamen's Mission)
Emancipatie Boulevard 42. Tel.: 378317. Open op dinsdag t/m zaterdag van 20.00-22.30 uur. Radioprogramma: elke vrijdag via Radio Hoyer II van 19.05-19.30 uur.

FUNDASHON LECHI DI MAMA KORSOU
Voor informatie tel.: 672289, 375023 of [illegible]

SECHTPOSTSLUITING POSTKANTOOR GROOT KWARTIER
Nederland: voor gewone stukken: maandag [illegible] woensdag en vrijdag om 11.30 uur; woensdag om 10.15 uur. Voor [illegible].
Suriname: voor gewone stukken: dinsdag en vrijdag om 17.30 uur en zaterdag om 10.45 en 17.00 uur.
[illegible] voor aangetekende en gewone [illegible] om 14.45 en 16.45 uur. [illegible] is op zaterdag van 07.00-[illegible] uur open.

THORAX CENTRUM
[illegible] Noorduynweg naast UNA. Tel.: 685544
openingstijden van maandag t/m vrijdag van 08.00-17.00 uur; op zon- en feestdagen alsmede op werkdagen na 17.00 uur voor spoedgevallen tel.: 685917.

STICHTING DIERENBESCHERMING CURAÇAO
Het Dierenasiel is open van maandag t/m vrijdag 10.00-12.00/14.00-18.00 uur; zaterdag van 08.00-13.00/16.00-18.00 uur; zondag gesloten.

DIERENARTS
voor **spoedgevallen** gelieve te bellen: 614000 (Veterinaire Dienst) voor de dienstdoende arts.

ZONDAG
TOERISTENSCHIP
07.00-17.00 uur *Song of Norway.*

MAANDAG
TOERISTENSCHIP
11.00-20.00 uur *Seawind Crown* (AUA).

KERKDIENSTEN

KLOOSTER ALVERNA (Gouv. van Lansbergeweg): zon.: 10.00 uur hoogmis (Ned) en 16.00 uur Papiamentu.
BARBER (H. Joseph): zat.: 19.00 uur; zon.: 08.00 en 09.00 uur.
BRIEVENGAT: zat.: 18.30 uur; zon.: 10.00 en 18.00 uur.
BUENA VISTA (Birgen Milagrosa): zat.: 18.30 uur; zon.: 09.00 en 11.30 uur.
CHARO (O.L. Vrouw van Coromoto): zat.: 19.00 uur; zon.: 08.00, 11.00 (Spaans), 17.00 en 19.00 uur.
GROOT KWARTIER (O.L. Vrouw van Berg Carmel): zat.: 19.30 uur; zon.: 09.00 en 18.00 uur.
JANDORET (O.L. Vrouw van Goede Raad): zon.: 10.00 en 19.00 uur.
HULPKERK BOCA SAMI: zat.: 18.00 uur; zon.: 08.00 uur.
HULPKERK LAGOEN (H. Johannes); zon.: 10.00 uur.
JANWE (H. Hart van Jesus): zat.: 19.00 uur; zon.: 08.30, 12.00 en 19.00 uur (Ned).
KORAAL SPECHT (Goede Herder): zat.: 19.00 uur; zon.: 09.00 en 18.00 uur.
MONASTERIO 'MAMA DI DIOS' (Scherpenheuvel 3): maan. t/m zat.: 08.00 uur; zon.: 10.30 uur.
MONTAÑA (H. Dominicus): zon.: 05.15, 08.30 en 19.00 uur.
OTROBANDA:
Santa Ana: zon.: 08.00 en 19.00 uur.
Santa Famia: zon.: 06.00, 09.00, 11.00 (Engels) en 19.00 uur.
PIETERMAAI (kathedraal): zat.: 19.00 uur; zon.: 06.00, 09.00 en 19.00 uur.
SANTA MARIA: zat.: 18.30 uur; zon.: 07.00, 09.00 en 18.00 uur.
SANTA ROSA: zat.: 18.30 uur; zon.: 07.30, 09.00 en 18.30 uur.
SAN WILLIBRORDO: zat.: 19.00 uur; zon.: 10.00 uur.
SERU GRANDI (Fulki): zon.: 17.00 uur.
SOTO: zat.: 19.00 uur; zon.: 09.00 uur.
STEENRIJK (O.L. Vrouw van Altagracia): zat.: 07.00 en 19.00 uur; zon.: 08.00, 10.00 (charismatica) en 18.00 uur.
SUFFISANT (O.L. Vrouw van Fatima): zat.: 18.00 uur; zon.: 09.00 en 18.00 uur.
SERU FORTUNA: zat.: 18.30 uur; zon.: 10.00 uur.
TERA CORA: zon.: 18.00 UUR.
WESTPUNT (H. Petrus): zat.: 19.00 uur; zon.: 08.30 uur.
WISHI (H. Teresita): zat.: 18.30 uur; zon.: 08.00 en 18.00 uur.
ZUID BONAM (H. Judas Thadeus): zat.: 18.30 uur; zon.: 08.30 en 17.30 uur.

EVANGELISCHE BROEDERGEMEENTE
MORAVIAN CHURCH
(Goeroeboeroeweg, Mundo Nobo)
zaterdagavond 19.00 uur zangdienst. zondagmorgen 09.30 uur preekdienst ([illegible] Berthold [illegible]) zondagavond 18.00 uur Papiamentse dienst.

VERENIGDE PROT. GEMEENTE VAN CURAÇAO
Ebenezer Church (Oranjestraat 111)
09.30 uur *Women's Group; extra collection Seamen's Mission.*
Fortkerk (Fort Amsterdam)
09.30 uur ds. O.G. Haasnoot; extra collecte Seamen's Mission.
Emmakerk (Rio Canario)
09.30 uur ds. P. v/d Wael; extra collecte Seamen's Mission.

NOACH-KAPEL
EERSTE EN DERDE zaterdag om 19.00 uur kerkdienst (Ned.) - Marinebasis Parera.

VOLLE EVANGELIE GEMEENTE YUBIA BENDITA
zondag om 10.00 uur dienst (tevens crèche en zondagsschool) - Weg naar Bullenbaai z/n. Tel.: 681922.

NIEUW-APOSTOLISCHE KERK
Aanvangstijd van de dienst: zondag om 10.00 uur - Kaya G Maduro 45.

WEGA DI NUMBER
9594
5145
0925

TELECURAÇAO (kanaal 8/6)

ZATERDAG
17.00 Telefiesta met tante Irma
18.00 Tempu pa Dios
18.05 Mega Top 50
18.40 Living in the Nineties
19.00 Rescue 911
20.00 Telenotisia
20.40 Big Story
21.00 Wega di Number Kòrsou
21.10 Cocktail Turistiko (presentator Captain Sterling)
22.00 All You Need is Love
22.30 Estreno: **Long Road Home**
24.30 Sluiting.

ZONDAG
09.00 Sala di Konsierto: **Maestro Claudio Abreu**
10.00 Sena di Señor
10.45 Classical Master Pieces
11.15 48 Hours
12.00 Djadumingu Deportivo: **Guia di Deporte** (Rein Persaud), **Joe Louis, Heavy Weight**(Hector A. Rosario), **Studio Sport: Ajax vs Feyenoord (live)** en **Game of the Billions**
16.45 Man drechi di Dios
17.00 Much'i Ben
17.55 Wega di Number Kòrsou
18.00 Di Bishita Kù...
18.30 Cocktail Special
19.00 Tele-Suerte
20.00 Telenotisia
20.30 Shete Dia
21.00 Miniserie: **Onassis, the Richest of the World**(Pt 3)
22.00 Staatsloterij Show
23.30 Sluiting.
(wijzigingen voorbehouden!)

AE (kanaal 73)

ZATERDAG
15.30 Movie: Casino Royale
18.00 Evening at the Improv
19.00 In Search Of...
19.30 In Search Of...
20.00 Bob Vila
20.30 Bob Vila
21.00 Movie: Tobruk
23.00 Best of Comic Relief
24.00 Comedy on the Road
01.00 Movie: Tobruk
03.00 Best of Comic Relief
04.00 Comedy on the Road
05.00 Movie: Casino Royale

ZONDAG
12.00 Movie: All My Sons
14.00 Movie: Dragonslayer
16.00 Movie: Journey to Shiloh
18.00 Civil War Journal
19.00 Real West
[illegible]
22.00 House of Elliott
23.00 House of Elliott
24.00 Miss Marple
01.00 Caroline's Comedy Hour
02.00 House of Elliott
03.00 House of Elliott
04.00 Miss Marple
05.00 Caroline's Comedy Hour
06.00 Movie: Journey to Shiloh

CBS (kanaal 75)

ZATERDAG
16.00 Road to the Final Four
16.30 College Basketball
18.00 College Basketball
21.00 Dr. Quinn, Medicine Woman
22.00 Road Home
23.00 Walker, Texas Ranger
24.00 News
24.30 Andy Griffith
01.00 Movie
03.00 Movie
05.00 CNN Headline News

ZONDAG
12.00 Charlie Gaddy Reports
12.30 Guide to Homes
13.00 CBS Sports Sunday
14.00 Road to the Final Four
14.30 College Basketball
17.00 College Basketball
19.00 News
19.30 CBS News
20.00 60 Minutes
21.00 Murder, She Wrote
22.00 Movie: Byeline: Edna Buchanan
24.00 News
24.15 CBS News
24.30 Amen
24.35 Roseanne
01.30 Andy Griffith
02.00 Court TV: Inside America's Courts

ABC (kanaal 77)

ZATERDAG
15.00 To Be Announced
16.00 Pro Bowler's Tour
17.30 Golf
17.30 Wide World of Sports
19.00 News
19.30 ABC News
20.00 News Magazine
20.30 NY Views
21.00 To Be Announced
21.30 Where I Live
22.00 To Be Announced
22.30 Commish
24.00 News
24.30 Movie
02.30 News
04.30 Movie

ZONDAG
12.00 [illegible] Videos of the Stars
12.30 This Week With David Brinkley
13.30 News Conference
14.00 NHL Hockey
[illegible]
19.00 News
19.30 ABC News
20.00 America's Funniest Home Videos
20.30 Family People
21.00 Lois & Clark
22.00 ABC Sunday Night Movie
24.00 News
24.30 News
02.30 News
03.00 Runaway With the Rich & Famous
03.30 Worlds News Now
05.30 Oprah Winfrey

Jeugd-protest houdt aan in heel Frankrijk:

Bij demonstratie Parijs 112 politieagenten gewond

PARIJS - Niet minder dan 112 politiemannen hebben vrijdagavond verwondingen opgelopen bij een nieuwe jongerenbetoging in Parijs tegen de verlaging van de minimumlonen.

Onder de betogers werden 240 mensen aangehouden. In een verklaring van de politie, die zei dat er twintigduizend demonstranten waren, werd geen melding gemaakt van gewonden onder de demonstranten. De twee uur durende botsingen braken uit tijdens een betoging van volgens de organisatie zestigduizend studenten en scholieren tegen de plannen van de Franse regering om de miminumlonen te verlagen in de strijd tegen de werkloosheid. Langs het hele, door drieduizend agenten bewaakte traject van de protestoptocht deden zich talloze incidenten voor. Ook in andere Franse steden, zoals in Nantes en Rennes, werd betoogd en deden zich geweldadigheden voor.

Franse jongeren protesteren al ruim twee weken bijna dagelijks tegen de plannen van de rechtse regering van premier Edouard Balladur om de minimumlonen te verlagen. De jeugd, die ook steun krijgt van ouderen, beschuldigt de regering ervan goedkope banen te willen scheppen door de werkgelegenheid van hun ouders uit te hollen. "Papa ik krijg werk: Dat van jou", is een van hun leuzen.

VN-commissie zoekt mogelijkheid bestand:

Vierhonderdduizend mensen wacht in Kabul hongersnood

GENEVE - Voor vierhonderdduizend inwoners in de Afghaanse hoofdstad Kabul dreigt de hongerdood. Dat verklaarde een commissie van de Verenigde Naties (VN) vrijdag in Geneve. De VN-commissie vertrekt zaterdag naar Afghanistan om te bemiddelen tussen de strijdende partijen die elkaar de macht betwisten.

Het is nog niet zeker of de commissie, onder leiding van de voormalige Tunesische minister van Buitenlandse zaken Mahmoud Mestiri, door de voortdurende gevechten de belegerde hoofdstad kan bezoeken. De strijd rond Kabul laaide begin januari op toen premier Gulbuddin Hekmatyar een verbond sloot met de Oezbeekse krijgsheer generaal Abdul Rashid Dostum. Hun manschappen bestoken al weken de hoofdstad waar de regering van president Burhanuddin Rabbani zetelt.

LIFE (kanaal 91)

ZATERDAG
15.00 L.A. Law
16.00 Unsolved Mysteries
17.00 Movie: Perfect
18.30 Movie: The Hotel New Hampshire
21.00 Movie: And Then There Was One
23.00 Hidden Room
23.30 Hidden Room
24.00 Unsolved Mysteries
01.00 China Beach
02.00 Self-Improvement Guide
05.00 Self-Improvement Guide

ZONDAG
12.00 Frugal Gourmet
12.30 Clapprood Live
13.00 Lifetime Magazine
14.00 Supermarket Sweep
14.30 Shop 'Til You Drop
15.00 L.A. Law
16.00 Unsolved Mysteries
16.30 Movie: The Mosquito Coast
19.00 Movie: Clan of the Cave Bear
21.00 Movie: Bare Essentials
23.00 Lifetime Magazine
24.00 Clapprood Live
24.30 Unsolved Mysteries
01.00 Self-Improvement Guide
04.00 Self-Improvement Guide

NBC (kanaal 79)

ZATERDAG
16.00 PGA Golf
18.00 News
19.30 NBC News
20.00 Inside Edition
20.30 Saturday Night [illegible]
21.00 [illegible]
21.30 Figure Skating
23.00 Sisters
24.00 News
24.30 Saturday Night Live
01.30 NBC Comedy Showcase
03.00 Paid Program
[illegible]
05.30 Movie

ZONDAG
12.00 Roswell St. Baptist
13.00 NBA Basketball
15.30 PGA Golf
18.30 PGA Golf (Cont.)
19.00 News
19.30 NBC News
20.00 Figure Skating
21.00 seaQuest DSV
22.00 Movie: Search and Rescue
24.00 News
24.35 Mama's Family
01.05 Golden Girls
01.35 To Be Announced
02.05 Movie
04.05 NBC Nightside

CINE (kanaal 83)

ZATERDAG
15.00 Movie: Finding the Way Home
17.00 Movie: Flight of the Intruder
19.00 Movie: Milagro Beanfield War
21.00 Movie: Finding the Way Home
23.00 Movie: Some Girls
01.00 Movie: The Sitter
03.00 Movie: Waterhole No.3
05.00 Movie: Revenge of the Pink Panther

ZONDAG
12.30 Movie: The Hollywood Detective
14.00 Movie: Revenge of the Pink Panther
16.00 Movie: K-9
18.00 Movie: The Haunting of Sarah Hardy
19.30 Movie: Hollywood Detective
21.00 Movie: Fatal Memories
23.00 Midnight Offerings
01.00 Movie: American Gigolo
03.00 Movie: Fatal Memories
05.00 Movie: Always

TBS (kanaal 80)

ZATERDAG
17.00 Movie: Rooster Cogburn
19.00 WCW Saturday Night Wrestling
21.05 NBA Basketball
22.50 Movie: Hanged Man
24.20 Movie: Helter Skelter
04.20 Movie: Firecracker
05.50 Three Stooges

ZONDAG
14.05 Movie: The Boy Who Could Fly
17.05 Cats and Dogs Cartoon Marathon
18.05 Bugs Bunny
18.35 New Adventures of Captain Planet
19.05 WCW Main Event Wrestling
20.00 Movie: Killer in the Mirror
22.00 National Geographic Explorer
24.00 Network Earth
24.30 Paid Program
01.30 World Tomorrow
02.00 Paid Program
05.00 Paid Program

HET WEER

WEERSVERWACHTING geldig tot morgenmiddag 12:00 uur:
Licht tot half bewolkt en droog.
Matige tot vrij krachtige, overdag af en toe krachtige oostelijke wind (tussen acht en dertig knopen).

WEEROVERZICHT:
De uitloper van een hoge-drukgebied boven de Atlantische Oceaan zal het weer op de Benedenwindse eilanden ook in de komende 24 uur vrijwel droog houden. De zwakke storing in de middelste en hogere luchtlagen is niet meer van betekenis voor het weer op Aruba, Bonaire en Curaçao.

OVERZICHT WEERSGESTELDHEID

Station	Vanmorgen 08.00 L.T. Het weer	Afgelopen 24 uur Max	Min	Neerslag mm
Aruba	half bewolkt	31	26	0.0
Bonaire	half bewolkt	32	26	0.0
Curaçao	zwaar bewolkt	32	27	0.0
Sint Maarten	licht bewolkt	29	25	0.0
Atlanta	zwaar bewolkt	19	17	0.0
Kingston	licht bewolkt	31	24	0.0
Miami	nevel	31	22	0.0
New York	licht bewolkt	15	02	0.3
Port-of-Spain	zwaar bewolkt	32	24	sp
Santo Domingo	licht bewolkt	30	21	0.0

VROLIJK PASEN

ÑAPA
ZATERDAG 26 MAART 1994
AMIGOE
Weekend Bijlage Amigoe

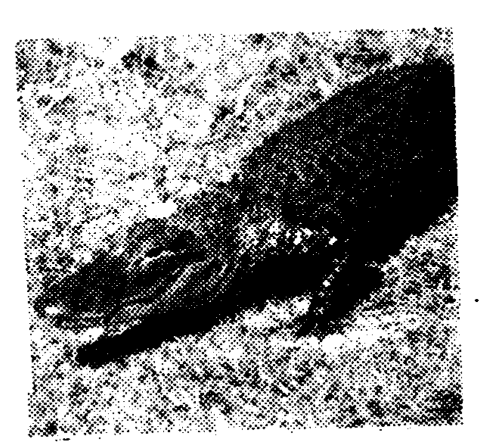
INTERVIEWS

Zuster Berchmans 80 jaar

REPORTAGES

De bedreigde Everglades

Piet Campman:

"Die definitieve ommekeer in mijn denken", zegt Campman, "is overigens pas na 1978 gekomen. Mijn vrouw en ik kwamen uiteindelijk tot de conclusie om in ieder geval *'iets anders te gaan doen'*. Mijn vrienden en kennissen ben ik door die veranderde levensvisie, die totaal andere stellingname, voor een groot gedeelte kwijtgeraakt. Toen dook er ook, plotseling, een gegadigde op voor ons huis op Jan Sofat aan het Spaanse Water. Die koper wilde er met onmiddellijke ingang intrekken. Ik heb, zij het met enige moeite, kunnen bedingen daar nog een nacht te mogen slapen. Daarna hebben we onder andere een tijd in een [illegible]huis bij Veeris gewoond".

= door Hans J. Vaders =

"In 1956 kwam ik uit voor Moreno Brandao & Sons. Een hele overgang van Eindhoven, waar ik bij Philips werkte voor 200 gulden, naar een tropisch eiland voor 600 [illegible]harde Antilliaanse guldens per maand. Ik rolde hier in wezen meteen de zakenwereld in. Bij Moreno heb ik zo'n dertien jaar gewerkt. Ik ben daar op een gegeven moment weggegaan. Mijn theorie is, als je ergens te lang zit, dan word je een soort van *ambtenaar*. En dat is nooit mijn bedoeling geweest".

"Het ambtenaarschap ligt mij nu eenmaal niet. Je moet niet vastroesten op je werkplek en weten dat je volgend jaar toch wel weer opslag krijgt, of je nu wel iets constructiefs doet of helemaal niets uitvoert. Je hele handelen vind ik dan in feite wat dubieus in zich dragen. Er zit dan absoluut geen *'challenge'* meer in. Je probeert in mijn geval dus weer iets nieuws, waarvan je niet zeker weet of het überhaupt een haalbare kaart voor je is. Een zeker risico in je leven moet je dus wel durven nemen".

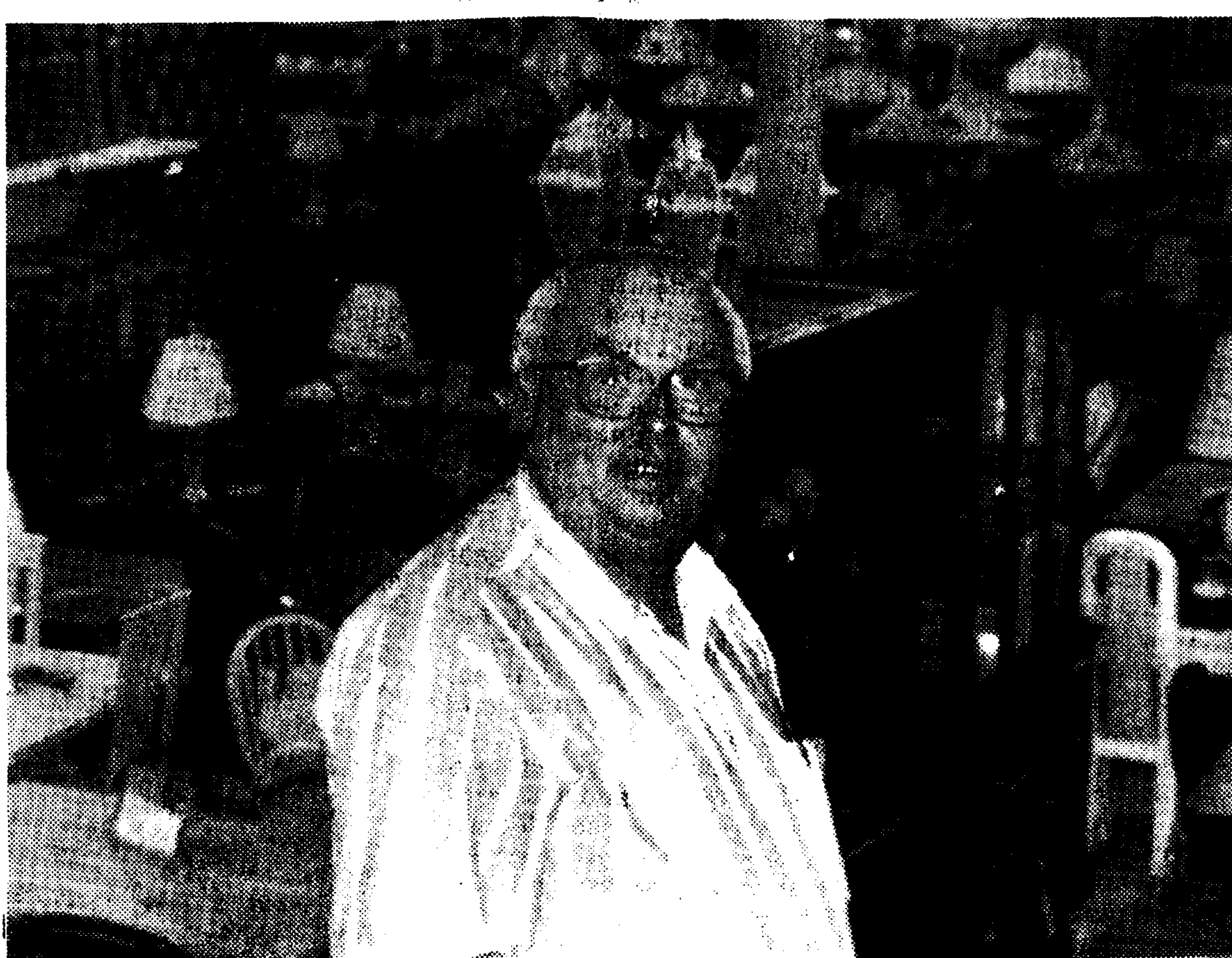
"De zakenwereld in 1956 bestond in zijn algemeniteit uit een bepaalde, afgebakende groep, met name het joodse bevolkingsdeel en uiteraard de afstammelingen van de in het verleden uitgekomen Nederlanders. Veel joodse handelaren zaten in die tijd voornamelijk in de textiel. Mijn handel, ja, de autohandel van Moreno. Dat waren de Opel Kadett's van [illegible] gulden het stuk. Sommige van die auto's rijden overigens nog steeds op het eiland rond. Onverslijtbaar. Er kwamen constant nieuwe zaken bij, terwijl andere negotie *'bis Blaue hinein'* verdwenen...Nee, echt zo veel is er wezenlijk niet veranderd. Er zijn wel veel meer lokale mensen in zaken gegaan. En die industrieën, die op het eiland zo nodig moeten worden ontwikkeld, nee, daar geloof ik totaal niet in. Daar is Curaçao te beperkt, te klein van schaal voor".

EFFICIENCY

"Het gaat daarnaast om een zekere mate van *'efficiency'* van handelen", vervolgt de bekende zakenman. "Zo heb ik zelf in 1974 een atelier gehad voor het maken van bedrijfskleding. Het was wel degelijk een winstgevende [illegible], er was veel vraag naar onze produkten, maar de [illegible] lieten consequent op zich wachten. Er moest echter beslist worden uitgebreid, nieuwe machines [illegible], zonder meer noodzakelijk. Een grote investering dus. Om die apparatuur op *'bonnefooi'* aan te schaffen, zonder dat je weet wat de toekomst je brengt, nu, dat is een te grote gok. Dat kan je, redelijk denkend, niet wagen".

"Toen ben ik aan de Erieweg begonnen met het bedrukken van allerhande t-shirts. Groen, rood, later ook blauw, voor zo'n beetje alle Curaçaose partijen waren we bezig, maar zo langzamerhand kwam daar de klad in. Je zag op een gegeven moment die t-shirt bedrijfjes van alle kanten op je af komen. Het zogenaamde *'snack'* effect, waar Curaçao zo berucht om is. Liever imiteren dan zelf iets verzinnen. Met de komst van al die bedrijfjes zat er dus nog maar weinig brood in".

Het succes van '77 General Stores? "In de bijbel betekenen de cijfers '77' iets dat compleet is. Het is klaar, af. God schiep alles op deze aarde in zes dagen plus de rustdag. Tevens, en dat kwam mooi uit, ben ik in 1977 begonnen. Ik denk dat je een potentiële klant, in die zes dagen per week dat wij open zijn, op zijn gemak moet kunnen laten rondsnuffelen. Hij of zij moet in alle rust kunnen kijken wat er zoal wordt aangeboden. Hierop berust in eerste instantie onze succesformule. Bovendien beschikken we over een voor Curaçaose begrippen grote sortering. Op het eiland is het vaak zo, dat wanneer je een bepaald artikel ziet en het niet ogenblikkelijk koopt, het de volgende dag niet meer te verkrijgen is".

"Ik kwam midden jaren vijftig op Curaçao aan met een kleine handkoffer, een tennisracket en een gitaar. Met een DC-6 via Zürich, Lissabon, Paramaribo en Caracas. Een bijzonder lange reis, maar wel comfortabel. De rest van mijn bezittingen", zegt Piet Campman, eigenaar van de 77 General Stores, "heeft het eiland mij stukje bij beetje gegeven. [illegible] ik nu op mijn [illegible] terug te bezorgen, te herplanten als het ware..."

Je kunt de hele wereld niet alleen verbeteren

"Sorry mevrouw, nog even geduld, maar we hebben inmiddels de nieuwe bestelling al geplaatst. Een maand, twee maanden misschien. Dan komt de volgende zending. Nu, bij ons gebeurt dit niet zo gemakkelijk, ook al omdat je op een eiland woont en niet zo snel relatief kleine voorraden kunt bijbestellen. Daarnaast zijn onze prijzen altijd zonder uitzondering concurrend geweest. In die pure begintijd moesten we nog erg veel calculeren bij het bepalen van onze prijzen en ik kan mij nog herinneren, dat wij een strijkplank voor 39 gulden verkochten, waar de consument elders in de stad 99 gulden voor moest betalen".

"We zijn dus in den beginne binnen de bestaande markt de prijzen behoorlijk aan het *vertimmeren* geweest. Dit heeft er onder meer toe geleid, dat de andere handelaren ook met hun prijzen naar omlaag zijn gegaan. Toch zetten we mijns inziens nog steeds de huidige trend voort. Je zou kunnen zeggen, dat we een soort uitgebreide Nederlandse *'Blokker'* zijn. Ik durf dan ook gerust te stellen, dat iemand die elders een produkt goedkoper krijgt en ik voer dat bewuste artikel ook in mijn pakket, nu, die kan bij mij persoonlijk het prijsverschil komen ophalen".

OMMEKEER

"Ja, je kunt mij omschrijven als een goede katholiek met een Brabantse traditie als achtergrond. Maar die traditie is slechts in een beperkte mate de basis van mijn geloof. Ik ben eigenlijk pas na mijn komst op Curaçao meer door de religie gepakt in vergelijking met Nederland. Ik vind dat de mensen hier veel geloviger zijn, wellicht in sommige gevallen een beetje te *'bijgelovig'*, wanneer je dit in concreto vergelijkt met Europa. Natuurlijk, er zijn tijden, dat men zijn geloof vergeet, het op een zijspoor zet, omdat men druk bezig is met andere, meer wereldse zaken. Men laat dan de godsdienst liggen in de trant van *'ik geloof het voorlopig wel'*. Zo'n periode in mijn leven heb ik hier ook doorgemaakt, dat moet ik duidelijk erkennen".

"Mijn dat bewuste jaar 1978, die ommekeer in mijn leven, en niet te vergeten ook in het leven van mijn vrouw, werd ik uitgenodigd in de kerk van Steenrijk. Daar werd een dienst gehouden onder leiding van pater Josefa en die dienst zei mij toch wel iets, meer dan iets vluchtigs, eigenlijk deed het mij bijzonder veel. Een echte, charismatische dienst, zoals men dit op Curaçao noemt. Het was voor de eerste keer dat ik dacht, *'hé, dit is niet zomaar eventjes plichtmatig naar de mis gaan, dit is een regelrecht feest'*. Ik voelde mij er onmiddellijk thuis, terwijl de gemiddelde Nederlander nu juist vaak wat huiverig tegen deze vorm van geloofsbeleving aankijkt".

"Het is het zuivere verschil in geloven tussen de Nederlander in zijn Europese situatie en het geloven van de Curaçaoënaar. Denk in Europa aan het teruglopende kerkbezoek, aan het al dan niet praktizerend zijn. Men zegt dan wel: *'Ik ben katholiek'*. Maar hij gaat in praktijk niet meer naar de kerk. Goed, hij is katholiek en gelooft in God. En hij heeft inderdaad bepaalde, speciale dagen, wellicht met kerstmis, pasen of met een begrafenis, dat hij een kerkgebouw weer van binnen ziet".

En wat te zeggen van Curaçao? Wordt hier nog echt katholiek geleefd volgens geboden, dogma's en vrome principes? "Nee", stelt Campman. "Je kunt voor dat leven, voor dat geloven, beter het woord *'christelijk'* gebruiken. Mijn personeel, dat kan ik gerust en met trots zeggen, negentig procent van mijn personeel bestaat uit zeer christelijke mensen. En dat de normen, de waardeoordelen, momenteel anders liggen dan ik in het verleden bij mijn ouders in Brabant heb geleerd, nou ja, wellicht is dat normaal te noemen. Ik denk dat mijn eigen kinderen er ook andere normen en waarden op nahouden, in vergelijking met mijn normen en waarden. Maar dat wil nog niet zeggen, dat ze minder christelijk zijn, dat ze zich minder christelijk zouden gedragen".

"Een christen is iemand die rekening houdt met zijn medemens. Dus met nadruk *'rekening houden met'*. Op het eiland gebeurt dit in het algemeen bijzonder veel. Dit wil natuurlijk niet zeggen, dat men deze gedragswijze *'in ultimo'*, dus koste wat koste, moet trachten te verwezenlijken, want er zijn uiteraard grenzen aan alles. Je mag echter ook in deze zin niet generaliseren".

"Maar ik geloof inderdaad, uit de grond van mijn hart, dat de mensen op Curaçao met elkaar rekening proberen te houden. Als op een gegeven moment iemand tekort komt, dan probeer je hem of haar waar mogelijk bij te staan. Maar nogmaals, die grenzen liggen niet scherp afgebakend, ze zijn niet helemaal duidelijk. Iedereen voelt zich soms tekort gedaan. Stel dat ik tegen één van mijn werknemers zeg: *'Je moet rekening houden met de armen'*, dan is het eerste wat ik te horen krijg: 'Ja, maar ik ben ook arm. Kijk naar mijn familie, kijk naar mijn levensomstandigheden. Kijk waar ik woon'. Het is dan ook erg moeilijk te zeggen waar *'arm zijn'* begint en waar *'arm zijn'* de facto ophoudt".

ZUSTERS

"Daar staat tegenover, als ik zie wat men af en toe op het eiland weet te besteden...*'dreadful'*. Nogmaals, ik wil absoluut niet generaliseren, maar overconsumptie is in sommige gevallen aan de orde van de dag. Zelf ben ik uiteraard ook niet zo'n doetje. Ik wil ook wel eens, zij het op een meer decente manier, uit het gareel springen. Een biertje op zijn tijd is nu eenmaal nooit weg. Maar mijn sociale werk, het werk dat althans de gemeenschap daaronder verstaat, vooral mijn werk voor de kerk, gaat uiteraard voor. Het komt volkomen uit mijn hart, uit een gevoel van een zekere mate van harmonie, van orde,...van rechtvaardigheid".

Campman heeft nog steeds van doen met de kloosterzusters, die in hun zelf verkozen *secluse* in de beslotenheid van de 'Monasterio Mama di Dios' op Scherpenheuvel leven. Ze bestaan daar bescheiden, rein van lichaam en geest, ze zijn bijzonder vroom en bidden vrijwel de gehele dag voor het lot van de medemens. Contact naar buiten, naar het 'volle' leven toe, dat op nauwelijks 150 meter afstand over de hoofdweg voorbij raast, is er niet of slechts in zeldzame gevallen. Maar is dit alles nu wel van enig nut? Is dit alles wel zo zinvol in deze moderne maatschappij?

"Je vraagt terecht naar de zusters van Scherpenheuvel", benadrukt Piet Campman. "Die bivakkeren daar, om het wat plastisch te omschrijven, allang niet meer in de gebruikelijke zin van het woord. Dat was voor mij ook een moeilijkheid. Ik vond dat het ter plaatse, in de nieuwe kloosterbehuizing, te *luxueus* werd. Ik heb daar zelfs, nogal fel voor mijn doen, tegen geageerd. Het gebouw heeft in totaal, in de uiteindelijke fase, erg veel miljoenen gekost. Als je dat per persoon zou omrekenen, is dat voor ieder van de 22 zusters een goede volkswoning waard".

"En de reden van die hoge kostprijs zit hem alleen in de lokatie waar gebouwd is. De zusters hadden op zeker moment een stuk grond gekregen van de fraters, en je moet natuurlijk altijd zeggen *'kijk een gegeven paard niet in de bek'*. Maar als je een stuk grond geeft, dat bij voorbaat al dwingt tot grote investeringen, alleen al in het fundament ging voor meer dan een half miljoen gulden, nou ja, ik vond zelf dat het alles bij elkaar te duur werd, een te grote luxe. Het is niet, dat ik het de zusters misgun, begrijp me goed, maar men had bij wijze van spreken achter 77 General Store bij de Jan Noorduynweg kunnen bouwen voor de helft van de prijs. Ik heb ze het terrein nog aangeboden".

"En het nut van dit alles? Persoonlijk probeer ik deze religieuzen zo goed als mogelijk is in de maatschappij te vertegenwoordigen. Gezond of niet dat leven? Ik denk dat dit voor een buitenstaander moeilijk te verklaren valt. Het is iets zuiver persoonlijks. De kloosterzusters vinden dat dit voor hen de beste en meest zinvolle manier van leven is. Ik ben er zelf van overtuigd, dat zij een grote functie in onze maatschappij vertegenwoordigen. Het zou alleen niet mijn wijze van functioneren zijn. Maar stel je voor dat we allemaal bakker werden? Nogal ongezellig allemaal".

STUDIO

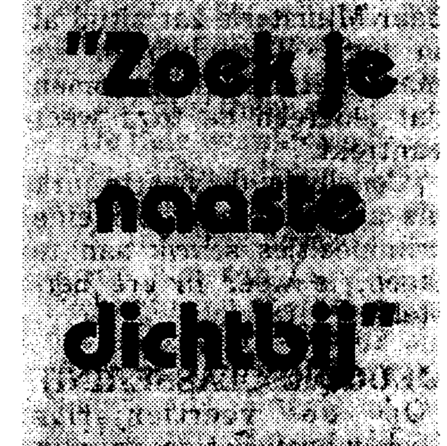
77 General Stores sponsort sinds jaren de zondagse mis, die door *TeleCuraçao* om vier uur 's middags wordt uitgezonden. Dit veel bekeken programma met hoge waarderingscijfers wordt opgenomen in een kapel aan de Scharlooweg. Campman: "Ik heb zelf in een pand op Scharloo gewoond en toen hadden we daar achter een ruimte, waarvan we zeiden, luister, dit is een prachtige, unieke ruimte, waarvan we een studio zouden kunnen maken met een goede akoestiek. Later, zo'n tien jaar geleden, kwam er een vereniging waarvan de leden de intentie hadden voor minder draagkrachtigen te gaan werken. Die zochten ook een ruimte om bijvoorbeeld twee keer per week te vergaderen en in het algemeen hun religieuze opvattingen te kunnen ventileren".

"Toen werd die bewuste ruimte met zijn goede akoestiek een kapel, een ideale kapel, die nog steeds wordt gebruikt voor de uitzendingen van TeleCuraçao. Ik heb er altijd al een hekel aan gehad om een ruimte te hebben, die eens in de week of om de paar dagen wordt gebruikt. En dan, dat is de consequentie, jammergenoeg bewaakt moet worden zodat er niets gestolen wordt. De kapel op Scharloo is gelukkig iedere dag geopend en er wordt ook iedere dag een dienst gehouden. Daarnaast wordt er veel vergaderd".

"Als je wilt weten wat je in je leven kan doen, dan moet je om je heen kijken en datgene oppakken wat het dichtst bij je ligt. Waar je het meeste voor voelt. Je kunt nu eenmaal de hele wereld niet in je eentje helpen verbeteren. Je kunt de hele wereld met al zijn noden op geen enkele manier in totaliteit helpen torsen. Je moet dus om je heen kijken. Je schaal beperken. Laat iedereen dat stukje trachten te doen in de beperkte ruimte rond zich heen. *Zoek je naaste dichtbij en niet zo ver weg*".

"Zo kan ik voor Afrika weinig doen. Alleen de persoon in mijn nabijheid kan ik met mijn beperkte middelen de hand reiken. Draagt iedereen zijn steentje bij, dan komt die andere mens in Afrika uiteindelijk ook weer aan zijn trekken. Dat is mijn *levensfilosofie*. Je behoeft dus persé de wereld niet te willen verbeteren, maar je kunt hier en daar een belangrijke steen aandragen. Het schept een fundament. Je moet dit natuurlijk zelf doen. En er zelf volkomen achter staan".

"Een groot voordeel bij dit alles is, dat op dit eiland het minst in vakjes wordt gedacht. Als je dat ziet, zoals onlangs bij de *PAR*. De dominee, de bisschop en vertegenwoordigers van de islam en de joden, die gezamenlijk

een dienst houden. Dat wordt op Curaçao door ieder weldenkend mens geapprecieerd en dat moet ook zo kunnen. Mijn stelling is, dat je je geen christen kunt noemen, wanneer je zoiets niet kunt accepteren. Het waarderen van iemand in zijn eigen omgeving en in zijn eigen geloofsbeleving. Dat is voor mij de basis van mijn christenzijn, van het christendom".

Eindredaktie: Norbert Hendrikse, opmaak: Solange Isselt

'Geef mij je shag anders slacht ik je'

IN ENGELAND slaan twee elfjarige jongens een peuter dood. In Frankrijk wordt een zwerver door kinderen vermoord. In Amerika praat Oprah Winfrey met kinderen, die in gevangenissen zitten, omdat ze moorden hebben gepleegd. En in Nederland wil minister Hirsch Ballin dat omroepen en videotheken het geweld op televisie en in videofilms gaan beteugelen. Hij vreest de slechte invloed van al dit geweld op de jeugd. Want ook in Nederland worden de crimineeltjes jonger en hun vergrijpen gewelddadiger.

=door Martin Gommers=

Die vrijdagochtend speelt de ruimtenood in het Arnhemse paleis van Justitie de rechterlijke macht weer parten. Kinderrechter mr. A. Vrijhoeven weigert het kleine zaaltje dat hem voor die dag is toegewezen. Duidelijk een civiel zaaltje, waar een rechter en een griffier op een verhoging zitten.

Voor de officier van Justitie is er geen plaats meer, tenzij zij wat lager aan een apart tafeltje in de zaal wil gaan zitten. Maar dat is ook geen gezicht, De rechter pakt zijn blad met koffiekan en kopjes en verdwijnt richting eigen kamer.

Het is een hele verbetering. Een ruime kamer, met uitzicht op een stukje markt onder de Arnhemse Eusebiuskerk. Zo hoort het ook, het is bijna rechtsprekerij tussen het gemene volk. De rechter gebruikt de vergadertafel. Hare Majesteit hangt nu niet achter hem, maar tegenover hem. Bij wijze van uitzondering mag er dit maal een journalist bij de kinderzittingen zijn. Die zittingen zijn normaal nog steeds gesloten voor pers en publiek. Niemand van de jeugdige verdachten, hun ouders of de advocaten, zal die dag het vertrek van de journalist eisen.

Verrassing: de rechter en zijn griffier hangen de toga om. Is dat nodig voor een doorsnee-zitting met doorsnee-feiten? "We hebben de toga heringevoerd", zegt de kinderrechter. "Het is inderdaad wel zo: hoe lager de drempel, hoe gemakkelijker je met elkaar praat. Maar voordat een kind bij de rechter komt, zijn er al wat zeven gepasseerd. Het heeft al waarschuwingen gehad van de officier. En het Openbaar Ministerie zat altijd al in toga. Toen hebben we maar het besluit genomen dat iedereen de toga weer aantrekt."

Conslusie: de zwarte jurk als attribuut om de kleine crimineeltjes schrik aan te jagen, is weer in ere hersteld.

JEUGDRECLASSERING

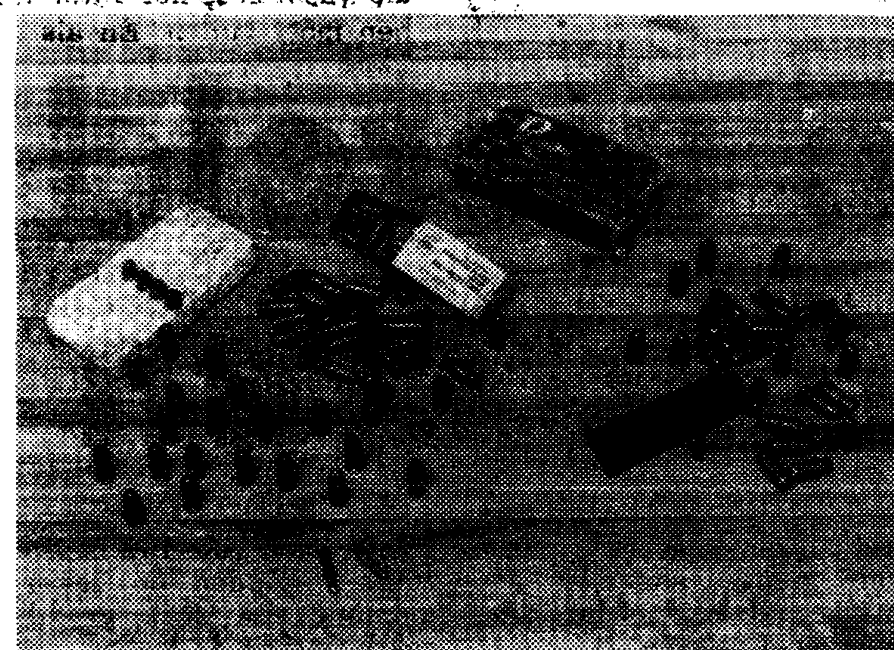
Op de veertienjarige Dickey heeft het decorum in elk geval effect. "Het ging hem dun door de broek dat hij bij u moest komen, dat is al genoeg straf", spreekt zijn advocaat opgewekt. "Die strafzitting maakt op hem een bijzonder diepe indruk." Dickey zit er inderdaad timide bij, evenals zijn vader, een potige, royaal besnorde veertiger. Dickey heeft een Turkse jongen geslagen. Justitie stuurde Dickey een accept-giro van 25 gulden, maar er werd niet betaald. En dan moet je voor de rechter komen met een advocaat en je ouders. "Hij woont bij zijn moeder en die interesseert zich niet zo voor die enveloppen", verklaart vader.

Hoe dan ook, Dickey zit hem nu duidelijk te knijpen. Niet ten onrechte, want wie bij de rechter komt, wordt wel even doorgelicht. Er blijkt veel meer met Dickey aan de hand. Regelmatig knokpartijen, vernielingen en ontzeggingen voor een jeugdsoos en twee zwembaden. "Diverse mensen in de buurt hebben geen aangifte durven doen", meldt de rechter met een blik op het postuur van Dickey's vader.

"Ziet er niet best uit, hè", probeert mr Vrijhoeven. "Waarom doe je dat?" Dickey: "Ik zou het niet weten." Rechter: "Ben je zo'n agressief menneke?" Dickey: "Ik word wel eens boos, ja." Rechter: "Sla je ook je moeder als je moet afwassen?" Dickey: "Dan ben ik ook boos, ja."

Officier mr. J. Verbeek vindt dat de transactie van 25 gulden een foutje was, gelet op alles wat er al gepasseerd is in het jonge leven van Dickey, Met Dickey is meer loos. Een gang naar de rechter had meer voor de hand gelegen dan een transactie. Hij eist een boete van 25 gulden plus nog eens een voorwaardelijke arreststraf van veertien dagen. Proeftijd: een jaar. Dickey zucht.

De rechter glundert: "Wat vind je daarvan? Gematst? Je had gedacht dat je moest zitten, hè?" Dickey zucht weer. Hij wil voetballen, desnoods met die Turkse jongen, met wie nu weer de vrede is getekend. Mr. Vrijhoeven vindt niet dat het de schuld van Dickey is dat zijn moeder geen enveloppen van Justitie open maakt. En dus laat hij het bij het bedrag van de transactie: 25 gulden boete. Plus toezicht van de jeugdreclassering.

DERTIG UUR WERKEN

De 18-jarige Thomas uit een Achterhoeks plaatsje ligt verongelijkt in zijn stoel, de lange benen slordig voor zich uit gedrapeerd, Hij is deze ochtend de enige jonge verdachte die niet te intimideren lijkt. Zijn advocaat laat het afweten. Thomas heeft een proefrit met een gestolen snorfiets gemaakt en het voertuig niet aan de dief terug gegeven.

Een juridisch puzzeltje: is dat heling van gestolen waar of verduistering van een bromfiets? De officier wil het meerderjarigenstrafrecht toepassen en eist een week gevangenisstraf tegen de knaap, die voor geweldpleging al eens 54 dagen tuchtschool heeft uitgezeten. Een week zitten. Thomas doet alsof hij niet weet wat de gevolgen kunnen zijn. De rechter: "Nou, het kan zijn dat je stageplaats dan niet meer door gaat. Of dat je vriendinnetje het uitmaakt."

Thomas blijft languit liggen en verongelijkt kijken. De rechter schiet ineens uit zijn slof: "Je weet best wat de gevolgen van een week cel zijn. Je bent wat dat betreft toch niet debiel, hè. De interesse straalt er volstrekt vanaf, dat is vanmorgen wel duidelijk."

Toch krijgt Thomas nog een kans, hij mag dertig uur werken ter vervanging van die week cel. Verduistering is bewezen, vindt mr. Vrijhoeven. Als Thomas met zijn moeder vertrokken is, zegt een advocaat, die in het kader van een stage de zitting bijwoont:"Hij zat er wel looiïg bij, zeg. Toch kwalijk dat zijn advocaat het laat afweten. Die moet hem toch op zo'n zitting voorbereiden? Zelf speel ik tevoren met een cliënt de zitting op kantoor. Want de meeste mensen hebben geen benul hoe het hier toegaat."

De griffier haalt de volgende zaak van de gang, want er is deze dag geen bode beschikbaar van de rechter. Dit maal is er wel een advocaat, maar geen verdachte. De net achttien jaar geworden Theresa is niet te vinden, ze is vertrokken bij haar pleeggezin. Waar ze nu is, blijft onduidelijk. Een minderjarige moet, in tegenstelling tot een volwassen verdachte, in persoon voor de rechter verschijnen. In dit geval is er een probleem: Theresa was achttien toen ze de dagvaarding kreeg. De advocaat wil graag de zaak afgedaan zien. Dan maar zonder Theresa. De straf: honderd gulden boete voor het stelen van een *bodystocking* bij Intertoys. Theresa is ongezien veroordeeld, het gevoel blijft dat we ons zorgen moeten maken om Theresa.

Marokkaanse Youssouf, zeventien jaar, uit een Veluwse plaats, had geen geld voor de transactie van vijftig gulden.In zijn bezit werd een gestolen brommer met afgepakt nummerplaatje aangetroffen. De transactie is niet betaald, dus dat betekent een gang naar de rechter. Die vraagt: "Hoe gaat het thuis? Niet teveel ruzie tussen jou en je ouders? Hoe gaat het op school. Je gaat wel over, denk je? Je krijgt zakgeld? Verdien je nog wat bij, zakken vullen, krantenwijkjes? Heb je schulden, soms van iemand geld geleend?"

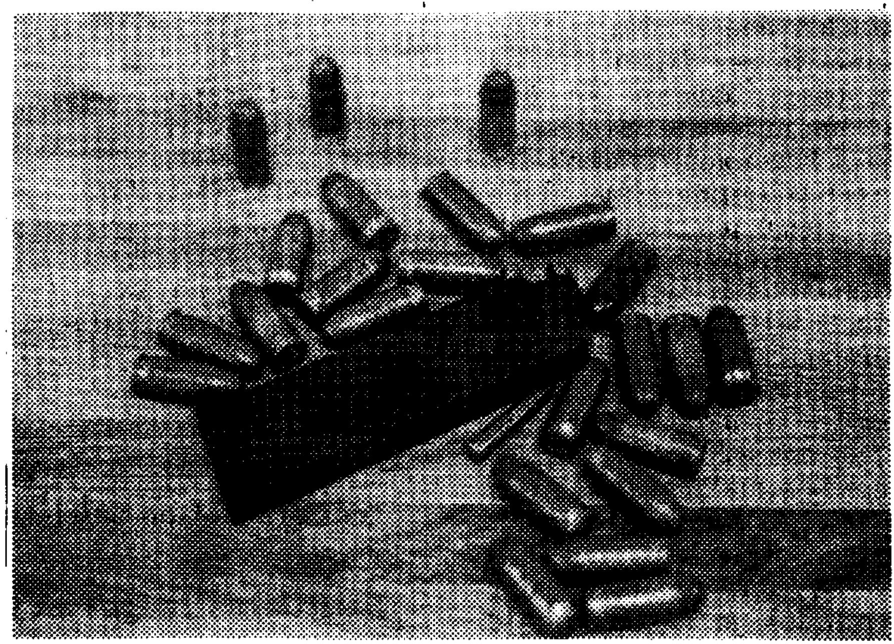
Youssouf is wat verlegen onder zoveel aandacht, antwoordt met ja en nee. "Ik heb de brommer niet gestolen, maar gevonden", zegt hij dan. Maar ook het achterhouden van een 'gevonden' bromfiets is strafbaar. De boete wordt verhoogd naar zestig gulden. Een tientje extra voor de overlast die aan Justitie is berokkend voor het niet betalen van de transactie.

Met het binnentreden van Achmed, zeventien jaar, ook van de Veluwe, is het gedaan met het kruimelwerk. Achmed hoort tot een grote groep Marokkaanse jongeren die veel overlast aan [illegible] bezorgt. Hij hangt regelmatig rond in de Singelweg. "Ja ja, die plaats staat bij ons slecht bekend", herinnert de rechter zich.

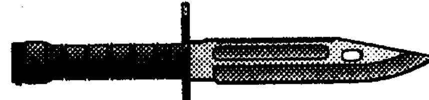
Achmed en zijn kornuiten hebben een café verbouwd. Het werd een ravage. Zelfs het biljart lag op zijn kop. De vloer was bezaaid met glas. En hij had ook nog negen gram cocaïne bij zich. "Gevonden in een putje bij de bakkerij", is zijn weerwoord. Bovendien was hij in het bezit van een namaakpistool, een Colt. "Van een jongen gekregen, die het op de kermis had gewonnen."

Op de straflijst van Achmed staat al een poging tot doodslag. Een alternatieve straf heeft hij goed volbracht, en een overlevingstocht in de Ardennen is gelukt, getuige zijn lijfelijke aanwezigheid op de zitting. Via een banenproject kreeg hij een baan. Achmed is al eens onder toezicht gesteld.

Maar van toezien komt niet veel meer terecht, want de voogd mag niet meer het ouderlijk huis binnen als er geen man in huis is. Officier van Justitie mr. Verbeek heeft het niet op de combinatie drugs-wapen-geweld. Bovendien is Achmed vlak voor deze feiten nog door de rechter veroordeeld. Drie maanden tuchtschool is haar eis.

De advocaat probeert de drie maanden tuchtschool weg te poetsen, Eén van de weinigen in de vriendenclub die een baan heeft, pleit hij. Bovendien gaat het sinds deze feiten goed met Achmed, er was geen politiecontact meer. Achmed boft, de rechter probeert het nog

eens met hem. De drie maanden tuchtschool worden voorwaardelijk opgelegd. Maar er moet wel zeventig uur gewerkt worden en er wordt een verplicht contact met de jeugdreclassering bevolen. "Hoe is het toch mogelijk dat dit soort namaakpistolen op kermissen te winnen zijn", zegt mr. Vrijhoeven hoofdschuddend. "Justitie zou daar toch eens naar moeten kijken. Volgende zaak."

Een man, die zich bekend maakt als gezinsvoogd, steekt zijn hoofd om de deur van de rechterskamer. "D'r zit hier een jongen al een uur te wachten!" Kennelijk overgeslagen of vergeten. Het probleem blijkt al snel opgelost. Zijn transactie is betaald, hij mag weer weg. De jongen staat er ongemakkelijk bij. "Mag ik je nog een hint geven?" vraagt de rechter. "Haal de handen uit je zak. Als je straks bij een baas gaat solliciteren, maakt dat een slechte indruk." De jongen kleurt tot in zijn nek en verdwijnt schielijk.

Mohammed is vijftien jaar, oogt dom en heeft een lompe motoriek. Zeer sterk verminderd toerekeningsvatbaar, hebben psychiater en psycholoog eensgezind vastgesteld. Mohammed hield een jongen een mes onder de neus en sprak de weinig subtiele tekst: "Geef me je shag, anders slacht ik je." Ook staat op de dagvaarding de diefstal van een autocassetterecorder uit een auto en een tv uit een flat. Maar de auto was al open gebroken.

Daarna had hij de recorder gestolen. En de flatdeur stond open, waarna Mohammed de tv meenam, even in de hal plaatste en jawel, even later was de tv weg. De rechter raakt geïrriteerd. "Een lulverhaal." Er zal worden aangekoerst op een uithuisplaatsing, maar daar is de vader van Mohammed faliekant op tegen. Want dan stapt de vrouw des huizes ook op, heeft ze aangekondigd. De geschrokken echtgenoot heeft beloofd zijn zoon 24 uur per dag in het oog te houden.

De vrees bestaat dat vader dat niet waar kan maken. Deze dag in elk geval niet, want hij schittert door afwezigheid. De rechter beveelt een voorwaardelijke plaatsing in een inrichting voor buitengewone behandeling en voortzetting van het contact met de jeugdreclassering. Mohammed hoeft nog maar één keer wat onvriendelijk om een shagje te vragen en hij wordt opgenomen in een inrichting.

Het loopt tegen lunchtijd, de magen beginnen te knorren. Er is een uurtje achterstand op het zittingsrooster. Op de gang zitten nog enkele jeugdige verdachten met hun ouders. De rechter gaat door, met vermoedelijk in het achterhoofd de gedachte dat er weinig opvoedkundigs uitgaat van een overheid, die zich niet aan de afgesproken tijdstippen houdt.

Roderick is het type, dat die tijd op de gang in zak as moet hebben gezeten. reed als zestienjarige een bromfiets door Arnhem terwijl de naald van de kilometerteller het getal aangaf. Hij passeerde auto aan de rechterkant maar zag niet dat de au had geremd voor een op zebrapad overstekende jarige vrouw. Roderick rem nog wel, maar schepte bejaarde dame. Die liep wonden en een lichte hersenschudding op.

De jachtige bromfietser van het ongeval geschrokken, vertellen advocaat en zijn moeder. heeft gelijk de bromfiets verkocht. Hij is door dit voorval ook zijn werk kwijt geraakt en hij durfde ook heel lang niet meer langs de plek des onheils te gaan. En Roderick is nog wel gek op oude mensen!

"Het gaat mij te ver het Openbaar Ministerie nog aan de dader moet gaan vragen of hij gevolgen heeft ondervonden", zegt de officier zuur. Zij wil dat Roderick zes maanden rij-ontzegging krijgt en driehonderd gulden boete betaalt. "D mag je dus zes maanden ni brommen, wel fietsen. rijlessen nemen, dat mag weer."

De kinderrechter heeft een verrassing in petto. spreekt Roderick vrij van aanrijding. Een stilstaande auto mag je inderdaad rechts niet passeren, een rijdende wel. En het staat niet vast of de auto stil stond. Dus is het feit niet bewezen. "Bedankt. Dag." Roderick verdwijnt gehaast. Als hij uit het zicht is, doceert de rechter: "In het jeugdstrafrecht is een rij-ontzegging niet mogelijk."

Manuel en Jozef hebben zich voorbeeldig hersteld van hun misstap. Zij probeerden een geldloper te beroven van zijn koffer. Ze gebruikten daarbij een gasalarmpistool en een stroomstok. Hun 1[illegible] uur dienstverlening (werk als straf) hebben ze er zitten. "Ze waren plezierig in de omgang", rapporteerden de instellingen, waar ze gewerkt hebben. "We hebben er veel van geleerd", zegt het braaf ogende duo dat je zo bij een hockeyteam uit een villawijk zou indelen. Na het succesvolle werk komen Manuel en Jozef er met een maand voorwaardelijk.

Met de laatste klant van de zitting, de zeventienjarige Eimert, is het minder gegaan. Hij moest voor het stelen van dure jassen 1[illegible] uur werken in de keuken van een bejaardenhuis. "Hij kan maar net een voldoendetje af", zegt de kinderrechter zuinig. "Gemopper zie jij direct als kritiek."

"Maar het gaat beter met Eimert", zegt zijn vader hoopvol. "Hij is uit zijn wa[illegible] wereld en weer naar de m[illegible] gegaan." Eimert heeft ook de cursus *Slachtoffer in Be[illegible]* en een weerbaarheidstraining gevolgd. "Goed", zegt de kinderrechter, "mijn uiteindelijke vonnis is een maand tuchtschool voorwaardelijk na een geslaagde dienstverlening." En tot de vader van Eimert: "U moppert nog maar eens een paar keer flink."

(Om redenen van privacy zijn de namen van de verdachten gefingeerd)

Nieuwe puzzelbal moet I.Q. en gemoedsrust stimuleren

Het ontwerp van de puzzel kostte hem bijna tien jaar en nu het klaar is, lukt het de bedenker toch niet om het speelgoed binnen de beloofde minuut in elkaar te zetten. Professor Uwe Meffert, uitvinder van de pyraminx puzzel, kan zich er niet druk om maken. Zijn 'mickey's challenge'bal, waarmee hij volgende week de Nederlandse markt hoopt te veroveren, moet namelijk vooral een ontspannende werking hebben op de spelers.

De van oorsprong Duitse wetenschapper die nu in Hong Kong woont, beschouwt het maken van puzzels nog steeds als een hobby. Een aantal jaren na het succes van de bekende kubus van de Hongaar Erno Rubik besloot Meffert op aandringen van vrienden zijn eigen biologische modellen in de vorm van een puzzel op de markt te brengen. En met succes. Wereldwijd verkocht hij negentig miljoen exemplaren van zijn pyraminx puzzel.

In amsterdam werd deze week woensdag zijn nieuwe creatie getoond. De driedimensionale 'mickey's puzzelbal' werd in samenwerking met Disney gemaakt en bestaat uit veertien grote en kleine stukken waarmee 5,5 miljoen combinaties te maken zijn.

Mickey Mouse en Donald Duck pronken in reliëf op de bal, waardoor het spel ook voor blinden geschikt is. "Bovendien werkt het spelen met de puzzel ontspannend en krijg je er nieuwe energie van. Dat komt onder meer door de reliëfafbeeldingen, die stimulerend werken op diverse acupunctuurpunten in de handen", aldus Meffert.

Vergelijkingen met het tellen van de rozenkrans door katholieken gaan volgens Meffert zeker op. De ontwerper van het spel specialiseerde zich, naast zijn studie in technische vakken, in Aziatische geneeskunst en schreef boeken over de Chinese techniek Tai-Chi Chi-Gung. Deze techniek behelst het bezig zijn met gezond leven en schoonheidsoefeningen.

Ter promotie van de puzzelbal brengt Disney een speciale strip op de markt. Volgens Meffert heel bijzonder omdat het niet zo vaak voorkomt dat Mickey Mouse en Donald Duck in een strip optreden.

De professor vindt dat hij met zijn spelen intelligentie bij kinderen kan bevorderen. "Kinderen worden slimmer door ermee te spelen, of ze het willen of niet." Hij heeft toegezegd een flink aantal puzzelballen aan educatieve instellingen en blindeninstituten te schenken.

De bal (die makkelijk lijkt maar moeilijk blijkt) gaat bijna dertig gulden kosten en is vanaf eind april in Nederland verkrijgbaar. "Ik kan het zelfs nog in mijn slaap", zegt Meffert optimistisch, terwijl hij al met al toch nog tien minuten bezig is geweest een puzzel in elkaar te zetten.

Tachtig jarige Zuster Berchmans

Ik sta op de hoek van de weg naar huis

Vorige week vierde zuster Berchmans haar tachtigste verjaardag. Een feestdag want zuster Berchmans is bij velen uit onze gemeenschap geliefd en bekend. Maar een feest organiseren voor zuster Berchmans is moeilijk: "Ik wil wel graag feest maken voor andere mensen, maar zelf feestvarken zijn, nee, daar heb ik een hekel aan".

Zuster Berchmans werd tachtig jaar geleden geboren op Aruba. Zij wilde graag onderwijzeres worden en in die tijd moest je voor die studie naar Curaçao. Daar kwam zij terecht op het internaat van het St. Martinus Gesticht. Ze vond het leven van de zusters daar heel fijn "al weet je er niet veel van als internaatsleerling". Om het jaar gingen de leerlingen in de vakantie naar huis, maar al op 5 oktober schreef zij naar haar moeder dat ze niet meer naar huis zou komen, want: "ik word zuster!".

Haar moeder was verstandig en raadde haar aan eerst haar studie af te maken. Na het behalen van haar akte kreeg ze een aanstelling op Aruba en ze werd onderwijzeres op Aruba. Daar speelde ze op het orgel en leidde ze groepen in de padvinderij. Het contact met de zusters bleef, omdat ze ieder jaar mee ging met de retraite voor de leerkrachten die op Curaçao gehouden werd. Maar intreden als religieuze? Ze was de enige dochter van haar moeder en ze wist dat haar moeder liever niet had dat ze zuster zou worden. "Ik kan niet gelukkig zijn als mijn moeder het niet goed vindt". Zo gingen de jaren voorbij, het verlangen naar het klooster bleef en uiteindelijk is ze toch ingetreden. Met toestemming van haar moeder.

GELOFTES

"Mijn moeder leefde nog. Ze was bij mijn tijdelijke geloftes en bij mijn eeuwige geloftes. Ze had zich ermee verzoend, zich erin geschikt. Ik was zo gelukkig. Natuurlijk gaat een leven in een klooster niet over rozen, ook in het klooster heb je verdriet en geluk net als in het leven daarbuiten. Maar ik ben gelukkig dat ik ja tegen de Heer heb gezegd. Je kunt als zuster zo veel meer voor de mensen betekenen. Het is jammer dat er nu zo weinig roepingen zijn. Als vrouw en moeder kun je ook veel, maar als je je helemaal los maakt, heb je meer mogelijkheden. Je hebt tijd voor een gesprek, voor raadgevingen, je kunt eenzame en bejaarde mensen opzoeken. Ik heb nog steeds heimwee naar die actieve tijd".

Zuster Berchmans trad in bij de Zusters van Roosendaal en vertrok voor verdere studie naar Nederland. Toen zij terugkwam op Curaçao kwam ze als onderwijzeres te werken op de lagere school van het Sint Martinus Gesticht, waar Soeur Marie van der Kolk hoofd was.

"Zonder te weten heb ik van haar geleerd hoe zij het hoofdschap deed. Ik heb haar later vervangen. Daarna werd ik hoofd van de Fatimaschool en daarna kwam ik terug als hoofd op de St.Martinus school zelf".

En na vijf jaar hoofd geweest te zijn, kwam op een dag monseigneur Holterman langs, die vertelde dat hij twee zusters nodig had voor een nieuw te stichten cathechetisch centrum. Die twee zusters zouden uitgezonden worden voor studie. Zuster Berchmans vertrok voor negen maanden naar Chili voor een studie cathechese, de andere zuster vertrok naar Leuven voor een opleiding in de didaktiek. Daarna hebben zij samen, onder leiding van pater Vincent Jansen het Cathechetisch Centrum op Curaçao opgezet. Daar heeft zuster Berchmans 13 jaar gewerkt.

"In die tijd woonde ik in San Willibrordus, met zuster Hildegard Vogels, een Nederlandse, en met zuster Euberta Maduro, een Curaçaose. We hebben er 18 jaar gewoond. Maar zuster Hildegard is ziek naar Nederland gegaan en twee jaar geleden is zuster Euberta overleden. Zuster Berchmans is nog een jaar alleen in San Willibrordus gebleven.

"Maar na die brand in de school vorig jaar moest ik daar weg". Nu woont zuster Berchmans bij de andere zusters in klooster Alverna". Zuster Berchmans was onderwijzeres in hart en nieren en ze haalt graag herinneringen op aan de tijd dat ze nog voor de klas stond. "Het heeft mij veel gekost om naar de cursus in Chili te gaan, maar ja, ik kon monseigneur Holterman niet weigeren. Het was de Voorzienigheid. In ben begin 1968 gegaan en eind van dat jaar teruggekomen. In mei 1969 is de school verbrand met alle gevolgen van dien".

NEDERLANDS

"Op school heb ik er altijd op gestaan dat de kinderen Nederlands spraken. Ik maakte ook graag rijmpjes voor ze. Ook heb ik godsdienst gegeven op het MIL en in de brugklassen van het Radulphus College. Ik kom zo veel oud-leerlingen tegen, op de bank, op allerlei plaatsen, het is altijd prettig. En dan zeggen ze tegen mij: 'Weet u nog dat we altijd canons zongen?' Ik houd van zingen. Het is jammer dat ze tegenwoordig zo weinig zongen. Althans dat wordt gezegd. Zo precies weet ik het niet. Maar zingen is zo belangrijk voor de kinderen".

"In de jaren zestig zijn we met de zesde klas een keertje naar Suhandi gegaan voor de radio. Het was in de kersttijd. Die casette is daar gebleven, die hebben we nooit gehoord. Ik zou die zo graag nog eens willen horen".

"Op schoolfeesten mochten de kinderen in burger komen, in hun eigen jurk met strikken in het haar. Zo was er eens een film in theater Roxy, de Sound of Music. We gingen uit met de kinderen, en deden net of we gingen wandelen. Je had de gezichten van de kinderen moeten zien toen we naar binnen gingen. Het jaar erna zijn we naar Westend geweest. Kunt u begrijpen wat je voelt als je je school daarna in puin ziet liggen? Maar ik heb veel goede dagen gehad. Meer goede dan niet goede. Nu ben ik tachtig. Ik sta op de hoek van de weg naar huis".

Ouder worden valt echter niet altijd mee.

"Ik weet dat het zo. moet gaan maar het is jammer dat je op een gegeven moment geen jeugd meer om je heen hebt. De wereld verandert en de jeugd van tegenwoordig is ook anders. Je kunt de schuld van hun problemen niet aan de jeugd geven. Het gaat om het voorbeeld dat de ouders geven en ook om wat de gemeenschap van hen maakt.

De voorbeelden die ze van die gemeenschap krijgen. En natuurlijk ook van hun leerkrachten, de goede niet te na gesproken. Als je nadenkt: kinderen zijn als sponsen, die wachten op het water dat hen moet vullen. En als ze niets zien dan feesten en t.v.? Het is alles goed, maar het maakt van hen geen goede mensen. Het is erg dat er geen kloosterroepingen meer zijn. Dan ben je vrijgesteld en kun je een handje helpen. Voor alle fouten die ik gemaakt heb, vergeef me, en ik bid voor allen dat ze goed mogen leven. Ik zou graag willen dat anderen het overnamen en verder gaan".

CENTRUM

Een groot deel van haar leven vormde voor zuster Berchmans het Cathegetisch Centrum. Dat centrum begon in Santa Maria waar nu de Setel is gehuisvest. Vandaar is het verhuisd naar Pietermaai en daarvandaan weer naar Scherpenheuvel. "Het hart was pater Jansen. Hij gaat er nu nog steeds naar toe. Ik ben er de laatste tijd veel te weinig naartoe geweest. Dat komt omdat de auto, die ik mocht gebruiken, is gestolen. Hier van het erf af, een erf met twee gesloten hekken. Nooit meer iets van gehoord".

Bent u nu afhankelijk van anderen voor vervoer?

"Ik kan twee ochtenden over een auto beschikken. Dan kan ik naar de diëtist, naar de dokter of op ziekenbezoek, boodschappen doen, zo'n ochtend is zo om. Ik neem ook mensen mee, zo kan ik nog nuttig zijn voor een ander. Ik zit niet stil".

Het is niet alleen af en toe een ochtend autorijden. Zuster Berchmans heeft het druk. Ze speelt orgel in het klooster Alverna, samen met de juffrouw die het orgel bespeelde voor zij in Alverna kwam wonen. Ook maakt zij zelf liederen, en vertaalt liederen uit het Engels of Spaans. Zij heeft drie heilige missen zelf gecomponeerd, 2 in het papiamentu en een in het Nederlands, die nog regelmatig worden uitgevoerd, ook in het moederhuis in Nederland. Zelf zegt zij echter bescheiden: "Ik heb mijn hele leven graag gerijmd". Of ook: "Het is een geschenk van God. Ik heb gewoon mijn plicht gedaan en ik ben dankbaar dat ik daarvoor de kans heb gekregen".

Dickers kleurrijke cocktail voor een happy hour

Is het afgunst of afkeer? Het een en ander houdt me in ieder geval regelmatig bezig: keer op keer weten makamba's zich te verrijken door hun ervaringsvolle handelen hier op de eilanden. Neem nou Peter Dicker, de voormalig hoofdredacteur van de Amigoe. Niet tevreden met de perikelen die zijn dagelijks werk ongetwijfeld met zich meebracht, werd de computer door hem heimelijk ook nog gebruikt om literaire teksten te schrijven.

\- Aart G. Broek -

Koud weg van de hitte op dit eiland, of hem bereikte het nieuws dat zijn verhaal 'Otzens Happy Hour' zou worden gehonoreerd met de prijs van de literaire talentenjacht 'Het Antilliaanse Verhaal' 1993 van het Corps Consulair en de Regering van de Nederlandse Antillen.

Terwijl er nog zo'n vijfenveertig andere inzendingen waren van echt Antilliaanse bodem, gaat die makamba er vandoor met de prijs. Dicker kwam aangevlogen, streek even voor drie jaar neder op deze fortuinlijke rots en vloog weer weg. Dit kortstondige neerstrijken gaf blijkbaar voldoende voeding aan ervaringen die een verhaal als 'Otzens Happy Hour' opleveren. Maar waarom zijn de jarenlange ervaringen van de eilandsbewoners deze keer geen rijke bron gebleken voor prijzenswaardige literaire teksten? De rijkdom - in intellectuele zin, zo zal duidelijk zijn -ligt toch niet alleen voor passanten voor het oprapen!

Een goede verklaring heb ik niet voor het gegeven, dat de bijdragen van Antilliaanse bodem niet in de prijzen vielen, of, beter, konden vallen vanwege tekortkomingen. Een constant element in deze tekortkomingen lijkt mij echter wel aanwijsbaar in vele van die andere inzendingen (die ik als jurylid inderdaad allemaal en helemaal heb gelezen). Literaire teksten dienen - zo lijkt mij al twee eeuwen gangbaar - vertrouwd te maken met het onbekende en te vervreemden van het vertrouwde. Literaire teksten hebben als functie het plaatsen van vraagtekens waar andere teksten - van politici, journalisten, beleidsmedewerkers, dominees, vakbondsleiders, schooljuffrouwen, reclametekstschrijvers, huisvaders, managers, wetenschappers, een vorige generatie literaire schrijvers enz. - dit nalaten. De creativiteit van de schrijvers dient het plaatsen van vraagtekens tot op het bot door te voeren om vervolgens tentatieve antwoorden te suggereren (zo die er al zijn).

Otzens happy hour

door Peter Dicker

Uitgeverij Amigoe N.V.

In tegenstelling tot 'Otzens Happy Hour' ontbreekt aan het merendeel van de andere inzendingen de 'verwondering' omtrent de complexiteit van ons menselijk handelen en samenleven. Dat kan dan ook bij een lezer geen verbazing, c.q. bewondering meer oproepen.

De teksten zijn nog uitsluitend een bevestiging van algemeen gangbare, vooringenomen standpunten: een slaapmiddel terwijl men al slaapdronken is. De een na de andere tekst lijkt geschreven vanuit een wereldbeeld waarin alles een keurig afgemeten, onwrikbare plaats bezit: zus en zo zit de wereld in elkaar, zwart - wit, geen schakering grijs, laat staan blauw!

De auteurs toonden zich gevangenen van reeds fijngekauwde vragen en antwoorden, onderwerpen, thema's en motieven -alsof er niet al honderd jaar in het Papiamentu wordt geschreven, alsof Lauffer, Juliana geen boekenplank vol hebben geschreven, of Debrot, Marugg, Van Leeuwen niets aan het papier hebben toevertrouwd, alsof er geen Engelstalige Caraïbische literatuur bestaat. Vooral de Engelstalige Caraïben hebben inmiddels een schat aan voortreffelijke korte verhalen geproduceerd'. Die rijkdom zul je je wel eerst eigen moeten maken, die ligt voor het oprapen. (Enige inspanning zal een aantal van de inzenders zich moeten getroosten om er voor te zorgen, dat in de toekomst er geen fouten tegen de regels van de taal worden gemaakt bij het schrijven van een zin -maar dit terzijde.) De auteurs lijken mij te veel te willen beantwoorden aan een voorgebakken idee omtrent wat een 'Antilliaans verhaal' is in plaats van zelf te bepalen wat een dergelijk verhaal is. Misschien zijn de opvattingen van Maryse Condé - de inmiddels veelvuldig gelauwerde auteur uit Gaudeloupe - in dezen een houvast. "Een schrijver heeft het recht welke wereld dan ook te scheppen. Natuurlijk probeert men je dikwijls in een bepaalde hoek te dwingen, maar daar moet je je tegen verzetten. Creatieve kracht laat zich niet dwingen" [De Volkskrant, 15.VI.1990].

STRUIKELEN

Misschien ligt hier enigszins een verklaring voor het gegeven dat 'Otzens Happy Hour' zo in het oog sprong. Dicker arriveerde hier op Curaçao zonder te worden gehinderd door enige kennis van 'het Antilliaanse verhaal' zoals dit tot nu toe werd geschreven. Hij was hier te kort om zich te laten vastbinden aan eng eilandelijke eisen en verwachtingen omtrent dergelijke verhalen. Als passant struikelde hij bovendien bijna over de vraagtekens die het eilandelijke samenleven hier oproept - vraagtekens die de (achter)blijvers allang niet meer plaatsen. Hij vertrok net op tijd om het lef niet kwijt te raken het een en ander aan vraagtekens ook daadwerkelijk neer te schrijven. Dicker had daarenboven natuurlijk zelf ook wel wat in z'n mars (anders was hij toch geen hoofdredacteur van de Amigoe geworden, zo mag ik aannemen). Mogelijk leverde onder meer dit alles het verhaal op dat als een kleurrijke cocktail voor een aangenaam happy hour kan dienen.

Ja, ik kan mij wel vinden in de keuze van de jury, al had de argumentatie wel wat smeuïger geformuleerd mogen worden. 'Otzens Happy Hour is waarschijnlijk het best te karakteriseren als een verhalend gedicht. Niet alleen de regellengte ondersteunt deze karakterisering, de auteur heeft eveneens zeer regelmatig een beeldend taalgebruik met een sterke poëtische inslag weten aan te wenden. De beeldspraak is daarenboven van een opmerkelijk fraaie consistentie.

In dit verhalende gedicht weet de auteur intrigerende verbindingen te leggen tussen heden en verleden, en enkele verrassende verbanden te zien tussen Curaçao en Nederland (zowel in heden als verleden). De tekst speelt voortdurend in op hedendaags handelen en eigentijdse gevoelens uit de ons omringende werkelijkheid, is modern van toon zonder modieus te zijn en heeft bovendien een aantrekkelijke diepgang.' Dit alles -of iets overeenkomstig - ontbrak inderdaad aan de rest van de inzendingen. Wel moet gezegd worden, dat een handvol dicht in de buurt kwam maar dit toch niet tot een goed einde wist te brengen.

Hoe het ook zij, die makamba is er vandoor gegaan met die literaire prijs en dat houdt me nog steeds bezig. Het gaat er bij mij niet in, dat wat Dicker als passant aan voordelen zou hebben gehad niet ook op de een of andere wijze voor de 'achterblijvers' zou kunnen gelden. Een blik op de rest van de Caraïben doet me enigszins geruststellend verder ademen.

Elders in de regio wordt een rijkdom aan literaire teksten geproduceerd om je vingers bij af te likken. Ik ontkom er echter niet aan om toe te geven, dat het overgrote deel hiervan wordt geschreven door schrijvers, die zelden langer dan enkele maanden op hun eiland verkeren. Ze reizen wat af en voeden hun kennis, inzichten en ervaringen ook elders. Anderzijds geldt dit reizen weer niet voor een Boeli van Leeuwen of een Tip Marugg. Maar zij zetten hun vensters anderszins open: zij lezen wat hun confraters elders in de wereld aan het papier toevertrouwen. Of er nu gereisd wordt of niet, zij zoeken voortdurend naar nieuwe oriëntatie- en identificatiepunten. Die vind je heden ten dage niet meer uitsluitend op de paar vierkante kilometer van het eigen eiland.

In een gesprek dat Nel Casimiri met het hoofd van de Dienst Cultuur, Pacheco Domacasse, had in 1992, stelde hij: "Cultuur is voor ons: de werktuigen, de maïshutten, de oogstliederen". Nee dus! - of in ieder geval niet uitsluitend of per definitie in de eerste plaats. Wie niet verder kijkt dan de werktuigen, de maïshutten en de oogstliederen, ontkent onze eilandelijke gebondenheid met de rest van de wereld en onze eigen eilandelijke diversiteit. Aan de complexiteit van ons samenleven wordt door een dergelijke instelling volledig voorbij gegaan. De ogen worden dan gesloten voor het verlangen te migreren naar Europa, voor de oprukkende Cocacola cultuur, voor de onvermijdelijke teloorgang van oude codes, voor de verstedelijking, voor de grote variëteit aan levensstijlen, voor het scala aan weerbarstige, menselijke eigenaardigheden en wat dies meer zij.

De hele wereld voedt onze eilandelijke cultuur. De hele wereld ligt voor ons open. Dát inzicht behoeft niet alleen aan een passant als Dicker te zijn voorbehouden, dat kan iedere auteur zich eigen maken of die nu het Nederlands, Engels of het Papiamentu gebruikt. Díe verrijking, en van wie dan ook, vervult me niet met afgunst of afkeer maar met instemming.

Met nadruk dient hier opgemerkt te worden, dat deze 'bespreking' niet op voorhand ook de mening van de andere juryleden, de organiserende instanties of de uitgever weergeeft.

Het Literair Concours 'Het Antilliaanse Verhaal' 1993 werd uitgeschreven door het Corps Consulair van de Nederlandse Antillen en de Regering van de Nederlandse Antillen, de uitvoering ervan lag in handen van het Instituto Lingwistiko Antiano. De jury bestond uit Jules Marchena (voorzitter), Mavis de Lannoy, Jol Statie, Ed Weut en ondergetekende.

Aart G. Broek

Peter Dicker:
Otzens Happy Hour
Uitgeverij Amigoe NV;
NAf. 5,-
ISBN 99904 - 094 6

Onderwijs anders bekeken

Het Zulo

"Opvallend is hoe weinig de overstap van middelbare school naar universiteit soms verschilt van de kloof tussen basisschool en voortgezet onderwijs," concludeerde de Volkskrant in haar speciale editie 'Kiezen na school'.

De eerstejaarsstudenten raken, net als de brugsmurfen, de weg kwijt op hun nieuwe, o zo onoverzichtelijke school. Moeilijk blijkt de studie daarentegen vaak niet te zijn, als je maar keurig in je hoofd stampt wat de hoogleraar wil.

"Een ongerichte reproductieve leerstijl" is volgens de meeste studenten dan ook de juiste methode om tentamens op de universiteit met goed gevolg af te leggen. Deze opvatting sluit heel aardig aan bij de definitie die de Tilburgse hoogleraar Prof. Dr. Peeters vorig jaar hier op de UNA hanteerde. Hij sprak toen ironisch over het Zulo, het Zeer Uitgebreid Lager Onderwijs.

Hiermee doelde hij op de devaluatie van wat toch eeuwenlang als het bolwerk van alle geleerdheid gold: de universiteit.

Nu is onderwijs een relatief goed. Een Mulo-diploma plaveide ooit de weg naar de top. Tegenwoordig is Mavo evenveel waard als de lagere school van 1960; het MBO-diploma van nu is hetzelfde als het LBO-diploma van toen. Dit geldt in zekere zin ook voor de universiteit. De moderne universiteit, die steeds meer op Amerikaanse leest wordt geschoeid, levert nog uitsluitend informatie; verwerking ervan is er in de eerste fase niet meer bij. In de onderwijsprogramma's wordt van de student nog slechts het minimale gevergd. Docenten hebben in het kader van de bezuinigingen (alles moet korter, sneller, en vooral recht-streekser) hun collegestof tot het allernoodzakelijkste gereduceerd.

De huidige no-nonsense-universiteit vindt dit niet erg, maar de teleurstelling bij de eerstejaarsstudenten over de kinderachtige en weinig uitdagende sfeer op de universiteiten is groot.

VORMING

De universiteit fungeerde in Europa immers eeuwenlang als hét vormingsinstituut bij uitstek, waarbij de menselijke vermogens tot de hoogste ontwikkeling werden gebracht door geestelijke werkzaamheid. De universiteit, en met haar de studenten, zonderde zich tot dit doel af van de rest van de maatschappij en onderscheidde zich van alle andere vormen van educatie door de volstrekte eenheid tussen onderwijs en onderzoek. 'Bildung' moest van de student een compleet mens maken, waardoor hij de problemen van alledag met meer wijsheid zou aanpakken. Teleurstellend was echter dat juist door het isolement, waarvoor de 'Bildungs'- universiteit koos, aan maatschappelijke stromingen als de opkomst van het Nazidom geen tegenstand geboden werd.

Dit stemde tot nadenken en het roer ging radicaal om in de roerige jaren zestig. Op de golven van het studentenverzet deden nieuwe begrippen als democratie, inspraak en emancipatie hun intrede op de universiteit. Een grote toeloop van studenten volgde, vooral uit de lagere sociale milieus en van meisjes; aangezwengeld door een steeds royaler wordend studiebeurzenbeleid. Langzaam maar zeker verloor het ouderlijk milieu zijn invloed als voorwaarde voor welstand en welzijn en rukte het onderwijs razendsnel op als toegangsbewijs voor de markt van arbeid, geld en geluk. Kon vroeger een ongeschoolde nog wel eens goed terecht komen en in het uiterste geval de wijk nemen naar het leger, de West, of het klooster, nu werd onderwijs het hoogste goed. Iets waar je nooit genoeg van kunt hebben.

In de overvolle collegezalen ontwikkelde zich echter een nieuw type student, dat als volgt door een veelgeplaagde universiteitsdocent omschreven werd:

* "De studenten zijn zeer weinig geconcentreerd, rumoerig en gauw moe. Ze willen alles 'leuk' hebben. Ze zijn niet gewend zich in te spannen en ze doen weinig moeite om inzicht te verwerven. Hun levensinstelling is calculerend: hoe komen we met een minimum-inspanning door de studie heen? Ze zijn pragmatisch en de 'fun morality' scoort hoog".

De wegbezuinigde academische ruimte, het gebrek aan reflectie en overdenking eisten hier hun tol. Bovendien zijn de studenten door de ver doorgevoerde specialisaties (ze weten bijna alles van bijna niks) niet meer in staat de nodige verbanden te leggen. Opnieuw zal de koers dus verlegd moeten worden en het zijn de relatief kleine, jonge universiteiten die hierbij het voortouw genomen hebben.

Zo kent de, bij de visitatiecommissie hoog scorende, KUB in Tilburg de opjuttgroepen. Hier worden de studenten in interfacultaire groepjes weer het begrip bijgebracht dat studeren een volle dagtaak is. Ze worden weer vertrouwd gemaakt met autoriteit en discipline en leren zich te verantwoorden voor wat ze doen. Kortom: ze worden gevormd tot teamplayers met een eigen verantwoordelijkheid, hetgeen een wereld verschilt van het schuilen onder de warme wollen deken van de werkgroepen zoals dat in de jaren '70 en '80 gebruikelijk was.

Deze koerswijziging heeft vooral grote consequenties voor onze Antilliaanse studenten, die hier op hun dooie akkertje door het V.W.O. zijn gefietst en in wiens hoofd het niet eens opkomt dat zij wel eens zouden kunnen mislukken bij hun verdere studie. Het eindeloze geduld waarmee docenten van de lokale Havo-VWO scholen dag in dag uit, ongemotiveerde leerlingen over de eindstreep proberen te trekken, begint nu de Nederlandse universiteiten een beetje op te raken. "Hou je mond of lazer op!" kreeg een gezellig babbelende student te horen van een psychiater/docent, die van zijn vak hield en het domweg niet pikte dat er niet naar zijn met zorg voorbereide college geluisterd werd. Het is in dit geval misschien mogelijk aanmerkingen te maken op de vorm, maar niet op de vent. Die was prima!

Kook mee met May

Tomatensoep

12 rijpe tomaten
1 ui
2 eetlepels ingezouten roomboter
1 kleine bol knoflook
1 cup room
zout + vers gemalen peper
1 bosje verse basilicum

De ui in plakjes snijden. In een grote zware pan de ui in boter bakken tot ze bruin begint te worden.
De tomaten wassen en in vieren snijden. Toevoegen aan pan.
De hele bol knoflook kneuzen en met schil en al toevoe aan de pan.
Nu zoveel water toevoegen dat de tomaten ± 2½ cm on staan. Zout + peper toevoegen, dan de room.
De soep tot het kookpunt brengen en dan 25 minuten le laten pruttelen met de deksel schuin op de pan.
De soep pureren in de keukenmachine. Daarna zeven alles goed door de zeef wrijven. Opdienen met fijn gesne basilicum.
Eet smakelijk

Geen sneeuw van beteken

Vliegertjes

Volgens mij heten ze Juan en Pablo en zijn het halfbroers. Maar mogelijk heten ze John en Robert of Tyroon en Charlie. Hun exacte namen doen er echter weinig aan toe. Wel dat ze heel erg veel op elkaar lijken.

Ik schat ze zo rond de vijftig jaar en beiden hebben een moeilijke jeugd gehad. Tegenwoordig gaat het veel beter met ze, al is het nooit helemaal goed gekomen. Ze hebben het een eind geschopt, dat wel, maar aan alles kan je vandaag de dag nog merken dat ze vroeger nauwelijks vriendjes hadden, weinig geliefd waren, slecht konden leren, contactgestoord waren en uitblonken in handenarbeid. Vooral vliegtuigjes maken. Dat kon niemand hen verbeteren. Vliegtuigjes van karton, van papier, servetjes, hout, deeg en marsepein. Grote vliegtuigjes, kleine vliegtuigjes, ranke vliegtuigjes, bolle vliegtuigjes, waarmee ze hun kamers volpropten.

Hun probleem was echter dat hun kamers, hele kleine kamertjes waren. En daarom konden ze geen kant op met die vliegtuigjes. En vliegtuigen zijn om te vliegen, want vliegtuigen die hangen of staan brengen geen stuiver op. Zo groeiden de broers groter, gefrustreerd en rijp voor de psychiater. Al weigerden ze onder behandeling te gaan.

Nu was hen het lot goedgezind, want beiden vonden werk in de luchtvaart. Eerst nog eenvoudig werk, zoals het laden en lossen van de vliegtuigen. Niet lang daarna mochten ze met een verkeersbordje staan waarmee de vliegtuigen op de goeie plek werden geloodst. Toen ze ook dáár in uitblonken, kregen ze een baan bij de incheckbalie. Dat werk konden ze redelijk aan.

Nou ja, ze stuurden wel eens passagiers naar New York in plaats van Amsterdam waarbij de koffers naar Trinidad & Tobago werden geloodst, of ze berekenden een passagier zeshonderd gulden overvracht omdat ze het gewicht van twee koffertjes niet samen op konden tellen en van tweemaal achttien, zesendertighonderd maakten.

Maar hun grote doorbraak kwam toch toen de één een baan op Curaçao kreeg en de ander op Aruba. En dat paste precies in hun straatje, want de directies van de luchtvaartmaatschappijen op die eilanden waren niet de slimste zodat de broers ongemerkt tot in de hoogste regionen konden doordringen. En alsof de duvel ermee speelde, werd hun jongensdroom werkelijkheid en mochten ze wéér met vliegtuigjes speelden. Jaja, eindelijk kregen ze de ruimte waar ze sinds hun jeugd van droomden. Een groot kantoor, een onbeperkt voor papier, scharen, lijm en leurde plakkertjes.

En vanaf het moment ze daar zaten, wilden ze niets meer met elka maken hebben. Ook al ten ze dat papier, sch lijm en gekleurde pl tjes veel goedkoper ko worden ingekocht als z tegelijk deden.

Hun baan bestaat n *planning*. Dat houdt vliegtuigjes van A naar terugsturen. En daar he ze een geheel eigen m voor bedacht. Ze knipp plakken wat karton vorm van een vliegtu gooien het vliegtuigje door de kamer.

Zweeft het vliegtuigje dan bedenken ze een bestemming en duikelt vliegtuigje pardoes ove kop dan blijven ze dich huis. Op die manier wor heel wat afgevlogen, m zit er aan de trajecten noch staart. Dat de passagiers daar totaal v de war raken en er zonder passagiers w gevlogen, vinden ze nie want hun verlies wordt de overheid gedekt betaalt de passagier alleen voor zijn kaartje, gaat een deel van zijn b tingcentjes óók nog naar boze plannenmakers. enigen die aan dit getob verdienen, zijn de belas vrije winkels op de luc vens, omdat er veel en moet worden gewacht.

Het maakt allemaal uit. Want er is maar één van belang. De natte gensdroom van de broers is werkelijk geworden. Op hun riant richte kamers kunnen z nu dagelijks uitleven i voor een even zo salaris. En héél soms k ze elkaar nog wel eens t Op weg naar een co over *planning* en lucht waar niemand ze zou m als ze thuis waren gebl En dan troeven ze elk met grote verhalen, vertragingen, omwegen vallende vliegtuigen, laste en afgelaste vluc gemis aan service.

Toch zijn ze niet kapot krijgen. Juan en Pabl hoe ze ook mogen heten als het een beetje m krijgen ze het voor e hun bedrijven volledig te maken en zullen we binnenkort zwemmend het ene naar het a eiland moeten begeven.

"Dan gaan we toch v zult u zeggen. Verge maar. Want ik heb betrouwbare kring ver dat de twee halfbroers nu al specialiseren in knippen en plakken bootjes.

Impressies

Pinda's te koop

Negoshi's zijn er in vele soorten en maten. Je krijgt wel eens het gevoel dat het sport is om ook een handeltje te beginnen. Het brengt geld binnen en wie niet rijk is, moet slim zijn. En wie wel rijk is, probeert z'n bezit uit te breiden. Je houdt het eigenlijk niet voor mogelijk wat zich allemaalt leent voor handel. De oude vrouwtjes op straat met ansichtkaarttjes, kauwgummetjes, loten. De jongetjes met kauwgum, zakjes gekookte pinda's. De straatverkopers, die 's morgens tijdens de ochtendspits met hun kranten hollend tussen het alweer rijdende verkeer hun kranten verkopen.

De auto's die vers uitgeperste sinaasappelsap of *aw'i lamunchi* verkopen. De venters van *pastechi*, *lumpia*, *roti* en allerhande *kos dushi*. De vrouwen die taarten bakken of kleren naaien op bestelling. De autowassers. De inpakkers bij de supermarkten. De *instant*-kraampjes aan het einde van het jaar met vuurwerk, kerstbomen, kerstboomversiering en kerstverlichting. De voor de gelegenheid ingerichte limonade- en biertentjes bij regelmatig terugkerende gebeurtenissen als het innen van onderstands (*siguchèch*) of het betalen van de autobelasting. Het aanbieden van hulp bij het in de rij staan voor keuring en betalen van belastinggelden voor de auto.

Het schoonmaken van tuinen, huizen, het doen van klusjes. Aanbieden van administratieve hulp, uittikken van manuscripten, helpen organiseren van congressen en dergelijke. En laten we de nummerkantoren niet vergeten. Of de tussenhandel, maakt niet uit op wat voor terrein. Het zijn allemaal manieren om geld te maken. Waar het op aankomt, is of je genoeg lef hebt om eraan te beginnen, genoeg flair om je produkt aan de man te brengen en geduld om het vol te houden. Voor bijna elke handel geldt dat je eerst moet investeren om te kunnen verdienen.

Onlangs was ik eens in gesprek met een inpakker bij een van de supermarkten. Hij vertelde: "Op school was ik niet zo goed. Het leren ging niet zo. Ik ben maar tot de vijfde klas gekomen. Maar hier kan ik een aardige cent verdienen. Op zaterdag, als iedereen boodschappen gaat doen, haal ik soms wel 150 gulden. Nou, dan heb ik m'n eigen geld om kleren te kunnen kopen die ik leuk vind. Er zijn plaatsen waar je nog wel meer kunt verdienen, maar ik vind het hier wel goed, ik ben hier gewend. Weet u waar je ook goed mee kunt verdienen? Met pinda's, gekookte pinda's. Je kunt zo'n zakje voor twee gulden of 2,50 verkopen. Als je dat een hele zaterdag doet, kun je wel driehonderd gulden verdienen."

M'n jongste zoon staat er bij en hoort het gesprek geboeid aan. Hij ziet wel iets in z'n handeltje. "Mam, mag ik een paar gulden van je lenen? Ik wil even iets kopen. Je krijgt het van me terug." Als ik vraag wat hij wil kopen, antwoordt hij: "Pinda's natuurlijk. Die wil ik gaan koken en dan ga ik ze verkopen. Mag ik bij de benzinepomp gaan staan?"

Die middag is de keuken veranderd in een bedrijf waar hard wordt gewerkt. Pinda's staan uren te koken, zout erbij. Even proeven of ze smakelijk genoeg zijn. Als ze goed zijn bevonden, kan het gas uit. De pinda's worden afgekoeld en na verloop van tijd in plastic zakjes verpakt. Het lijkt ons toch geen goed idee om onze zoon bij de benzinepomp achter te laten en we adviseren hem de buurt door te gaan en het eerst maar eens bij vrienden, buren en kenissen te proberen. Aan het eind van de middag komt hij met een rood bezweet hoofd terug, tas over de schouder.

"En heb je veel verkocht?" vraag ik hem.

Hij knikt. "Best wel. Ik heb iets meer dan tien gulden verdiend. Hier heb je het geld terug dat ik van je had geleend. Morgen ga ik weer."

De volgende dag liep het minder vlot, de dag erna nog minder en toen ging de aardigheid er een beetje af. De handel taande. Wij vinden het best. Hij is ook nog een beetje jong, maar het is een goeie oefening geweest. Jong geleerd, is oud gedaan.

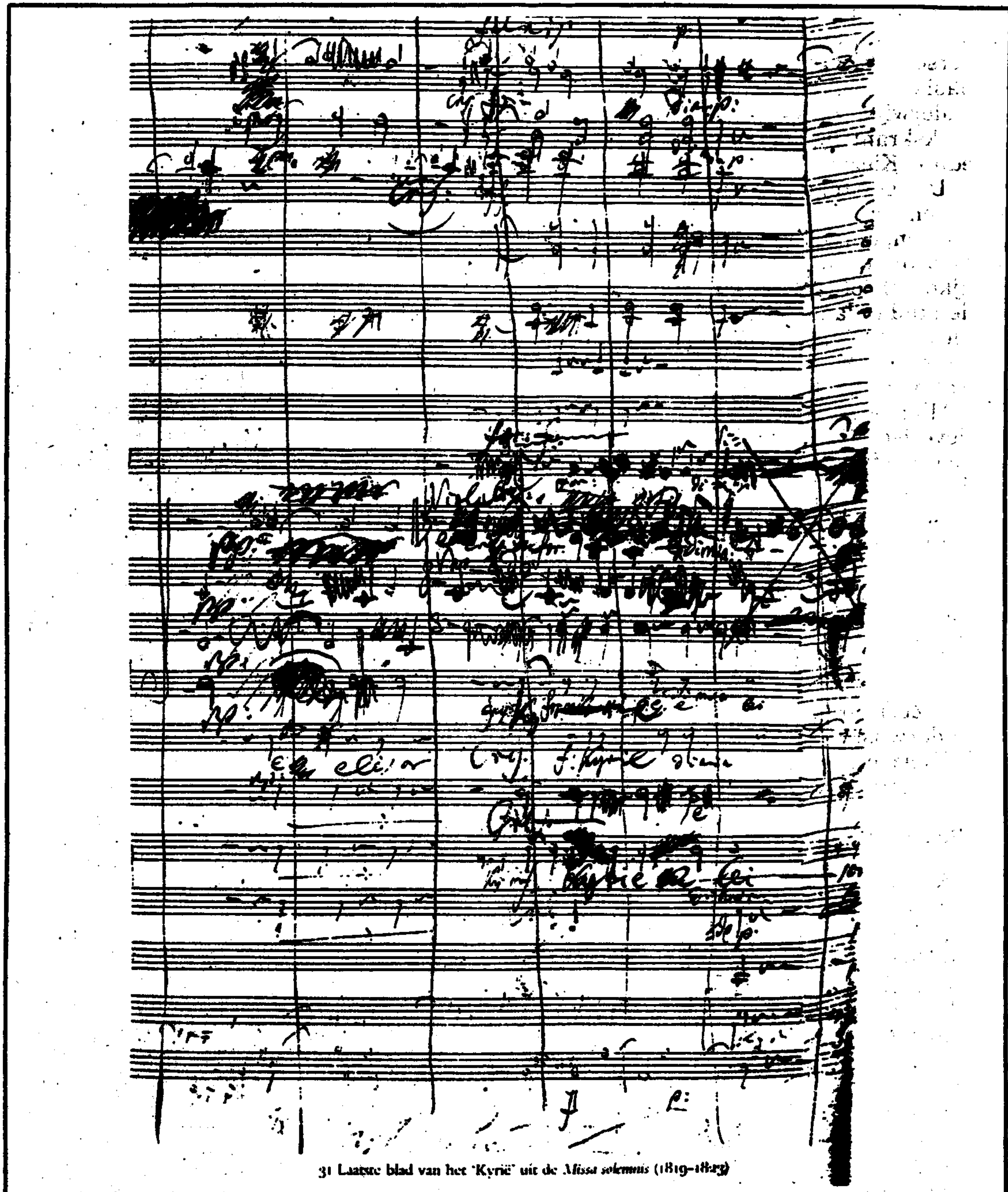
Pasverschenen Compendium markeert belangrijkste fase

Beethoven blijft onderwerp van onderzoek

Ludwig von Beethoven, het muzikale fenomeen, blijft onderwerp van wetenschappelijk onderzoek. Dat geldt in het bijzonder voor de door hem nagelaten handschriften, in noten, letters en krassen. Een zojuist verschenen Compendium van vier Britse Beethoven-specialisten markeert een belangrijke fase in de bestudering van leven en werk van de componist, die ook een groot improvisator was.

31 Laatste blad van het 'Kyrië' uit de *Missa solemnis* (1819–1823)

- *Handschrift van het Kyrië uit de 'Missa Solemnis'.*
- *Links boven: Litho van Beethoven op zijn sterfbed door Josef Danhauser.*
- *Links onder: Ludwig van Beethoven.*

= door Ferd Op de Coul =

Blijvende roem genoot hij als componist. Aanvankelijk was hij alleen gevierd als pianovirtuoos met een geweldige vaardigheid in het à prima vista-spelen, het op het eerste gezicht spelen van het blad. Zijn improvisaties genoten grenzeloze faam. Zijn spel had een krachtige uitstraling, [illegible] en expressiviteit. Zijn naam was Ludwig von Beethoven. De Tsjechische pianist Tomasek durfde dagenlang niet meer te spelen nadat hij Beethhoven had gehoord.

Hij was een veel gevraagd pianoleraar, maar had een [illegible] hekel aan lesgeven. In zijn eerste Weense jaren gaf hij talrijke jonge aristocratische vrouwen les, alleen omdat hun families hem goed betaalden. Enkelen van deze [illegible]dames werden hoog begaafde pianistes. Met de [illegible] pianomethoden had hij niet veel op, alleen [illegible] met zijn knappe [illegible] mocht zich in zijn [illegible]stelling verheugen. En [illegible] minder gevorderden [illegible] hij de etudes van [illegible] op hun plaats. Wie [illegible] verder was, beval hij [illegible] sonates van Clementi aan.

COMPLEX

Beethoven was een grillige, complexe en vaak humeurige persoonlijkheid. Hij bleef [illegible] lang op één adres [illegible] lag voortdurend met [illegible]bazen overhoop. In [illegible] heeft Beethoven op [illegible] dertig adressen [illegible], afgezien nog van [illegible] talrijke onderkomens die [illegible] de zomermaanden [illegible] in een van de vele [illegible] dorpjes als Unter-[illegible], Oberdöbling, Her[illegible], Heiligenstadt, die [illegible] alle door de grote stad Wenen zijn opgeslokt. Hij was een hartstochtelijke natuurliefhebber en kon zich [illegible] met urenlange wandelingen in de natuur.

Veel lange reizen maakte Beethoven niet. Om te kuren, ging hij naar Baden, enkele kilometers buiten Wenen, of naar Teplitz en Karlsbad in Bohemen. In 1793 nam Haydn hem mee als gast van [illegible] Esterhazy in Eisenstadt en in 1807 ging hij daar opnieuw heen. Concertreizen maakte hij naar [illegible], Dresden, Leipzig, Berlijn, Pressburg (Bratislava) en Boedapest.

STOKDOOF

Toen hij 27 was, begon zijn [illegible] achteruit te gaan en de laatste tien jaren van zijn leven was hij stokdoof. Deze [illegible] voor een uitvoerend musicus dramatische kwaal plaatste hem in een verschrikkelijk isolement, maar het wonderlijke van zijn geweldige veerkracht was, dat hij zijn scheppingsdrang er niet door liet beïnvloeden. Dat gold ook voor andere ziekten die hem hebben getroffen.

Aan zijn doofheid danken we nu een schat aan documenten, met name de 'Konversationshefte', de kladblokjes door middel waarvan hij met bezoekers placht te converseren. Die zijn overigens ook niet in alle opzichten betrouwbaar gebleken, met name door toedoen van lieden als een zekere Anton Felix Schindler, violist en dirigent, die nauwe contacten met Beethoven heeft onderhouden, maar daarvan op weinig betrouwbare wijze getuigenis heeft afgelegd. Hij heeft namelijk uitvoerig in de 'Konversationshefte' zitten knoeien, alleen om aan te tonen, hoe 'close' hij was met dit genie.

ONSCHATBAAR

Toch zijn deze 'Konversationshefte' en de naar schatting rond de seshonderd overgebleven maar vrijwel onleesbare brieven alsmede een aantal dagboeknotities van onschatbare betekenis geweest voor de vier Britse Beethoven-specialisten, die het onlangs verschenen Beethoven Compendium hebben samengesteld.

Een indrukwekkend document uit de nagelaten geschriften van de componist is ook het 'Heiligenstädter Testament' uit 1802. Een ontroerende weerspiegeling van de geweldige geestelijke strijd van een man met onbreekbare geestkracht. Ook de levensbeschouwelijke kanten van Ludwig von Beethoven komen in dit monumentale boek aan de orde. Hij was een katholiek, maar dan één van een vooral ook in die tijd meest onconventionele, ondogmatische en eigenzinnige soort. Hij ging niet regelmatig ter kerke, hield zich veelvuldig bezig met oosterse filosofische geschriften en koesterde grote belangstelling voor de klassieke oudheid. Op zijn sterfbed liet hij slechts met grote tegenzin een priester toe.

In politiek opzicht was hij een wat we tegenwoordig 'linkse rakker' zouden noemen: fel tegen het establishment, groot bewonderaar van de Britse parlementaire democratie. Hij hield er een haat-liefde-houding tegenover Napoleon en diens revolutionaire ingrepen in de Europese geschiedenis op na. Openlijk nam hij herhaaldelijk stelling tegen de repressieve wetten die in Wenen vooral na 1815, van kracht werden. Beethoven riskeerde meermalen arrestaties, maar ontliep die telkens, omdat hij een beroemdheid was die je niet zomaar even in de bajes kon gooien. Trouwens, met de Oostenrijkers als zodanig had hij niet veel op.

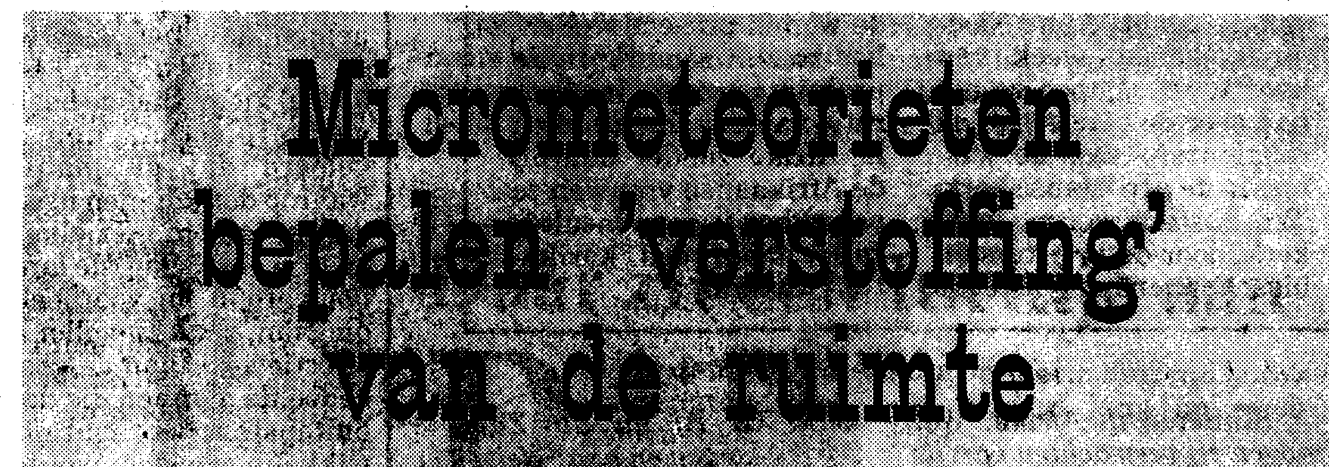
Interessant is ook het hoofdstuk in dit boek, waarin Barry Cooper het handschrift – of liever: de handschriften – van de grote componist aan een beschouwing onderwerpt. Daarbij hebben de studies over de watermerken van het door Beethoven gebruikte papier veel interesssante wetenswaardigheden opgeleverd. Zo konden ongeveer vijftig papiersoorten worden geïdentificeerd voor schetsen en autograaf-partituren. De handschriften zelf en de gebruikte inktsoorten in diverse kleurnuances, zijn overigens nog altijd in onderzoek. Daaruit valt nu al af te leiden, dat Beethoven voor verschillende doeleinden – brieven en muziek – ook diverse soorten inkt en papier gebruikte. Verscheidene van Beethovens handgeschreven partituren ondergingen aanzienlijke veranderingen en een van de belangrijkste voorbeelden daarvan is de Missa Solemnis (1819–1823). In de zeven laatste maten van het Kyrië zijn in bijna elke maat en in elke stem correcties aangebracht.

In het algemeen zijn de schetsen nog moeilijker te ontcijferen en soms staan er invallen en thema's voor diverse werken op één blad.

Het Compendium geeft verschillende chronologische overzichten en een volledige lijst van Beethovens composities. Zijn muzikale stijl wordt breedvoerig gedocumenteerd en belicht tegen de achtergrond van zijn tijd en de toen gebruikelijke concertpraktijken.

Het Beethoven Compendium is een onmisbare vraagbaak voor muziekliefhebbers, musicologen en uitvoerende musici.

Het Beethoven Compendium, onder redactie van Dr Barry Cooper. BV Uitg.Mij. Tirion, Baam. Vertaling: M.M.V. Mengelberg, A.M.Th. Klaver, M. Vosmaer en Dr J.C.P. Waldram. Prijs f. 79,50.

De aarde veegt tijdens haar beweging om de zon veel materiaal uit de ruimte op: stof, gruis, steenklompen en af en toe een rotsblok. Uit eerder onderzoek werd al vermoed dat de grootste hoeveelheid opgevangen materiaal afkomstig is van deeltjes kleiner dan een millimeter.

= door George Beekman =

Het was tot dusverre niet mogelijk om met behulp van één waarnemingstechniek de verdeling van de grootte en massa van deze *micrometeorieten* nauwkeurig te bepalen. Men kon slechts proberen de meet-resultaten van verschillende soorten waarnemingen zo goed mogelijk op elkaar te laten aansluiten. Twee astronomen van de universiteit van Washington hebben nu wel zo'n consistentie weten te bereiken.

De astronomen, S.G. Love en D.E. Brownlee, bestudeerden de inslag-kratertjes op de aluminium panelen van de Long Duration Exposure Facility (LDEF). Dit is een NASA-satelliet die in april 1984 in een baan om de aarde werd gebracht, om in januari 1990 met de space shuttle weer te worden teruggehaald. Tijdens zijn verblijf in de ruimte, op hoogten tussen 480 en 330 km, was de satelliet blootgesteld aan straling, elektrisch geladen deeltjes en micrometeorieten.

Na zijn terugkeer op aarde werd de satelliet geheel uit elkaar gehaald en ging men van alle onderdelen de aangerichte schade bestuderen. Love en Brownlee hebben zich hierbij geconcentreerd op de kleine inslagkratertjes. Op het totale paneeloppervlak van 5,6 vierkante meter werden er 761 geteld. Minder dan 10 procent hiervan zou afkomstig zijn van deeltjes die voortspruiten uit de ruimtevaart zelf: het zogeheten *ruimtepuin*. De satelliet was namelijk steeds zodanig georiënteerd dat hij zo min mogelijk van dit afval opving.

De diepte en de diameter van de kratertjes werden met behulp van een microscoop opgemeten en daarna werd hieruit met behulp van bepaalde formules de massa van het ingeslagen (en volledig verdampte) deeltjes bepaald. Deze formules zijn afgeleid in (wapen)laboratoria, waar men deeltjes met snelheden tot 18 km per seconde laat inslaan op vaste doelen en de resultaten van deze *hypervelocity impacts* bestudeert. Het volume van de kratertjes verandert recht evenredig met de hoeveelheid kinetische energie van de inslaande deeltjes.

De grootste onzekerheid waarmee de twee astronomen werden geconfronteerd was de snelheid waarmee de micrometeorieten op de LDEF-satelliet insloegen. Zich baserend op de resultaten van eerdere onderzoekingen nam men een waarde aan van 12 km/s. Met behulp van deze snelheid en het volume van de inslagkratertjes kon nu de massa (en diameter) van de micrometeorieten worden berekend. De laatste stap was het omrekenen van de totale hoeveelheid door de satelliet opgevangen materiaal naar die voor de aarde als geheel.

Het blijkt dat het grootste deel van de uit de ruimte opgeveegde materie bestaat uit deeltjes met een diameter rond de 220 micrometer (0,2 mm). De bijdragen van deeltjes kleiner dan ongeveer 50 micrometer en groter dan 500 micrometer vallen hierbij vergeleken bijna in het niet. Deze 'piek' in de massaverdeling was al door eerdere onderzoekers gesignaleerd; maar die wisten niet of die piek echt was of alleen een gevolg van onzekere interpolaties *(Science 262, p. 551)*.

De totale massa aan micrometeorieten die de aarde opveegt, wordt door de onderzoekers becijferd op ongeveer 40.000 ton per jaar. Deze hoeveelheid is twee tot drie maal zo hoog dan de hoeveelheden die in het verleden door andere onderzoekers waren gevonden. Het resultaat is echter goed in overeenstemming met de schattingen die gebaseerd zijn op de hoeveelheden metalen van buitenaardse herkomst die in het poolijs en in diepzeedimenten worden gevonden.

De opgevangen massa aan micrometeorieten is volgens de twee onderzoekers even groot of groter dan de massa die de aarde opveegt in de vorm van objecten in het groottebereik van centimeters tot (vele) meters. Vroeger meende men juist dat de bijdrage van deze grote objecten die in de atmosfeer of aan het aardoppervlak exploderen, juist groter zou zijn dan die van de micrometeorieten.

De onderzoekers merken tot slot op dat de nauwkeurigheid van het huidige meetresultaat verder kan worden vergroot door gebruik te maken van satellieten die een groter oppervlak hebben dan de LDEF, of een langere tijd in de ruimte verblijven (of een combinatie van die twee).

Zo'n vervolgexperiment zou dan wel snel moeten plaatsvinden, aangezien men vreest dat de 'verstoffing' van de ruimte als gevolg van ruimtevaart-activiteiten in de nabije toekomst snel toeneemt. De invloed van echte buitenaardse deeltjes zou daardoor steeds moeilijker te achterhalen zijn.

Evangelie alleen te verstaan als boodschap bij cultuur aansluit:

Afrikaanse katholieke kerk bezint zich op zijn wortels

Paus Johannes Paulus II is al verschillende keren in Afrika op bezoek geweest. Steeds bleek daarbij duidelijk de huiver van de officiële Romeinse kerk voor het zich laten Afrikaniseren van de kerk in de verschillende culturen. Deze foto werd genomen tijdens zijn bezoek verleden jaar aan Kampala... (AFP-satellietfoto)

Al tientallen jaren wordt er in Afrika gepleit voor een meer Afrikaanse (katholieke) kerk en een meer in Afrika geworteld christendom. De mooie woorden over het recht en de plicht van Afrikanen om evangelie en leven te verbinden tot een Afrikaans christendom en een Afrikaanse kerk moeten veelal nog steeds in praktijk gebracht worden. Dat lieten de Afrikaanse theologen die verleden jaar in het Nederlandse Heerlen het woord voerden duidelijk horen.

Rome is toch nog vaak bang voor een echte Afrikaanse kerk, terwijl Afrikaanse theologen en christenen vinden dat zij ook aan de wereldkerk wat te bieden hebben. Zo stelt het maandblad Informatiedienst ID vast in een artikel dat aan Afrika is gewijd met het oog op de in april te houden Bijzondere bisschoppensynode van Afrika. Thema daarvan is De kerk in Afrika en haar missie naar het jaar 2000 toe. Rome heeft bepaald dat deze synode in Rome wordt gehouden, en ging daarbij in tegen de Afrikaanse wens de bijeenkomst in Afrika te houden.

Eind oktober organiseerden het Universitair centrum voor theologie en pastoraat, het Missiologisch instituut en de honderd jaar in Nederland aanwezige Witte Paters in Heerlen een tweedaags congres over een van de synode-thema's: De inculturatie van kerk en christendom in Afrika. Zes Afrikaanse theologen gaven daar hun visie. Het woord inculturatie is uit het kerkelijk jargon en wil zoveel zeggen dat een kerk in een bepaalde cultuur zich heeft ondergedompeld en met behoud van zijn eigenheid toch een deel van die cultuur is geworden. Duidelijk is wel dat dit kan leiden tot een bepaalde spanning tussen het eigene en het algemene, universele van een kerk. Het blad ID gaf daarvan een boeiend verslag, dat hierbij wordt overgenomen.

Bisschop Turkson beet het spits af met zijn inleiding Inculturatie, waken bij de eigenheid van de ander. Deze ging op dit probleem in als exegeet vanuit bijbels perspectief maar ook wel een beetje als bisschop met een kerkelijke bril. Hij stelde drie zaken vast: Dat het evangelie een universele, voor alle mensen geldende en dus boven de culturen staande boodschap is; dat die evangelische boodschap alleen dan begrepen en geaccepteerd kan worden als die aansluit bij de eigen culturen van de mensen aan wie die wordt gericht, maar ook dat het evangelie van de andere kant ook die culturen verandert.

ANDERS WORDEN

De Openbaring is niet 'cultuurloos ' gebeurd, zo meent mgr Turksen. Ook in het Oude en Nieuwe Testament werd het heil geopenbaard in een joodse cultuur, tegelijk echter daagden Gods boodschappers, de profeten in het Oude Testament, en Jezus daarop in het Nieuwe Verbond, die joodse cultuur uit om 'anders te worden'. Kortom: De hele Schrift is ook een cultureel product, door (joodse en Hellenistischge) cultuur kwam bepaalde mensen tot ons. 'De Schrift is het 'Woord van God in woorden van mensen.'

En hij concludeerde: Enerzijds is de evangelieboodschap, en de kerk die daar de behoedster van is, universeel, bedoeld voor en een oordeel over volken en culturen. Anderzijds, worden het evangalie en de kerk door die lokale culturen ook gekleurd en ingekleurd. Alleen geïncultureerd kan de Evangelieboodschap ook profetisch zijn, of nog anders gezegd, en mgr Turkson citeerde daarbij de agenda van de Afrikasynode: Evangelisatie is tegelijk ook een inculturatieproces. Een vorm van (noodzakelijke) inculturatie noemde hij ook de samenwerking en het samen delen met andere cultureel bepaald lokale kerkgemeenschappen.

Met die algemeen bijbelse invalshoek van bisschop Turkson konden de meesten wel meegaan. De bijbel is geen probleem voor de inculturatie, de manier waarop de kerkelijke leiding aan die bijbel in Afrika handen en voeten geeft des te meer.

VERVREEMDEND

Theresia Hinga ging terug in de koloniale geschiedenis. Konden de zendelingen en missionarissen voor andere godsdiensten nog waardering opbrengen, de Afrikaanse godsdienstigheid en spiritualiteit beschouwden ze als totaal achterlijk en minderwaardig. Zo liet ze met citaten zien. In plaats van met hun evangelieboodschap aan te sluiten bij de godsdienstigheid van de Afrikanen, meenden ze eerst de 'hoofden van de Afrikanen te moeten reinigen van primitiviteit, onwetendheid en bijgeloof, om die daarna te vullen met Westerse beschaving en christendom'. Op die manier kregen de Afrikanen niet alleen een volkomen vreemde godsdienst opgedrongen, ze werden ook nog vervreemd van hun eigen religieuze tradities.

Volgens de Keniase theologe - verschillende collega's vielen haar bij - hebben de uit protest tegen het geestelijke en cultureel kolonialisme ontstane 'onafhankelijke kerken' het wat inculturatie betreft heel wat beter gedaan. Zij hebben er geen mooie theorieën over, zij ontwikkelen gewoon vormen van echt Afrikaans christendom, ze theoretiseren er niet over, zij 'incarneren het christendom in Afrika'. Niet alleen in hun liturgie, maar ook in de wijze waarop zij met Afrikaans gemeenschapsgevoel kerk-zijn.

De officiële kerken verweet ze dat die slechts inculturatie toestaan van franjes, van uiterlijkheden in de liturgie, Afrikaanse muziek (instrumenten), lokale talen en dergelijke. Hun kerkelijke (gezags)structuur, de beleving van het geloof, hun theologie willen ze niet ter discussie stellen. Ze beschouwen in feite hun Afrikaanse gelovigen nauwelijks als volwassenen. Ze zijn (te) bang voor ander christen-z'jn, ander geloven. Ze zijn (te) bang voor fouten uit angst voor 'syncretisme' (het samenvoegen van verschillende godsdienstige elementen).

BEVRIJDING

In Afrika is er nog steeds sprake van godsdienstig en cultureel neokolonialisme, van godsdienstige en culturele discriminatie. En zolang de Afrikaanse godsdienstigheid en cultuur niet positief worden gewaardeerd in de centra van de kerkelijke macht, zo zei mevrouw Hinga, zolang niet wordt aanvaard dat Afrikaanse christenen anders hun geloof beleven, zolang zal er ook van inculturatie van de kerken in Afrika nauwelijks sprake zijn.

In zijn reflectie wees Smangaliso Mkhatshawa erop dat de Afrikaanse cultuur, of misschien beter de Afrikaanse culturen, dan wel klappen hebben gekregen in de afgelopen koloniale tijd, maar niet verdwenen zijn. 'De elites mogen dan wel 'westers' zijn opgeleid', zei hij, ' maar de cultuur van de massa is nog springlevend en Afrikaans. Hij voegde er nog iets aan toe: 'De massa van de Afrikanen is boos, erg boos'. De Afrikaan voelt zich belegerd en aangevallen door de dominante Westerse cultuur en hij zoekt bevrijding daarvan'. Inculturatie is pas dan mogelijk, zo citeerde Mkhatshawa zijn collega-theoloog Jean Marc Ela, 'wanneer Afrikanen zelf de controle krijgen en nemen over hun leven, hun lot en hun kerk. Zolang de Afrikanen cultureel en sociaal-economisch met handen en voeten gebonden zijn aan niet-Afrikanen is echte inculturatie onmogelijk'. Daarom is nu inculturatie nog vaak het werk van buitenlanders. Eenmaal bevrijd en tot zelfontplooiing gekomen, wordt het inderdaad werk van de Afrikanen zelf.

Spiegel voorhouden

De in Rome op stapel staande Afrikaanse synode is niet alleen een uitdaging voor de kerk van Afrika. Het is ook een uitnodiging nameiijk aan het adres van de westerse kerk. Zo meenden de inleiders/auteurs van het in mei 1991 door de Nijmeegse universiteit georganiseerde studiedag over de inculturatie in Afrika. Niet alleen om Afrika zichzelf te laten zijn, maar ook omdat het Afrikaans gedachtengoed ook het noorden wat te bieden heeft, een spiegel voorhoudt.

Huwelijken gewoonterecht

Ook de rol van volk, clan of familie is in Afrika allerminst verdwenen evenmin als de religieuze tradities en gewoonten die daarmee samenhangen.

Ook gelovige katholieken sluiten een 'zwagerhuwelijk' met de zuster van hun overleden vrouw, aldus de theoloog Magesa uit zijn eigen pastorpraktijk sprekend. En ondanks alle pressie op het kerkelijk en onontbindbare huwelijk, is het huwelijk volgens het Afrikaanse gewoonterecht overeind gebleven. Een huwelijk waaruit bijvoorbeeld geen kinderen worden geboren, is ook voor de meeste katholieken eigenlijk geen huwelijk, omdat de levenslijn van de voorouders ophoudt.

Afrika in synode

Met het oog op de volgende maand te houden bisschoppensynode van de Afrikaanse katholieke kerk is voor deze aflevering van Kerk en Wereld vóór het Paasfeest geput uit het maandblad ID. Dit is de afkorting voor Informatiedienst. Het blad kan beschouwd worden als een mogelijkheid tot 'woord en wederwoord van missionarissen'. Daarin verscheen onlangs een samenvatting van een in 1993 in Heerlen gehouden congres van Afrikaanse theologen over de inculturatie van kerk en christendom. Dit is het zich inplanten van de kerk in de Afrikaanse context, cultuur. Uitgever van ID is het Centraal missionair beraad religieuzen in Nederland.

Ook verscheen daarin een korte samenvatting van een verslagboek van een studiedag van de Nijmeegse universiteit over hetzelfde thema. Dit verslagboek had als titel 'In elkaars spiegel, Westerse christendom in Afrika'. Het is een uitgave van het Katholiek studiecentrum Nijmegen.

Algemene overste van Kleine zusters van Franciscus:

Vrouwen in Afrika nog steeds als tweederangs-gelovigen beschouwd

Inculturatie zonder daarbij de Afrikaanse vrouw te betrekken is een karikatuur. Zo stelde de algemene overste van de Kleine zusters van Franciscus vast, de Ugandese (feministische) theologe dr Anne Nasimiyu-Wasike. Zij hield een aangrijpend en heel persoonlijk betoog. 'Afrikaanse theologen en kerkleiders hebben vele gedachten en mooie woorden gesproken over inculturatie, maar over de rol van de vrouw daarin hebben ze tot nu toe gezwegen'.

'Vrouwen buiten de inculturatie-theologie laten is hetzelfde als uit Hegels dialektiek een van de polen achterwege laten. Een synthese zal nooit mogelijk zijn', zei ze. Volgens zuster Nasimiyu-Wasike kan geen enkel inculturatieproces zonder de vrouw, en datzelfde geldt ook voor christelijke inculturatie. Het zijn immers de vrouwen die de cultuur van een volk overdragen aan het volgende geslacht.

DISCRIMINATIE

Maar dat is niet de enige reden waarom met name vrouwen in Afrika buiten de nieuwe christelijk-Afrikaanse cultuur gehouden kunnen worden. Als het Evangelie, vindt zuster Anne, iets duidelijk heeft afgewezen, dan is het wel de exploitatie en discriminatie van vrouwen.

En de Afrikaanse vrouwen worden gediscrimineerd, in de traditionele samenleving maar ook in de moderne. Ook vandaag lijden miljoenen Afrikaanse vrouwen voortdurend honger. In bijna alle Afrikaanse etnische groepen, zo zei ze, worden vrouwen als inferieur beschouwd en onderdrukt. In de moderne stedelijke samenleving komen ze al evenmin aan bod, terwijl nota bene veertig procent van de huishoudens in bijvoorbeeld Kenya door vrouwen alleen overeind wordt gehouden. En niet alleen in de samenleving trekken vrouwen steeds aan het kortste eind, ook in de kerk.

OOK IN KERK

'Zoals in de samenleving, zijn ook in de kerk vrouwen tweederangsgelovigen. Vrouwen wordt niet toegestana deel te nemen aan de besluitvorming noch aan de volheid van het ambt'. Anne Nasimiyu Wasike week van haar tekst af, toen ze het had over de plaats van de religieuzen, van de zusters in de Afrikaanse kerk. 'Wij, zusters, worden in de kerk, door de priesters en bisschoppen nog steeds beschouwd als Dienstmaagden'.

'Vertrouwd worden we ook niet. Als er in onze congregaties verkiezingen plaatsvinden, moet dat gebeuren met de bisschop of zijn mannelijke vertegenwoordigers daarbij. Bij de mannelijke religieuzen is dit niet het geval. Als een priester een zuster zwanger maakt, wordt hij weggepromoveerd, mag hij gaan studeren, de zuster wordt naar huis gestuurd met een zakcentje, als ze al iets krijgt'. Ze sprak daar schande van.

RECHTEN ERKENNEN

'Wij, Afrikaanse vrouwen', zo besloot zij, 'eisen een authentieke inculturatie die de rechten van mannen en vrouwen erkent, die rekening houdt met de behoeften van mannen én van vrouwen, met mannelijke en met vrouwelijke waarden, een inculturatie ook waaraan mannen én vrouwen een bijdrage leveren. Laat de mannen in de kerk maar eens een gewetensonderzoek houden hoe zij Christus in de wereld present stellen, hoe ze zijn zending in de praktijk brengen. Inculturatie van het christendom in Afrika zonder daarbij de Afrikaanse vrouwen te betrekken is geen inculturatie, maar een karikatuur daarvan'.

Zinvol omgaan met omgeving

Houdt de Afrikaanse 'holistische' spiritualiteit het westen met zijn universele technologische en wetenschappelijke pretenties niet een spiegel voor? Zo vraagt Gerrit Huizer zich af, directeur van het Derde wereldcentrum in Nijmegen. 'Door samen met mensen van lokale organisaties deel te nemen aan het opzetten en evalueren van een aantal kleinschalige basiswerkprojecten, heb ik geleerd dat de manier waarop dorpelingen in een aantal landen met elkaar en hun omgeving (de landbouwgrond bij voorbeeld) omgaan, vaak zinvoller en effectiever is dan de goedbedoelde plannen die door buitenstaanders met ontwikkelingsgelden worden uitgevoerd. Steeds vaker wordt dit geconstateerd, zowel voor de landbouw en voedselvoorziening als voor de gezondheidszorg'.

Samenleving humaner maken

Ook de missie heeft zich vaak tot het uiterste ingespannen om de Afrikaanse godsdienstigheid met wortel en tak uit te roeien. Afrikaanse theologen stellen meer en meer pogingen in het werk om deze geschiedenis te verwerken en het eigen Afrikaanse verleden weer op te delven. Speurend in de Schrift reiken de Afrikaanse theologen belangrijke uitgangspunten aan voor een bezinning op echte inculturatie van het christelijk geloven. Inculturatie van het christendom in Afrika houdt in eerste instantie de inspanning (van Afrikanen) in om de samenleving in Afrika humaner te maken volgens de maatstaf van Jezus', zoals die onder meer is te vinden is in Lucas 3,11-14. Maar ook dat de (westerse) kerk zich rekenschap geeft van de religieuze en culturele geweldpleging waaraan zij zich schuldig maakt(e). Tot zover Jan Heijke, exdocent Kerk en theologie in Afrika aan de Theologische faculteit van Nijmegen.

Kinderen in Afrika. Wat mogen zij verwachten van de toekomst? Wat mogen zij verwachten van de religies? Om deze kinderen gaat het ook tijdens de komende bisschoppensynode van de Afrikaanse kerk. Of zij nu uit Zuid-Afrika komen en naar Nelson Mandela uitzien zoals bij deze foto het geval was of van elders afkomstig zijn. Of op de vlucht zijn voor oorlog, honger en andere ellende... (AFP-satellietfoto)

De Everglades: bedreigd maar niet verloren

= door Elisabeth de Montsouris =

Goh, wat is dat *Everglades*-park in Florida eigenlijk saai: een zee van groen gras met daarin eilandjes vol bomen. Met een beetje geluk zie je een reiger of een alligator, maar verder is eentonigheid troef.

Dat wordt pas anders als je de moeite neemt om een aantal van de in en langs het water uitgezette wandelingen te volgen. Het zijn weliswaar korte afstandjes over houten plankiers, maar je kunt er uren over doen, zoveel is er ineens onderweg te zien. Het witte pijlkruid, de blauwe moerasbloem *Pontederia cordata*, witte, groene en zilverreigers, ibissen, ooievaars, de anhinga die haar natte vleugels zo mooi laat drogen, vissen in alle soorten en maten, alligators die zich in het warme winterzonnetje koesteren, roodbuikschildpadden met hun koppen de lucht in, lynxen in de avondschemering en wellicht de Florida panter; maar voor die laatste moet je wel echt geluk hebben, want dat beest is dank zij de mens bijna uitgestorven.

De *Everglades* is eigenlijk een 75 kilometer brede rivier die vanaf Lake Okeechobee 150 kilometer zuidwaarts stroomt. Het water doet er een jaar over om de Florida Bay te bereiken. De gemiddelde diepte van deze 'grasrivier' bedraagt 15 centimeter. De naam *river of grass* is te danken aan het gras dat in de moerassige rivier groeit, waardoor je geen water ziet.

Het *Everglades National Park* heeft drie toegangen. Vanuit het hoofd-bezoekerscentrum ten zuidwesten van Miami bestaan de meeste mogelijkheden: een keur aan uitgezette wandelingen en boottochten met een grotere motorboot of met een gehuurde dan wel eigen kano.

Het enige bezwaar is het telkens uit de auto stappen voor een volgend kort wandelingetje. Maar aan de andere kant kun je je een tripje door een tropisch miniregenwoud niet laten ontgaan: kleine verhogingen in het drassige land bieden de droge voeten zonder welke tropenreuzen niet willen groeien. Vanuit het kale gras-en waterlandschap stap je via een houten plankier ineens een oerbos met mahonie-en palmbomen binnen.

Op deze regenwoudeilandjes blijven de tropische bomen zelfs tijdens een mogelijke winterse koudegolf in leven. De op de grond wegrottende planten produceren de daarvoor benodigde warmte. Ook de droge winters weten de woudreuzen te overleven. Het grote bladerdak houdt het vocht eronder goed vast, zodat de bomen alleen bij lang aanhoudende droogte in de problemen komen.

Niet bestand waren zij tegen de orkaan *Donna*, die in 1960 in zuid-Florida huishield. Als luciferhoutjes braken zij af. Nu nog is hier en daar een ontwortelde boom met een worteldoorsnede van zo'n zes meter zichtbaar. Nieuwe regenwoudreuzen hebben na de storm de vrijgekomen plaatsen ingenomen en het zal niet lang meer duren voor zij de maten van hun afgeknapte voorgangers hebben gekregen.

Vanaf het Flamingo bezoekerscentrum in het zuiden van het park vertrekken diverse boten voor kortere of langere tochten naar de *Florida Bay* of de *Whitewater Bay*. De alom bekende *airboats* zul je er niet vinden. Volgens kapitein Charly Maybury van de *Everglades Circle Queen* maken die dingen veel te veel herrie. "Ze hebben gewoon een vliegtuigmotor met een propellor op zo'n bootje gezet, zodat je plat over het moeras kunt varen. Mijn motorboot maakt al een flink kabaal, maar met die propeller is het helemaal erg. Bovendien varen ze iedere keer over het moerasgras heen, zodat het kapot gaat. En gingen ze nou maar telkens over hetzelfde spoor, maar nee, de kick is natuurlijk om steeds weer een nieuw stuk gras omver te varen. Daarom zijn ze ook verboden in het park".

Een gewoon motorbootje dus. Door het kanaal dat men in 1957 groef om sneller bij de *Florida Bay* te komen. Stom natuurlijk, want zo kwam het zoute zeewater de zoete *Coot Bay* in. In 1982 realiseerde men zich dat dat toch wat onhandig was. De in dat jaar gebouwde dam moet het baaiwater langzamerhand weer op het oude zoetpeil brengen. Intussen blijven de zeekoeien er weg: die houden niet zo van dat zilte water.

Charly zoekt tussen de mangrovebosjes in het kanaal verwoed naar een krokodil. "Meestal zitten er wel een of twee, maar in het weekend vluchten ze weg. Dan is het te druk vanwege de vele vissers in hun bootjes", zegt hij na een vergeefse speurtocht.

De krokodil was in Florida bijna uitgestorven, maar door het uitzetten van uitgebroede eieren is het aantal inmiddels weer op zo'n twee- tot driehonderd gebracht.

De toegang tot het park die pal oostelijk van Miami ligt, heeft slechts een enkel weggetje langs het moeras te bieden. De 22 kilometer heen en terug kunnen per (gehuurde) fiets of per open busje worden afgelegd.

De alligators, de vogels, de flora, het komt allemaal sterk overeen met wat er in het zuidelijke deel te zien was. Maar het rustige peddelen langs slapende alligators aan of in het water, die bij tijd en wijle loom naar een brutale vis happen, geeft deze route toch een aparte dimensie. Halverwege biedt een uitkijktoren rond een vennetje een prachtig zicht op de omgeving, die als altijd weer uit gras van de brede rivier bestaat.

Op de terugweg valt de enorme diversiteit aan vogels op. Zeker in de winter, wanneer trekvogels hun onderkomen zoeken in de *Everglades*.

De keur aan dieren die het park te bieden heeft is echter helemaal niet zo groot als verwacht zou mogen worden. Het aantal nestelende waadvogels is sinds de jaren dertig met 93 procent afgenomen tot slechts 18.500. Van de statige ooievaarssoort *(wood stork)* bij voorbeeld zijn nog maar 500 nestelende dieren over tegen 6000 in de jaren zestig.

Door het vele water dat de mens aan de *Everglades* onttrekt, is de waterstand niet meer wat hij zou moeten zijn. De visstand is daardoor achteruitgegaan en daarvan is de in ondiep water fouragerende ooievaar de dupe. Men vraagt zich zelfs af of deze grote witte vogel in het jaar 2000 nog wel nestelt in de *Glades*.

Ook de alligator kan het slachtoffer worden van de bemoeienissen van de mens. Een web van kanalen leidt het *Glades*-water in sommige delen van zuid-Florida een andere kant uit. Af en toe gaan de sluizen open. Als dat te snel gebeurt, verdwijnen de eieren van de alligator onder water.

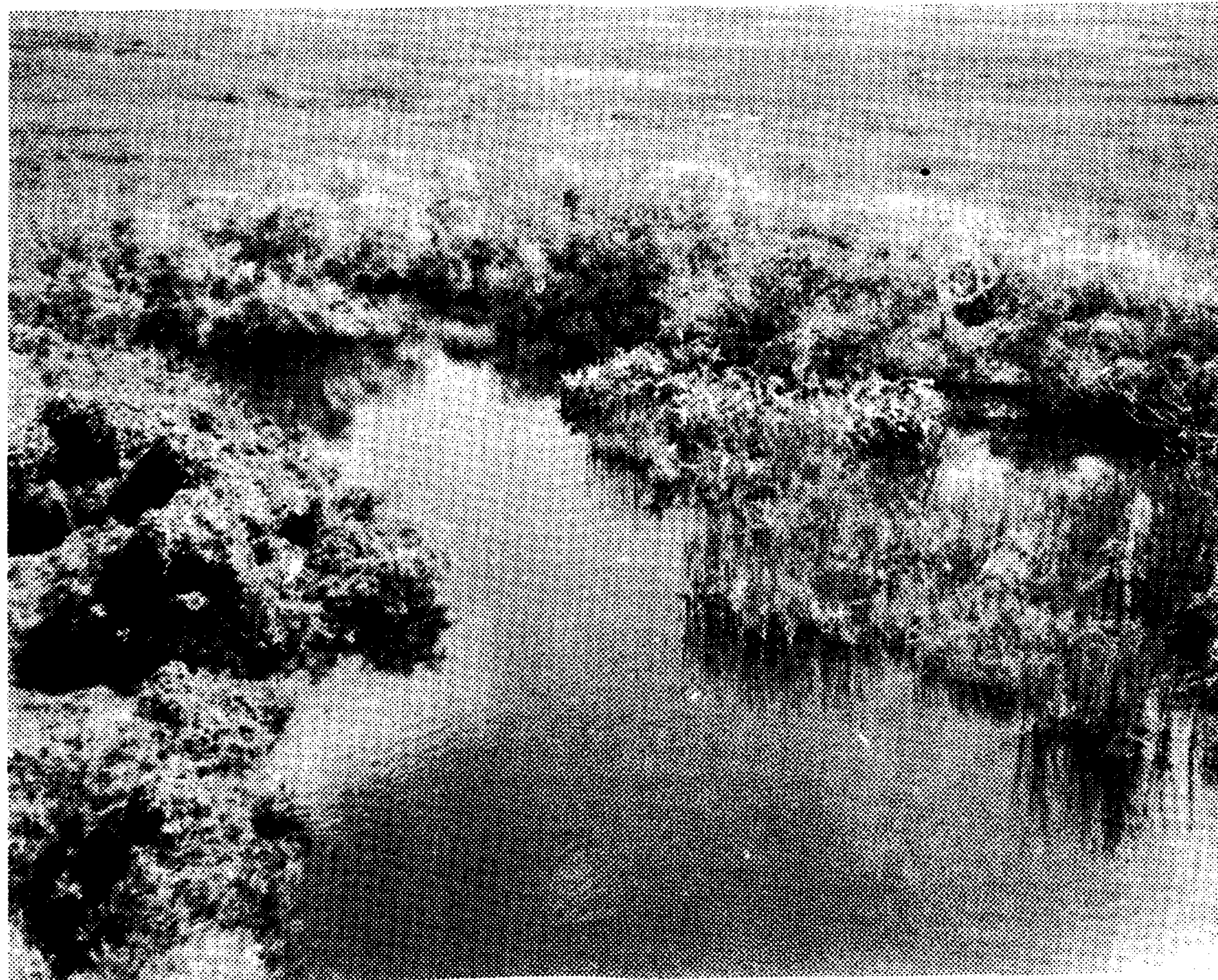
Het water dat wel via de *Everglades* naar het zuiden stroomt blijkt ook nog eens vervuild door de landbouw. Nitraat- en fosfaatrijk water dringt in de *river of grass* door; bepaalde plante- en diersoorten verdwijnen en types die voedselrijk water nodig hebben, kunnen aan hun - ongewenste - opmars beginnen.

In sommige parkdieren is zelfs kwik aangetroffen. Via bordjes wordt de visser erop gewezen dat het eten van ter plaatse gevangen baars nou niet bepaald verstandig is.

De laatste ingang, aan de Golf van Mexico, heeft alleen maar boottrips en kanoverhuur te bieden. De weg ernaartoe gaat door het *Big Cypress National Preserve*, waar de *airboat* wel geaccepteerd wordt. "We zijn een reservaat en geen nationaal park", legt ranger Ron uit. "Dat betekent dat alle activiteiten, van olieboren tot spelevaren weliswaar toegestaan zijn, maar binnen de perken worden gehouden. We willen per jaar niet meer dan 2500 boten in het park. Tot nu toe zijn we onder dat aantal gebleven, maar voor volgend jaar moet men zich inschrijven. Mensen die soms al jaren met hun boot hier komen, krijgen dan misschien geen permissie meer, dus we krijgen zeker een aantal boze gezichten".

Het reservaat heeft minder wandelmogelijkheden. En wat er is, staat in sommige jaargetijden voor een groot deel onder water. De tocht per auto is mooi, maar gaat te snel. Een miniloopje over een plankier biedt - op tien meter afstand van de grote weg - een rustige blik op de cipressen, die de voortdurend natte voeten wel aangenaam vinden. De echte grote cipressen zijn echter een zeldzaamheid geworden. Zij werden het slachtoffer van de in 1928 aangelegde weg (*Tamiami trail*), die commerciële rooiing van deze bomen mogelijk maakte.

De argeloze toerist zal zich nauwelijks kunnen voorstellen dat dit enorme gebied, van Lake Okeechobee tot aan Florida Bay, in gevaar verkeert. Het verdwijnen van plante- en diersoorten en de afname van de aantallen geven echter aan dat de toestand kritiek is. Schoon water in de juiste hoeveelheden is cruciaal. Gelukkig beginnen de autoriteiten dat in te zien. In 1989 is een groot stuk land aan het *Everglades*-park toegevoegd en nieuwe maatregelen buiten het park moeten de natuurlijke wateraanvoer in ere herstellen. Gezondere *Everglades* in het jaar 2000 is de voorlopige doelstelling van de parkautoriteiten.

■ ANHINGA

■ ALLIGATOR

■ PIJLKRUID

Duurzame ontwikkeling in Costa Rica, Benin, Bhutan en Nederland

Nederland sloot deze week met Costa Rica, Bhutan en Benin verdragen over duurzame ontwikkeling. Het bijzondere aan deze overeenkomsten is dat de landen elkaar over en weer kunnen aanspreken op het beleid dat zij, onder meer op milieugebied, voeren.

De voorbereiding van de verdragen heeft bijna twee jaar geduurd. Op de milieutop van de Verenigde Naties in Rio de Janeiro in juni 1992 tekenden de landen al intentieverklaringen. Sindsdien hebben delegaties die afspraken uitgewerkt.

De landen zeggen in de verdragen toe dat zij economische, ecologische en sociale vraagstukken zullen aanpakken in het kader van duurzame ontwikkeling. Daarbij gaat het er vooral om het milieu zo min mogelijk te belasten. Voor Nederland houdt dat onder meer in dat het minder beslag moet gaan leggen op het milieu, zodat de ontwikkelingslanden hun welvaartspeil kunnen verhogen, zonder dat de mondiale milieuproblemen veel toenemen.

De vier landen willen ook de onderlinge samenwerking verbeteren. Zo zullen zij voor internationale conferenties overleg voeren en proberen een gemeenschappelijk standpunt te formuleren.

Daar zit een luchtje aan

Dat de dampen die uit de auto-uitlaat komen niet al te fris zijn is bekend. Zeker als de auto ook nog eens niet goed is afgesteld, wat op Curaçao maar al te vaak voorkomt. Maar dat de benzinedamp die bij het tanken de lucht in gaat ook al milieuvervuilend is, wil er bij de meesten nog niet in.

Per jaar wordt er op Curaçao 120 miljoen liter benzine en diesel getankt. Ruim een promille daarvan ontsnapt in de vorm van damp. Al met al gaat het om circa 150.000 liter benzine die elk jaar in lucht opgaat en daarmee de atmosfeer vervuilt. Daar kunnen zonder enig probleem duizend auto's een maand lang op rondrijden.

In Europa en Amerika vindt men dat het maar eens afgelopen moet zijn met deze luchtvervuiling. Daar worden maatregelen genomen om de verdampte benzine binnenskamers te houden: de dampen moeten terug naar speciale vaten onder de grond.

Het nieuwste snufje op dit gebied is een benzinevulpistool met een klein buisje aan de binnenkant. Dat zuigt tijdens het tanken keurig netjes de benzinedamp af; die wordt ondergronds afgevoerd en zo blijft de lucht weer ietsje schoner

Regeerakkoord koppelt milieu aan economie

= door Elisabeth de Montsouris =

In het nieuwe regeerakkoord krijgt het milieu voor het eerst de plaats die het verdient: het valt onder het hoofdstuk economische ontwikkeling. Duurzame ontwikkeling van de Nederlandse Antillen is daarbij het uitgangspunt.

'Positief', is de eerste reactie van de voorzitter van Amigu di Tera, Yvette Raveneau. "Dat economie en milieu samenhangen is immers de realiteit. Het zijn de economische projecten die vaak de grootste schade aan natuur en milieu toebrengen".

Een nog op te stellen nationaal beleidsplan moet aan wettelijke regelingen ter bescherming van de nationale monumenten en de natuurlijke rijkdommen alsmede aan publieke toegankelijkheid van stranden alle aandacht geven die zij verdienen.

In het kader van een duurzame ontwikkeling zullen de samenwerkende partijen de vijf eilanden stimuleren om een energiebeleid te formuleren. Het gebruik van duurzame energiebronnen moet daarbij de hoofdrol spelen.

Ook eilandelijke ontwikkelingsplannen dienen opgesteld en uitgevoerd te worden.

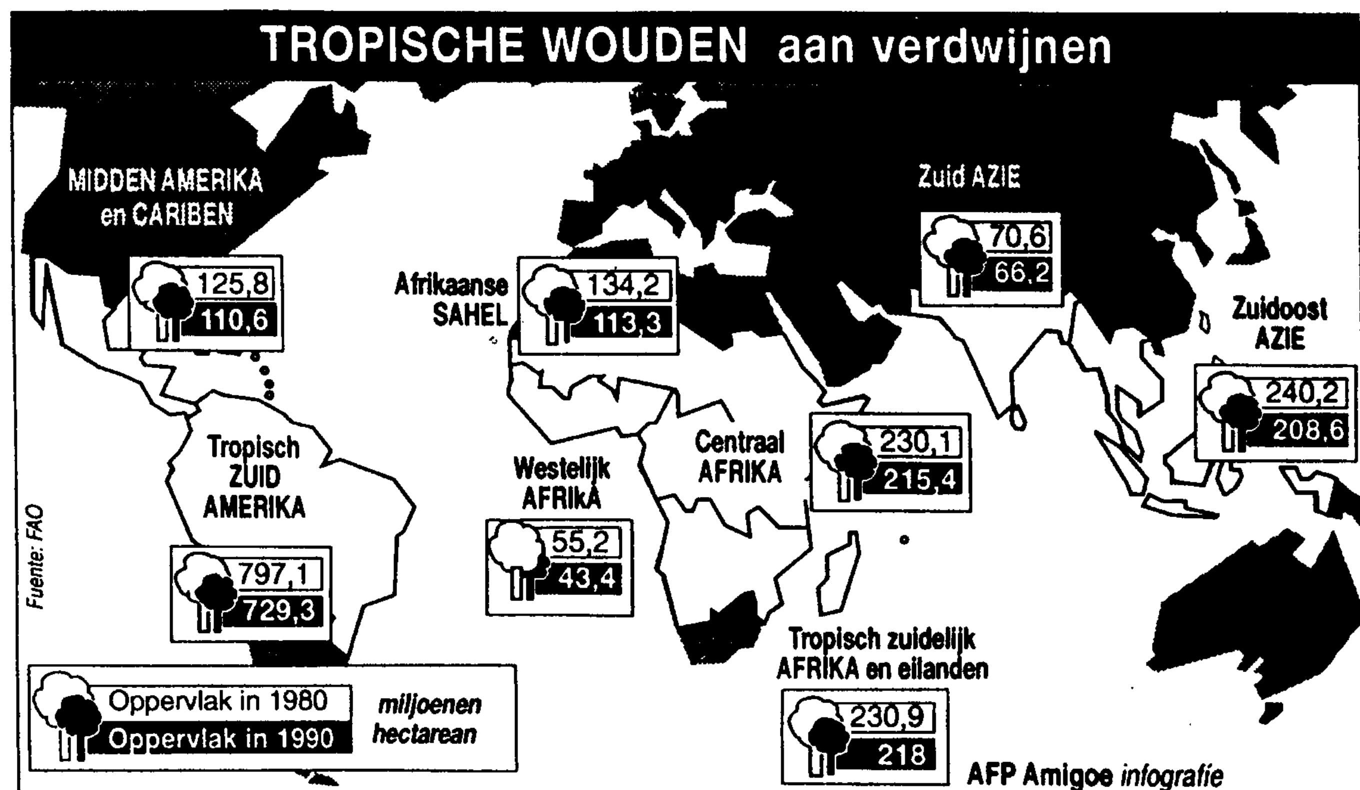
Het belang van de Curaçaose olieraffinaderij wordt zo groot geacht, dat de regering samen met het eilandgebied acties wil ondernemen om het voortbestaan daarvan veilig te stellen. Of daarbij ook eisen worden gesteld ten aanzien van het milieu, vermeldt het regeerakkoord helaas niet.

Wel is de regering van plan om ontwikkelingsprojecten van enige omvang door middel van milieu-effectrapportages te gaan evalueren.

Duurzame ontwikkeling is volgens de Curaçaose milieubeweging van groot belang. Het houdt in dat we de grondstoffen en de natuur van een land niet uitputten, zodat ook toekomstige generaties daar nog profijt van hebben.

"Dus geen ad hoc beslissingen, maar planmatig te werk gaan", zegt Raveneau. "Alleen door zo min mogelijk schade toe te brengen aan de natuur, kunnen we die natuur en vooral de daarin levende soorten behouden. Juist het verdwijnen van de biodiversiteit (veelheid van levenssoorten) is een probleem dat momenteel wereldwijd speelt".

Van minister Inderson als toekomstig minister van Volksgezondheid en Milieu heeft zij hoge verwachtingen. In het verleden heeft hij immers wel degelijk oog gehad voor de milieuproblematiek. "Alleen heeft hij niet de kans gehad om zijn ideeën uit te werken. Die kans krijgt hij nu wel".

Jung Chang, auteur van Wilde Zwanen

"Ik verafgood niemand meer"

Het boek 'Wilde zwanen, drie dochters van China' van de Chinese schrijfster Jung Chang is wereldwijd een bestseller. In Nederland zijn er al 125.000 van verkocht. Jung Chang beschrijft de levens van drie vrouwen in verschillende perioden van de Chinese geschiedenis. Haar grootmoeder maakte het staartje van het feodale China mee. Haar moeder trotseerde de stormen van de communistische revolutie. Jung Chang groeide op tijdens de winter van het Chinees communisme. In 1978 week ze uit naar Londen. Onlangs was ze te gast op Story International in Rotterdam. Een onderhoud met een vrouw, die zich de gelukkigste Chinese vindt.

= door Henk van Weert =

De vader van Jung Chang was een model-communist, een idealist met een blinddoek voor de ogen, een rigide partijman. Mao was voor hem onbetwist nummer één. Zijn vrouw en kinderen kwamen op de tweede plaats. Maar toen in de naam van Mao, tijdens het hoogtepunt van de ijzingwekkende Culturele Revolutie, het culturele erfgoed van China versplinterd werd, knapte er iets in de man. Hij werd gedwongen om zijn boekenbezit, zijn trots, te verbranden. Er knapte iets in hem. "Het was de eerste keer in mijn leven dat ik hem zag huilen", schrijft Jung Chang in 'Wilde zwanen'. "Het was een gekweld, gebroken en wild gehuil van een man die het niet gewend is te huilen. Af en toe stampte hij, in heftige snikkrampen, met zijn voet op de vloer en bonkte met zijn hoofd tegen de muur."

Uw vader is in 1975 gestorven, nog voordat u uitweek naar Engeland. Heeft u enig idee hoe hij uw boek beoordeeld zou hebben? Een boek waarin harde noten gekraakt worden over het communisme, waarvan uw vader een verdediger was? Brede lach, oplichtende ogen: "Hij zou trots op me geweest zijn. Zeker weten." Dan aarzelt Jung Chang even. De lachplooi zeilt weg van haar mond. Ze schikt haar lange, opgestoken haar, dat als een sleep over haar rug hangt.

'Mensen kunnen verdringen maar niet vergeten

Elegante, vriendelijke vrouw. "Hij was communist, natuurlijk. Maar hij was ook een verstandelijke, eerlijke man, die in logica geloofde. Omdat ik het boek naar eer en geweten geschreven heb, zou hij het zeker gewaardeerd hebben.

Critici hebben geschreven dat mijn vader in het boek onsympathiek overkomt. Ik vond mijn vader helemaal niet zo onsympathiek. Het klopt dat hij vaak dingen deed, die onsympathiek leken. Mijn ouders, bijvoorbeeld, vertrokken in 1949 voor een lange mars naar het zuidwesten. Mijn moeder moest de hele weg lopen, hoewel mijn vader haar gemakkelijk mee had kunnen laten rijden in een jeep. Dat mag kwalijk lijken, maar een vooraanstaande man in China heeft me eens gezegd dat hij dat een superieur gebaar van mijn vader vond. Moeder wilde meedoen aan de revolutie. Dan moest ze maar lopen, vond mijn vader. Bij wijze van boetedoening. Goed voor haar karakter. Mijn vader stond pal voor zijn gedachten. Hij marchandeerde niet, brak geen regels."

Jung Changs moeder leeft nog. Ze woont in Chengdu. "Ik heb haar onlangs weer eens opgezocht. Ze is gelukkig en geniet met volle teugen van het succes van mijn boek, dat op haar afstraalt. Zij heeft mij destijds de verhalen verteld, die de basis van het boek zijn. Ze voelde zich onbegrepen en zocht in de eerste plaats begrip en rechtvaardiging van haar dochter. Ze was enorm opgelucht toen ze haar verhalen kwijt was. En nu heeft ze begrip gevonden bij miljoenen mensen, over de hele wereld. Veel buren weten overigens niet wie moeder eigenlijk is. 'Wilde zwanen' is nog steeds verboden in China en de media staan nog onder censuur, dus wordt er ook niet over geschreven. Mijn moeder krijgt constant horden Japanse toeristen voor de deur. Ze geniet van die belangstelling, ze geniet ook van reisjes naar Japan en naar Engeland, waarvoor ze uitnodigingen gekregen heeft. Nee, ze kijkt niet bitter terug op alle verschrikkingen die ze meegemaakt heeft. Bitterheid kent ze niet, wel af en toe woede en frustratie. Ondanks alles wat ze meegemaakt heeft, is ze geen gebroken mens. Integendeel."

VOETEN

Het verhaal van 'Wilde zwanen' begint bij de grootmoeder van Jung Chang. Zij werd in 1909, nog in het feodale tijdperk, geboren. Amper 15 jaar oud, werd ze concubine van een krijgsheer. Oma was een van de laatste meisjes in China, van wie de voeten nog gebonden werden. Kleine voeten passen in het ideale beeld dat mannen van een vrouw hadden. De tenen van jonge meisjes werden met stenen gebroken en onder de voet vastgebonden. De kindervoetjes konden daardoor niet groeien. De vrouwen leden hun hele leven schier ondraaglijke pijnen. Toen de overgrootmoeder van Jung Chang geboren werd, kreeg ze niet eens een naam. Ze heette simpelweg Meisje Nummer Twee. "Laat me een hond zijn in mijn volgende leven, of een kat, maar nooit meer een vrouw", verzuchtte ze eens.

Jung Chang wordt er nog treurig van. "Mijn grootmoeder was even groot als ik. Maar haar voeten waren slechts zo lang als een vuist dik is. Alleen de gote teen mocht groeien. Daarop rustte haar hele gewicht. Helse pijnen, elke dag weer. Verschrikkelijk vond ik dat. Ik bewonderde haar. Ze is al lang dood, maar ze blijft evenals mijn vader in mijn dromen terugkeren. Als ik over haar droom, gaat dat gepaard met trieste herinneringen. Ach, wat zou ze het prachtig gevonden hebben om met mij hier door Amsterdam te dwalen. En wat zou ik haar dat gegund hebben..."

Angst was het sleutelwoord in de jaren van de Grote Sprong Voorwaarts (1958) en de Culturele Revolutie (1966). Mao speelde de Chinezen tegen elkaar uit. Er ontstonden gigantische hetzes tegen zogenaamde 'volgers van de kapitalistische weg'. Ook Jung Changs moeder en vader kregen het zwaar te verduren. Ze werden aangeklaagd, gemarteld, afgevoerd en opgesloten. Vader was een tijdlang krankzinnig. Jung Chang zelf werd verbannen naar het platteland.

• *Jung Chang*

Maar ondanks alle misère, verafgoodde Jung Chang in die tijd Mao Zedong, de grote roerganger. In 1966 maakte ze een drieduizend kilometer pelgrimstocht naar Peking, om een glimp van Mao op te vangen. "We waren doordrenkt van de cultus van Mao, en uitsluitend van Mao", staat in haar boek. "We zullen voorzitter Mao eeuwig volgen!", scandeerde ze met duizenden anderen.

Jaren later kwam u tot inkeer. Heeft u het zichzelf kwalijk genomen dat u Mao al die jaren zo blindelings geloofde en volgde? "Nee, ik hoefde ook niet ergens echt spijt van te hebben. Ik bewonderde hem. Natuurlijk, dat is zo, maar dat heeft nooit hele domme of ernstige gevolgen gehad voor anderen. Ik heb nooit geparticipeerd in die verschrikkelijke gebeurtenissen tijdens de Culturele Revolutie. Ik heb uit zijn naam niets slechts gedaan. Dat is een geruststelling. Mensen die zich wel slecht hebben gedragen, konden dat later ook maar gedeeltelijk op Mao afschuiven. Ik heb me achteraf ook niet stom of belachelijk gevoeld. Vergeet niet dat er geen alternatief voor Mao was. Mao was volledig geïntegreerd in je bestaan, in je wezen als mens. China verkeerde in een volstrekt isolement en er heerste strenge censuur. Het was alsof we heel intens in een religie geloofden. Vergelijk het met mensen die in een sekte opgroeien. Die hebben ook geen keus. Mao was een soort God voor ons. Je ontdekt pas dat er ander leven mogelijk is, als je in contact komt met een maatschappij waarin Mao niet goddelijk blijkt te zijn.

Vreemd vond ik het dat zelfs in dat vrije westen mensen rondliepen die zich maoïsten noemden. Een man als Jean-Paul Sartre, en met hem vele andere intellectuelen. Ik denk dat ze nooit begrepen hebben wie Mao was en wat het maoïsme eigenlijk betekende. Veel te betekenen hadden die maoïsten niet. Ze hebben geen kwaad gedaan en op een gegeven moment hebben ze hun Mao-label voor een ander merkje verwisseld."

Kunt u, na die ervaring, nog iemand intens bewonderen? Resoluut: "Nee. Nooit meer zal ik een idool verafgoden. Ik denk daar nu heel rationeel over. Intens bewonderen is er niet meer bij."

BIOGRAFIE

Jung Chang werkt aan een biografie van Mao, samen met haar Engels-Ierse echtgenoot Jon Hallyday. "Mao was, denk ik, een heel complexe man en wat hij gedaan heeft, zat al even complex in elkaar. Mijn belangrijkste taak is een multi-dimensionaal, rijk portret van die man schrijven. Geen zwart-wit beeld. Ik geloof niet dat hij een gek was. Maar wel dat hij zijn eigen logica had, zijn eigen ratio, zijn eigen wereld. Ik geloof ook dat veel mensen die in zijn schoenen hadden gestaan, dezelfde dingen zouden hebben gedaan. Ik wil laten zien hoe dat proces werkt, hoe zo'n man functioneerde. Ik geloof niet zonder meer in de stelling dat macht corrumpeert. Dat is me te simpel."

De gebeurtenissen tijdens de Grote Sprong Voorwaarts, de hongersnoden en de Culturele Revolutie drongen destijds nauwelijks door tot het Westen . De tijden keren in woorden terug in het boek, in haar hoofd keren ze in beelden terug. Nachtmerries zijn het soms. "Tijdens de Grote Sprong Voorwaarts was ik een kind. Als ik aan die tijd denk, zie ik ons dienstmeisje terug, dat een telegram kreeg. Daarin stond dat haar moeder gestorven was. Ik hoor haar nog huilen, onbedaarlijk huilen, in ons hofje, waar ze tegen een houten pilaar leunde. Haar gesnik mengde zich met het geluid van kikkertjes, die in de rondte sprongen. Gekwaak en gesnik, midden in de nacht, dat is voor mij de Grote Sprong Voorwaarts. Als ik aan de Culturele Revolutie denk, zie ik mijn vader. Dan komen de echt pijnlijke herinneringen boven. De afschuwelijke mishandelingen van mijn vader. Zijn zenuwinstortingen. De waanzin."

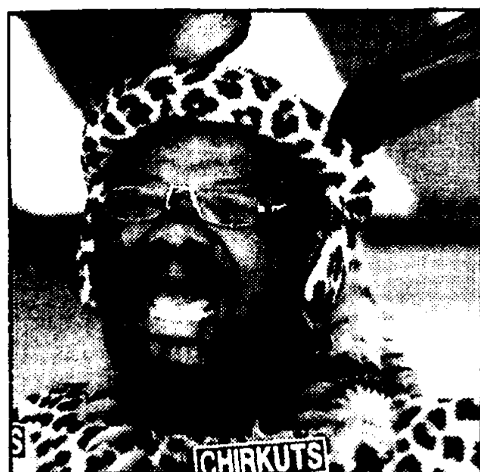
Na de Tweede Wereldoorlog openbaarden zich bij slachtoffers van de concentratiekampen syndromen, dikwijls pas op latere leeftijd. Lijden mensen die in China de zuiveringen hebben meegemaakt aan vergelijkbare syndromen? "Ik weet het niet precies. Ook in het huidige China is discussie over die twee perioden niet mogelijk. Je kunt er tussen neus en lippen door over praten, maar een grondige evaluatie is onmogelijk. Mao is evenmin veroordeeld. Zijn portret hangt nog steeds op het Plein van de Hemelse Vrede. Ik heb mijn boek aan een heleboel mensen in China gegeven. Sommige lezers schreven me later dat ze het 's nachts niet durfden te lezen, omdat ze bang waren dat het boek verschrikkelijke herinneringen, die ze weggedrukt hadden, weer levend zou maken. Mensen kunnen wel verdringen, maar niet vergeten. De regering hoopt dat de economische verbeteringen de verschrikkingen op de achtergrond blijven houden, maar ik geloof niet dat het menselijk brein dat op den duur toestaat. Zo werkt het niet. China is een zeer getraumatiseerde natie. Chinezen krijgen niet de kans hun geschiedenis te verwerken en dat is erg onbevredigend. Ze krijgen niet de kans om hun lasten te delen, hun eigen pijn naar een algemeen niveau te tillen. Je kunt gerust aannemen dat er veel mensen met psychische problemen zijn. Die kunnen niet naar een dokter stappen en om hulp vragen. Vergeet ook niet dat de psychologie een tamelijk nieuwe discipline is in China. Hoewel de Chinese beschaving ouder is dan de westerse, begrijpt men er minder van menselijke emoties dan in het Westen."

Voelt u zich schuldig over het feit dat u er heelhuids uitgekomen bent, terwijl zo velen van uw leeftijd gestorven zijn. Sterker nog: juist dankzij die gebeurtenissen bent u wereldwijd een bekend schrijfster geworden.

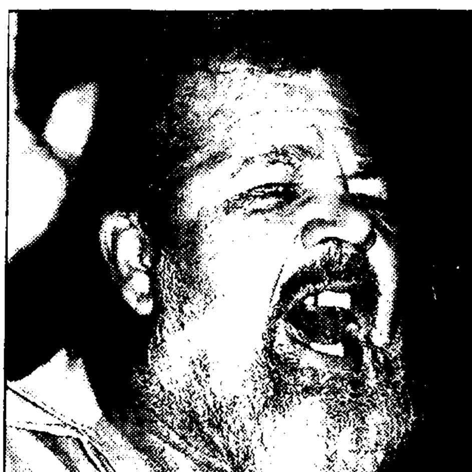
"Ik wil het geen schuldgevoel noemen. Dat is het niet. Zo sterk voel ik het niet. Maar het brengt me wel in verlegenheid, het maakt me enigszins beschaamd. Ik heb ongelooflijk geboft. Ik ben de gelukkigste mens van heel China, want ik heb een stem waarmee ik me tot de hele wereld kan richten. Het feit dat miljoenen mensen zich voor de geschiedenis van mijn familie interesseren, maakt me intens gelukkig."

In 1978 vloog ze naar Londen. Ze heeft er linguïstiek gestudeerd. Toen ze uit China vertrok, wist ze niets van de buitenwereld. "Of ik een paradijs verwachtte in het Westen? Nee. Ik had geen verwachtingen, wist niet hoe het buitenland er uit zou zien. Ik ben niet iemand die streng omlijnde gedachten koestert en die vervolgens door feiten bevestigd wenst te zien. Ik kwam volledig onbevangen naar het Westen, vast van plan om al het nieuwe te omarmen. Ik was zeer nieuwsgierig in die tijd. Ik moet de eerste Chinese van mijn generatie zijn geweest, die een Londense pub bezocht heeft. In China wordt *pub* vertaald met een woord, dat obscure activiteiten suggereert. Naakte vrouwen die op tafels dansen, daaraan denkt een Chinees als hij dat woord hoort. Eenmaal in Londen heb ik maar snel de stoute schoenen aangetrokken en ben ik een pub binnengestapt. Geen naakte vrouwen, slechts een paar mannen, die Lager zaten te drinken, ha ha.. Ik was hevig teleurgesteld. Zo waren er meer van zulke rare gebeurtenisssen. Toen ik mijn man ontmoette, zei hij me trots dat hij ging lunchen met Mick Jagger. Vroeg ik hem heel onnozel wie Mick Jagger was. Wist ik niet. Hij was stomverbaasd."

Zeer resoluut: "Ik ben nooit teleurgesteld geweest in het Westen. Nooit. Dat betekent niet dat ik China vergeten ben. Integendeel, ik ben dol op de mensen daar. Ik ga er graag naar toe, maar ik voel me zeer gelukkig in Engeland. Ik heb er mijn eigen plek onder de zon gevonden. En toch hoef ik niet zo nodig Brits met de Britten te worden. Mensen zeggen altijd dat buitenlanders zich moeten aanpassen. Onzin. Ik heb me nooit echt aangepast. Ik houd niet van voetbal, ik snap niets van cricket en ga, behalve die ene keer, niet naar pubs."

■ *Dr. Mangosuthu Buthelezi, eerste minister van het huidige Kwazulu.*

■ *De gebaarde ruiter Terreblanche.*

De onstuitbare Revolutie in Zuid Afrika

ZUID-AFRIKA IS op weg naar een nieuwe orde. Maar hoe die nieuwe orde eruit zal zien, in een land dat wordt verteerd door geweld en tegenstellingen, is de vraag. Een bezoek aan een staatsman, een weerbarstige Zulu-koning en onverzoenlijke blanken.

=door Rob Soetenhorst=

Hoe lang is het alweer geleden, dat je er geweest moest zijn om er over te kunnen oordelen? In Zuid-Afrika dus, het bolwerk van de apartheid en dat is nog maar zo'n tien, vijftien jaar terug. Visa voor journalisten werden geweigerd, verklaarde medestanders van het regime waren uiterst welkom en werden in de watten gelegd.

Ze kwamen terug met verhalen hoe de gescheiden ontwikkeling van blank en zwart tot heil van beide bevolkingsgroepen kon werken, hoe de zwarten er in Zuid-Afrika beter aan toe waren dan in de rest van zwart Afrika. Onwaarschijnlijke constructies, gelogenstraft door de praktijk van de apartheid, zoals velen die hebben beleefd. Neem bij voorbeeld correspondent Jo Lelyvelds boek *Move your Shadow*, in het Nederlands krachteloos vertaald als *De Apartheid*, terwijl het gewoon 'Donder op' had moeten heten. Een huiveringwekkend verslag over de rechtsgang voor zwarten in Zuid-Afrika in het midden van de jaren tachtig, over de echte praktijk van de thuislanden, waar werkers 's avonds laat thuiskomen en om drie uur 's nachts weer als vee worden ingeladen om hun blanke meesters te dienen.

De vrijlating van Nelson Mandela, vier jaar geleden, heeft alles veranderd. Zuid-Afrika is nu op weg naar de eerste vrije verkiezingen voor de gehele bevolking in zijn bestaan. Aartsbisschop Tutu, evenals Mandela en president De Klerk onderscheiden met de Nobelprijs voor de vrede, merkt stralend op: "Dit is het moment waarop ik 62 jaar heb moeten wachten. Ik mag stemmen. Wij zijn onstuitbaar op weg naar vrijheid. Vertel het rond en vier dit moment van vreugde met ons." En hij giechelt zijn hoge fameuze giechel.

NIEUW THEMA

Het lijkt wel alsof Zuid-Afrika de apartheid achter zich heeft gelaten. Alsof schrijvers als André Brink koortsachtig op zoek moeten naar een nieuw thema, nu de apartheidspolitiek dood is verklaard. Politici en journalisten, zoals Allister Sparks die tien jaar geleden nog voorspelden dat het land in bloed en vuur zou worden gesmoord, verklaren nu omstandig dat zij optimistisch zijn over de toekomst. Dat is het meest verwonderlijk voor wie rondneust in het regeringscentrum Kaapstad en het oor te luisteren legt in de Kaapprovincie. Waar Oost-Europa tobt en worstelt met het communistisch verleden, waar Oost-Duitsland soms met heimwee terugkijkt naar een maatschappij met iets van solidariteit tegen de toen gevestigde orde daar doet vooral blank Zuid-Afrika of het verleden van de apartheid dood en begraven is.

Tegelijkertijd breiden de *shanty-towns*, de schots en scheef geplaatste hutjes van golfplaat en afval, zich explosief uit langs de schilderachtige kustweg van Kaapstad naar Port Elisabeth. De oude apartheidswetten die de zwarten uit het zicht hielden, gelden immers niet meer. Maar wie weet wat die zwarten, die daar opeen gestapeld leven, verwachten na de verkiezingen?

Zullen zij, zullen de blanken, de afstammelingen van de Boeren, verenigd in het Afrikaner Volksfront, genoegen nemen met eerlijke verdeling van de rijkdommen die het land in hoge mate biedt? En wat kan als eerlijk gelden? Altijd is er weer de matigende stem van Nelson Mandela, 75 jaar oud inmiddels, wat strammer, maar uiterst vitaal. Hij staat nog steeds, net zoals toen hij gevangen zat, om zes uur 's ochtends op, doet zijn oefeningen en trekt onvermoeibaar rond door het reusachtige land en daar tussendoor wipt hij nog even over naar bij voorbeeld Nederland. Hij is ongetwijfeld de staatsman met het hoogste morele gezag in de wereld, bewonderd door blank Zuid-Afrika omdat bij hem na 28 jaar gevangenis ieder spoort van rancune ontbreekt.

UITDAGING

De grote uitdaging voor Zuid-Afrika, zo zegt hij, ligt in het vermogen om economische hervormingen en de verheffing van de bevolking hand in hand te laten gaan. "Om onze nationale problemen scherp te stellen; wij zijn belast met schandalige niveaus van armoede. Op een totale bevolking van veertig miljoen mensen, leven er zeventien miljoen onder de armoedegrens. Elf miljoen van hen wonen op het Zuidafrikaanse platteland en de meerderheid van hen zijn vrouwen. Het is overbodig om te zeggen, maar ze zijn allemaal zwart.

En de apartheid moge officieel dood en begraven zijn, Mandela waarschuwt dat er nog steeds sprake is van een systematische ontzegging van gelijke rechten op onderwijs voor zwarten, vooral zwarte vrouwen, als gevolg van de nog steeds bestaande discriminerende toewijzingen van budgetten. Van de mensen die kunnen werken, is bijna de helft werkloos, houdt Mandelaq ons voor, als gevolg van de verlammingsverschijnselen van de geïsoleerde Zuidafrikaanse economie.

Aansluiting bij de internationale economie is na al die jaren van isolement dringend noodzakelijk. Daarnaast zal een nieuwe regering, waarin Mandela's Afrikaans Nationaal Congres (ANC) een vooraanstaande rol gaat spelen na de verkiezingen, vooral werkgelegenheidsplannen bevorderen. Hijzelf denkt aan zo'n driehonderdduizend banen die de overheid moet scheppen om vooral zwarte Zuidafrikanen aan het werk te krijgen. Verder zal de overheid op het platteland grond moeten verdelen.

Mandela, revolutionair tegen wil en dank als symbool voor de revolutie die het 'nieuwe Zuid-Afrika' doormaakt, klinkt somber. Dat geldt ook voor zijn blanke tegenspeler, nu nog staatspresident F.W. de Klerk, maar bij hem staan toch optimisme, vitaliteit en geloof in hetenorme economische potentieel van Zuid-Afrika voorop. Hij ervaart het als bevrijdend weer deel uitmaken van de wereldfamilie, zoals hij het uitdrukt, om weer openlijk deel uit te maken van internationale handelscircuits, buitenlandse investeerders te verwelkomen en 'om onze sportslui uit de schemering van het isolement te zien deelnemen — en soms winnen — bij internationale evenementen'.

SPORT

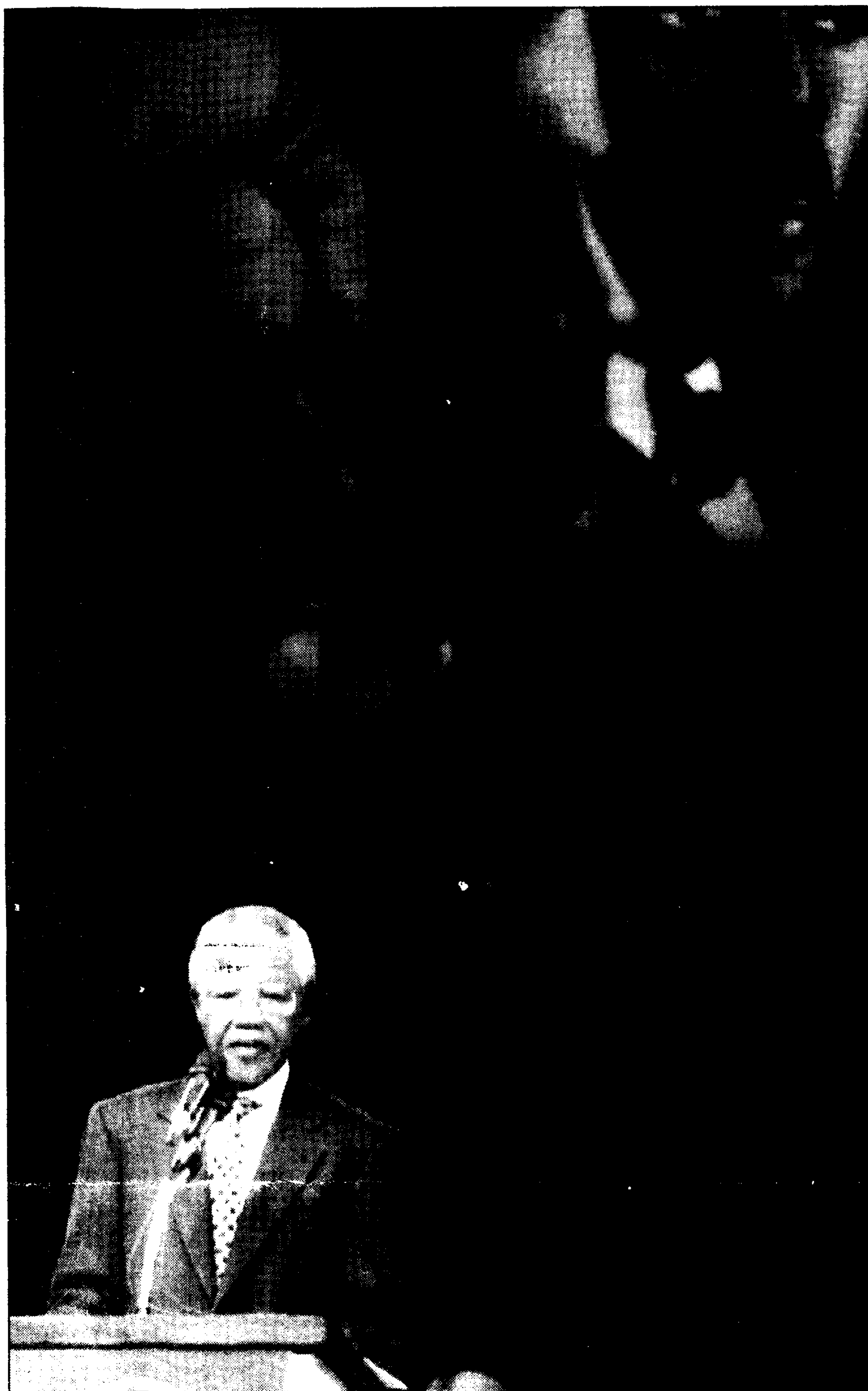
Dat is waarschijnlijk het meest hoopgevende in dit prachtige, door sport bezeten en door criminaliteit geobsedeerde land. Niemand wil meer terug naar het internationale isolement, dat de aprtheid die laatste jaren heeft ingesnoerd, naar de dagen van de internationale boycot. Zoals De Klerk het verwoordt: "Geen land kan lang het isolement van de rest van de mensheid overleven." Zuid-Afrika geniet van het nieuwe, de aansluiting bij anderen, het feit dat Afrikaanse ploegen tegen anderee sporten. dat Wayne Ferreira successen behaalt in het tenniscircuit.

Op de een uur durende vlucht van Port Elisabeth naar Kaapstad geeft de gezagvoerder twee keer door hoe het de Zuidafrikaanse *batsmen* vergaat in de ééndaagse crickettest*match* tegen Australië. Een held met de legandarische boerennaam Cronké, Hansie Cronjé, ranselt de ballen voor vier en zelfs voor zes naar en over de *boundaries* en het vliegtuig geniet mee. De Klerk werpt op dat moment vast en zeker in zijn werkkamer steels een blik op het televisiescherm, want hij zal mee genieten...

Door criminaliteit geobsedeerd. Het bloedbad, dat Allister Sparks tien jaar geleden voorspelde, is rauwe realiteit in de confrontaties tussen zwarten onderling. Regelmatig vallen er slachtoffers onder Zulus en Xosas als gevolg van aanslagen, gevechten en sabotages. Mandela bezweert herhaaldelijk dat hij andere leiders op de knieën wil smeken alles in het werk te stellen een eind te maken aan dat zwarte geweld.

Dat is het geweld in de hopeloze zwarte *townships*. Daardoor, verklaart Joe Thloloe, chef-redacteur van Afrika's grootste en zwarte krant, de *Sowetan*, durven ook zijn zwarte redacteuren 's nachts niet meer de straat op om een overval van nabij te verslaan. Kogelvrije vesten helpen weinig.

"In de stad Soweto heerst 's nachts de wet van de jungle, er zijn geen regels en de moordenaars daar zijn de helden, die wij geschapen hebben. Maar de geest kunnen we niet meer in de fles krijgen. Welke boodschap hebben De Klerk en Mandela voor die wanhopige mensen daar? Of komt er een moment dat de bevolking niet alleen moe maar ook getergd raakt door het geweld en er een eind aan maakt?" Klemmende vragen

■ *Nelson Mandela, 75 jaar oud inmiddels, een staatsman met hoog moreel gezag bij wie ieder spoor van rancune ontbreekt.*

waaraan Thloloe bezwerend toevoegt: "Het gaat ook om onze verantwoordelijkheid, als bewuste leden van het ANC die een nieuw Zuid-Afrika wensen."

Maar de maatschappij is ook door ander geweld en criminaliteit geobsedeerd, blank geweld. Een krant opent met het verhaal van een op een eenzame boerderij levende gescheiden vrouw. Zij heeft haar advocaat in een winkel doodgeschoten, omdat hij niet meer dan één keer op haar avances inging. Haar foto siert het verhaal op, op een wijze die in de meest platte Britse boulevardpers niet zou misstaan.

De volgende dag verhaalt de krant prominent op de voorpagina van een zestienjarig meisje, dat met behulp van haar één jaar oudere vriend haar moeder vermoordde, omdat ze dacht dat ze een heks was. Ze wordt veroordeeld en de krantefoto laat zien hoe ze vol ongeloof weent in de armen van een oom. De televisie heeft trouwens deze zaak ook in kleuren en geuren, tweetalig, Engels en Zuidafrikaans, uit de doeken gedaan.

Deze merkwaardig mix van oppervlakkigheid en moralisme, het kwaad wordt immers gestraft ter lering van velen, die wekelijks de zondagse kerkgang maken in plaatsen als Oudshoorn en Middelburg, werkt nauwelijks verhullend voor de gewelddadige sfeer van de rechtse blanken, verenigd in het Weerstandsfront, die zullen streven naar een eigen staat.

UITHANGBORD

Constand Viljoen is hun rechtschapen uithangbord, een van de bekendste Zuidafrikaanse generaals, maar achter hem dreigt en drijft Terreblanche, al zeggen Zuidafrikanen die kunnen oordelen dat de gebaarde ruiter Terreblanche nog altijd minder afschrikwekkend is dan een Bosnische generaal in een tank. Zwarte journalisten worden op bijeenkomsten van het Front geweerd, maar kritische blanke verslaggevers vormen ook een mikpunt. Zij worden bedreigd en zo mogelijk geïntimideerd, vertelt Tim du Plessis van het weekblad *beeld*. "En dan durven aanhangers van het Front zich te beklagen over het zwarte geweld, dat niet eens tegen hen is gericht."

Zuid-Afrika op weg naar de verkiezingen van eind april kent zijn eigen onwaarschijnlijke regenboog-alliantie. Het samenspel van het Afrikaner Weerstandsfront en de Inkatha Vrijheid partij van dr. Mangosuthy Buthelezi, eerste minister van het huidige Kwazulu en neeft van Goodwill Ka Bhekuzulu, koning der Zulu's, die bij president De Klerk heeft gepleit voor het voortbestaan van zijn rijk, desnoods buiten de Zuidafrikaanse eenheidsstaat. In de aanloop naar de verkiezingen kent Zuid-Afrika een opgewonden en intens debat over de toekomstige staatsvorm.

Buthelezi is meer nog dan de wat bleke Viljoen de voorvechter en kampioen van federale rechten in het nieuwe Zuid-Afrika. De man die tot de vrijlating van Mandela de meest zichtbare zwarte leider was, is nu de grootste tegenstander van de president van het ANC, van wie wordt voorzien dat hij nade verkiezingen De Klerk opvolgt en die zich verzoenend tot het uiterste betoont.

Hij bezoekt in het plaatsje met de toepasselijke naam Wilderness de teruggetrokken levende voormalige president P.W. Botha, die is begonnen met de afbraak van het apartheidssysteem om hem te horen. Mandela spreekt metzoveel mogelijke leiders van de andere partijen. Van tijd tot tijd wisselt hij van gedachten met Buthelezi in een poging 'op mijn knieën' om ook die over de streep te trekken en hem te laten deelnemen aan de verkiezingen.

Maar Buthelezi geeft niet toe. Zijn vijandigheid ten zichte van het ANC is groot evenals zijn indringend vermogen om voor federale en zelfs mideelpuntvliedende rechten te pleiten. Hij spreekt over een 'al overgecentraliseerde regering, waarbij na de verkiezingen alleen het gezicht van onze onderdrukkers zal veranderen'.

MANIPULATIES

Hij hamert op 'de manipulaties van het immorele en dictatoriale bondgenootschap' van het ANC met de communistische partij. Dat soort uitspraken is balsem voor de ziel van menig blanke boer, die zou willen dat Viljoen zich zo krachtig zou uitlaten. Buthelezi kiest voor de aanval, maar wordt nooit duidelijk als het erom gaat zich vóór iets uit te spreken. Hij bezweert dat Kwazulu zich niet zal afscheiden, maar noemt alle concessies van het ANC in de richting van een federale staat onvoldoende.

Of hij een brug ziet met het ANC? In zijn antwoord heeft hij over fysieke gelijkheid van naties, maar hij wil het woord afscheiding niet in de mond nemen. Hij wil vooral geen burgeroorlog, maar mokt duidelijk over de ongelijkheid, waaraan zijn volk, de Zulu's, is onderwerpen. Buthelezi is een groto speler op het politieke vlak en zal dat ook na de verkiezingen blijven. Zeker waar ook andere partijen, zoals de Democratische Partij, ooit geleid door Helen Suzman en nu door Colin Eglin, eropw ijzen dat de grootste verleiding voor het ANC na de verkiezingen machtsmisbruik zal zijn.

Het nieuwe Zuid-Afrika zeilt door het revolutonair proces. Een land van een onwaarschijnlijke en vaak paradijselijke schoonheid, met een eigen Rivièra, gouden baaien, groene bergen en een vaak heel behoorlijk infrastructuur zoekt, onwetend nog, aansluiting bij de internationale wereld. Maar voorlopig is men op zoek naar een nieuwe Zuidafrikaanse maatschappij. De 75-jarige Mandela moet de komende vijf jaar de garantie vormen, dat er sprake is van 'eerlijke verdeling', die voor zwart tevredenstellend en voor blank verteerbaar is.

= door Victor Hafkamp =

eder jaar opnieuw kunnen de verzamelaars van postzegels waarnemen dat het paasfeest bij de uitgevende landen minder hoog scoort dan Kerstmis. In liturgische zin is dat een onderwaardering voor het hoogfeest van Pasen, maar posterijen zijn commercieel ingesteld en weten dat de stroom wenskaarten rond Kerstmis die voor het paasfeest verre overtreft. Maar de paaszegels lijken toch in opmars.

Hongarije, het eerste land dat kerstzegels uitgaf (in de jaren veertig) kwam vorige maand al met een zegel vanaf twaal forint voor *Húsvét*, Hongaars voor Pasen. Op het ontwerp staat een reproduktie van een schilderij uit het Déri-Museum in Debrecen met een beeld van de gekruisigde Christus.

Ook de Griekse post heeft voor Pasen een uitgifte aangekondigd met een totale waarde van 360 drachmen.

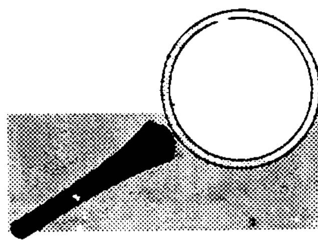
Twaalf jaar lang al — en vermoedelijk voor de laatste maal — kwam gisteren in het Zuidafrikaanse thuisland Bophuthatswana een serie van vier zegels uit, gebaseerd op het lijdensverhaal van de evangelist Lucas. De vier zegels (45, 65, 85 cents en 1.05 rand) hebben de kruisiging tot onderwerp. Na de verkiezingen in Zuid-Afrika zal Bophuthatswana als 'thuisland' verdwijnen en zullen ook de postzegels van dat gebied, evenals die van Transkei, Ciskei en Vanda vermoedelijk niet meer verschijnen. De uitgiften werden weliswaar internationaal niet erkend, maar veel verzamelaars hebben de afgelopen jaren dankzij die uitgiften een kleine collectie kleurrijke plaatsjes met diverse thema's kunnen opbouwen.

Hoewel mij nog geen gegevens hebben bereikt, zal Suriname dezer dagen zeker weer met paasweldadigheidszegels komen. Ook de Cook-eilanden in de Stille Oceaan horen tot de staatjes die het paasfeest belangrijk genoeg voor een postzegelsmissie vinden.

Ierland heeft begin deze maand een aantal zegels laten verschijnen, waarvan er één weliswaar geen officiële paaszegel is, maar in een collectie rondom het paasfeest niet misstaat. Het is een zegel van 32 pence met een reproduktie van het schilderij 'De gevangenneming van Christus' van de beroemde kunstenaar Caravaggio.

Op 6 april komen in Nederland drie nieuwe postzegels uit die met de luchtvaart te maken hebben. Dat is te danken aan het feit dat behalve de KLM ook de noodlijdende Koninklijke Nederlandse Vliegtuigfabriek Fokker n.v. en het Nationaal Lucht- en Ruimtevaartlaboratorium 75 jaar bestaan. De zegels kosten alle drie tachtig cent en hebben symbolische voorstellingen, waarin in elk geval heel duidelijk een vliegtuig of een deel daarvan voorkomt. De KLM-zegel is een 'doorloper', dat wil zeggen in het postzegelvel lopen de ontwerpen in elkaar over. Twee halve vellen — links en rechts op de zegel — vormen in een vel een geheel en alle zegels op een rij vormen weer een netwerk van vliegtuigen. Vier jeugdige ontwerpers — Elian Beyer, Wouter van Eyck, Peter Kingma en Rolf Toxopeus — hebben de luchtvaartserie voor hun rekening genomen.

België is niet bij Nederland achtergebleven en heeft ook een luchtvaartserie laten drukken. België heeft geen luchtvaartjubilea. Vandaar dat er oude vliegtuigmodellen op staan afgedrukt, onder meer een Stampe-Bertongen en een Hanriot-Dupont. Dat lijken me typisch Belgische types. De frankeerwaarden zijn 13, 15, 30 en 32 frank.

Onder de Loupe

Dit jaar viert het Internationaal Olympisch Comité (IOC) zijn honderdste verjaarsdag en praktisch alle posterijen ter wereld schenken daar op postzegels aandacht aan. Niet zo verwonderlijk gezien de grote belangstelling die sportzegels in het algemeen bij de verzamelaars trekken.

De Arubaanse post hoort tot de posterijen die het IOC-eeuwfeest onder de aandacht brengen: twee zegels met op één ervan onder andere het portret van de grondlegger van de moderne Olympische Spelen, de Franse baron Pierre de Coubertin. Zijn woorden dat 'het deelnemen belangrijker is dan het winnen' worden nog vaak geciteerd. Maar de praktijk blijkt anders te zijn. Brazilië kwam op 17 februari met een zegel zonder waarde-aanduiding, die voor eerste klas internationale post kan worden gebruikt. Landen met een sterke inflatie kunnen niet lang tevoren zegels laten aanmaken met waarde-aanduiding, omdat er dan onvermijdelijk maanden later moet worden bijgeplakt.

Het Kanaal-eiland Jersey brengt voor het honderdjarige IOC in juni een complete serie van vijf zegels van tien cents uit met afbeeldingen van diverse Olympische disciplines, zoals surfen, schieten, hordenloop, zwemmen en hockey.

POP

Steeds meer landen proberen de jeugd voor het verzamelen van postzegels te winnen door afbeeldingen van popsterren op hun uitgiften te zetten. Oostenrijk is aan een reeks Oostenrijkse popsterren begonnen en gaf nu een exemplaar van zes schilling uit die de popgroep Falco nog eens onder de aandacht van een internationaal publiek brengt. De afbeelding op de zegel heeft betrekking op het lied *Rock me Amadeus*. Ik denk dat Falco's landgenoot Wolfgang Amadeus Mozart een dergelijke profanisering van echte muziek niet op prijs zou stellen.

Ten slotte nog iets over beroemde Caribische figuren. Trinidad & Tobago gaf een velletje met een zegel van zes dollar uit, waarop de portretten staan van figuren, waarop de Caribische wereld trots is. Allereerst Derek Walcott die in 1992 de Nobelprijs voor de literatuur kreeg en verder politieke figuren: William Demas en Shridat Ramphal. Er is ook een serie van vier losse zegels met de portretten van de drie.

Een andere grote man uit het Caribisch gebied, Norman Washington Manley, werd op Jamaica herdacht op twee zegels (25 en 50 dollar aan elkaar), omdat hij honderd jaar geleden geboren werd.

Beroemdheden zullen binnenkort ook in de Antillen weer op een serie te zien zijn: Shon Cai Winkel, E.A. Jonckheer, Michael Römer en Joseph Husurell Lake. Die uitgifte staat gepland voor 8 april.

Natuurlijk beter worden

Rudolf de Wit

Uw lichaam, Uw trots

De wens om eruit te zien als een ander bestaat bij velen. Meestal kijkt men met een afgunstige blik naar een ander en hoopt dat de prachtige spieren, de houding enz. op één of andere manier je eigen lichaam zal besmetten, als een soort gezonde ziekte, waardoor je ook zo'n goed geproportioneerd lichaam zult hebben. Helaas is de waarheid hard en bitter. Er zal gezweet moeten worden en het zal volharding kosten om verandering te brengen in een lichaam dat gedurende jaren verwaarloosd is geweest. De beloning en het resultaat zullen wel van dien aard zijn, dat je het gewoon niet kan en mag nalaten om het toch te proberen. Durft u het aan? Dan zijn er enkele belangrijke punten waarmee je rekening zult moeten houden. Een van deze punten is de lichaamsbouw.

De Amerikaanse psycholoog W.H. Sheldon (1940) is een van de personen geweest die de verschillende lichaamstypes heeft beschreven. Hij onderscheidde drie types: **endomorfe, mesomorfe en ectomorfe.** De **endomorfe** is de groep die wij de gezellige dikkertjes noemen. Dat zijn de types met de ronde lichaamsdelen. Het vet overheerst bij hen het meest. Deze types zijn dus dik. hebben een kort gedrongen nekje en dragen het vet voornamelijk rond de buik en de borst. De endomorfe presteert over het algemeen niet veel in kracht en uithoudingsvermogen. Er valt weinig behendigheid in dit type te bespeuren.

De **mesomorfe** is de groep waar menigeen jaloers op zal zijn. Het is de gespierde, de goed geproportioneerde sporter, de botten zijn groot, de borstkas is groot, de buikspieren zijn sterk en dik, de romp is rechtop en dit zijn de types die uitblinken in kracht, uithoudingsvermogen en behendigheid.

De **ectomorfe** is de slanke, magere. Het lichaam is dun, tenger, de spieren zijn dun, de schouders zijn afhangend, de ledematen zijn relatief lang en de romp is kort. Deze types hebben wel een goede uithoudingsvermogen en behendigheid.

PUNTENSYSTEEM

Sheldon heeft zijn onderzoekingen voornamelijk met mannen verricht, maar u kunt gerust deze indeling ook aanhouden voor de vrouw. Sheldon heeft ook een puntensysteem aan zijn indeling verbonden. Het is namelijk zo dat er weinig mensen een uitgesproken type zijn.

Elk mens heeft kenmerken van verschillende types in zich. Vaak overheerst een bepaald type, waardoor we eerder geneigd zijn om dit type endo-, meso- of ectomorfe te noemen. Het puntensysteem werkt als volgt: een persoon krijgt punten toegewezen van één tot zeven voor de wisselende eigenschappen behorende bij de drie types. De verhouding is dan endomorf-mesomorf-ectomorf. Dus kijken we naar een persoon dan krijgt hij/zij eerst een aantal punten voor de kenmerken van een endomorfe; daarna kijken we naar de kenmerken van een mesomorfe en dan als laatste naar de kenmerken van de ectomorfe.

Stel dat uw puntenverdeling 1-7-1 is; dat betekent dan dat u een aardige mesomorf bent (dus sterk gespierd) met heel weinig vet en een normale lengte. Stel u bent met de verhoudingen 6-2-5 uit de bus gerold, dan betekent dat dat u behoorlijk wat opgeslagen vet heeft rond de buik en borst, weinig krachtige spieren met een aardige lengte.

VERANDERING LICHAAM

Het is zeker mogelijk verandering aan te brengen in het lichaam. Het beste is om de verandering aan te brengen vóór de puberteit wanneer de vetcellen nog net niet de definitieve depots in het lichaam hebben gevormd. Op oudere leeftijd is het ook mogelijk, maar het kost veel meer energie en inspanning.

Het is ook verstandig om van te voren te realiseren dat je niet — op een gezonde en verantwoorde manier — tot het extreme kunt gaan met je lichaam. Bij ziektes kan je ook zien dat een uitgesproken mesomorfe of endomorfe overgaat naar een ectomorfe (bij voorbeeld 2-7-3 naar 1-1-7), maar dit is niet hetgeen ik in dit artikel propageer. Elk type kan dus door goed te oefenen het lichaam (aardig) naar wens ontwikkelen.

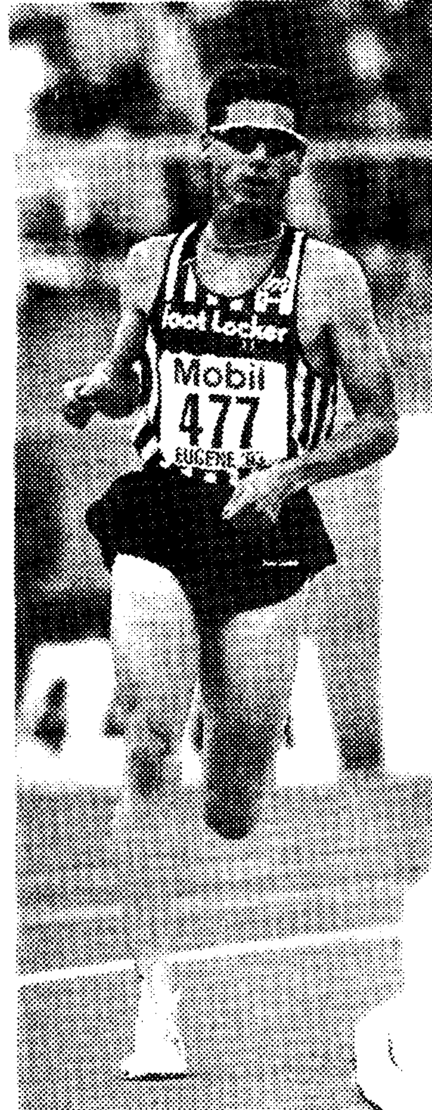
OEFENINGEN

De endomorfe zal veel oefeningen moeten doen om het uithoudingsvermogen te verbeteren (cardio-vasculaire training). Hij/zij zal voornamelijk bezig moeten zijn met aerobics of gymnastiekoefeningen, gericht op verbetering van de conditie. Wil zo iemand iets aan spierversterking gaan doen (*fitness*), dan zal de training gericht moeten zijn op oefeningen met lichte gewichten en veel herhalingen. We willen namelijk niet in eerste instantie spieren gaan vergroten, maar juist vet verbranden.

Goede sporten voor deze types zijn dan wandelen (niet

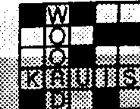
slenteren, maar stevig lopen); niet direct gaan trimmen vooral niet als het gewicht te hoog is. Bespreek dit dus met een expert op dit gebied, zodat u in uw overenthousiasme geen fouten maakt. Sporten zoals fietsen, zwemmen, roeien zijn ook geschikt voor de endomorfe. Een uitgesproken endomorfe-sport (als ik het zo mag noemen) is het Japanse worstelen, maar zover wilt u (waarschijnlijk) echt niet gaan........

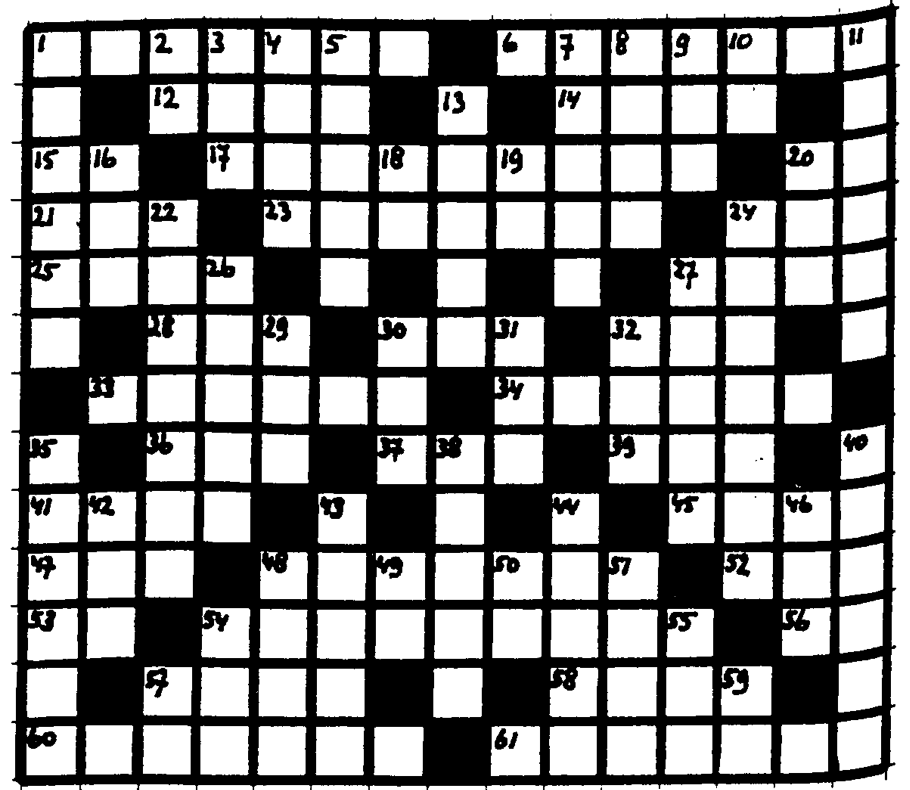
De mesomorfe zal er rekening mee moeten houden dat hij snel vetweefsels kan opbouwen indien hij stopt of minder gaat trainen. Hij zal dus moeten blijven oefenen. Sporten, zoals bodybuilding, gevechtssporten, voetballen, zijn goede sporten voor de mesomorfe.

De ectomorfe zal zich kunnen ontwikkelen tot de atleet, de afstandloper, de turner. De ectomorfe zal meer oefeningen moeten doen om spieren op te bouwen, dus hij/zij zal zwaardere gewichten moeten gebruiken en minder herhalingen.

Ongeacht het type dat u nu bent en het type dat u graag wilt worden, het blijft een feit: u zult er hard voor moeten werken en op het moment dat u het gaat doen......... doe het met plezier en ontdek de trots daarna.

Kruiswoordpuzzel

HORIZONTAAL: 1. sport; 6. deel van een auto; 12. Europeaan; 14. zwak; 15. bijwoord; 17. onhandig gedoe; 20. titel; 21. gezet; 23. besef van goed en kwaad; 24. weg; 25. bezieldheid; 27. sport; 28. loterijbriefje; 30. wijnsoort; 32. afzonderlijk; 33. radiobedrijf; 34. lid van verdienste; 36. grondsoort; 37. vis; 39. sportterm; 41. bakruimte; 45. soort palm; 47. boom; 48. schattig; 52. alvorens; 53. muzieknoot; 54. plant; 56. sportevenement; 57. beroep; 58. Europeaan; 60. aandoenlijk; 61. Europeaan.

VERTICAAL: 1. overlast; 2. niet parkeren; 3. soort hond; 4. deel van een schip; 5. plant; 7. roofdier; 8. wortel; 9. deel van het oor; 10. voertuig; 11. vergiffenis; 13. leersoort; 16. vogel; 18. te weten; 19. deel van de bijbel; 20. dwaas; 22. waterplant; 24. plaats; 26. soort schaatsen; 27. land in Europa; 29. insect; 30. stad in België; 31. klein vertrek; 32. onderricht; 35. familielid; 38. niets uitgezonderd; 40. kaartfiguur; 42. insect; 43. goedkeuring; 44. muziekinstrument; 46. hoofddeksel; 48. smekend verzoek; 49. landbouwwerktuig; 50. titel; 51. wild zoogdier; 54. raamscherm; 55. aardewerk; 57. dierengeluid; 59. muzieknoot.

Winnaar vorige week

UIT HET GROTE aantal inzendingen van de Amigoe Puzzel van verleden week is uiteindelijk als gelukkige winnaar van de weekprijs van 25 gulden getrokken:

Arnout Scheltes
Mahuma Kaya D 63
Curaçao

De winnaar kan zijn/haar prijs na identificatie afhalen op het kantoor van de Amigoe: Curaçao - Scherpenheuvel z/n, tot drie uur n.m.; Aruba - Kaya G.F. Betico Croes 110 tijdens kantooruren.
Oplossingen moeten ingediend zijn op Curaçao vóór donderdagmorgen tien uur en op Aruba vóór woensdag middag vijf uur.
Gelieve duidelijk op de enveloppe te vermelden:

AMIGOE PUZZEL

Curaçao: POB 577, Aruba: Caya G.F. Betico Croes 110 en Bonaire: Kaya Gobernador Debrot 152 t.n.v. Hubert Linkels.

Oplossing vorige week

HORIZONTAAL: 1.bergsport 9.afvoer 10.stoptrein 11.schrik 12.marsroute 13.franco 17.sneeuwbaleffect 18.afloop 22.besproken 23.asters 24.mintekens 25.areaal 26.agenturen

VERTICAAL: 2.extras 3.gepast 4.parool 5.ruimtewandeling 6.afschrift 7.boerinnen 8.druktoets 14.Islamabad 15.geklettter 16.autograaf 19.opeten 20.Moskou 21.welnee